



Badanie opinii mieszkańców Małopolski 2018

7. edycja

**Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego**

**Departament
Polityki Regionalnej**



**BADANIE OPINII
MIESZKAŃCÓW MAŁOPOLSKI
2018
7. edycja**

Kraków 2018



Pełny tytuł opracowania

Badanie opinii mieszkańców Małopolski na temat istotnych dla rozwoju województwa obszarów działań samorządu wojewódzkiego. Edycja 7.

Autorzy opracowania

Barbara Surmacz
Magdalena Danek

Współpraca przy
tworzeniu
kwestionariusza
do badania

Agnieszka Górniak, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Krakowie, Barbara Malczyk

Realizacja badania
techniką CATI
(wspomagany
komputerowo wywiad
telefoniczny)

Market Research World Anna Sojka
ul. Mastalerza 26/13, 44-100 Gliwice

Wydawca:

Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Departament Polityki Regionalnej
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie
www.obserwatorium.malopolska.pl

Egzemplarz bezpłatny

Przy publikowaniu danych z publikacji prosimy o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

SPIS TREŚCI

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI	4
WSTĘP.....	8
Cel badania	8
Próba badawcza	9
MAŁOPOLANIE UCZESTNICZĄCY W BADANIU	10
ZADOWOLENIE Z MIEJSCA ZAMIESZKANIA	14
WPŁYW DZIAŁAŃ SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA NA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.....	18
OBSZARY ŻYCIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO WYMAGAJĄCE WSPARCIA.....	22
ŹRÓDŁA INFORMACJI O DZIAŁANIACH SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO	29
ROZPOZNAWALNOŚĆ DZIAŁAŃ SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO.....	33
Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego	33
Gazeta regionalna „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego”	38
SYTUACJA NA MAŁOPOLSKIM RYNKU PRACY	50
Możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego	50
Imigranci na małopolskim rynku pracy	56
KAPITAŁ SPOŁECZNY	64
Solidarność społeczna jako wartość w życiu publicznym	64
Działalność w organizacjach pozarządowych	67
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	74
E-usługi	74
E-kultura	81
E-turystyka.....	88
E-administracja.....	92
Częstotliwość korzystania z e-usług	99
Przyczyny rezygnacji z korzystania z e-usług.....	103
PROJEKTY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO Z DZIEDZINY E-USŁUG	107
SPIS RYCIN	120
SPIS MAP	120
SPIS TABEL	122
SPIS WYKRESÓW.....	122
METODA ZBIERANIA INFORMACJI.....	127

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI



Zadowolenie z miejsca zamieszkania

- Ponad 77,0% Małopolan jest zadowolonych z jakości życia w ich miejscowości zamieszkania (w 2012 r. odsetek ten wynosił 62,3%).
- Najbardziej zadowoleni z jakości życia są mieszkańcy Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (bez miasta Krakowa) – tj. 82,2% oraz miasta Krakowa (79,4%), najmniej natomiast – mieszkańcy subregionu tarnowskiego (74,4%).



Wpływ działań samorządu województwa na jakość życia

- 42,6% Małopolan pozytywnie ocenia działania małopolskich władz samorządowych w zakresie poprawy warunków i jakości życia społeczności regionalnej (2013 r. - 41,7%).
- Wzrasta świadomość Małopolan odnośnie zadań wykonywanych przez władze samorządowe na szczeblu regionalnym. W 2018 r. aż 82,5 % Małopolan identyfikowało działania samorządu województwa małopolskiego, podczas gdy w 2013 r. odsetek ten wyniósł 73,7%.



Obszary życia społeczno-gospodarczego wymagające wsparcia

- Opieka zdrowotna i rozwój pomocy społecznej to dla co drugiego Małopolanina najważniejsze obszary wymagające wsparcia.
- Wśród istotnych dla Małopolan obszarów znalazły się też: infrastruktura drogowa (48,0% wskazań) oraz ochrona środowiska (34,0% wskazań).
- Rozwój nowoczesnych rozwiązań technologicznych i innowacji najbardziej doceniają osoby z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18-24 lata), osoby posiadające wykształcenie wyższe oraz pracownicy najemni i osoby uczące się.



Źródła informacji o działaniach samorządu województwa małopolskiego

- Małopolanie czerpią informacje o przedsięwzięciach władz regionalnych z mediów lokalnych (radio, prasa, telewizja) - 61,8%, mediów społecznościowych - 45,7% oraz od rodziny i znajomych (32,9%).
- Co piąty Małopolanin wskazał na oficjalną stronę internetową województwa (www.malopolska.pl) - 22,7%, jako źródło informacji o działaniach samorządu. Najczęściej korzystają z niej mieszkańcy subregionu tarnowskiego (26,0%).



Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego

- 83,4% mieszkańców twierdzi, że Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego to inicjatywa przydatna i użyteczna dla poprawy jakości życia mieszkańców Małopolski.
- Ponad ¾ Małopolan jest zdania, że przedsięwzięcie to pozwala na lepsze zaspokojenie potrzeb i bardziej trafione inwestycje na terenie regionu (76,4%).



Gazeta regionalna pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego”

- Co piąty Małopolanin wykazuje się wiedzą na temat istnienia danej publikacji regionalnej, z czego aż 88,7% uważa, że podoba im się taka forma informowania mieszkańców o Funduszach Europejskich oraz kluczowych wydarzeniach i inwestycjach w regionie.
- Małopolanie optymistycznie postrzegają wpływ rozpowszechniania gazety regionalnej na wzrost wiedzy mieszkańców na temat Funduszy Europejskich (85,1%), zachęcenie ich do aplikowania o Fundusze Europejskie (80,5%) oraz korzystania z projektów finansowanych z Funduszy Europejskich (86,1%).



Możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego

- Pomimo polepszającej się w sposób obiektywny z roku na rok sytuacji na małopolskim rynku pracy, mniej niż połowa badanych Małopolan (tj. 47,7%) ocenia ją „bardzo dobrze” i „dobrze”.
- Najbardziej usatysfakcjonowani z możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego są mieszkańcy miasta Krakowa (60,0%), najmniej natomiast - przedstawiciele subregionu tarnowskiego (37,0%).



Imigranci na małopolskim rynku pracy

- Stosunek Małopolan względem zatrudniania imigrantów jest mocno podzielony. 45,8% z nich twierdzi, że bliskość kulturowa zatrudnianych osób ma znaczenie, podczas gdy 45,3% jest odmiennego zdania.
- Najwięcej korzyści z zatrudniania obcokrajowców na małopolskim rynku pracy dostrzegają mieszkańcy miasta Krakowa (27,0%), najwięcej zagrożeń natomiast – mieszkańcy subregionu sądeckiego (18,2%).



Kapitał społeczny – solidarność społeczna i działalność w organizacjach pozarządowych

- Aż 93,6% Małopolan uważa, że solidarność społeczna jest istotną wartością w życiu publicznym, która buduje wspólnotę między ludźmi.
- Małopolanie stosunkowo rzadko angażują się w działalność organizacji pozarządowych. 62,4% z nich zadeklarowało odpowiedź „ani razu”. W dalszej kolejności znalazły się odpowiedzi: „kilka razy” (14,7%), „przynajmniej raz” (12,1%) oraz stale, regularnie (10,2%).



E-usługi

- Spośród podstawowych form e-usług, Małopolanie najchętniej korzystają z e-bankowości – aż 70,0% wskazań. W czołowej trójce znalazły się także e-płatności – 68,4% oraz e-zakupy – 62,7%.
- Ponad połowa mieszkańców (tj. 51,6%) zadeklarowała, że w porównaniu z sytuacją sprzed 2 lat, obecnie częściej korzysta z usług świadczonych drogą elektroniczną.



E-kultura

- Niemal ¼ Małopolan w ciągu ostatniego roku wyszukiwało informacje na temat wydarzeń kulturalnych na portalach internetowych instytucji kultury (71,2%). Ponad połowa ankietowanych (tj. 55,6%) wskazała na zakup biletów i rezerwację miejsc do kina, teatru, muzeum, etc. poprzez Internet.



E-turystyka

- W ciągu ostatnich 12 miesięcy Małopolanie najchętniej korzystali z informatorów turystycznych on-line dotyczących regionalnych i lokalnych atrakcji turystycznych, etc. (64,0%). Na drugiej pozycji uplasowało się korzystanie z auto map, lokalizatorów miejsc i wyznaczanie tras w Internecie – 59,5%.



E-administracja

- Prawie 60,0% ankietowanych z terenu Małopolski w ciągu ostatniego roku wyszukiwało informacje na stronach administracji samorządowej. Niemal co drugi Małopolanin pobierał ze stron urzędów formularze i wzory pism (49,1%) oraz rozliczał roczne zeznania

podatkowe przy pomocy elektronicznego formularza Krajowej Administracji Skarbowej – 48,6%.



Małopolskie projekty z dziedziny e-usług

- Najwięcej Małopolan słyszało – choć na razie jeszcze nie korzystało – o Małopolskim Systemie Informacji Turystycznej (tj. 42,5%), Małopolskiej Karcie Aglomeracyjnej (40,3%) oraz Wirtualnych Muzeach Małopolski – 39,9%.

WSTĘP

Cel badania

Głównym celem siódmego badania opinii mieszkańców Małopolski było pozyskanie informacji na temat postrzegania działań i przedsięwzięć podejmowanych przez samorząd województwa małopolskiego, w oczach społeczności regionalnej.

W tegorocznej edycji badania skupiono w szczególności uwagę na: rozpoznawalności projektów i inicjatyw władz regionalnych Małopolski, rynku pracy, kapitale społecznym oraz społeczeństwie informacyjnym. Wyniki przeprowadzonych analiz posłużą ocenie prowadzonych polityk publicznych oraz będą przydatne w identyfikacji punktowych obszarów niezbędnej interwencji polityki regionalnej.

Rycina 1 Przykładowe aspekty objęte badaniem opinii w 2018 r.

W 2018 r. zapytaliśmy Małopolan między innymi o...



znajomość projektów samorządu województwa małopolskiego



sytuację na rynku pracy



solidarność społeczną i zaangażowanie w działalność NGO



korzystanie z e-administracji i e-usług

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jednorazowe badanie tego typu pozwala nam uzyskać wynik, którego interpretacja może być utrudniona ze względu na brak odniesienia zarówno do innych regionów, jak i do szeregu wyników w czasie. W związku z tym, że prawdziwa wartość uzyskiwanych wyników badania opinii ujawnia się i rośnie z czasem, obecna edycja badania opinii Małopolan jest kontynuacją badań wcześniejszych, realizowanych cyklicznie począwszy od 2012 r.¹

¹ Część pytań zadawanych mieszkańcom województwa małopolskiego powtarzana jest co roku, a część z mniejszą częstotliwością, co znajduje z reguły odzwierciedlenie w analizie porównawczej do wyników badań z poprzednich edycji. Pojawiają się też pytania okazjonalne,

Jednym z celów szczegółowych badania było przedstawienie zróżnicowania opinii mieszkańców w podziale na poszczególne subregiony województwa (z dodatkowym wyodrębnieniem miasta Krakowa z Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego). Przeprowadzona analiza jest istotną wskazówką dla określenia kluczowych wyzwań stojących przed polityką rozwoju w przekroju terytorialnym.

W ramach obecnej edycji badania respondenci odpowiadali na 23 pytania, obejmujące szeroki zakres aspektów, w tym:

- ocena jakości życia i wpływu działań samorządu województwa na jej poprawę;
- priorytetowe obszary życia społeczno-gospodarczego finansowane ze środków publicznych;
- źródła informacji o działaniach samorządu województwa małopolskiego;
- rozpoznawalność inicjatyw samorządu województwa małopolskiego, tj.:
 - Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego
 - gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego”
- imigranci na małopolskim rynku pracy – szanse czy zagrożenia;
- solidarność społeczna jako podstawa budowania wspólnoty pomiędzy ludźmi;
- korzystanie z e-usług z zakresu: administracji, kultury i dziedzictwa kulturowego oraz turystyki i rekreacji;
- kluczowe projekty samorządu województwa małopolskiego z dziedziny e-usług.

Próba badawcza²

W ramach badania opinii przeprowadzono z mieszkańcami Małopolski łącznie 3 000 wywiadów telefonicznych wspomaganymi komputerowo – technika badawcza CATI (n=3 000).

Zasięg terytorialny badania objął wszystkie subregiony Małopolski, wyróżnione zgodnie z obecnie obowiązującą Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020, z dodatkowym wyodrębnieniem miasta Krakowa, tj.:

- m. Kraków;
- pozostała część Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (powiaty: bocheński, krakowski, miechowski, myślenicki, proszowicki, wielicki);
- subregion tarnowski (powiaty: m. Tarnów, brzeski, dąbrowski, tarnowski);
- subregion sądecki (powiaty: m. Nowy Sącz, gorlicki, limanowski, nowosądecki);
- subregion podhalański (powiaty: nowotarski, suski, tatrzański);
- subregion Małopolska Zachodnia (powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, wadowicki).

Wielkość próby badawczej w każdym z wymienionych powyżej obszarów terytorialnych wynosiła 500 osób. Dobór próby badawczej został dokonany w oparciu o operat zarówno telefonów stacjonarnych (25%), jak i komórkowych (75%). Miał on charakter doboru losowego warstwowego nieproporcjonalnego.

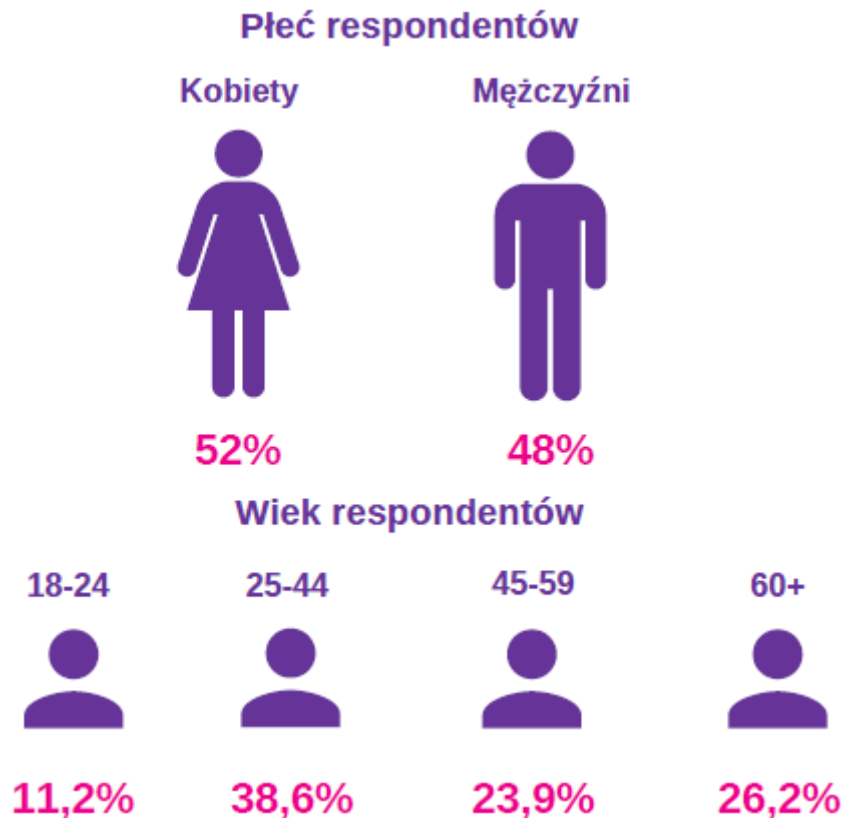
związane z realizacją przez samorząd województwa konkretnych inicjatyw i przedsięwzięć bądź też z pojawieniem się specyficznych wyzwań i problemów regionalnych.

² Więcej o metodzie zbierania informacji oraz o próbie badawczej - w rozdziale pn. „Metoda zbierania informacji”.

MAŁOPOLANIE UCZESTNICZĄCY W BADANIU

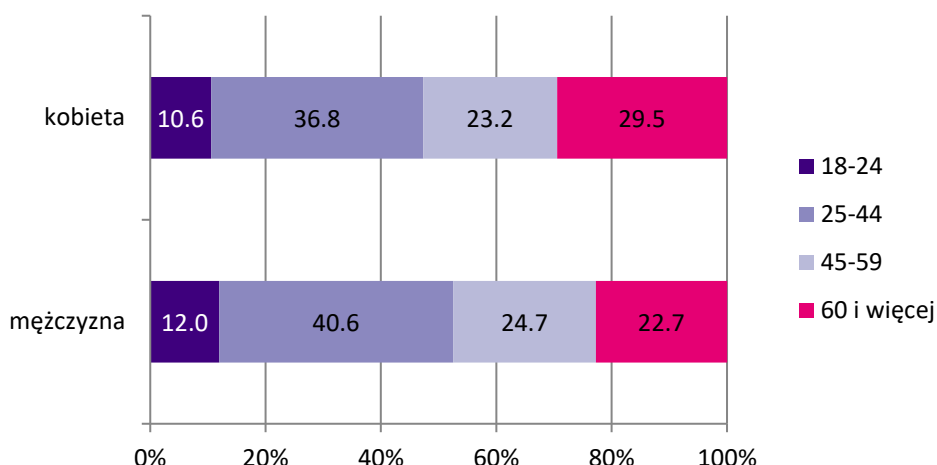
W ramach tegorocznej edycji „Badania opinii mieszkańców Małopolski”, podobnie jak w latach ubiegłych, wzięło udział łącznie 3 000 mieszkańców województwa małopolskiego powyżej 18 roku życia. Nieznacznie większy odsetek ankietowanych, tj. 52,0% stanowiły kobiety, w porównaniu do mężczyzn – 48,0%.

Rycina 2 Płeć i wiek Małopolan uczestniczących w badaniu (%)



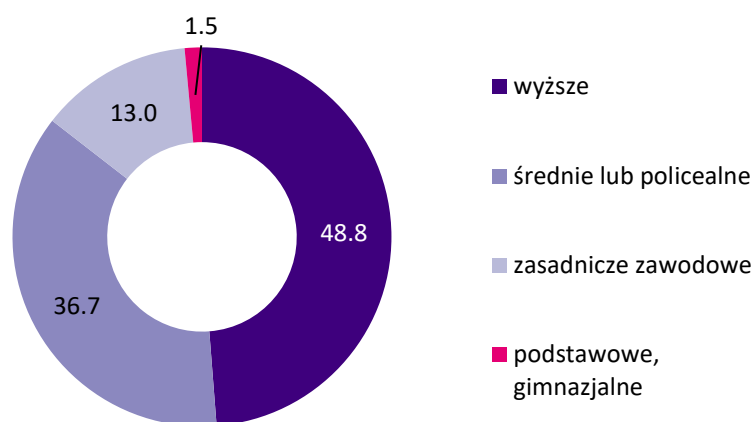
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jeśli chodzi o wiek respondentów, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z przedziału 25-44 lata (tj. 38,6% wszystkich badanych). W dalszej kolejności znaleźli się Małopolanie, którzy ukończyli 60 lat (26,2%). Osoby pomiędzy 45 a 59 rokiem życia stanowili 23,9% ogółu, natomiast przedstawiciele najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18-24 lata) – 11,2%.

Wykres 1 Wiek Małopolan biorących udział w badaniu w przekroju na płeć (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Niemal co druga z ankietowanych osób posiadała wykształcenie wyższe (48,8%). Wykształcenie średnie lub policealne zadeklarowało 36,7% badanych. Najmniejszy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (13,0%) oraz podstawowym lub gimnazjalnym - zaledwie 1,5%.

Wykres 2 Wykształcenie Małopolan biorących udział w badaniu (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

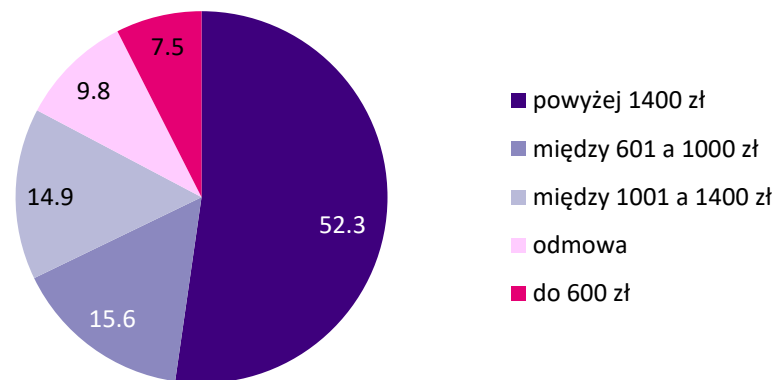
Najwięcej osób spośród badanych mieszkańców (tj. 49,5%) wykonywało pracę najemną. Na drugim miejscu znaleźli się Małopolanie prowadzący własną działalność gospodarczą (17,8%). W dalszej kolejności osoby niepracujące będące na emeryturze lub rencie (14,7%), bezrobotni (4,6%), emeryci lub renciści aktywni zawodowo (3,9%), prowadzący gospodarstwo rolne (3,0%), osoby na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym (2,7%). Najmniej liczną grupę (tj. 1,5%) stanowiły natomiast osoby uczące się.

Osoby bezrobotne stanowią niespełna 5,0% badanych Małopolan. Co ciekawe, wśród nich zdecydowanie największy odsetek stanowią kobiety (tj. 80,4%), a ponadto mieszkańcy

z wykształceniem średnim (47,8%), osoby w wieku 25-44 lata (46,4%) oraz osoby z terenów miejskich (55,8%).

Analizując średni miesięczny dochód netto Małopolan, a więc tzw. dochód „na rękę”, z ostatnich 3 miesięcy w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwie domowym, ponad połowa badanych respondentów (tj. 52,3%) wskazała na wartości powyżej 1 400 zł. Dochód z przedziału 601–1 000 zł zadeklarowało 15,6% osób, dochód między 1 001 a 1 400 zł – 14,9% osób, natomiast dochód poniżej 600 zł – 7,5% osób. Pozostała część badanych (tj. 9,8%) odmówiła podania analizowanej wartości.

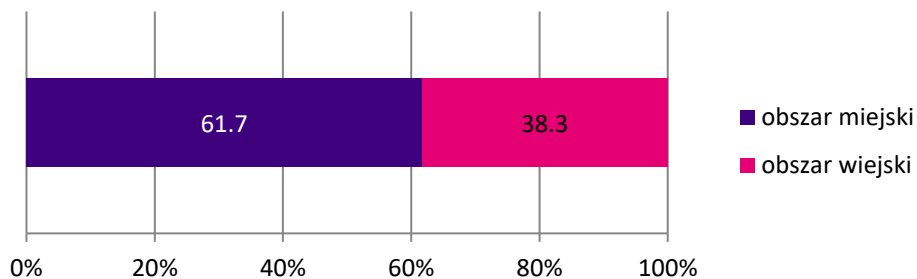
Wykres 3 Średni miesięczny dochód netto Małopolan biorących udział w badaniu (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

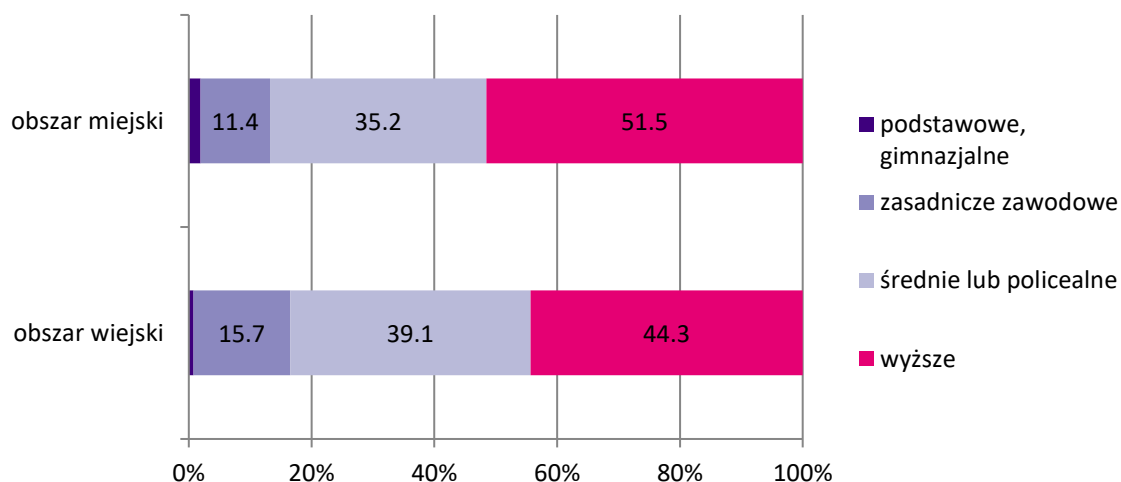
Mając na uwadze obszar zamieszkania, ponad połowa ankietowanych (tj. 61,7%) pochodziła z terenów o charakterze miejskim, natomiast pozostałe 38,3% osób zamieszkiwało obszary wiejskie.

Wykres 4 Obszar zamieszkania Małopolan biorących udział w badaniu (miasto/wieś) (%)



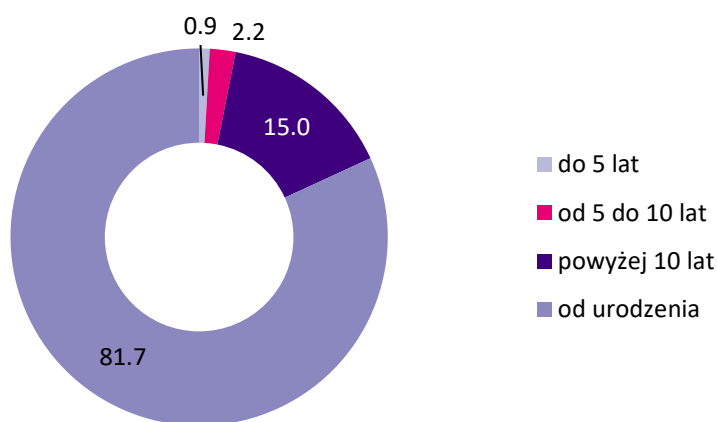
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Warto przeanalizować jak kształtuje się poziom wykształcenia mieszkańców obszarów miejskich oraz wiejskich. Z uzyskanych danych wynika, że różnice te są raczej nieznaczne. Ankietowani pochodzący z miast charakteryzują się co prawda nieco wyższym odsetkiem osób z wykształceniem wyższym (51,5% względem 44,3%), ale jednocześnie nieco wyższym udziałem mieszkańców posiadających wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne (1,9% względem 0,8%).

Wykres 5 Wykształcenie Małopolan w zależności od obszaru zamieszkania (miejski/wiejski) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Zdecydowana większość respondentów zadeklarowała, że mieszka w województwie małopolskim (tj. w miejscowości zlokalizowanej na terenie województwa w obecnych jego granicach) od urodzenia – 81,7% osób. W dalszej kolejności znaleźli się respondenci mieszkający tutaj powyżej 10 lat – 15,0%, od 5 do 10 lat – 2,2%, poniżej 5 lat – zaledwie 0,9%.

Wykres 6 Długość zamieszkania na terenie Małopolski mieszkańców biorących udział w badaniu (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

ZADOWOLENIE Z MIEJSCA ZAMIESZKANIA

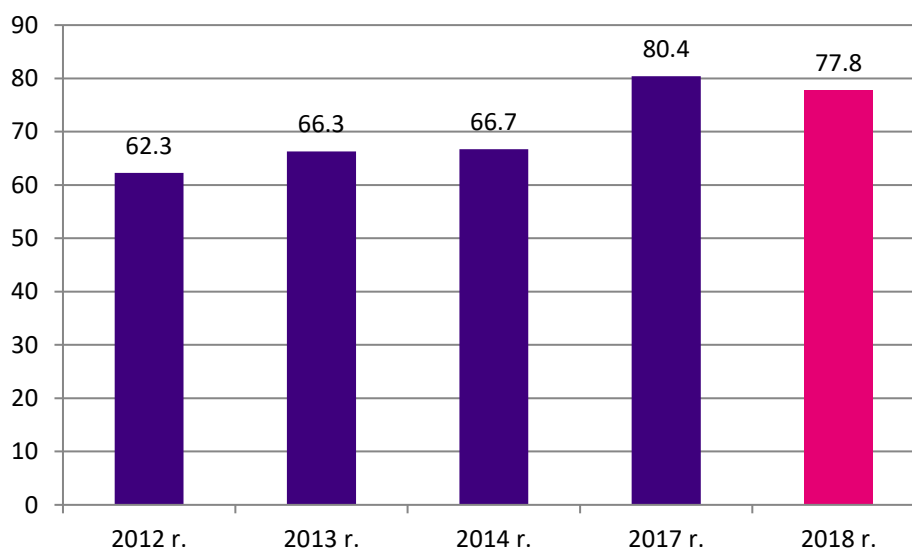
Na jakość życia mieszkańców żyjących w obrębie danej jednostki terytorialnej ma wpływ wiele czynników zarówno o charakterze obiektywnym (tj. rozwój infrastruktury społecznej, gospodarczej, technicznej i komunikacyjnej, sytuacja na rynku pracy, jakość środowiska naturalnego, możliwości rozwoju, etc.), jak i subiektywnym, związanym z indywidualnym poczuciem bezpieczeństwa, dobrostanu, samorealizacji czy poziomem spełnienia mieszkańców. Miejsce zamieszkania stanowi ponadto istotny element tożsamości człowieka, który może budzić zadowolenie i satysfakcję z zasiedlania go, bądź też niekiedy niechęć i frustrację uwarunkowaną wieloma złożonymi aspektami.

Według komunikatu z badania sondażowego Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS) przeprowadzonego na początku 2018 r. pn. „Zadowolenie z życia”, aż 8 na 10 Polaków (tj. 81,0%) jest zadowolonych z miejsca, w którym mieszka.³ Wynik ten potwierdza także kolejna edycja badania GUS pn. „Jakość życia w Polsce” z 2017 r., według której 81,5% Polaków jest zadowolonych ze swojego życia.⁴

A jak przedstawia się sytuacja w przypadku mieszkańców województwa małopolskiego? Jak wynika z przeprowadzonego badania opinii, **ponad ¼ Małopolan jest zadowolonych z jakości życia w ich miejscowości zamieszkania** na terenie województwa małopolskiego. W 2018 r. odsetek osób, które stwierdziły, że żyje im się obecnie „bardzo dobrze” i „raczej dobrze” wyniósł 77,8%, co stanowi wartość nieznacznie niższą od tej otrzymanej w ubiegłorocznej edycji badania (tj. 80,4%).

W porównaniu z wynikami badań z początkowej edycji, tj. z 2012 r., odsetek usatysfakcjonowanych z życia mieszkańców Małopolski wzrósł o 15,5 p. p., co świadczy niewątpliwie o polepszających się warunkach i jakości życia na terenie regionu.

Wykres 7 Odsetek Małopolan twierdzących, że żyje im się „bardzo dobrze” i „dobrze” w ich miejscowości zamieszkania (%)



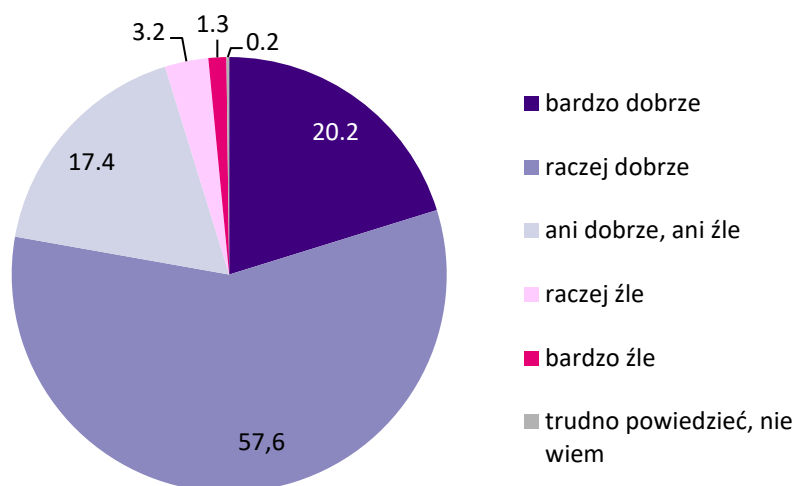
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

³ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Zadowolenie z życia. Komunikat z badań CBOS*, nr 5/2018, wyd. CBOS, Warszawa 2018, s. 1.

⁴ GUS, *Jakość życia w Polsce. Edycja 2017*, wyd. GUS, Warszawa 2017, s. 22.

Pozytywny jest fakt, że w 2018 r. zaledwie 4,6% ankietowanych wskazało, że żyje im się „raczej źle” i „bardzo źle”.

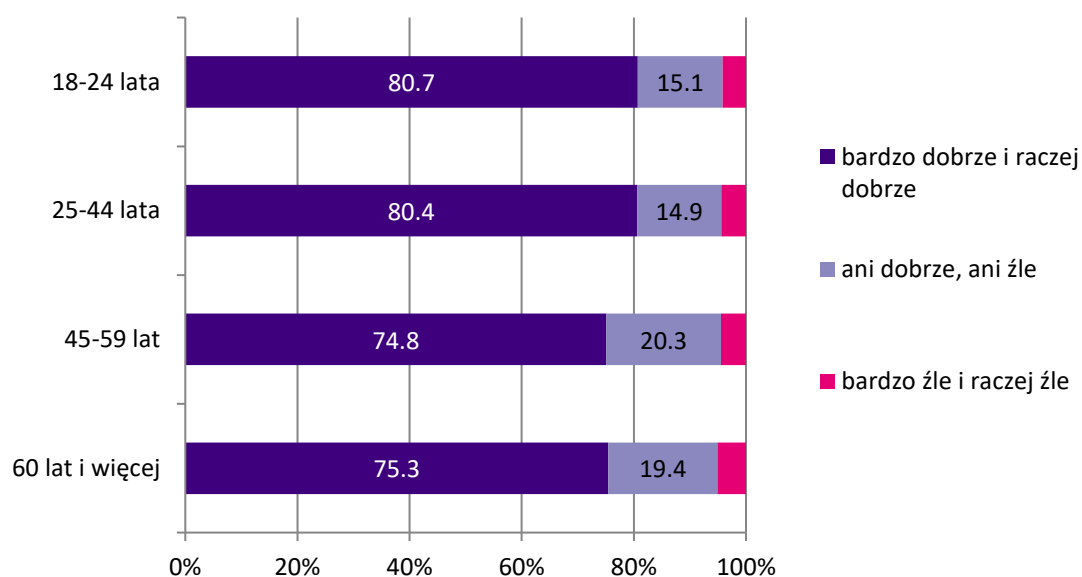
Wykres 8 Jak Małopolanie oceniają jakość życia w miejscu ich zamieszkania? (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Nie istnieje zależność pomiędzy zadowoleniem z życia a płcią ankietowanych - 77,7% zadowolonych kobiet oraz 77,8% zadowolonych mężczyzn. W przekroju na poszczególne grupy wiekowe, najbardziej usatysfakcjonowane z życia są osoby z młodszych grup wiekowych, tj. 18-24 lata oraz 25-44 lata (w obu przypadkach powyżej 80,0% odpowiedzi „bardzo dobrze” i „raczej dobrze”). Najmniej optymistycznie postrzegają natomiast swoją jakość życia osoby z przedziału 45-59 lat (tj. 74,8%).

Wykres 9 Zadowolenie z miejsca zamieszkania a wiek (%)

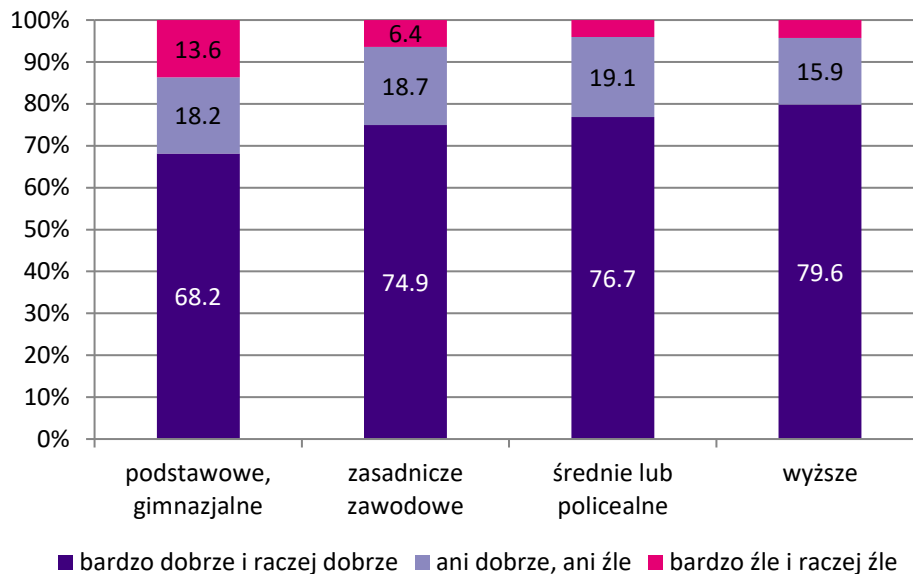


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Widoczna jest zależność pomiędzy stopniem zadowolenia z życia, a poziomem wykształcenia. O ile bowiem 79,6% respondentów z wykształceniem wyższym zadeklarowała zadowolenie z życia

na poziomie bardzo dobrym i raczej dobrym, o tyle w grupie osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym odsetek ten wyniósł już tylko 68,2%.

Wykres 10 Zadowolenie z miejsca zamieszkania a wykształcenie (%)

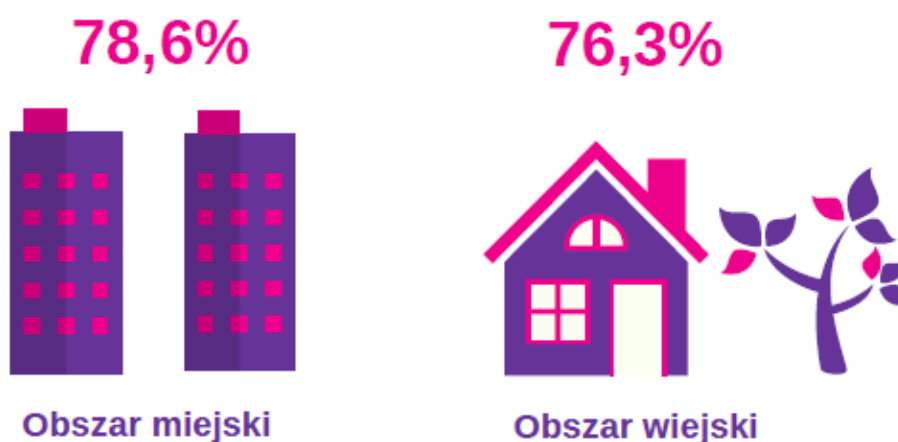


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jeśli chodzi o ocenę jakości życia Małopolan w przekroju na ich status zawodowy, największy odsetek odpowiedzi pozytywnych dotyczył osób przebywających na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym (85,4%) oraz osób uczących się (82,6%). Największy sceptycyzm w tym względzie wykazywali natomiast pracujący emeryci lub renciści (65,3%).

Mając na uwadze obszar zamieszkania, Małopolanie z terenów miejskich nieznacznie częściej wskazywali odpowiedzi „bardzo dobrze” i „raczej dobrze” (78,6%) w porównaniu do mieszkańców terenów wiejskich (76,3%).

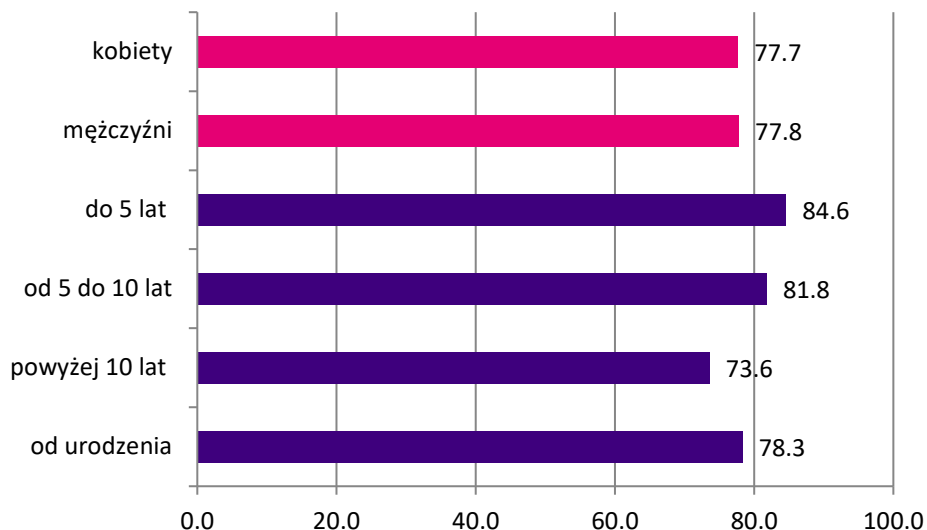
Rycina 3 Zadowolenie z miejsca zamieszkania a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Nieco większą satysfakcją z życia wykazują się osoby zamieszkujące województwo małopolskie najkrócej (tj. do 5 lat oraz od 5 do 10 lat) względem mieszkańców żyjących tu powyżej 10 lat lub od urodzenia.

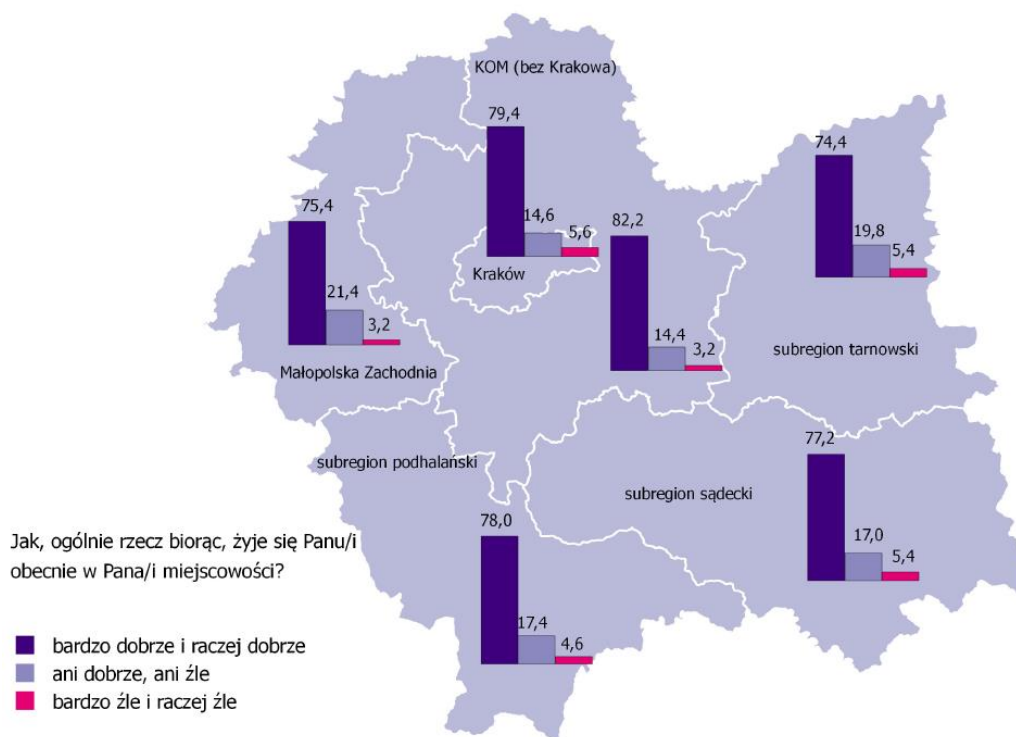
Wykres 11 Odsetek osób twierdzących, że żyje im się „bardzo dobrze” i „raczej dobrze” w zależności od płci i długości zamieszkania na terenie województwa małopolskiego (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jeśli chodzi o poszczególne subregiony, najwyżej swą jakość życia w miejscu zamieszkania oceniają anketowani pochodzący z **Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (bez miasta Krakowa) – tj. 82,2% oraz z Krakowa (79,4%)**. Najniżej natomiast – mieszkańcy subregionu tarnowskiego (74,4%).

Mapa 1 Zadowanie z miejsca zamieszkania w zależności od subregionu zamieszkania (%)



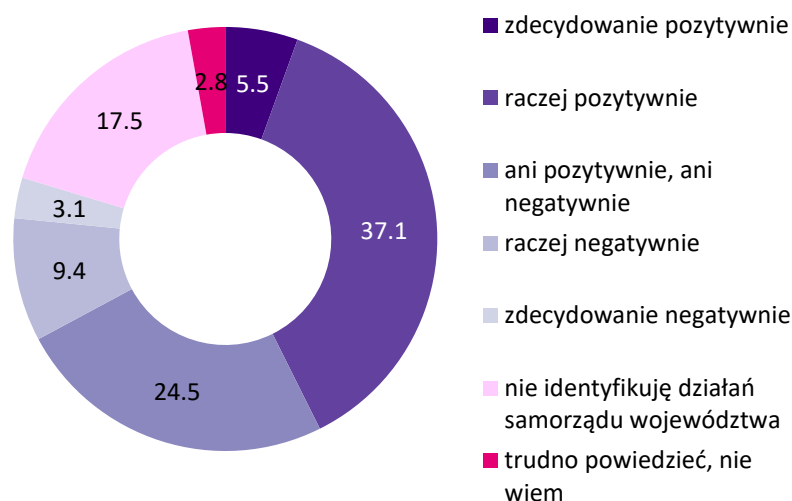
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

WPŁYW DZIAŁAŃ SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA NA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Misją władz samorządowych różnego szczebla, w tym władz samorządu województwa, jest podejmowanie działań i przedsięwzięć na rzecz rozwoju określonej jednostki terytorialnej, z naciskiem na poprawę jakości życia danej społeczności. W myśl tej zasady władze samorządowe Małopolski od początku funkcjonowania województwa małopolskiego podejmują liczne inicjatywy i inwestycje mające na celu poprawę społeczno-gospodarczych aspektów życia jego mieszkańców. Aby ocenić efektywność podejmowanych przez nich wysiłków w oczach Małopolan, postawiono zapytać respondentów „Jak Pan/i ocenia wpływ działań podejmowanych przez władze samorządowe województwa małopolskiego (tj. Zarząd WM i Sejmik WM) na jakość życia mieszkańców?”

Najwyższy odsetek ankietowanych (tj. 37,1%) zadeklarował, że raczej pozytywnie ocenia działania i przedsięwzięcia podejmowane przez małopolskie władze samorządowe na poprawę warunków i jakości życia społeczności regionalnej. Niemal ¼ respondentów wskazała na odpowiedź „ani pozytywnie, ani negatywnie” (tj. 24,5%). Pozytywny jest fakt, że odsetek deklaracji „zdecydowanie pozytywnie” (tj. 5,5%) jest prawie dwa razy wyższy od odsetka wskazań „zdecydowanie negatywnie” – tj. 3,1%.

Wykres 12 W jaki sposób Małopolanie oceniają wpływ działań samorządu województwa małopolskiego na jakość życia mieszkańców? (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W porównaniu z wynikami badania opinii z 2013 r., Małopolanie nieco lepiej postrzegają samorząd województwa małopolskiego. W 2013 r. 41,7% ankietowanych wskazało, że ocenia jego działalność „bardzo dobrze” lub „raczej dobrze”. W obecnej edycji badania odpowiedzi „zdecydowanie pozytywnie” i „raczej pozytywnie” zadeklarowało natomiast 42,6% mieszkańców. W porównaniu do sytuacji sprzed kilku lat, nastąpił znaczny spadek udziału odpowiedzi negatywnych – z 19,4% w 2013 r. do 12,5% w 2018 r.

Wzrasta też świadomość mieszkańców odnośnie zadań wykonywanych przez władze samorządowe na szczeblu regionalnym – o ile w 2013 r. 73,7% (tj. niespełna ¾ badanych mieszkańców) wskazało,

że identyfikuje działania samorządu województwa małopolskiego, o tyle w 2018 r. odsetek ten wyniósł już 82,5%.

Rycina 4 Odsetek Małopolan, którzy identyfikują działania samorządu województwa małopolskiego w latach 2013 i 2018 (%)

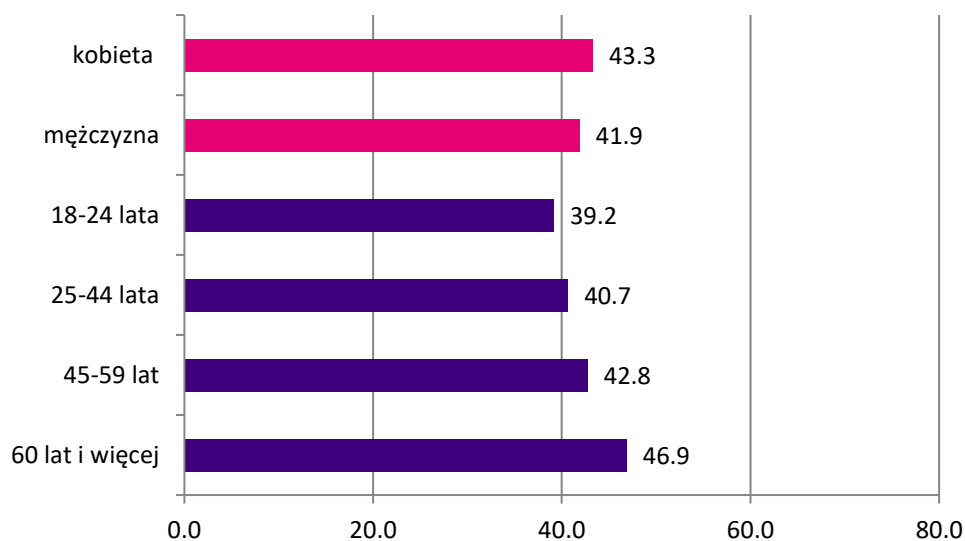


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Działalność małopolskich władz regionalnych nieznacznie bardziej pozytywnie oceniają kobiety (43,3%) w porównaniu do mężczyzn (41,9%).

Co ciekawe, pozytywne postrzeganie wpływu działań samorządu województwa małopolskiego na poprawę jakości życia mieszkańców rośnie wraz z wiekiem. O ile bowiem zaledwie 39,2% przedstawicieli z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18-24 lata) wskazało na odpowiedzi „zdecydowanie pozytywnie” i „raczej pozytywnie”, o tyle w przypadku Małopolan powyżej 60 roku życia odsetek ten wyniósł najwięcej, tj. 46,9%.

Wykres 13 Odsetek osób twierdzących, że ocenia wpływ działań samorządu województwa małopolskiego na jakość życia „zdecydowanie pozytywnie” i „raczej pozytywnie” w zależności od płci i wieku (%)

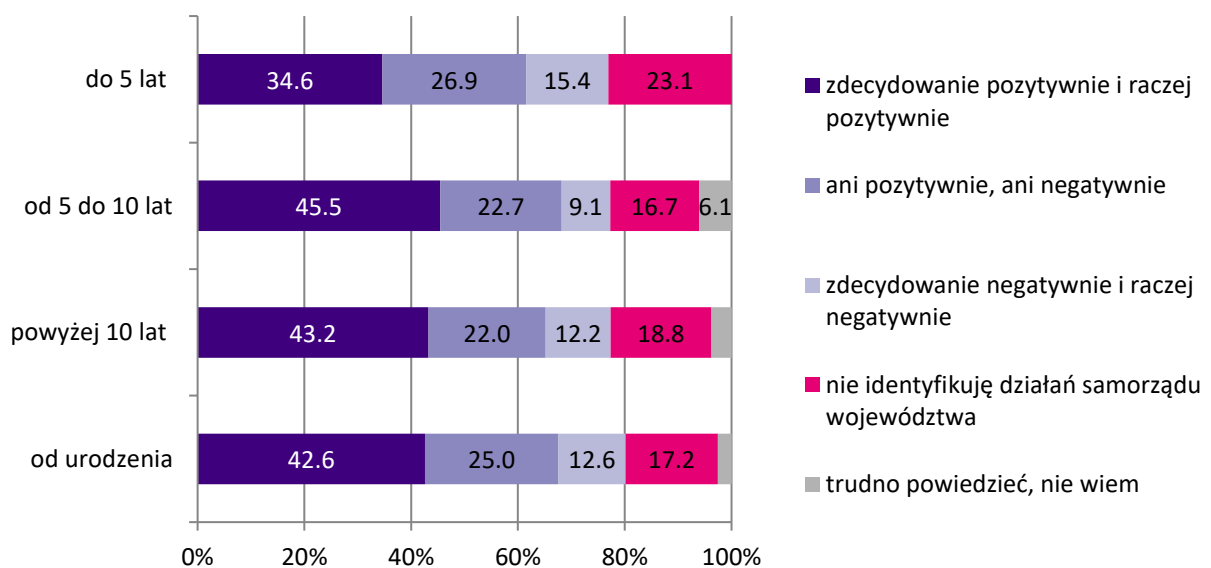


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Nieznaczące są różnice w ocenie wpływu samorządu województwa na jakość życia Małopolan ze względu na wykształcenie czy średni miesięczny dochód netto ankietowanych. Można natomiast dostrzec pewne zależności w przypadku ich statusu zawodowego. Dokładnie co druga osoba ucząca się zadeklarowała odpowiedź „zdecydowanie pozytywnie” i „raczej pozytywnie” (tj. 50,0%). Stosunkowo wysoko działania małopolskich władz regionalnych oceniają też emeryci i renciści – zarówno ci nadal aktywni zawodowo, jak i niepracujący (każda z grup ponad 48,0%). Niepokojący może być fakt, że wśród największych sceptyków na pierwszym miejscu znajdują się osoby prowadzące własną działalność gospodarczą, w przypadku których odsetek odpowiedzi pozytywnych wyniósł zaledwie 35,5%.

Po względem długości zamieszkania na terenie województwa małopolskiego, najbardziej sceptycznie do działań podejmowanych przez władze regionalne nastawione są osoby mieszkające w Małopolsce najkrócej, tj. do 5 lat (34,6% wskazań na odpowiedzi „zdecydowanie pozytywnie” i „raczej pozytywnie”). W świetle uzyskanych danych można zatem wyciągnąć wniosek, iż poparcie dla aktywności i przedsięwzięć inicjowanych przez Zarząd i Sejmik Województwa Małopolskiego oraz postrzeganie stopnia ich efektywności względem poprawy jakości życia społeczności regionalnej rośnie wraz z długością zamieszkania osób na terenie Małopolski.

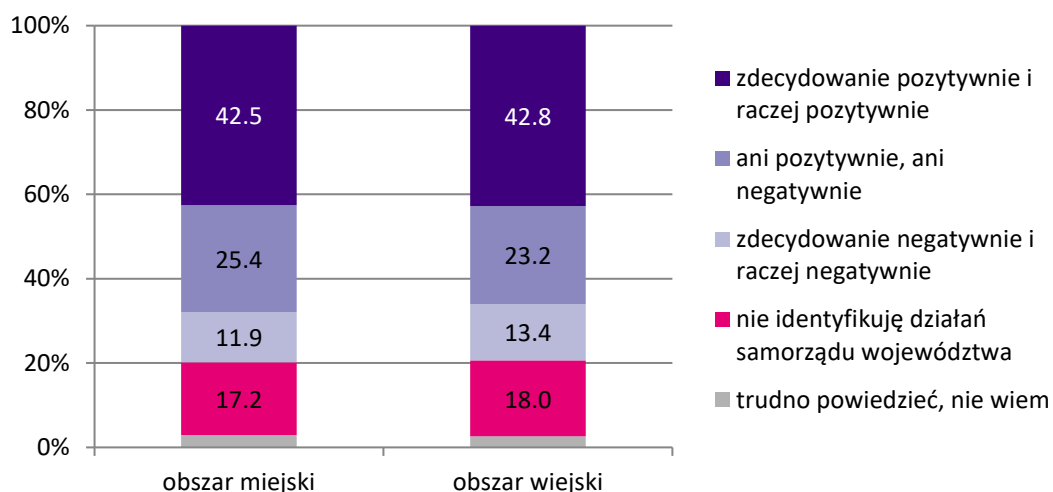
Wykres 14 Ocena wpływu działalności samorządu województwa małopolskiego na poprawę jakości życia a długość zamieszkania na terenie Małopolski



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Brak jest zależności pomiędzy obszarem zamieszkania respondentów (tj. obszar miejski lub wiejski) a oceną działań samorządu województwa – odpowiednio 42,5% i 42,8% odpowiedzi „zdecydowanie pozytywnie” i „raczej pozytywnie”.

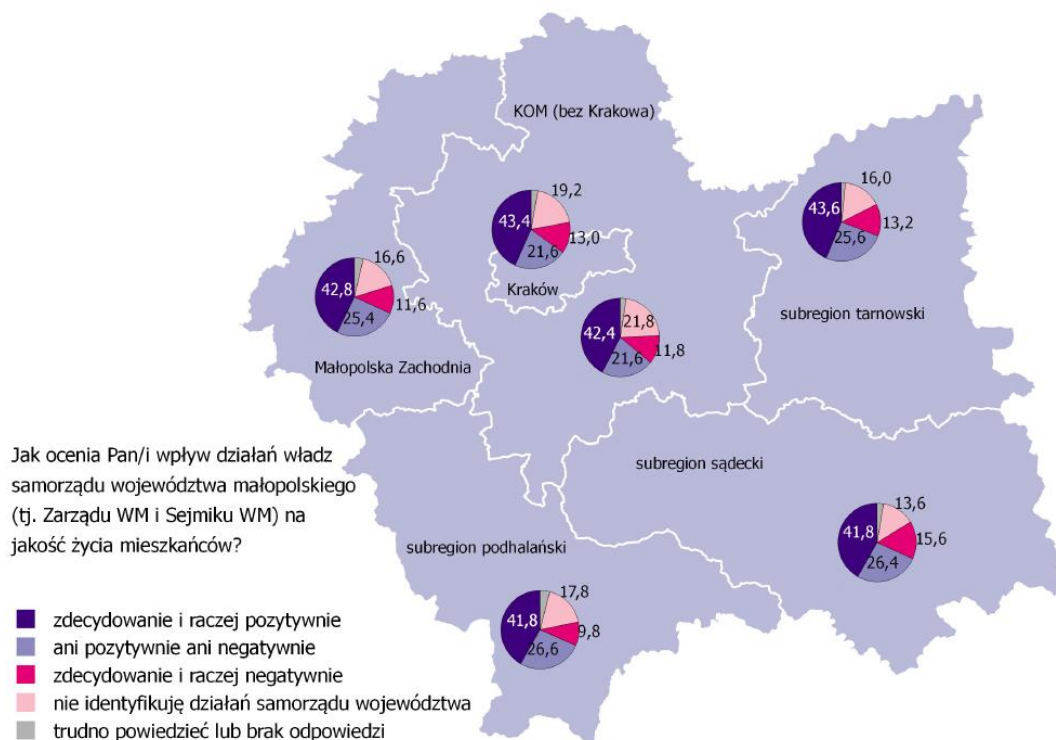
Wykres 15 Ocena wpływu działalności samorządu województwa małopolskiego na poprawę jakości życia w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Analizując natomiast odpowiedzi ankietowanych w zależności od subregionu zamieszkania, najbardziej pozytywnie do przedsięwzięć realizowanych przez władze Małopolski i ich wpływ na poprawę jakości życia, nastawieni są **mieszkańcy subregionu tarnowskiego (43,6%)** i **miasta Krakowa (43,4%)**, najmniej natomiast - subregionu podhalańskiego sądeckiego (obie grupy po 41,8%).

Mapa 2 Ocena wpływu działalności samorządu województwa małopolskiego na poprawę jakości życia w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

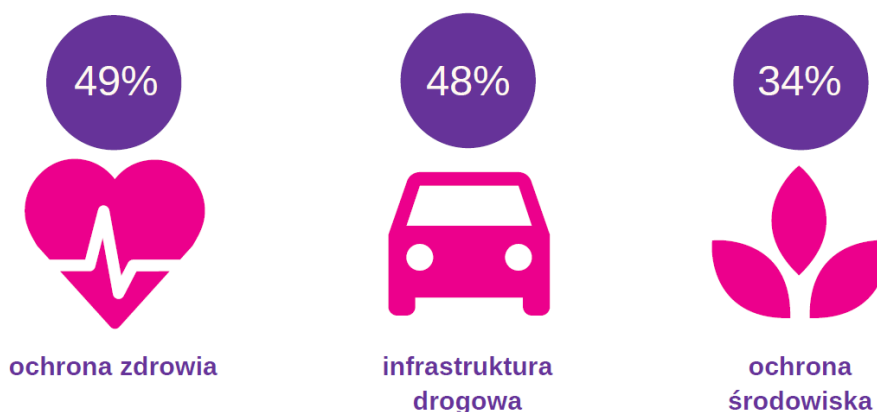
OBSZARY ŻYCIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO WYMAGAJĄCE WSPARCIA

Samorząd województwa odgrywa istotną rolę w poprawie warunków życia mieszkańców regionu, w tym także z uwagi na prowadzone przedsięwzięcia i inwestycje oraz zarządzanie środkami finansowymi pochodzącymi z budżetu UE. Przedmiotem jego działalności jest szereg zadań o charakterze regionalnym, w tym m.in. nadzór nad edukacją publiczną wraz ze szkolnictwem wyższym, ochrona środowiska, wspieranie przedsiębiorczości i pobudzanie aktywności gospodarczej, promocja i ochrona zdrowia, pomoc społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu, rozwój kultury i ochrona dziedzictwa kulturowego, przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja regionalnego rynku pracy, rozwój aktywności fizycznej mieszkańców i promocja turystyki, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, etc.

Małopolanie zostali poproszeni o wskazanie, na rozwój których obszarów życia społeczno-gospodarczego powinny być kierowane w pierwszej kolejności środki finansowe samorządu województwa małopolskiego. Ankietowani mogli przy tym wymienić maksymalnie trzy priorytetowe dziedziny spośród dziesięciu wytypowanych na potrzeby badania.

Jakie obszary wymagają zatem największego wsparcia według opinii mieszkańców województwa małopolskiego? **Na pierwszym miejscu uplasowała się odpowiedź „ochrona zdrowia i opieka społeczna” z wynikiem 49,0%**. Oznacza to, że potrzebę poprawy jakości opieki zdrowotnej i rozwoju pomocy społecznej na terenie regionu dostrzega aż co drugi badany Małopolanin.

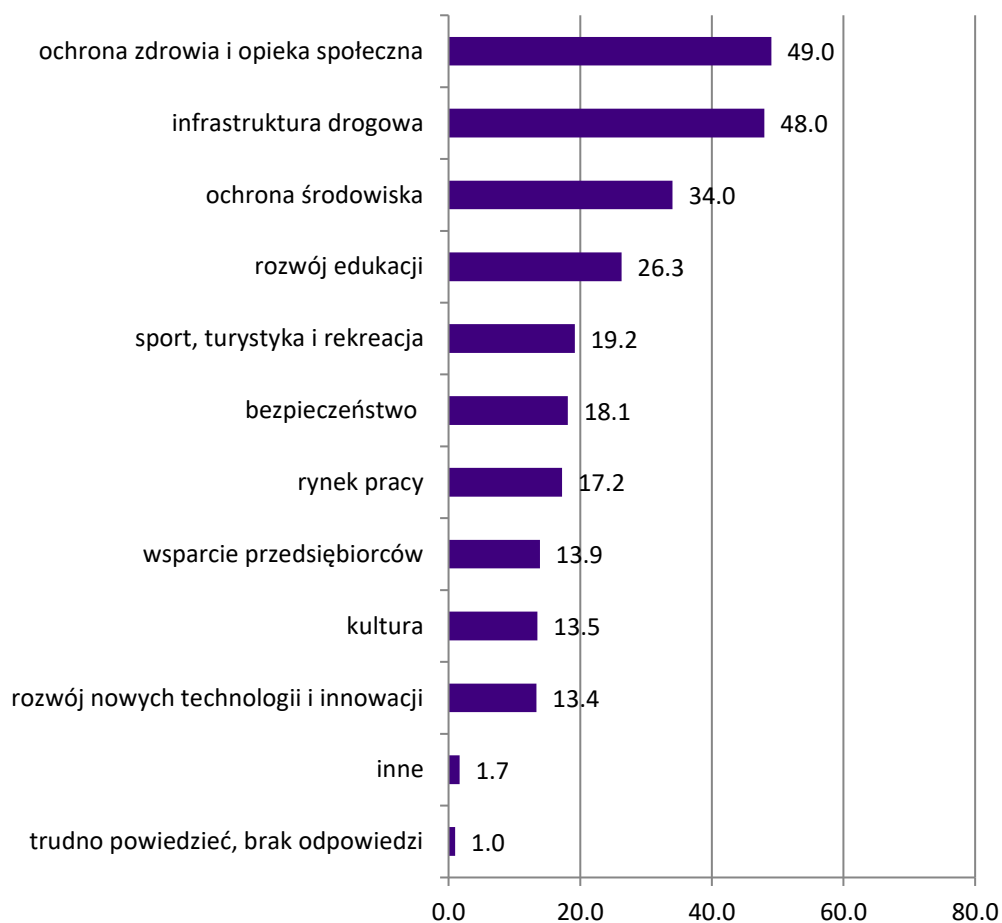
Rycina 5 Priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych na terenie województwa małopolskiego według Małopolan (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Na drugiej pozycji, z nieznacznie niższym odsetkiem wskazań (tj. 48,0%) znalazła się infrastruktura drogowa. W czołowej trójce priorytetowych obszarów wsparcia uplasowała się także ochrona środowiska z wynikiem 34,0%, co może mieć niewątpliwie związek z sezonowym problemem złego stanu powietrza atmosferycznego, który dotyka znaczną część obszaru Małopolski.

Wykres 16 Na które dziedziny powinny być kierowane w pierwszej kolejności środki finansowe samorządu województwa małopolskiego? (%)



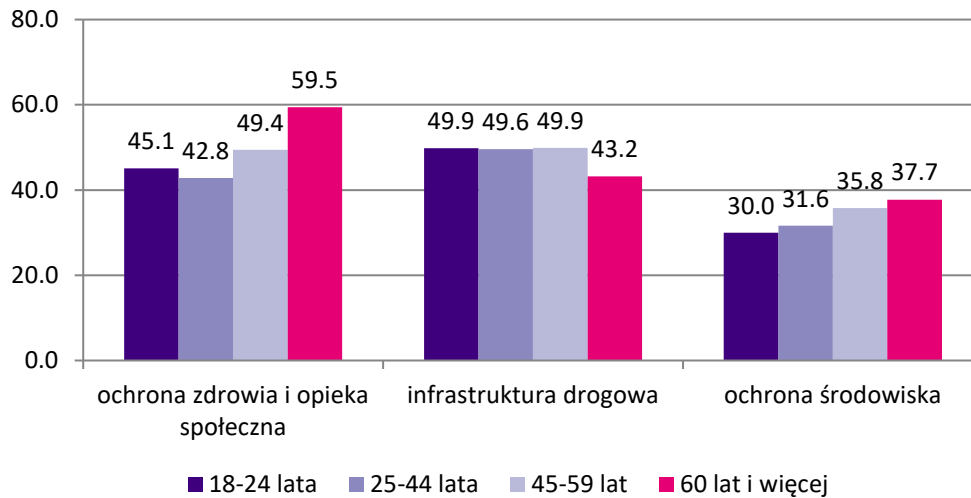
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

*Odpowiedzi nie sumują się do 100%, gdyż można było udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

Zastanawiający może być fakt, że Małopolanie spośród wszystkich dziedzin wymagających potencjalnego wsparcia i przeznaczania na nie większej ilości środków finansowych, najrzadziej dostrzegali potrzebę rozwoju nowych technologii i innowacji – zaledwie 13,4% wskazań. Podobny odsetek odpowiedzi dotyczył też wsparcia przedsiębiorców (13,9%) oraz rozwoju kultury (13,5%).

Odpowiedź „ochrona zdrowia i opieka społeczna” w znacznie większym stopniu była wskazywana przez kobiety (53,0%) niż przez mężczyzn (44,8%). Jeśli spojrzymy na poszczególne grupy wiekowe, najwyższy odsetek wskazań dotyczył Małopolan powyżej 60 roku życia (59,5%). Najmniejszą potrzebę w tym względzie odczuwali natomiast respondenci z przedziału wiekowego 25-44 lata (42,8%).

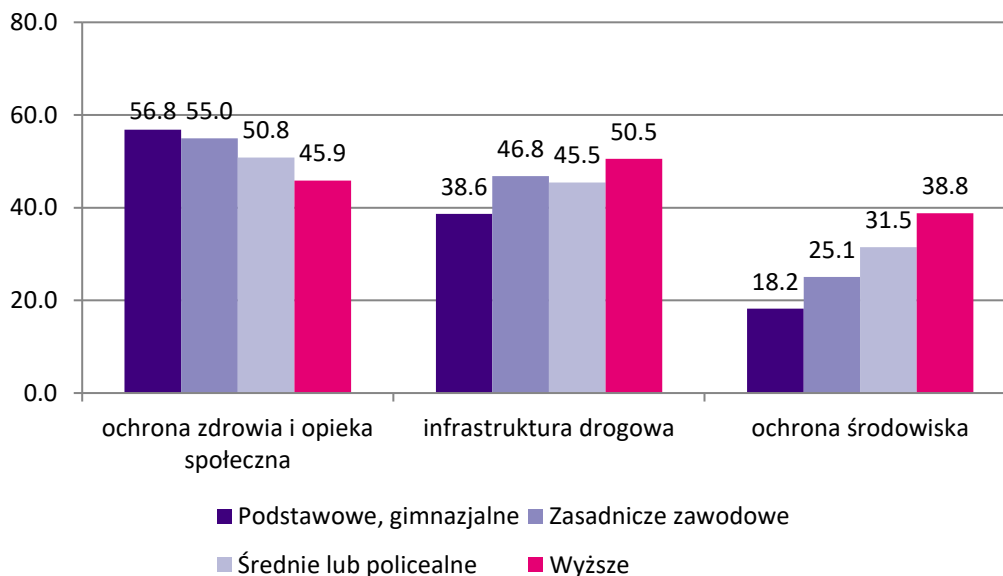
Wykres 17 Odsetek osób wskazujących obszary „ochrona zdrowia i opieka społeczna”, „infrastruktura drogowa” i „ochrona środowiska” w zależności od wieku (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Potrzeba dofinansowania obszaru ochrony zdrowia i opieki społecznej maleje wraz z wykształceniem. O ile bowiem w grupie osób z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym odsetek wskazań danej odpowiedzi stanowił wartość najwyższą – tj. 56,8%, o tyle w przypadku osób z wykształceniem wyższym przyjął wartość najniższą (tj. 45,9%). Ciekawa zależność zachodzi pomiędzy wyborem czynnika „ochrona środowiska” a poziomem wykształcenia respondentów. Widoczny jest bowiem w tym przypadku wyraźny trend rosnący – najmniejszy odsetek wskazań dotyczył osób z wykształceniem podstawowym (18,2%), największy natomiast Małopolan z wykształceniem wyższym – 38,8%.

Wykres 18 Odsetek osób wskazujących obszary „ochrona zdrowia i opieka społeczna”, „infrastruktura drogowa” i „ochrona środowiska” w zależności od wykształcenia (%)



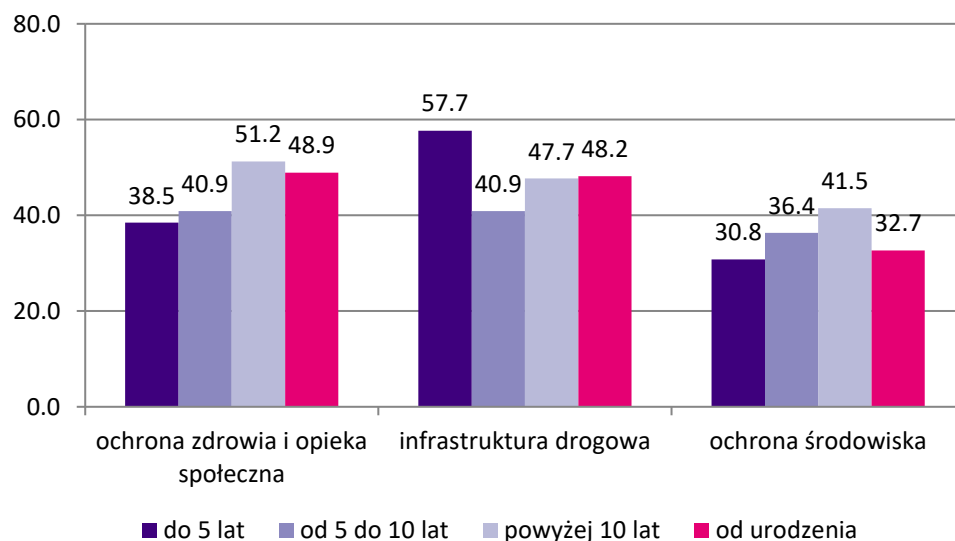
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Widoczna zależność występuje też pomiędzy wyborem czynnika „ochrona zdrowia i opieka społeczna” a wysokością średniego miesięcznego dochodu netto otrzymywanego przez ankietowanych. Największy odsetek wskazań twierdzących dotyczył bowiem Małopolan zarabiających najmniej, tj. poniżej 600 zł oraz od 601-1 000 zł netto miesięcznie (w obu przypadkach po 51,3%).

W przekroju na status zawodowy ankietowanych, największy odsetek wskazań na potrzebę rozwoju ochrony zdrowia i opieki społecznej dotyczył niepracujących emerytów i rencistów (61,5%), a najmniejszy – osób uczących się (41,3%).

Ciekawa zależność zachodzi pomiędzy wskazaniem odpowiedzi „ochrona zdrowia i opieka społeczna” a długością zamieszkiwania na terenie Małopolski. O ile bowiem w grupie osób mieszkających tu od urodzenia oraz powyżej 10 lat odsetek odpowiedzi twierdzących wyniósł odpowiednio 48,9% oraz 51,2%, o tyle w przypadku osób mieszkających w Małopolsce do 5 lat – zaledwie 38,5%. Przyczyną tego stanu może być fakt, że w gronie osób zamieszkujących województwo małopolskie najkrócej znajdują się przede wszystkim osoby z młodszych przedziałów wiekowych (tj. 18-24 lata oraz 25-44 lata) – łącznie stanowią oni ponad 60,0% respondentów w danej kategorii.

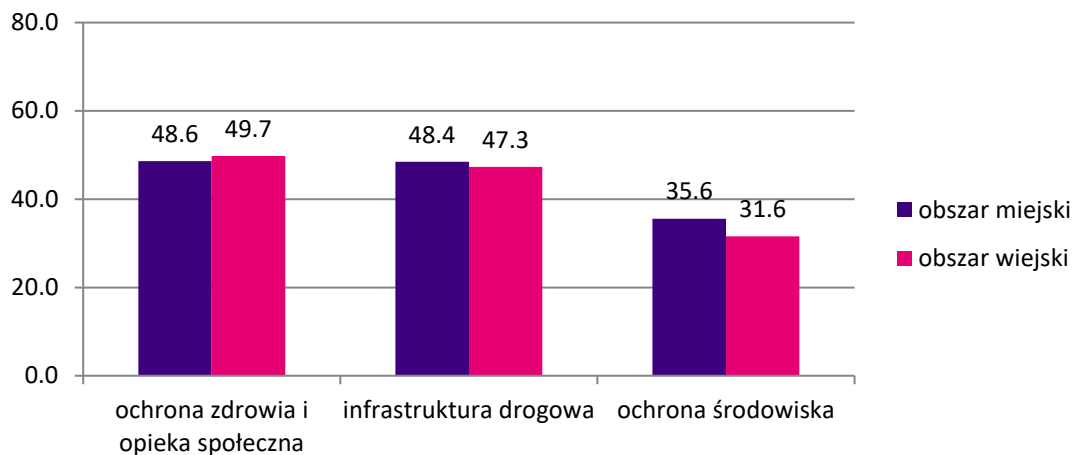
Wykres 19 Odsetek osób wskazujących obszary „ochrona zdrowia i opieka społeczna”, „infrastruktura drogowa” i „ochrona środowiska” w zależności od długości zamieszkania na terenie Małopolski (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W przekroju na obszar zamieszkania ankietowanych nie obserwuje się znaczących różnic w odpowiedziach dotyczących trzech najczęściej wskazywanych dziedzin.

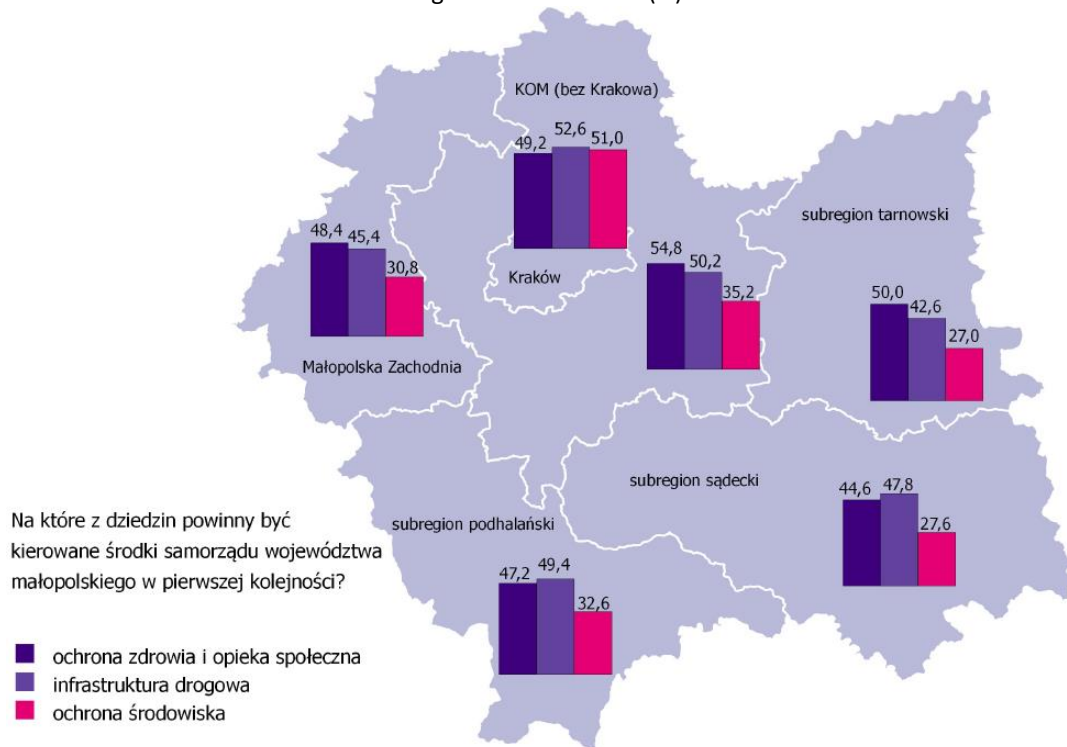
Wykres 20 Odsetek osób wskazujących obszary „ochrona zdrowia i opieka społeczna”, „infrastruktura drogowa” i „ochrona środowiska” w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jeśli chodzi o wybór obszaru „ochrona zdrowia i opieka społeczna” w podziale na poszczególne subregiony, największy odsetek dotyczył **przedstawicieli Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (bez miasta Krakowa) – 54,8%**, najmniejszy natomiast – subregionu sądeckiego (44,6%). Zdecydowanie większe rozbieżności pomiędzy poszczególnymi subregionami są widoczne w przypadku obszaru „ochrona środowiska”. Największy odsetek wskazań danej odpowiedzi (tj. 51,0%) padł bowiem w Krakowie, najmniejszy natomiast - w subregionie tarnowskim (27,0%).

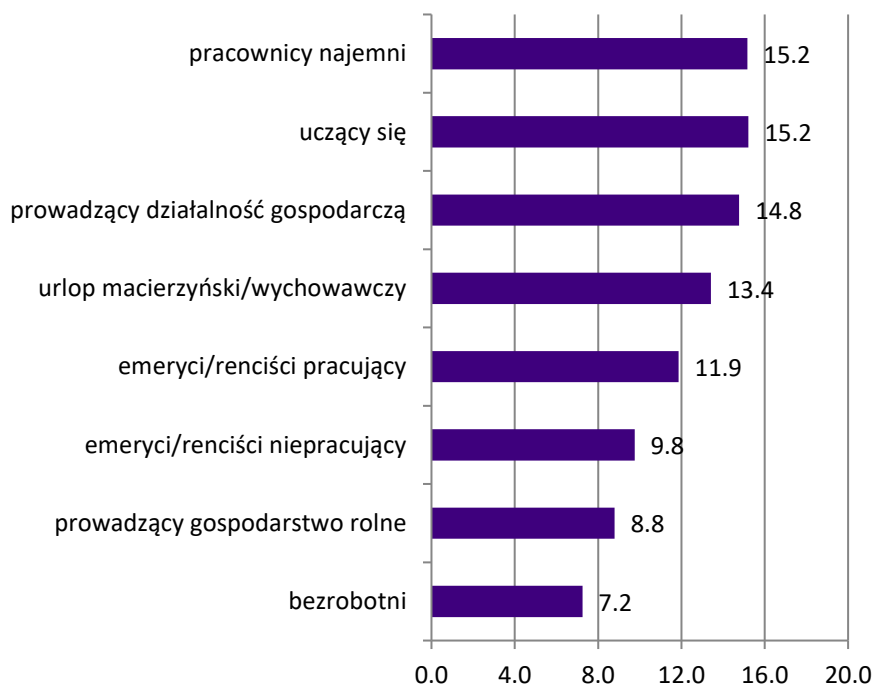
Mapa 3 Odsetek osób wskazujących obszary „ochrona zdrowia i opieka społeczna”, „infrastruktura drogowa” i „ochrona środowiska” w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Warto też wspomnieć jak kształtują się odpowiedzi mieszkańców w przypadku obszaru „rozwój nowych technologii i innowacji”. Odpowiedzi tej udzielił znacznie większy odsetek mężczyzn (15,9%) niż kobiet (11,0%). Potrzebę rozwoju nowoczesnych rozwiązań technologicznych i innowacji najbardziej doceniają osoby z najmłodszej grupy wiekowej, tj. 18-24 lata (16,0%), osoby posiadające wykształcenie wyższe (16,1%), pracownicy najemni i osoby uczące się (w obu grupach po 15,2%) oraz Małopolanie osiągający dochód powyżej 1 400 zł netto miesięcznie (14,3%).

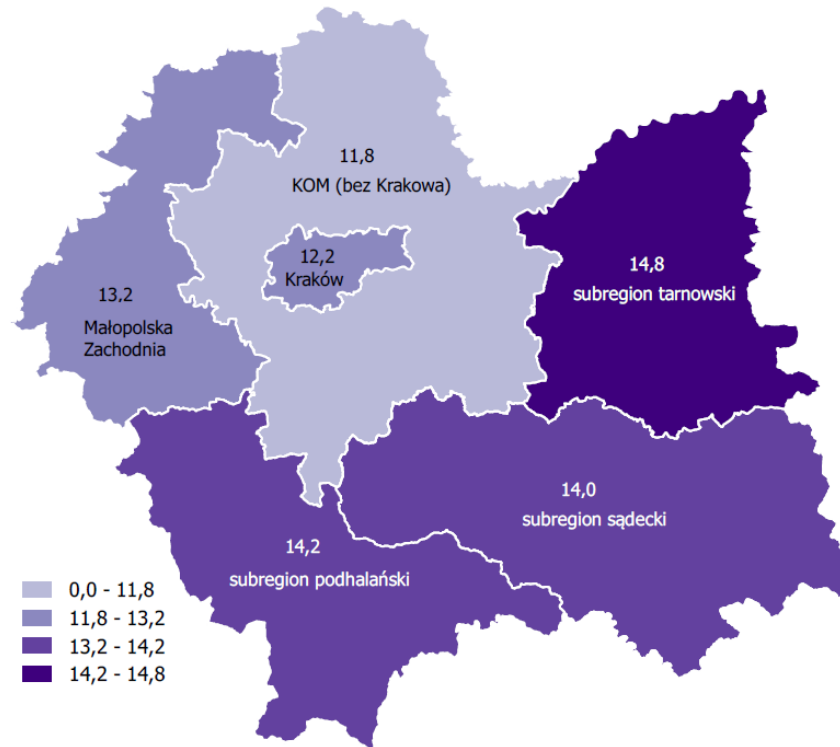
Wykres 21 Odsetek osób wskazujących obszar „rozwój nowych technologii i innowacji” w zależności od statusu zawodowego (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jeśli chodzi o podział na poszczególne subregiony, największą potrzebę zwiększenia środków na rozwój nowych technologii i innowacji odczuwają **mieszkańcy subregionu tarnowskiego (14,8%) oraz podhalańskiego (14,2%)**.

Mapa 4 Odsetek osób wskazujących obszar „rozwój nowych technologii i innowacji” w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W ramach odpowiedzi „inne”, która stanowi na tle pozostałych odpowiedzi kategorię marginalną (tj. 1,7%), najczęściej padały ze strony mieszkańców potrzeby dotyczące:

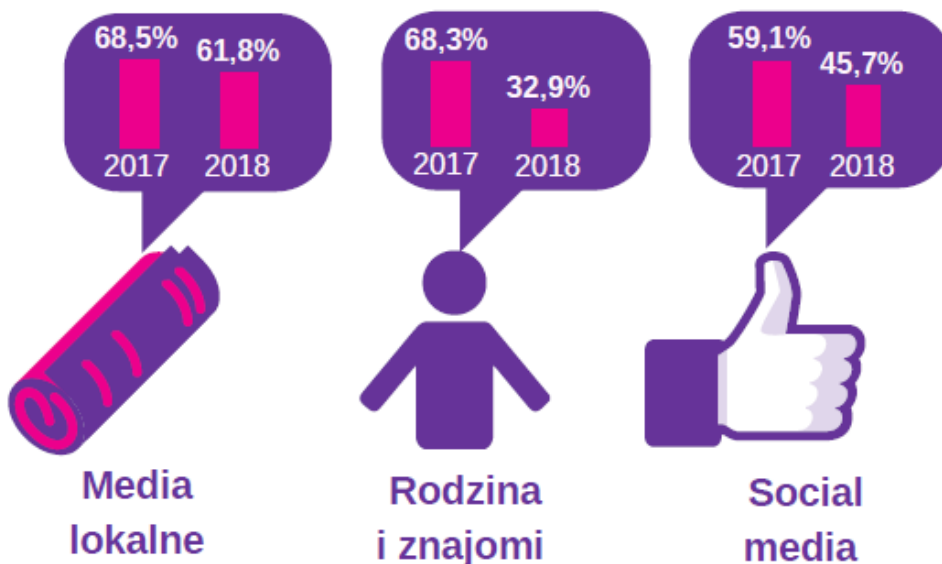
- zagospodarowania przestrzennego,
- transportu zbiorowego,
- infrastruktury kolejowej,
- miejsc parkingowych,
- infrastruktury komunalnej,
- rozwoju rolnictwa i przemysłu,
- wsparcia osób niepełnosprawnych,
- budownictwa,
- zwiększenie ilości terenów zielonych.

ŹRÓDŁA INFORMACJI O DZIAŁANIACH SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Podobnie jak w roku ubiegłym, mieszkańcom Małopolski postanowiono zadać pytanie „Z jakich źródeł czerpie Pan/i informacje i wiedzę o działaniach samorządu województwa małopolskiego?”. W poprzedniej edycji badania, wśród trzech najczęściej wskazywanych przez Małopolan odpowiedzi znalazły się takie źródła informacji jak: media lokalne (radio, prasa, telewizja) – 68,5%, rodzina i znajomi – 68,3% oraz media społecznościowe – 59,1%.

A jak przedstawiają się wyniki w ramach tegorocznej edycji badania opinii? Na pozycji lidera pod względem źródeł informacji na temat działań, inicjatyw i przedsięwzięć podejmowanych przez małopolskie władze samorządowe znalazły się ponownie **media lokalne (radio, prasa, telewizja), z wynikiem 61,8%**. W dalszej kolejności uplasowały się media społecznościowe z wynikiem 45,7%, spychając tym samym odpowiedź „rodzina i znajomi” na trzecią pozycję – 32,9%. Czołowa trójka źródeł informacji pozostała zatem bez zmian.

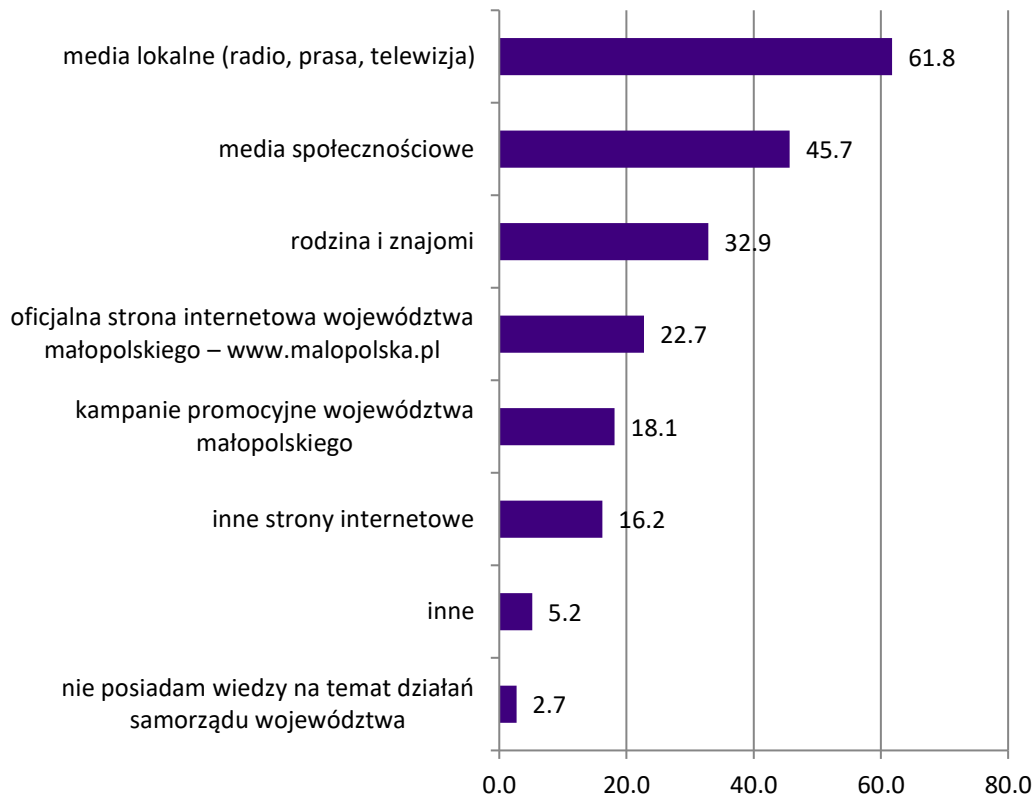
Rycina 6 Najpopularniejsze źródła wiedzy o samorządzie województwa wśród Małopolan (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Co piąty badany Małopolanin wskazał na stronę internetową województwa małopolskiego (www.malopolska.pl) (22,7%). W porównaniu z rokiem ubiegłym, odsetek wskazań na oficjalną stronę Małopolski jako źródło informacji o działalności samorządu województwa, obniżył się o 10,0 p. p. (2017 r. - 32,7%).

Wykres 22 Z jakich źródeł Małopolanie czerpią informacje i wiedzę na temat działań samorządu województwa małopolskiego? (%)



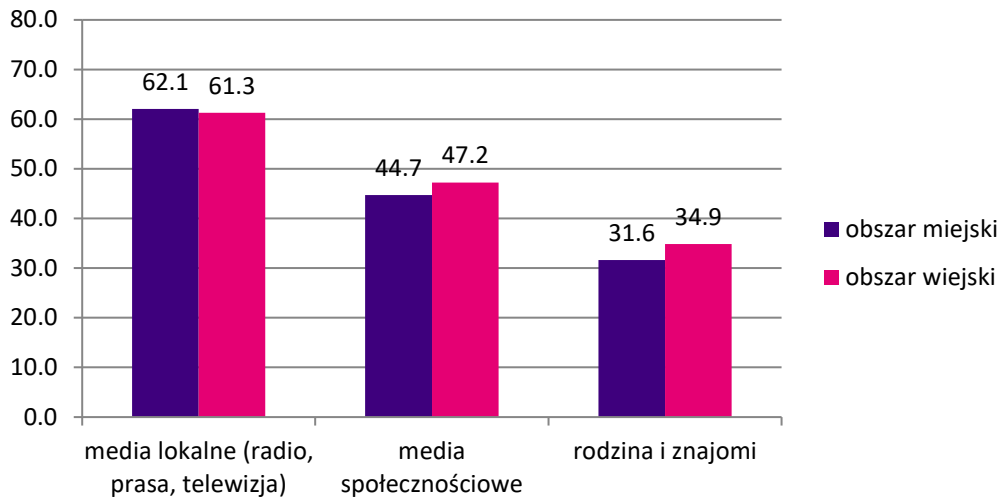
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

*Odpowiedzi nie sumują się do 100%, gdyż można było udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

Pozytywny jest fakt, że spada odsetek osób, którzy twierdzą, że nie posiadają informacji i wiedzy na temat działań samorządu województwa małopolskiego. W tegorocznej edycji odpowiedź tę wskazał najmniejszy odsetek badanych Małopolan, tj. zaledwie 2,7%. Wartość ta jest jednocześnie niemal dwukrotnie mniejsza od uzyskanego rok wcześniej odsetka deklaracji „nie interesuje mnie to, nie wiem” na analogicznie postawione pytanie (tj. 4,9%).

Najczęściej wskazywane źródło informacji o przedsięwzięciach i inicjatywach podejmowanych przez władze regionalne Małopolski, tj. media lokalne (radio, prasa, telewizja), cieszy się nieco większym zainteresowaniem w przypadku mężczyzn (63,0%) niż kobiet (60,6%). W przekroju na poszczególne grupy wiekowe, najczęściej korzystają z nich mieszkańcy powyżej 60 roku życia (67,0%) oraz mieszkańcy obszarów miejskich (62,1%).

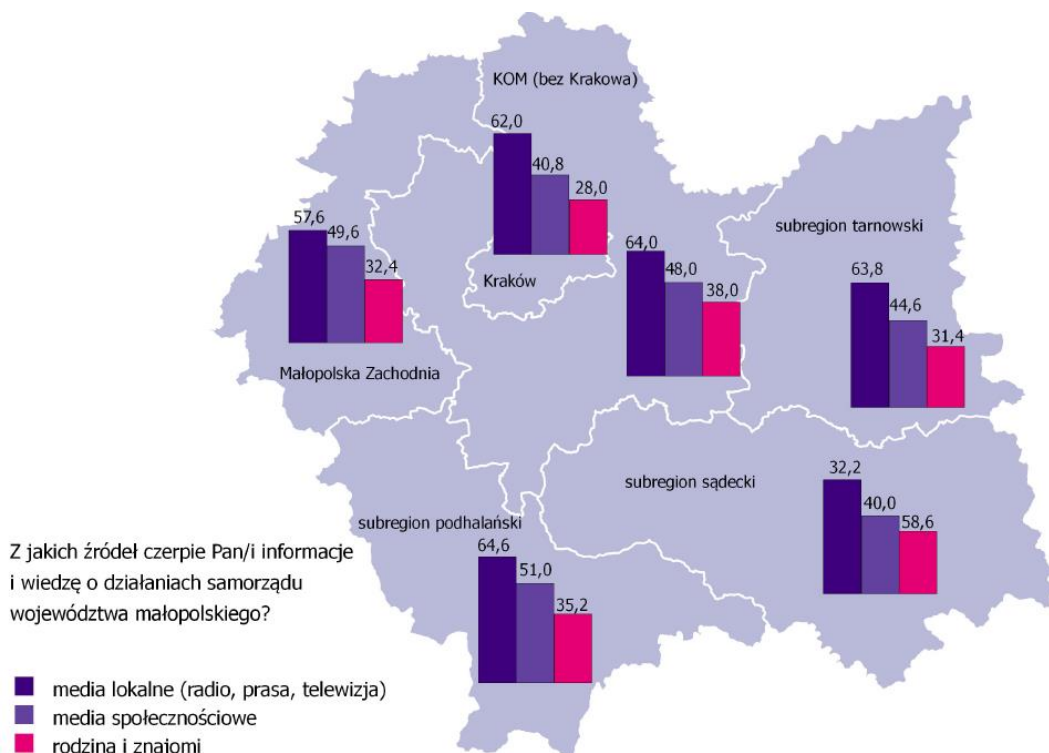
Wykres 23 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan źródła informacji o działaniach samorządu województwa, w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Pod względem subregionu zamieszkania natomiast, na media lokalne (radio, prasa, telewizja) najczęściej wskazywali **przedstawiciele subregionu podhalańskiego (64,6%) oraz Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (bez Krakowa) – 64,0%**.

Mapa 5 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan źródła informacji o działaniach samorządu województwa, w zależności od subregionu zamieszkania (%)



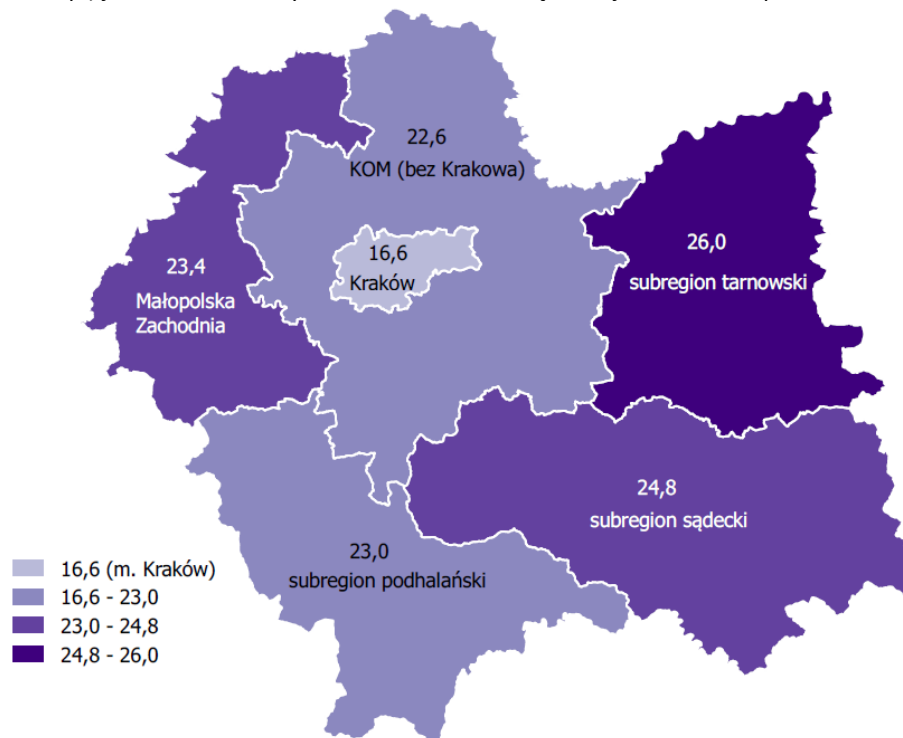
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Warto prześledzić jak kształtują się odpowiedzi respondentów, którzy wskazali na oficjalną stronę internetową województwa małopolskiego (www.malopolska.pl) w przekroju na różne kategorie. Pod względem płci nie ma znaczących różnic - z oficjalnej strony Małopolski trochę częściej korzystają

mężczyźni (23,0%) w stosunku do kobiet (22,5%). Portal www.malopolska.pl cieszy się największym zainteresowaniem w grupie osób z przedziału wiekowego 45-59 lat (25,6%), najmniejszym natomiast – wśród Małopolan powyżej 60 roku życia (21,1%). Jeśli chodzi o długość zamieszkania na terenie Małopolski, w gronie największych zwolenników tego typu źródła informacji znalazły się osoby zamieszkujące województwo małopolskie najkrócej, tj. do 5 lat (30,8%).

Analizując odpowiedzi Małopolan w zależności od subregionu zamieszkania, **największy odsetek wskazań na stronę www.malopolska.pl charakteryzuje mieszkańców subregionu tarnowskiego (26,0%)**, najmniejszy natomiast – mieszkańców stolicy Małopolski (16,6%).

Mapa 6 Odsetek osób korzystających z oficjalnej strony internetowej województwa małopolskiego (www.malopolska.pl) jako źródła wiedzy o działaniach samorządu województwa w podziale na subregiony (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jeśli chodzi o kategorię „inne strony internetowe”, respondenci najczęściej podawali pod tym pojęciem strony urzędów gmin, portale regionalne i lokalne (w tym szczególnie często na strony i portale krakowskie) – m.in.: krakow.pl, lovekrakow.pl, gazetakrakowska.pl, limanowa.in, tarnow.pl, faktyoswiecim.pl, sudeczanin.info, sucha24.pl, wadowice24.pl, podhale24.pl, tygodnikpodhalanski.pl, mojabochnia.pl, miasto-info.pl, etc. Znaczny odsetek wskazań dotyczył też portali ogólnopolskich typu onet.pl, wp.pl, interia.pl, tvn24.pl, wyborcza.pl, etc. Niewielka część osób wskazała także na biuletyny informacji publicznej oraz strony rządowe z końcówką gov.pl.

Z kolei w ramach odpowiedzi „inne”, Małopolanie najczęściej wskazywali na: własne codzienne obserwacje, pracę, tablice informacyjne, billboardy i reklamy, dyskusje na zebraniach lokalnych, gazety lokalne i ulotki oraz opinie innych ludzi.

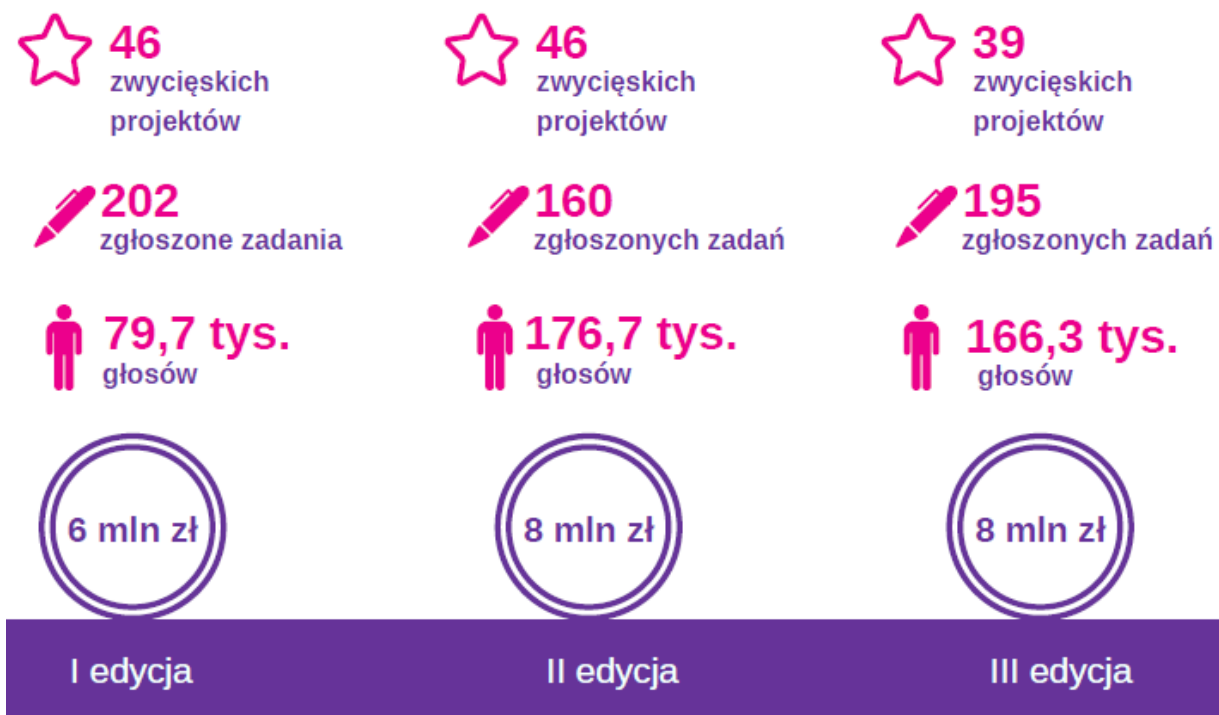
ROZPOZNAWALNOŚĆ DZIAŁAŃ SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego

Celem przewodnim budżetów obywatelskich (partycypacyjnych) zarówno na poziomie gmin, powiatów, jak i województw jest wzrost aktywnego uczestnictwa mieszkańców w podejmowaniu decyzji odnośnie przeznaczenia publicznych środków finansowych na realizację konkretnych inwestycji oraz umożliwienie obywatelom inicjowania projektów na określonym obszarze terytorialnym.

Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego jest inicjatywą odrębną od lokalnych budżetów obywatelskich funkcjonujących w poszczególnych gminach i powiatach Małopolski. Został on zainicjowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w 2016 r. Dzięki niemu mieszkańcy regionu co roku mogą zdecydować na co przeznaczyć część środków finansowych z budżetu województwa, określić jakie projekty i zadania są dla nich najbardziej istotne, a tym samym wskazać priorytety dla rozwoju poszczególnych subregionów oraz całego województwa małopolskiego. Jako instrument służący identyfikacji potrzeb społeczności regionalnej, sprzyja jednocześnie większej efektywności wydatkowania przez samorząd województwa dostępnych środków publicznych oraz przyczynia się do kształtowania wyższego poziomu kapitału społecznego i budowania społeczeństwa obywatelskiego.

Rycina 7 Środki z budżetu województwa małopolskiego przeznaczone na realizację projektów wybranych przez obywateli w ramach Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego



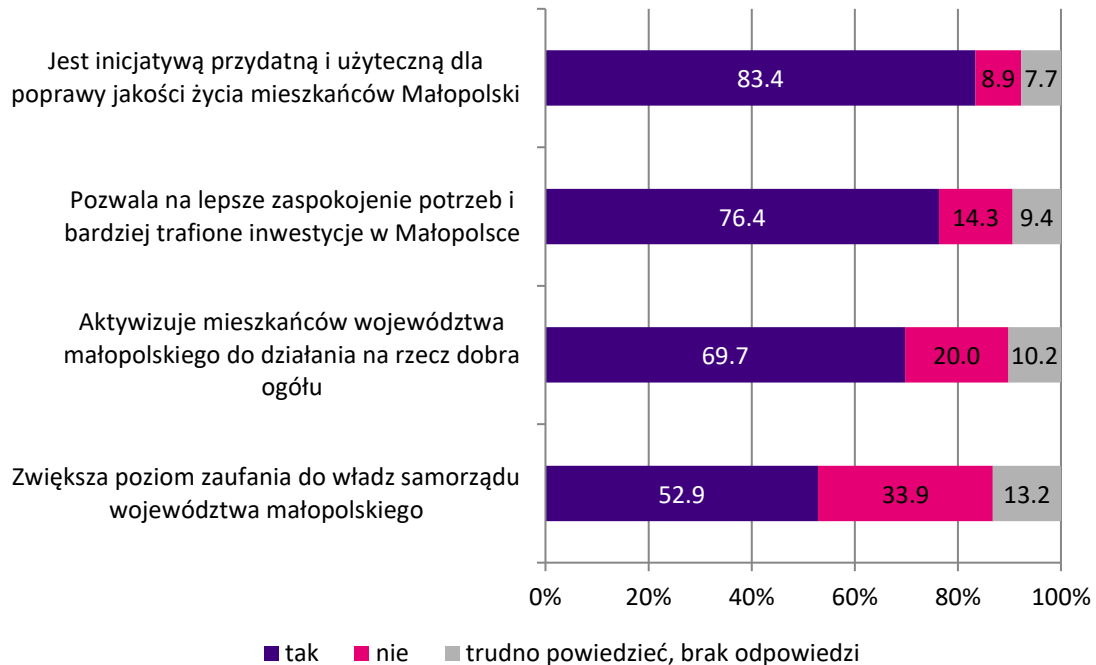
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W wyniku dotychczasowych trzech edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego, Małopolanie wybrali do realizacji w sumie 131 projektów, oddając na nie łącznie ponad 420 tys. głosów. Na realizację owych przedsięwzięć przeznaczono dotychczas z budżetu województwa małopolskiego łącznie około 22 mln zł.

Aby dokonać oceny użyteczności i efektywności owej inicjatywy z punktu widzenia mieszkańców Małopolski, w ramach tegorocznej edycji badania opinii po raz pierwszy poproszono respondentów o wskazanie czy zgadzają się z kilkoma stwierdzeniami dotyczącymi „Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego”, w tym głównych efektów i korzyści, jakie przynosi dana inicjatywa dla społeczności regionalnej.

Aż **83,4%** badanych Małopolan zadeklarowało, że **Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego to inicjatywa przydatna i użyteczna dla poprawy jakości życia mieszkańców** regionu małopolskiego. Na drugim miejscu uplasowało się spostrzeżenie, że przedsięwzięcie to pozwala na lepsze zaspokojenie potrzeb i bardziej trafione inwestycje w Małopolsce (76,4%). Z opinią dotyczącą tego, że Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego aktywizuje mieszkańców województwa małopolskiego do działania na rzecz dobra ogółu zgadza się 69,7% badanych Małopolan. Najbardziej sceptycznie ankietowani podeszli natomiast do stwierdzenia, że dzięki danej inicjatywie zwiększa się poziom zaufania do władz samorządu województwa małopolskiego – 52,9% odpowiedzi twierdzących.

Wykres 24 Co Małopolanie sądzą na temat inicjatywy samorządu województwa małopolskiego, jaką jest Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego? (%)

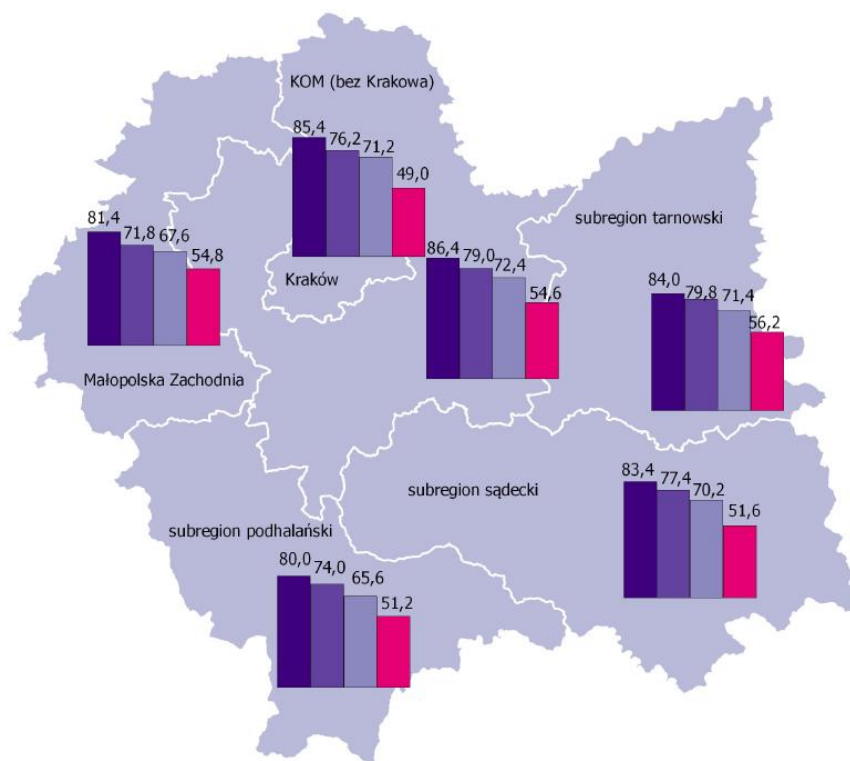


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

A jak kształtują się odpowiedzi w podziale na przedstawicieli poszczególnych subregionów? Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że nie ma znaczących różnic w tej kwestii, a więc mieszkańcy z różnych części województwa małopolskiego myślą podobnie jeśli chodzi o ocenę przydatności i korzyści wynikających z istnienia Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego. Opinie

na temat tego, że Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego to inicjatywa przydatna i użyteczna dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz pozwalająca na aktywizację mieszkańców do działania na rzecz dobra ogółu, cieszy się największym poparciem wśród **przedstawicieli Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (bez miasta Krakowa) – odpowiednio 86,4% i 72,4%**. Lepsze zaspokojenie potrzeb i bardziej trafione inwestycje w Małopolsce oraz wzrost zaufania do władz samorządu województwa małopolskiego doceniają natomiast w największym stopniu mieszkańcy subregionu tarnowskiego (odpowiednio 79,8% i 56,2%).

Mapa 7 Odsetek osób, które zgadzają się ze stwierdzeniami na temat Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego (wskazały odpowiedź „tak”) w zależności od subregionu zamieszkania (%)



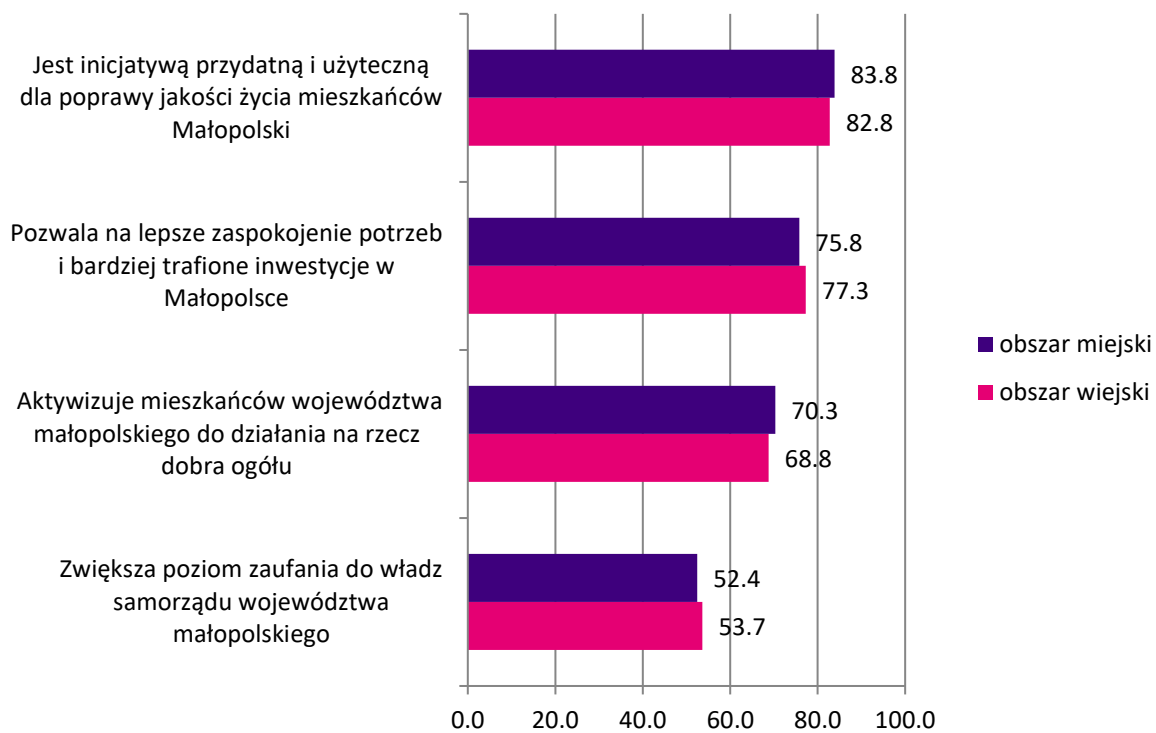
Co Małopolanie sądzą na temat Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego?

- Jest inicjatywą przydatną i użyteczną dla poprawy jakości życia mieszkańców Małopolski
- Pozwala na lepsze zaspokojenie potrzeb i bardziej trafione inwestycje w Małopolsce
- Aktywizuje mieszkańców województwa małopolskiego do działania na rzecz dobra ogółu
- Zwiększa poziom zaufania do władz samorządu województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Nie występują istotne różnice pomiędzy przedstawicielami obszarów miejskich i wiejskich jeśli chodzi o opinię na temat poszczególnych efektów realizacji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego.

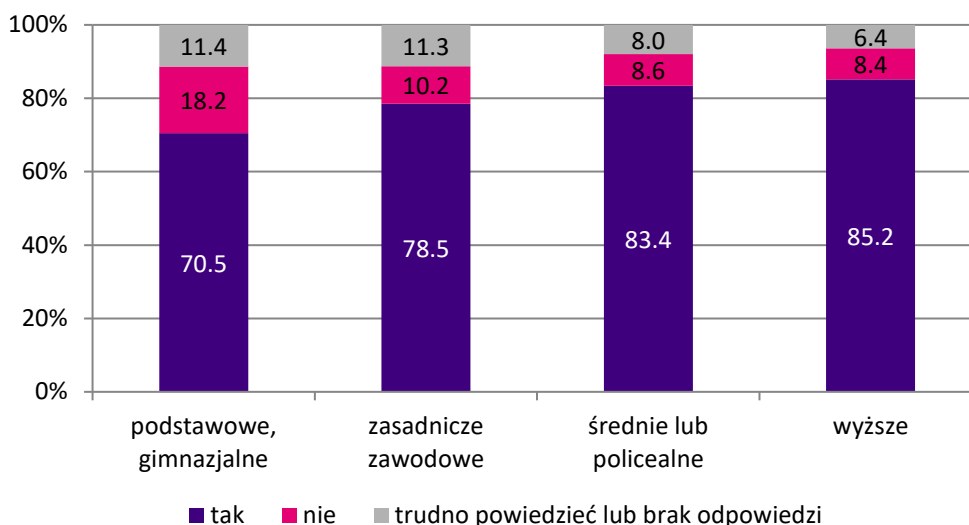
Wykres 25 Odsetek osób, które zgadzają się ze stwierdzeniami na temat Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego (wskazały odpowiedź „tak”) w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Opinie mieszkańców na temat tego, że Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego jest inicjatywą przydatną i użyteczną dla poprawy jakości życia mieszkańców Małopolski, wykazują największe zróżnicowanie w podziale na status zawodowy ankietowanych. O ile bowiem w przypadku osób prowadzących gospodarstwo rolne odsetek odpowiedzi twierdzących wyniósł 78,0%, o tyle w grupie osób uczących się poparcie dla danego spostrzeżenia zadeklarowało aż 91,3% respondentów. Widoczna zależność kształtuje się także w przypadku poziomu wykształcenia Małopolan. Najwięcej odpowiedzi pozytywnych padło bowiem w grupie osób z wykształceniem wyższym (tj. 85,2%), zdecydowanie najmniej optymistyczne stanowisko w tej kwestii prezentują natomiast mieszkańcy z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym – 70,5% odpowiedzi pozytywnych.

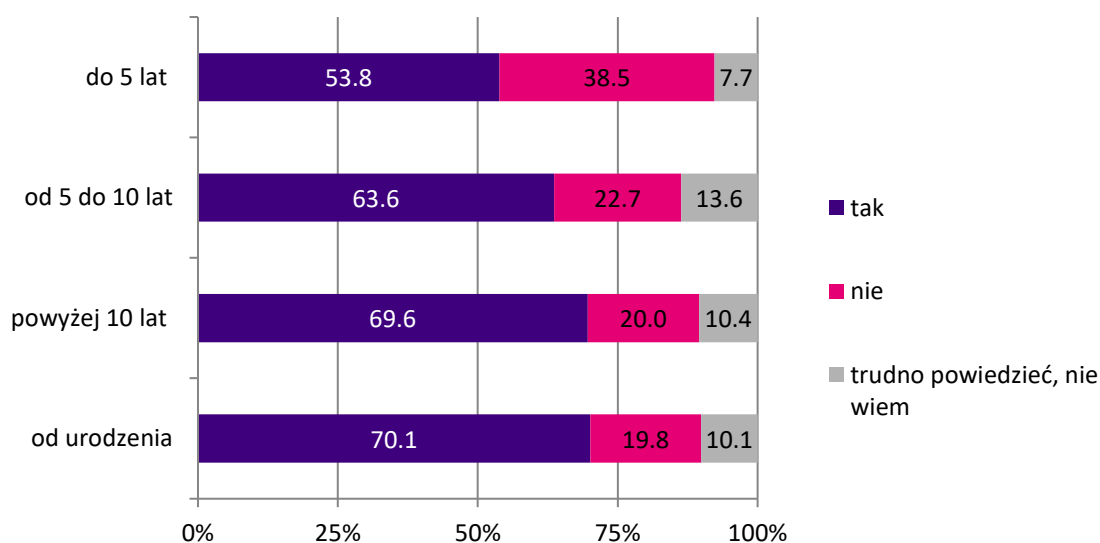
Wykres 26 Opinia Małopolan na temat tego czy Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego to inicjatywa przydatna i użyteczna dla poprawy jakości życia mieszkańców w zależności od poziomu wykształcenia (%)




Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Różnice w zależności od poziomu wykształcenia ankietowanych widoczne są także w przypadku opinii na temat tego, czy Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego aktywizuje mieszkańców województwa małopolskiego do działania na rzecz dobra ogółu. Największe poparcie dla danego spostrzeżenia zadeklarowały bowiem osoby z wykształceniem wyższym (71,3%), najmniejsze natomiast ponownie osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (65,9%). Ze stwierdzeniem tym w większym stopniu zgadzają się Małopolanki (71,3%) niż Małopolanie (68,0%). Pewna zależność kształtuje się także w przypadku rodzaju obszaru i długości zamieszkania na terenie województwa małopolskiego. Rolę budżetu obywatelskiego w aktywizacji mieszkańców bardziej doceniają respondenci z terenów miejskich (70,3%) względem osób zamieszkujących tereny wiejskie (68,8%), jak również osoby zamieszkujące Małopolskę od urodzenia (70,1%) względem osób mieszkających tutaj najkrócej, tj. do 5 lat (53,8%).

Wykres 27 Opinia Małopolan na temat tego czy Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego aktywizuje mieszkańców do działania na rzecz dobra ogółu w zależności od długości zamieszkania w Małopolsce (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych



Odsetek pozytywnych odpowiedzi odnośnie stwierdzenia, że Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego zwiększa poziom zaufania do władz regionalnych Małopolski, rośnie wraz z wiekiem. O ile bowiem w przypadku najmłodszej grupy wiekowej, tj. osób z przedziału 18-24 lata wynosił on 52,5%, o tyle w przypadku Małopolan powyżej 60 roku życia – 55,3%. Jeśli chodzi o status zawodowy respondentów, najmniej optymistycznie do danej kwestii podchodzą mieszkańcy prowadzący działalność gospodarczą (46,4%) oraz osoby bezrobotne (50,0%).

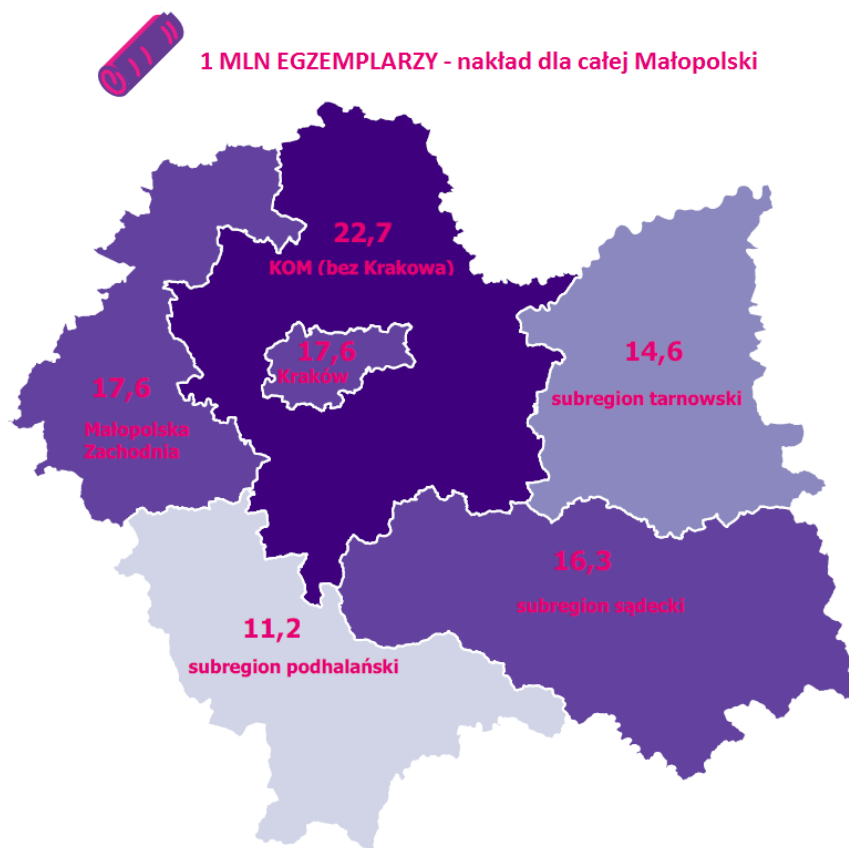
Gazeta regionalna „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego”

Istotną kwestią z punktu widzenia jawności i efektywności działań samorządu terytorialnego oraz budowania odpowiedniego poziomu zaufania do władz publicznych i kształtowania kapitału społecznego, jest sposób informowania mieszkańców o realizowanych na danym terytorium działaniach i przedsięwzięciach.

Z inicjatywy samorządu województwa małopolskiego, od września 2017 r. publikowana i dystrybuowana jest bezpośrednio do skrzynek pocztowych mieszkańców Małopolski bezpłatna gazeta regionalna pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego”. Projekt ten został zainicjowany przez władze regionalne w celu budowania wśród mieszkańców poziomu świadomości i wiedzy o działaniach samorządu województwa małopolskiego, zwrócenia uwagi obywateli na sposoby rozwiązywania problemów regionalnych oraz poszerzenia wiedzy na temat kluczowych wydarzeń, przedsięwzięć i inwestycji Zarządu Województwa Małopolskiego.

Publikacja regionalna, której wydawcą jest Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, stanowi także jedną z form nawiązywania kontaktu władz samorządu regionalnego z mieszkańcami. Dotychczas ukazało się 7 numerów gazety, przy czym nakład każdego z nich wyniósł około 1 mln egzemplarzy. Małopolanie mogli dowiedzieć się z nich między innymi o projektach realizowanych w regionie z Funduszy Europejskich, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 czy sposobach walki ze smogiem.

Rycina 8 Nakład gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” kierowany każdorazowo do poszczególnych subregionów (%)

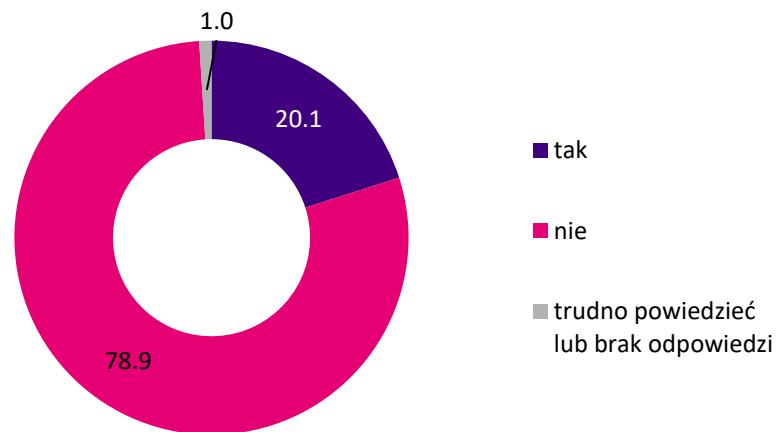


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W tegorocznej edycji badania opinii postanowiono zadać mieszkańcom regionu kilka pytań odnośnie zarówno znajomości danej publikacji regionalnej, jak również ich spojrzenia i poglądów na jej temat. Zatem, co Małopolanie sądzą na temat inicjatywy wydawania gazety pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego”?

Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów, dokładnie co piąty badany mieszkaniec Małopolski wykazuje się wiedzą na temat istnienia danej publikacji (tj. 20,1%). Pozostałe 78,9% osób zadeklarowało, że nie posiada wiedzy i informacji na jej temat. Mając na uwadze fakt, że gazeta ta wydawana jest od stosunkowo niedawna, wynik ten należy uznać za zadowalający.

Wykres 28 Czy Małopolanie wykazują się znajomością gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego”? (%)

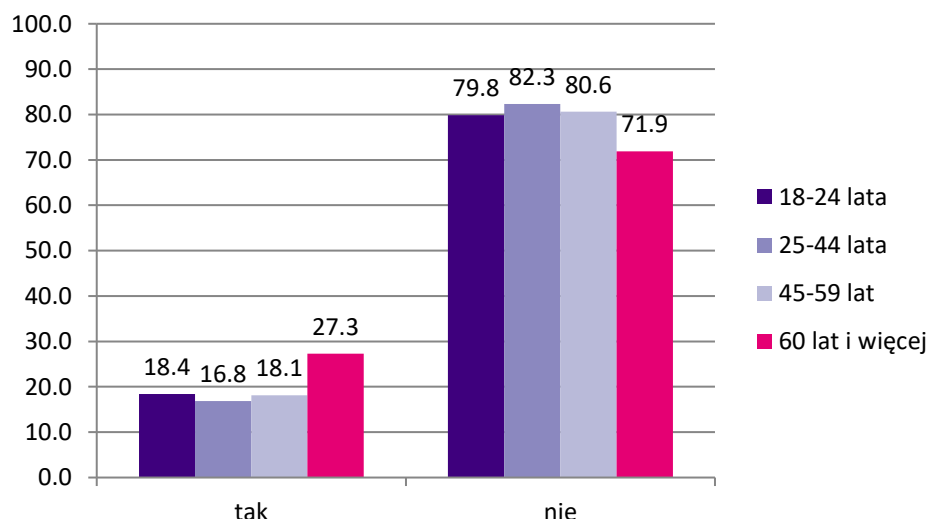


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Znajomością gazety wydawanej przez samorząd województwa małopolskiego w nieco większym stopniu wykazują się kobiety (21,5%) niż mężczyźni (18,6%).

Ciekawy jest fakt, że w kontekście posiadania wiedzy na temat gazety, w przekroju na poszczególne grupy wiekowe, zdecydowanie na tle pozostałych wyróżniają się osoby powyżej 60 roku życia – odsetek odpowiedzi twierdzących wynosi w tym przypadku 27,3%. Odpowiedzi pozytywne w ramach pozostałych grup wiekowych nie przekraczają 20,0%, przy czym najmniejszą znajomością gazety wykazują się osoby z przedziału wiekowego 25-44 lata.

Wykres 29 Znajomość gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w zależności od wieku (%)

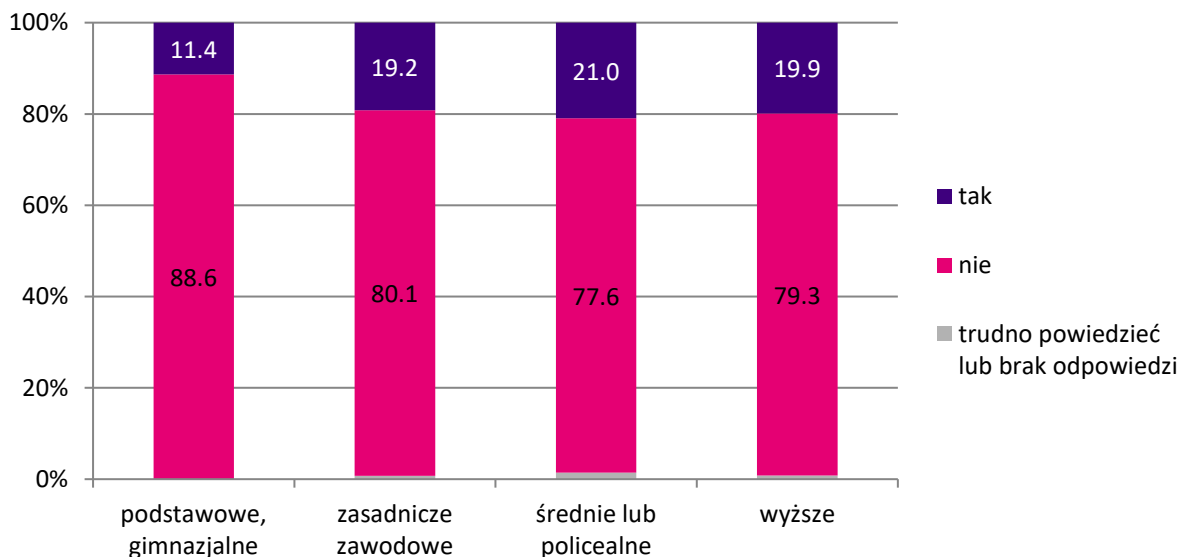


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Największą wiedzą na temat istnienia omawianej publikacji wykazują się mieszkańcy z wykształceniem średnim lub policealnym (21,0%) oraz wyższym (19,9%), najmniejszą natomiast –

podstawowym lub gimnazjalnym (zaledwie 11,4%). Wyniki te świadczą o tym, iż posiadanie informacji związanych z działalnością władz regionalnych rośnie wraz z wykształceniem.

Wykres 30 Znajomość gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w zależności od poziomu wykształcenia (%)



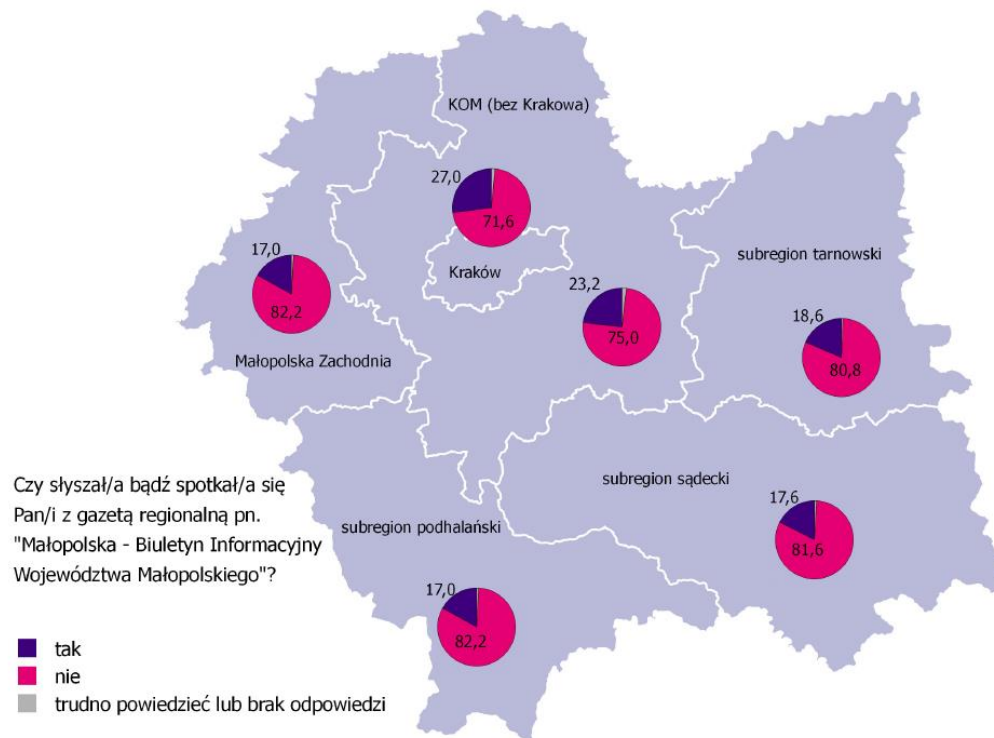
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Nie występuje zależność pomiędzy osiąganym przez mieszkańców dochodem a znajomością danej gazety. Pewne prawidłowości można natomiast dostrzec analizując odpowiedzi w przekroju na status zawodowy ankietowanych. Największy odsetek deklaracji pozytywnych występuje w przypadku pracujących emerytów i rencistów oraz osób przebywających na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym (obie grupy po 28,0%). Najmniejszą wiedzę w tym względzie wykazują się natomiast pracownicy najemni (17,6%) oraz bezrobotni (17,4%).

Pomiędzy osobami zamieszkującymi obszar miejski a mieszkańcami terenów wiejskich występują w tym względzie stosunkowo nieduże różnice (tj. odpowiednio 20,8% i 18,9%). Z kolei w przekroju na długość zamieszkiwania w Małopolsce, wyróżniają się ankietowani mieszkający na obszarze regionu do 5 lat – 26,9% odpowiedzi pozytywnych.

A jak wygląda poziom znajomości omawianej publikacji samorządu województwa małopolskiego w zależności od subregionu zamieszkania badanych? Na tle pozostałych poziomem wiedzy w tym względzie **wyróżniają się mieszkańcy Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (bez miasta Krakowa)** – w grupie tej padło 23,2% odpowiedzi twierdzących. O gazecie regionalnej najmniej osób słyszało natomiast w subregionie podhalańskim oraz Małopolsce Zachodniej (obie grupy po 17,0%).

Mapa 8 Znajomość gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w zależności od subregionu zamieszkania (%)

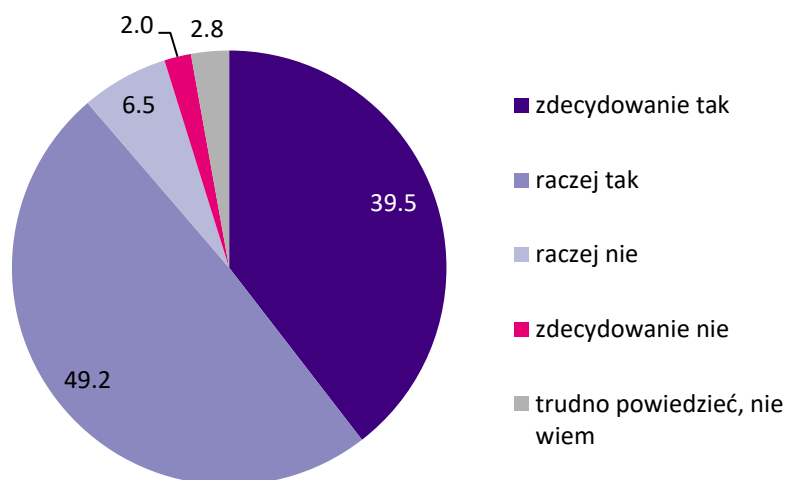


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Kolejne pytanie zadane Małopolanom dotyczyło tego „Czy podoba się Panu/i taka forma informowania mieszkańców o Funduszach Europejskich oraz kluczowych wydarzeniach i inwestycjach w Małopolsce?”. Odpowiedzi na nie jedynie ci mieszkańcy, którzy twierdząco odpowiedzieli na poprzednie pytanie.

Pozytywny jest fakt, że spośród ankietowanych, którzy zadeklarowali, że słyszeli bądź spotkali się z gazetą pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego”, **aż 88,7% uważa, że podoba im się tego typu przedsięwzięcie**. Odpowiedzi negatywne dotyczyły jedynie 8,5% respondentów.

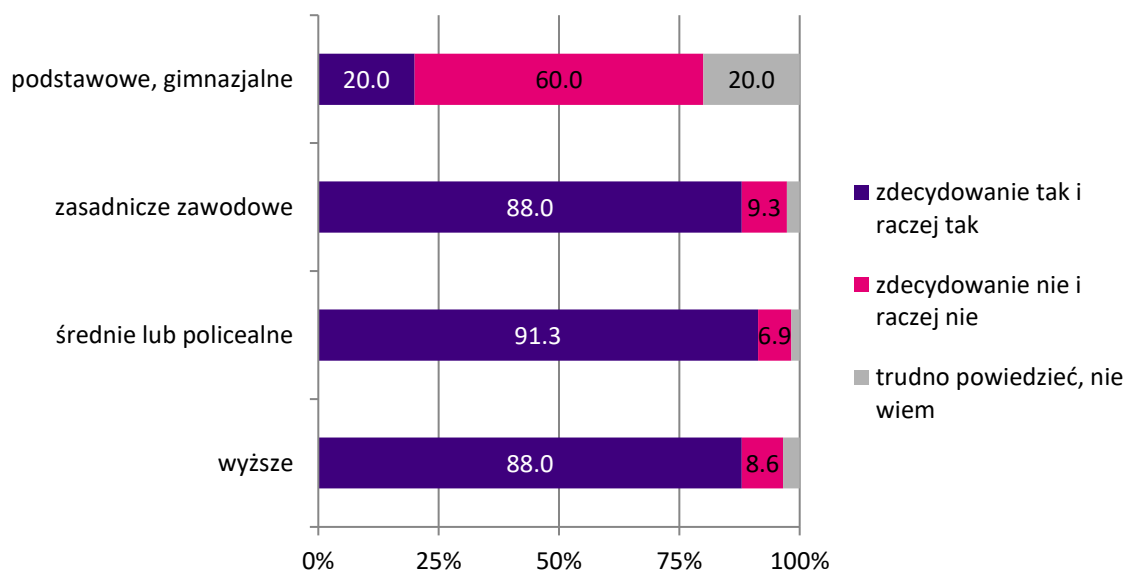
Wykres 31 Czy Małopolanom podoba się informowanie mieszkańców o Funduszach Europejskich oraz kluczowych wydarzeniach i inwestycjach w Małopolsce w formie gazety regionalnej? (%) (n=602)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Gazeta regionalna w swojej obecnej formie cieszy się nieco większym poparciem wśród Małopolanek (89,9%) aniżeli wśród Małopolan (87,3%). Jeśli chodzi o wiek, najbardziej pozytywnie są wobec niej nastawieni mieszkańcy z przedziału wiekowego 25-44 lata (91,8%) oraz przedstawiciele najstarszej grupy wiekowej (tj. powyżej 60 lat) – 90,7%.

Wykres 32 Stopień poparcia dla informowania Małopolan o Funduszach Unijnych oraz kluczowych wydarzeniach i inwestycjach w regionie w formie gazety, w zależności od poziomu wykształcenia (%) (n=602)

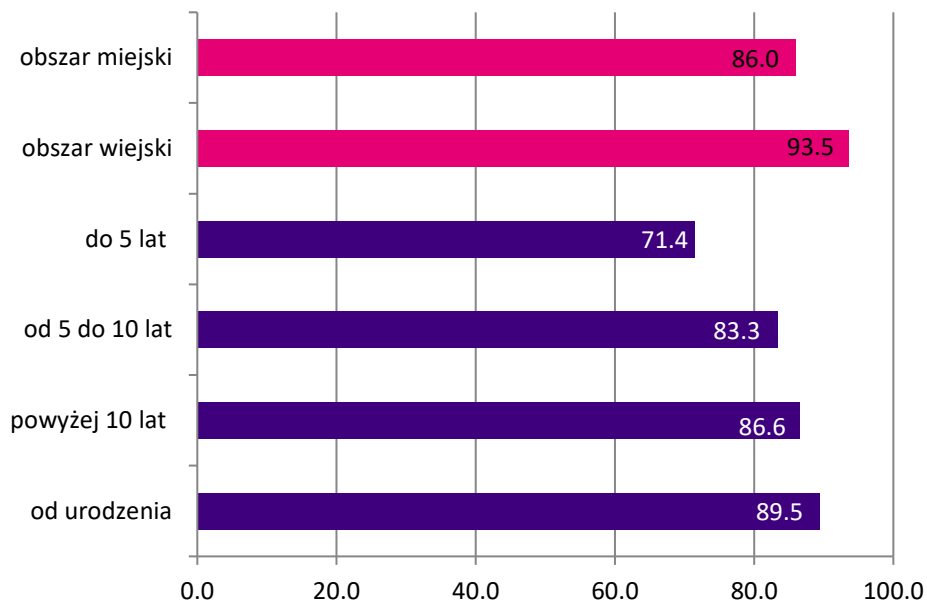


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego nieco bardziej podoba się mieszkańcom obszarów wiejskich (93,5%) w stosunku do osób z terenów miejskich (86,0%).

Co ciekawe, największy odsetek odpowiedzi pozytywnych w przekroju na długość zamieszkania respondentów na terenie Małopolski dotyczył osób, które od urodzenia są związane z województwem małopolskim (89,5%). Najmniejszy natomiast – osób mieszkających w Małopolsce najkrócej, tj. do 5 lat (zaledwie 71,4%).

Wykres 33 Odsetek osób twierdzących, że podoba im się obecna forma gazety regionalnej pn. „Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w zależności od obszaru i czasu zamieszkania na terenie Małopolski (%)(n=602)

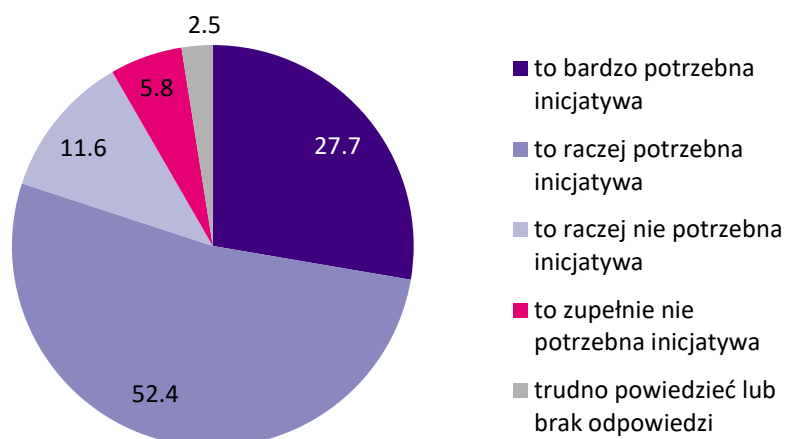


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Mając na uwadze przedstawicieli poszczególnych subregionów, najbardziej zadowoleni z obecnej formy gazety regionalnej są mieszkańcy subregionu tarnowskiego (92,5%) i podhalańskiego (91,8%). Minimalnie słabszy optymizm względem tej inicjatywy wykazują w tym względzie mieszkańcy miasta Krakowa, gdzie 83,0% wyraża swoje poparcie dla wydawania publikacji regionalnej w aktualnym jej kształcie.

Małopolanie, którzy nigdy nie słyszeli o gazecie regionalnej wydawanej przez samorząd województwa małopolskiego mogli wyrazić swoją opinię odnośnie tego co sądzą o takiej inicjatywie władz Małopolski. Aż **80,1% ankietowanych wskazało, że jest to „bardzo potrzebna inicjatywa” lub „raczej potrzebna inicjatywa”**. Odsetek sceptycznie nastawionych mieszkańców województwa małopolskiego wyniósł natomiast 17,4%. Pozostała część badanych (tj. 2,4%) nie ma na ten temat zdania.

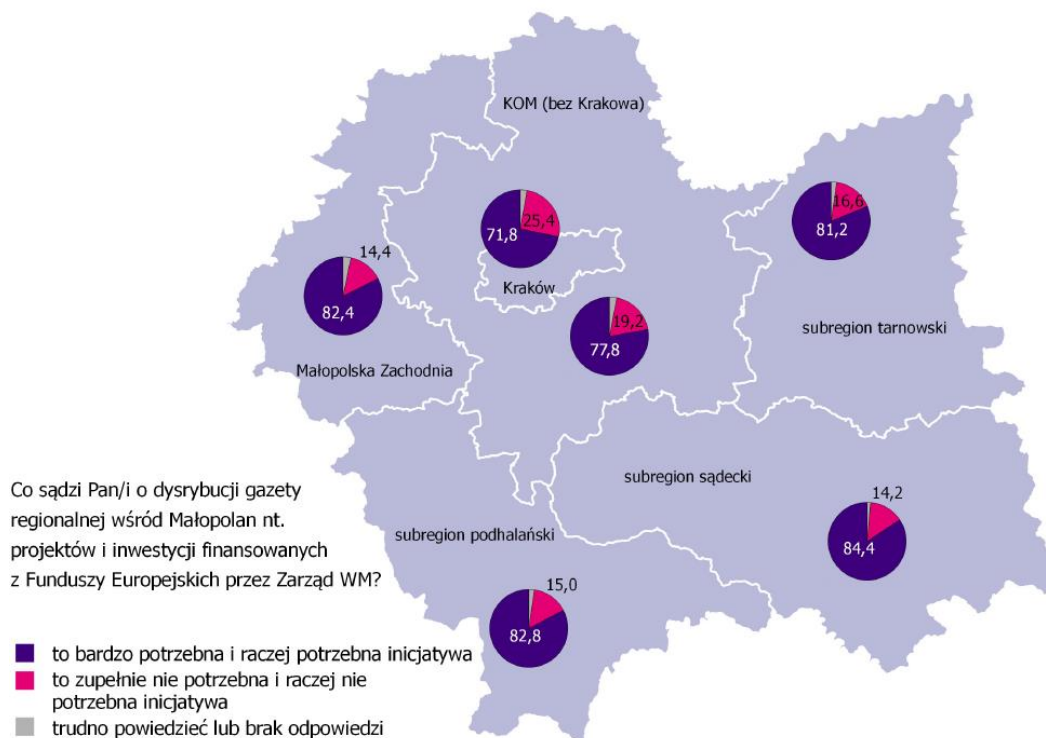
Wykres 34 Co Małopolanie sądzą na temat pomysłu dystrybucji gazety na temat projektów i inwestycji finansowanych z Funduszy Europejskich przez Zarząd Województwa Małopolskiego, z których mogą korzystać Małopolanie? (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W podziale na poszczególne subregiony, najbardziej optymistycznie do pomysłu dystrybucji publikacji regionalnej związanej z przedsięwzięciami i inwestycjami Zarządu Województwa Małopolskiego finansowanymi z Funduszy Europejskich nastawieni są **mieszkańcy subregionu sądeckiego - 84,4% wskazań pozytywnych**, natomiast najmniej – osoby zamieszkujące stolicę Małopolski (tj. 71,8%).

Mapa 9 Opinia Małopolan na temat pomysłu dystrybucji gazety na temat małopolskich projektów i inwestycji finansowanych z Funduszy Europejskich, w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

A jaki stosunek mają Małopolanie do spodziewanych efektów dystrybucji gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego”?

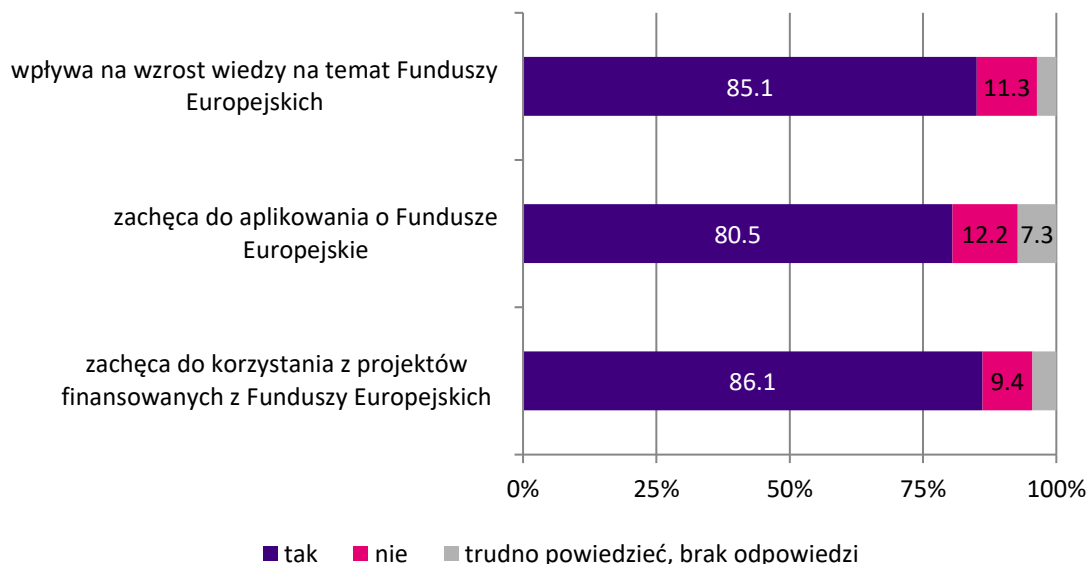
Rycina 9 Efekty dystrybucji gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w opinii Małopolan (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez ankietowanych, zdecydowana większość osób optymistycznie postrzega wpływ rozpowszechniania Biuletynu Informacyjnego Województwa Małopolskiego wśród mieszkańców na zarówno wzrost ich wiedzy na temat Funduszy Europejskich (85,1%), zachęcenie ich do aplikowania o Fundusze Europejskie (80,5%), jak i korzystania z projektów finansowanych z Funduszy Europejskich (86,1%).

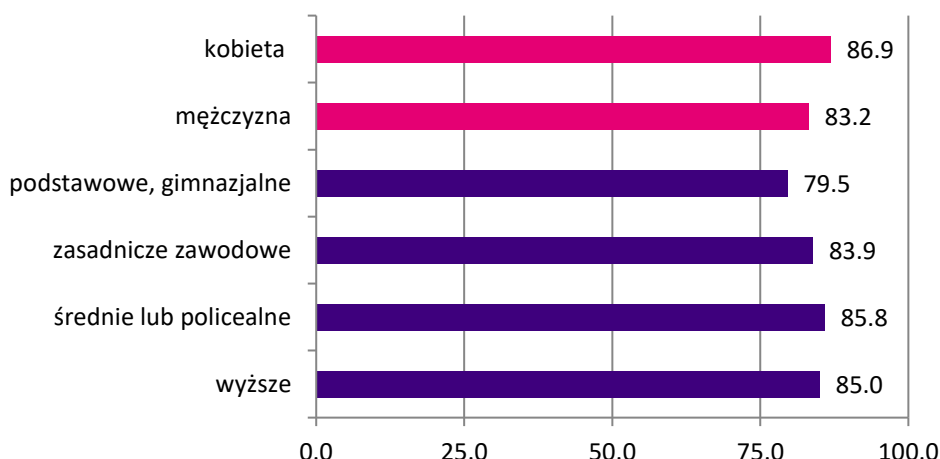
Wykres 35 Jak Małopolanie oceniają efekty dystrybucji gazety regionalnej na temat projektów i inwestycji finansowanych z Funduszy Europejskich? (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Nieco bardziej sceptycznie do wzrostu wiedzy na temat Funduszy Europejskich mieszkańców Małopolski za sprawą rozpowszechniania publikacji regionalnej poświęconej tej tematyce, nastawieni są mężczyźni (83,2%) w stosunku do kobiet (86,9%).

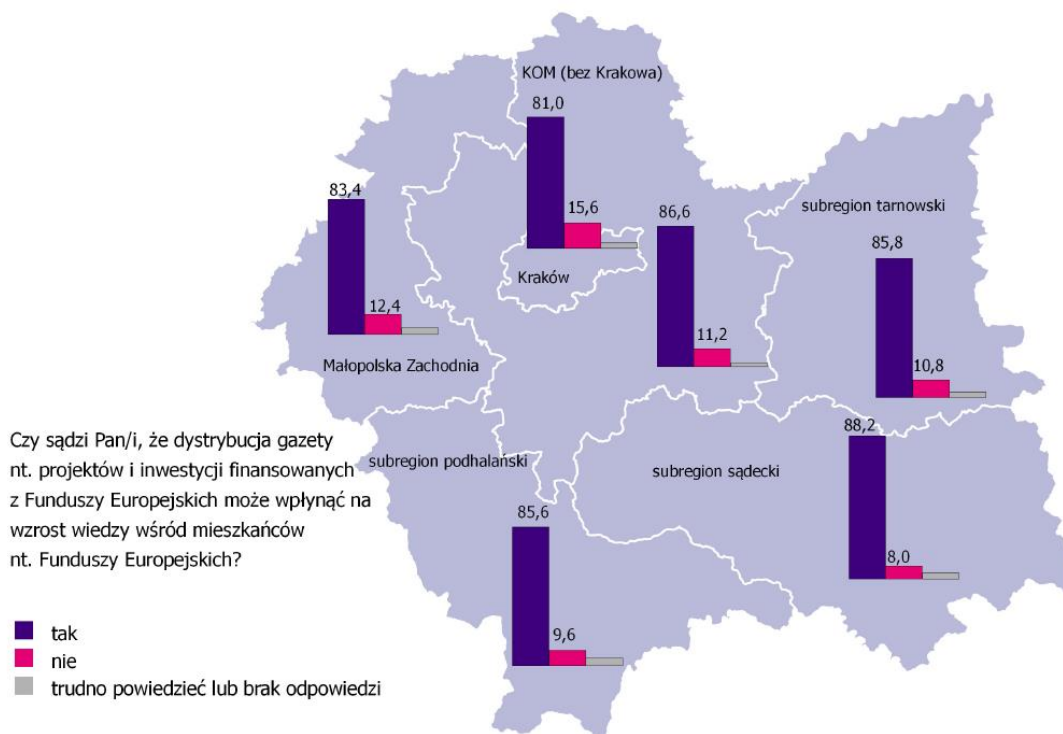
Wykres 36 Odsetek odpowiedzi pozytywnych na pytanie z zakresu wpływu dystrybucji gazety regionalnej na wzrost wiedzy o Funduszach Europejskich w przekroju na płeć i wykształcenie (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Ciekawych danych dostarcza analiza odpowiedzi z zakresu wpływu rozpowszechniania gazety regionalnej na wzrost wiedzy o Funduszach Europejskich w podziale na subregiony i należy podkreślić, że mieszkańcy subregionów sądeckiego, tarnowskiego i podhalańskiego są znacznie bardziej pozytywnie nastawieni w tym względzie w stosunku do obywateli miasta Krakowa, gdzie odsetek odpowiedzi twierdzących wyniósł najmniej (tj. 81,0%)

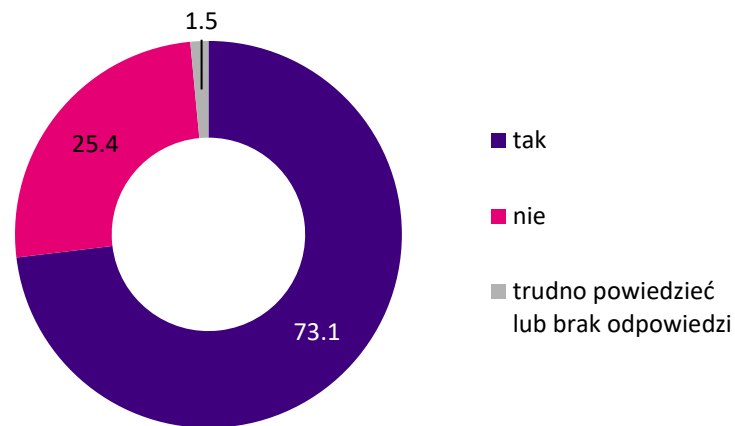
Mapa 10 Opinia Małopolan na temat wpływu dystrybucji gazety regionalnej na wzrost wiedzy wśród mieszkańców o Funduszach Europejskich, w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Pozytywny jest fakt, że niemal ¾ badanych Małopolan (tj. 73,1%) zadeklarowało, że chciałoby otrzymywać bezpłatną gazetę regionalną, zawierającą informacje o kluczowych wydarzeniach i inwestycjach w Małopolsce finansowanych z Funduszy Europejskich.

Wykres 37 Czy Małopolanie chcą otrzymywać gazetę regionalną pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego?” (%)

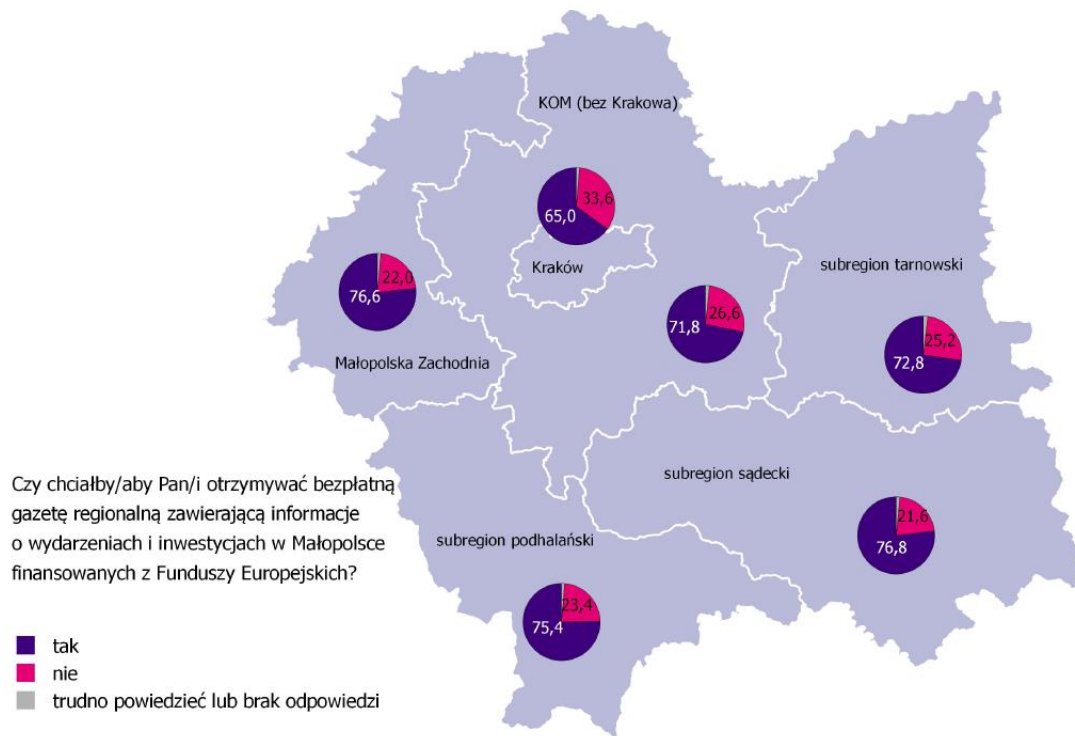


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Nieco większe zainteresowanie otrzymywaniem bezpłatnej gazety regionalnej wykazują kobiety (74,7%) niż mężczyźni (71,3%). Spośród wszystkich grup wiekowych najczęściej wskazań twierdzących dotyczyło Małopolan z najstarszej grupy wiekowej (tj. 60 lat i więcej) – 76,0%, najmniej natomiast – osób z przedziału wiekowego 45-59 lat.

W podziale na subregiony, **największą chęcią otrzymywania bezpłatnej gazety regionalnej charakteryzowali się przedstawiciele subregionu podhalańskiego i sądeckiego** (w obu przypadku powyżej 75,0% wskazań pozytywnych). Najmniejszy odsetek zainteresowanych dotyczył mieszkańców stolicy Małopolski (65,0%).

Mapa 11 Zainteresowanie otrzymywaniem bezpłatnej gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

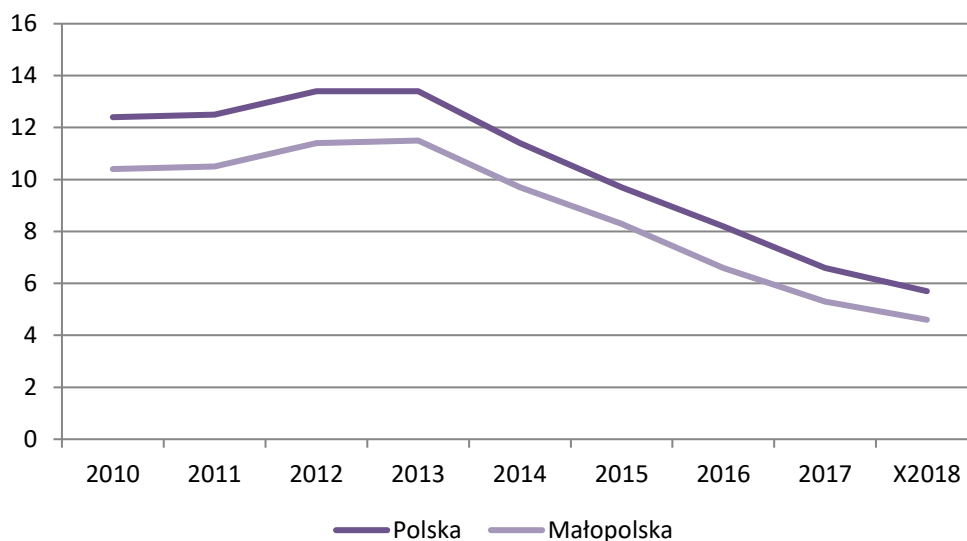
SYTUACJA NA MAŁOPOLSKIM RYNKU PRACY

Możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego

Jednym z czynników determinujących rozwój społeczno-gospodarczy danej jednostki terytorialnej, z naciskiem na poziom zatrudnienia, wielkość dochodów mieszkańców, jakość kapitału ludzkiego czy saldo migracji jest sytuacja panująca na rynku pracy.

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, sytuacja na rynku pracy zarówno w skali Polski, jak i Małopolski na przestrzeni ostatnich lat uległa znacznej poprawie. Odzwierciedleniem tego jest spadająca z roku na rok stopa bezrobocia rejestrowanego. Według najbardziej aktualnych danych, w październiku 2018 r. w województwie małopolskim osiągnęła ona wartość 4,6% i tym samym zmniejszyła się o 0,7 p. p. względem analogicznego miesiąca w 2017 r. (5,3%). W porównaniu z sytuacją z 2013 r. (11,5%), stopa bezrobocia na obszarze Małopolski zmalała natomiast aż o 6,9 p. p. Wskaźnik zatrudnienia Małopolan na koniec trzeciego kwartału 2018 r. wyniósł 55,1%, przy czym znacznie większa wartość dotyczyła mężczyzn (63,0%) w stosunku do kobiet (47,7%). W porównaniu z sytuacją w skali kraju, wskaźnik zatrudnienia na terenie Małopolski był wyższy o 0,5 p. p. i uplasował województwo małopolskie na piątej pozycji wśród wszystkich regionów. W przekroju na obszar zamieszkania, nieznacznie lepiej pod tym względem sytuacja przedstawia się na małopolskich terenach miejskich (56,8%) w porównaniu do obszarów wiejskich (53,5%). Współczynnik aktywności zawodowej w trzecim kwartale 2018 r. wyniósł z kolei dla województwa małopolskiego 56,5% (w skali Polski – 56,8%).

Wykres 38 Stopa bezrobocia w Polsce i Małopolsce w latach 2010-2018 (%)

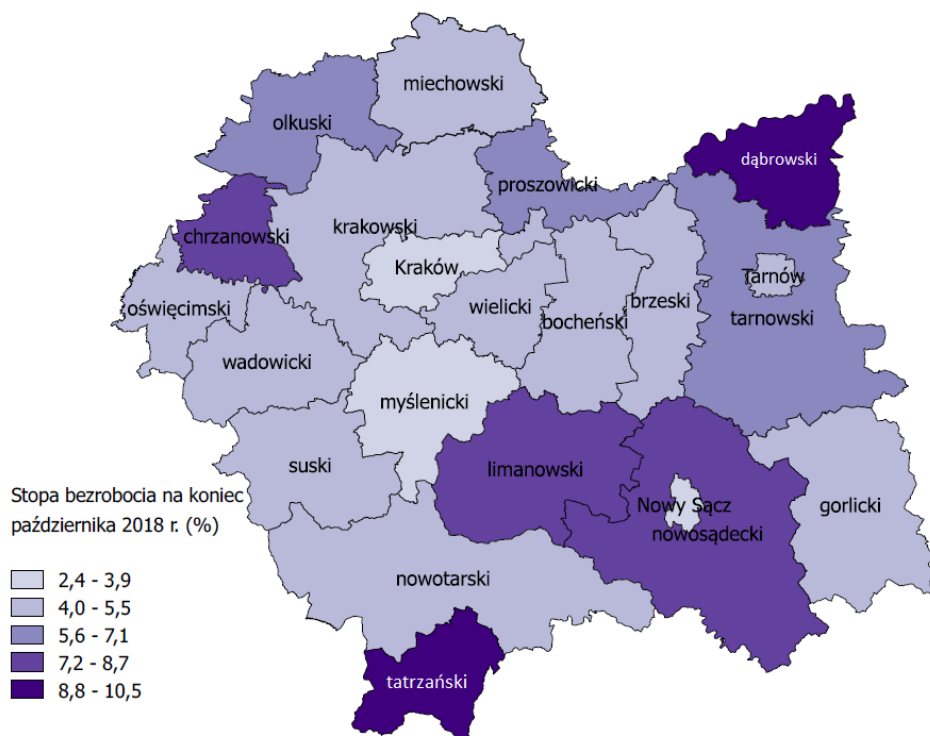


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Analizując poziom bezrobocia według stanu na koniec października 2018 r. w poszczególnych powiatach Małopolski, sytuacja najlepiej przedstawia się w przypadku miasta Krakowa (2,4%) oraz powiatu myślenickiego i miasta Nowy Sącz. Najwyższą wartość danego wskaźnika odnotowano natomiast w powiecie tatrzańskim (9,4%) oraz dąbrowskim (10,5%). W porównaniu z analogicznym

okresem 2017 r., stopa bezrobocia spadła we wszystkich małopolskich powiatach. Największy spadek odnotowano w powiecie tatrzańskim (o 1,4 p. p.) oraz w powiecie nowotarskim (o 1,3 p. p.).

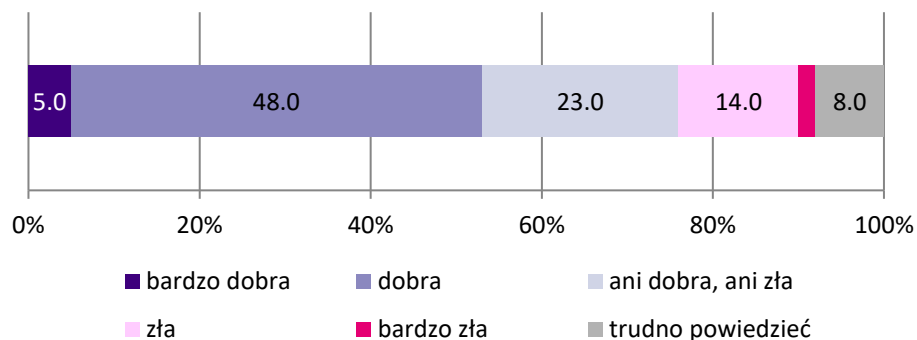
Mapa 12 Stopa bezrobocia w poszczególnych powiatach województwa małopolskiego według stanu na koniec października 2018 r. (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W pierwszym kwartale 2018 r. CBOS opublikowało raport pn. „Ocena sytuacji na rynku pracy i poczucie zagrożenia bezrobociem”. W świetle zawartych w nim danych, Polacy stosunkowo pozytywnie spoglądają na aspekty związane z polskim rynkiem pracy. Największy odsetek wskazań (tj. 48,0%) dotyczył oceny, że sytuacja jest „dobra”. Na drugim miejscu uplasowała się odpowiedź „ani dobra ani zła” (23,0%). Odpowiedzi „zła” i „bardzo zła” stanowiły natomiast razem zaledwie 15,0%.⁵

Wykres 39 Opinia Polaków na temat sytuacji na krajowym rynku pracy (%)

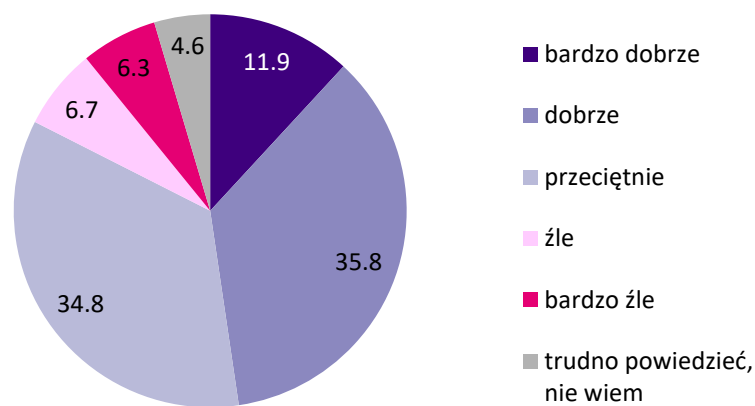


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBOS

⁵ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Ocena sytuacji na rynku pracy i poczucie zagrożenia bezrobociem. Komunikat z badań CBOS*, nr 42/2018, wyd. CBOS, Warszawa 2018.

A jak przedstawia się ocena atrakcyjności małopolskiego rynku pracy w oczach mieszkańców województwa małopolskiego, pod kątem znalezienia satysfakcjonującej pracy, możliwości rozwoju oraz podwyższania swych kwalifikacji i umiejętności? Pomimo polepszającej się w sposób obiektywny z roku na rok sytuacji na małopolskim rynku pracy, mniej niż połowa badanych Małopolan, tj. 47,7% wskazała, że ocenia możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie województwa małopolskiego w sposób „bardzo dobry” i „dobry”. W dalszej kolejności najczęściej padało stwierdzenie „przeciętnie” (34,8%). Odsetek osób, które najbardziej sceptycznie podchodzą do sytuacji na rynku pracy, tj. zadeklarowało odpowiedzi „bardzo źle” i „źle”, wynosi najmniej, tj. 12,9%.

Wykres 40 Jak Małopolanie oceniają obecnie możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie województwa małopolskiego? (%)

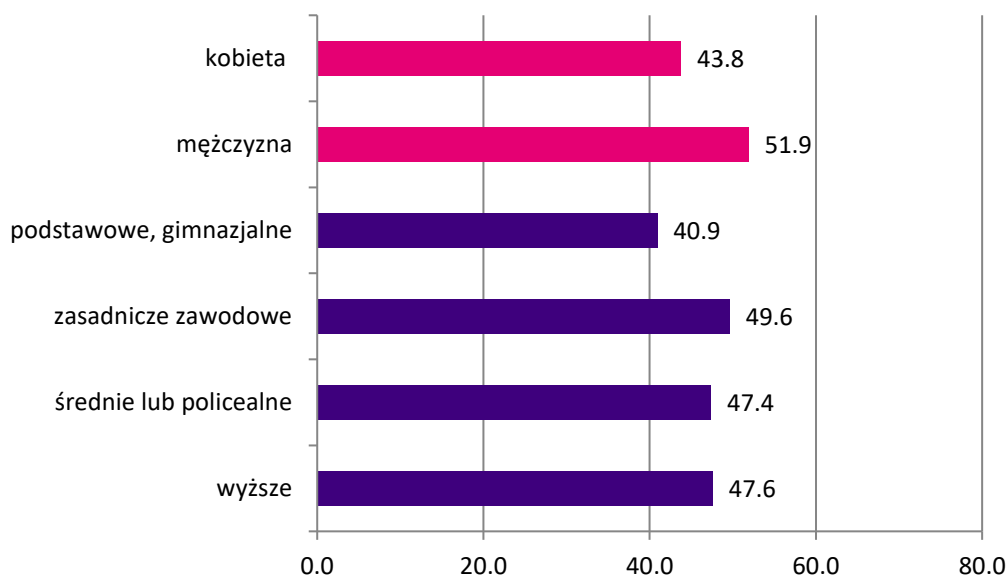


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Obecną sytuację na małopolskim rynku pracy lepiej oceniają mężczyźni niż kobiety. Różnica w tym zakresie jest dość znaczna, tj. odpowiednio 51,9% oraz 43,8% odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze”. Analizując odpowiedzi w podziale na poszczególne grupy wiekowe, największym optymizmem wykazują się w tym względzie mieszkańcy z przedziału 25-44 lata (tj. 52,8%), najmniejszym natomiast – osoby powyżej 60 roku życia – 42,1%.

Jeśli chodzi o opinie na temat możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Małopolski w przekroju na poziom wykształcenia ankietowanych, sytuacja najbardziej problemowa przedstawia się w przypadku mieszkańców z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (40,9%), najbardziej usatysfakcjonowaną grupą w tym względzie są natomiast Małopolanie z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 49,6%.

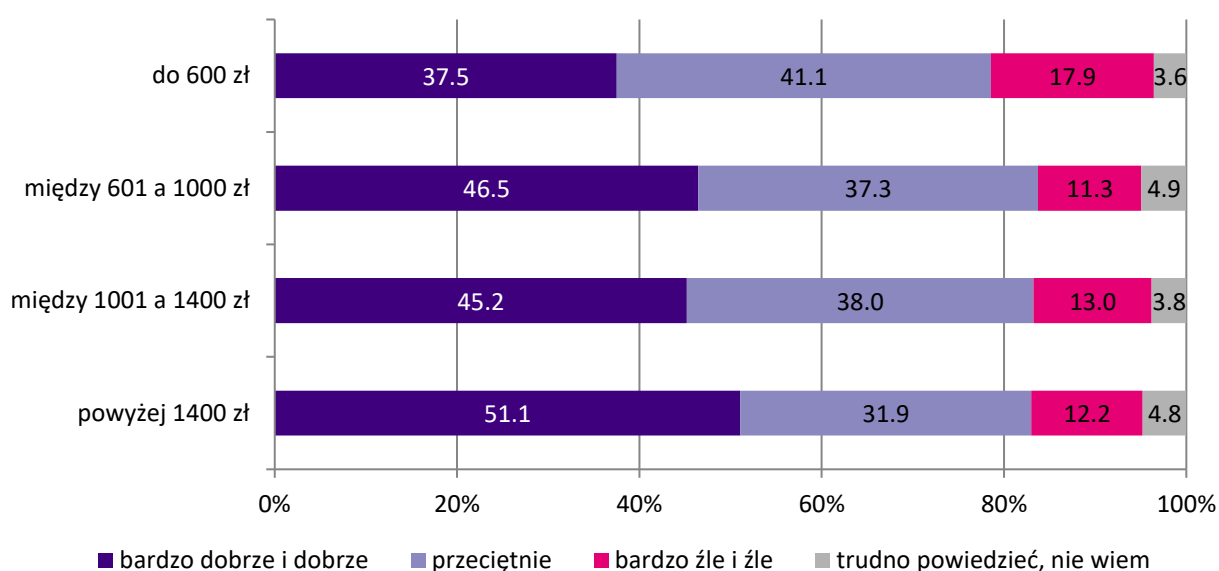
Wykres 41 Odsetek odpowiedzi pozytywnych na pytanie „Jak ocenia Pan/i możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Małopolski” względem płci i poziomu wykształcenia (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Widoczna zależność zachodzi także pomiędzy oceną sytuacji na małopolskim rynku pracy a średnim dochodem netto uzyskiwanym przez ankietowanych. W grupie osób, które zadeklarowały miesięczny dochód na osobę poniżej 600 zł, odsetek pozytywnych wskazań jest zdecydowanie najniższy, tj. zaledwie 37,5%. Najlepiej sytuacja ta jest natomiast oceniana przez respondentów otrzymujących ponad 1 400 zł netto miesięcznie – ponad 50,0% odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze”.

Wykres 42 Ocena możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Małopolski względem średniego poziomu dochodu netto (%)

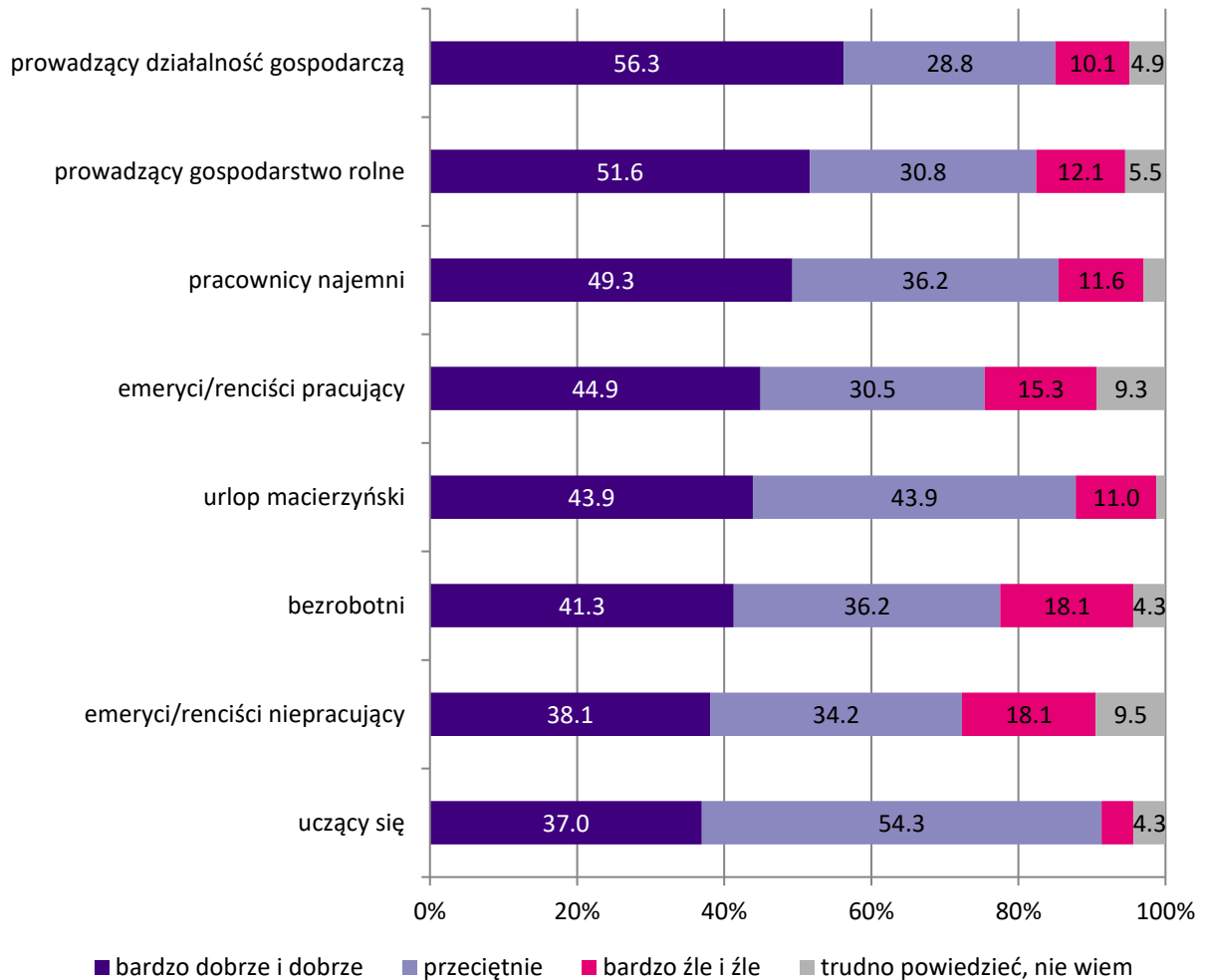


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

A jak plasują się odpowiedzi według kryterium statusu zawodowego Małopolan? Zdecydowanie najbardziej sceptyczne są osoby uczące się (37,0%) oraz niepracujący emeryci/renciści (38,1%).

W gronie osób najbardziej optymistycznie spoglądających na obecną sytuację na małopolskim rynku pracy są natomiast ankietowani prowadzący własną działalność gospodarczą (56,3%).

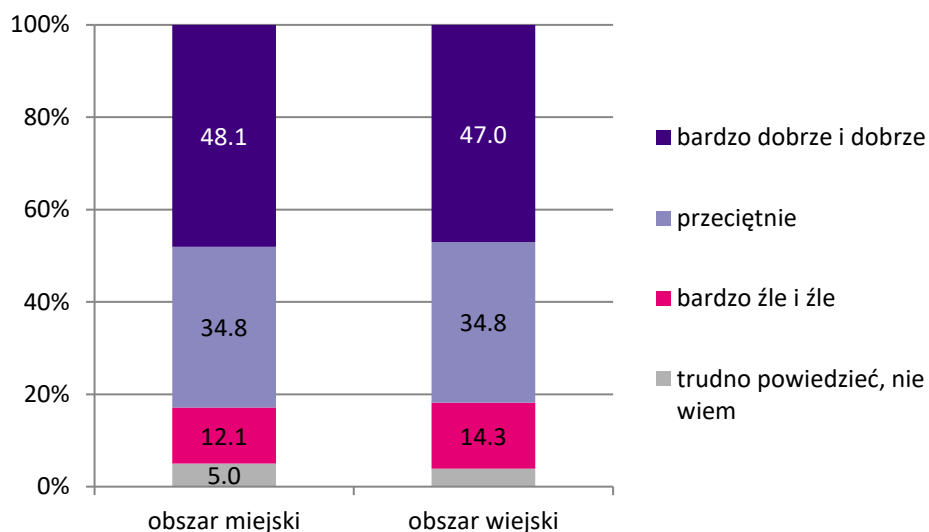
Wykres 43 Ocena możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Małopolski ze względu na status zawodowy (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Nieznaczne są różnice w ocenie sytuacji na małopolskim rynku pracy w przekroju na rodzaj obszaru (tereny miejskie bądź wiejskie) oraz czas zamieszkiwania w województwie małopolskim.

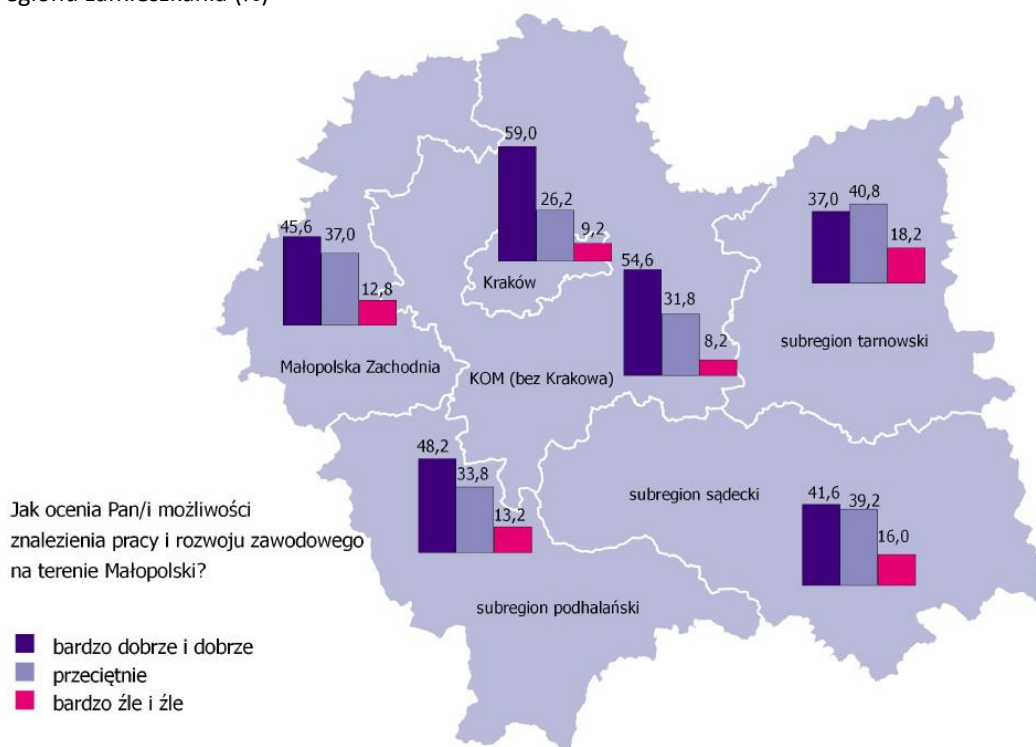
Wykres 44 Ocena możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Małopolski w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Analizując natomiast odpowiedzi Małopolan z uwzględnieniem ich subregionu zamieszkania, **najbardziej usatysfakcjonowani z możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego są mieszkańcy miasta Krakowa** – niemal 60,0% odpowiedzi „bardzo dobrze” i dobrze”. Najmniej usatysfakcjonowani są natomiast przedstawiciele subregionu tarnowskiego (37,0%) i sądeckiego (41,6%).

Mapa 13 Ocena możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Małopolski w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Imigranci na małopolskim rynku pracy

Z uwagi na proces starzenia się społeczeństwa oraz obserwowany w związku z tym coraz większy udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji ogółem, coraz większe znaczenie dla gospodarki zarówno kraju, jak i poszczególnych regionów będą miały imigracje zarobkowe zarówno wewnętrzne, jak i z innych państw. Jak wskazują prognozy, problemy te dotyczyć będą w najbliższych latach w coraz większym stopniu także województwa małopolskiego. Jak wynika z prognoz opracowanych przez GUS, odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, tj. powyżej 65 lat, w 2035 r. wyniesie 23,0%, natomiast w 2050 r. - aż 31,2% ogółu Małopolan (dla porównania aktualnie wartość ta nie przekracza poziomu 20,0%). Według prognoz, wskaźnik obciążenia demograficznego (tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym) w 2030 r. wyniesie 61, natomiast w 2050 r. – 75. Przewiduje się ponadto, że zjawisko podwójnego starzenia się społeczeństwa (tj. udział liczby ludności w wieku 80 lat i więcej w liczbie ludności w wieku 65 lat i więcej) będzie narastało. W województwie małopolskim w 2050 r. udział ten zwiększy się zarówno w miastach jak i na wsi.⁶

Nie bez znaczenia są również zagraniczne konflikty zbrojne oraz mało stabilna sytuacja społeczno-gospodarcza znacznej ilości krajów na świecie, co od lat determinuje liczne migracje zarówno o charakterze politycznym, jak i ekonomicznym.

Ważne zezwolenia na pobyt w Polsce posiada obecnie ok. 369 tys. cudzoziemców.⁷ Najczęstszym motywem ich przyjazdu są cele zarobkowe, a głównym kierunkiem migracji niezmiennie pozostaje Ukraina.⁸ Zapoczątkowany w 2015 r. kryzys migracyjny i pojawiające się w związku z nim projekty relokacji uchodźców do krajów UE wpłynęły na zwiększenie niechęci Polaków do imigrantów. Według badań CBOS z 2018 r. aż 60,0% Polaków określiło się jako przeciwnych napływowi migrantów do naszego kraju, podczas gdy w 2015 r., takiego zdania było zaledwie 21,0% obywateli.⁹

W świetle tego typu zjawisk problemowych w tegorocznej edycji badania opinii po raz pierwszy postanowiono zapytać mieszkańców Małopolski o ich zdanie na temat obecności imigrantów na małopolskim rynku pracy.

Jak wynika z przeprowadzonego badania, stosunek Małopolan do zatrudniania osób pochodzących z innych krajów jest bardzo mocno podzielony. Niemal taki sam odsetek respondentów zadeklarował bowiem, że bliskość kulturowa imigrantów ma znaczenie w sytuacji zatrudniania ich na lokalnym rynku pracy (45,8%) oraz, że aspekt ten nie ma dla nich większego znaczenia (45,3%).

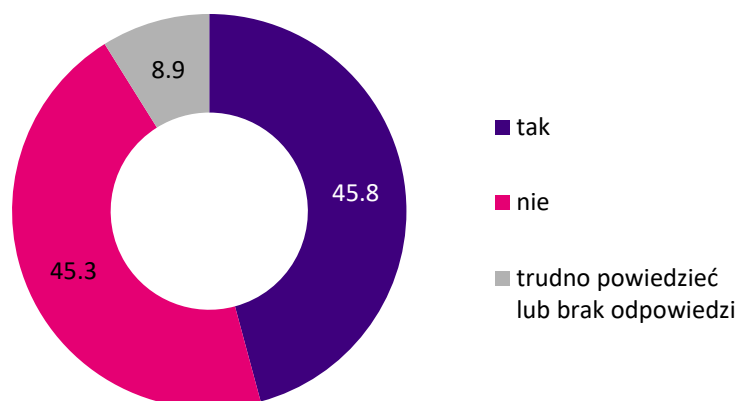
⁶ GUS, *Prognoza demograficzna na lata 2014-2050 dla województwa małopolskiego*, wyd. GUS, Warszawa 2014 r., s. 1-3.

⁷ <https://migracje.gov.pl/statystyki/zakres/polska/typ/dokumenty/widok/mapa/rok/2018/?x=1.5049&y=1.9456&level=2>, dostęp: 22.11.2018.

⁸ <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Ekspert-coraz-wiecej-cudzoziemcow-chce-pozostac-w-Polsce-4142288.html>, dostęp: 22.11.2018.

⁹ Centrum Badań Opinii Społecznej, *Stosunek Polaków i Czechów do przyjmowania uchodźców. Komunikat z badań CBOS*, nr 97/2018, wyd. CBOS, Warszawa 2018, str. 5-6.

Wykres 45 Czy bliskość kulturowa imigrantów ma dla Małopolan znaczenie w sytuacji zatrudniania takich osób na lokalnym rynku pracy? (%)

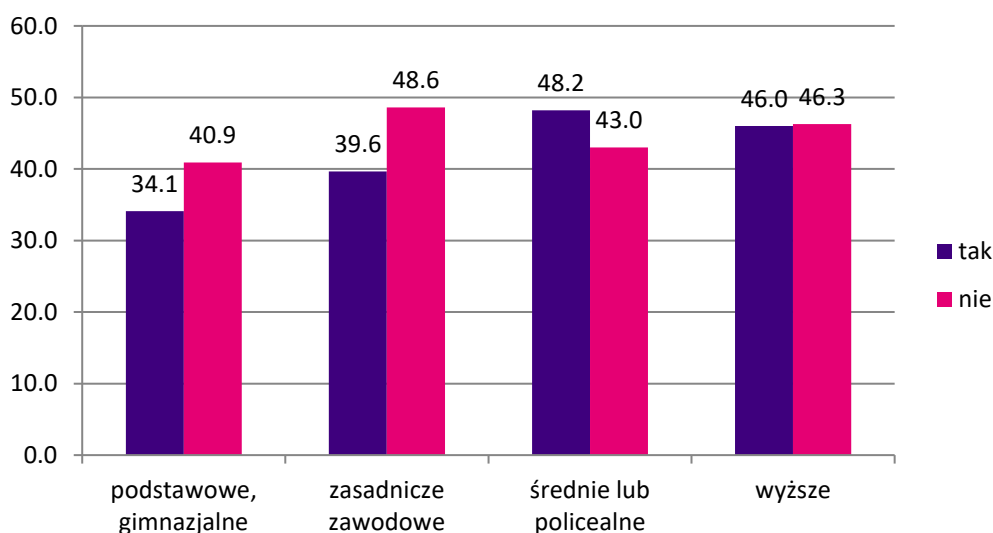


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Bliskość kulturowa imigrantów zatrudnianych na małopolskim rynku pracy ma nieco większe znaczenie dla kobiet (46,8%) niż dla mężczyzn (44,7%). Jeśli chodzi o wiek, aspekt ten jest najmniej istotny dla osób z przedziału 25-44 lata oraz osób powyżej 60 roku życia (tj. odpowiednio 45,3% i 45,5% wskazań twierdzących), najbardziej natomiast – co może być zaskoczeniem – dla osób z najmłodszej grupy wiekowej, a więc wieku 18-24 lata (47,2%).

Co ciekawe, najmniejszą wagę do bliskości kulturowej pracowników z innych krajów, przywiązują osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (34,1%). W grupie osób z wykształceniem wyższym, odsetek ten wyniósł z kolei 46,0%.

Wykres 46 Przywiązywanie wagi przez Małopolan do bliskości kulturowej imigrantów napływających na małopolski rynek pracy ze względu na poziom wykształcenia (%)



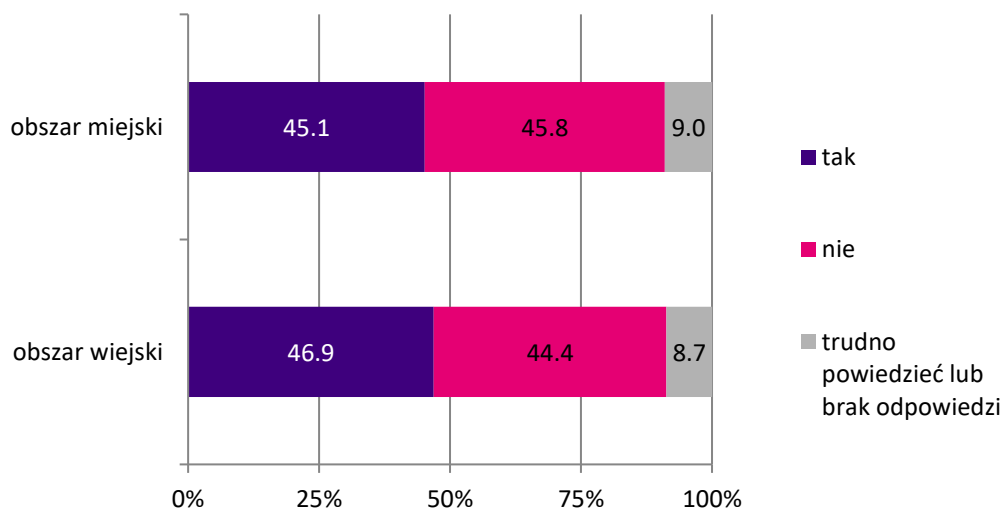
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Nie istnieje zależność pomiędzy poziomem średniego dochodu netto, a poglądami Małopolan w tej kwestii. Pewne prawidłowości można natomiast dostrzec jeśli chodzi o status zawodowy

ankietowanych. Bliskość kulturowa imigrantów jest najmniej istotna dla osób prowadzących gospodarstwo rolne (44,0%), pracowników najemnych (44,5%) oraz osób prowadzących działalność gospodarczą (44,9%).

Nie obserwuje się znaczących różnic w poglądach na temat pochodzenia imigrantów pomiędzy mieszkańcami terenów miejskich (45,1% odpowiedzi twierdzących), a mieszkańcami obszarów wiejskich – 46,9%. Co ciekawe, w przypadku długości zamieszkania na terenie Małopolski, najmniejszym poziomem tolerancji wykazują się osoby mieszkające tutaj najkrócej (tj. do 5 lat) – 61,5%.

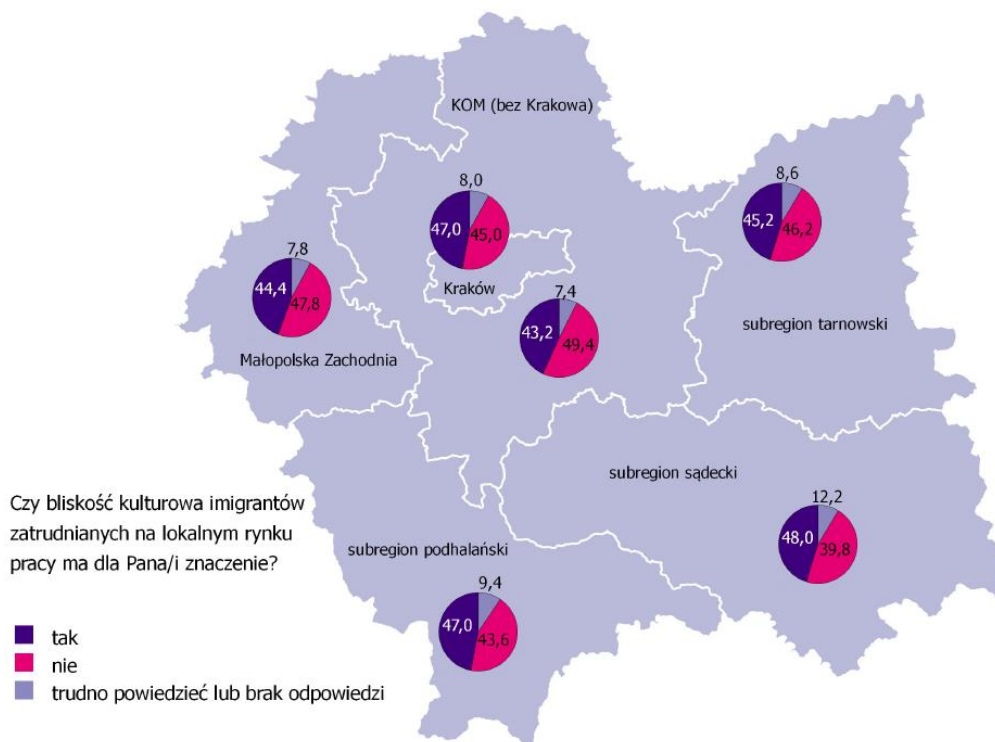
Wykres 47 Przywiązywanie wagi przez Małopolan do bliskości kulturowej imigrantów napływających na małopolski rynek pracy w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jeśli chodzi o analizę odpowiedzi w podziale na subregiony zamieszkania ankietowanych, bliskość kulturowa osób zatrudnianych na małopolskim rynku pracy **ma największe znaczenie w przypadku przedstawicieli subregionu sądeckiego (48,0%)**, najmniejsze natomiast – w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym (bez miasta Krakowa), tj. 43,2%.

Mapa 14 Przywiązywanie wagi przez Małopolan do bliskości kulturowej imigrantów napływających na małopolski rynek pracy w zależności od subregionu zamieszkania (%)

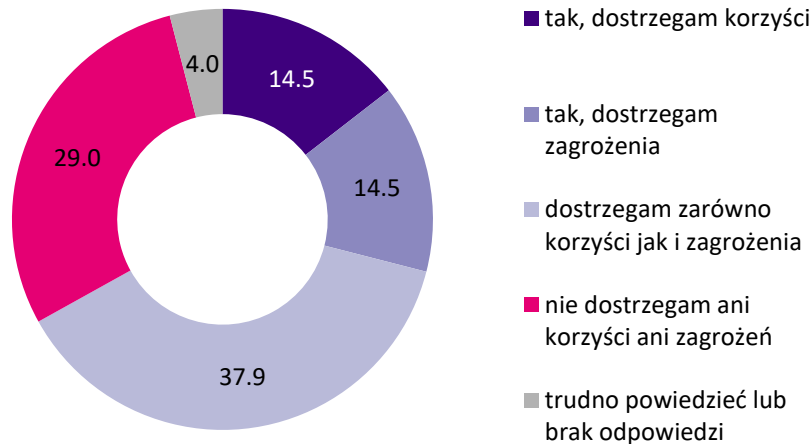


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W kontekście zatrudniania na regionalnym rynku pracy osób pochodzących z innych krajów, nie rzadko cechujących się odmienną kulturą i stylem życia, istotny jest aspekt dostrzegania przez mieszkańców zarówno różnego rodzaju barier i problemów, jak i korzyści oraz pozytywnych stron związanych z napływem imigrantów.

Celem kolejnego pytania zadanego Małopolanom było zatem uzyskanie informacji na temat tego, czy dostrzegają oni szanse bądź zagrożenia związane z zatrudnianiem imigrantów na małopolskim rynku pracy. Podobnie jak w pytaniu poprzednim, zdania badanych mieszkańców województwa małopolskiego w tej kwestii były mocno zróżnicowane. **Dokładnie taki sam odsetek respondentów (tj. 14,5%) udzielił odpowiedzi „tak, dostrzegam korzyści”, jak i „tak, dostrzegam zagrożenia”.** Największa część badanych (tj. 37,9%) zadeklarowała natomiast, że dostrzega zarówno korzyści, jak i zagrożenia.

Wykres 48 Czy Małopolanie dostrzegają korzyści bądź zagrożenia płynące z zatrudniania imigrantów na małopolskim rynku pracy? (%)



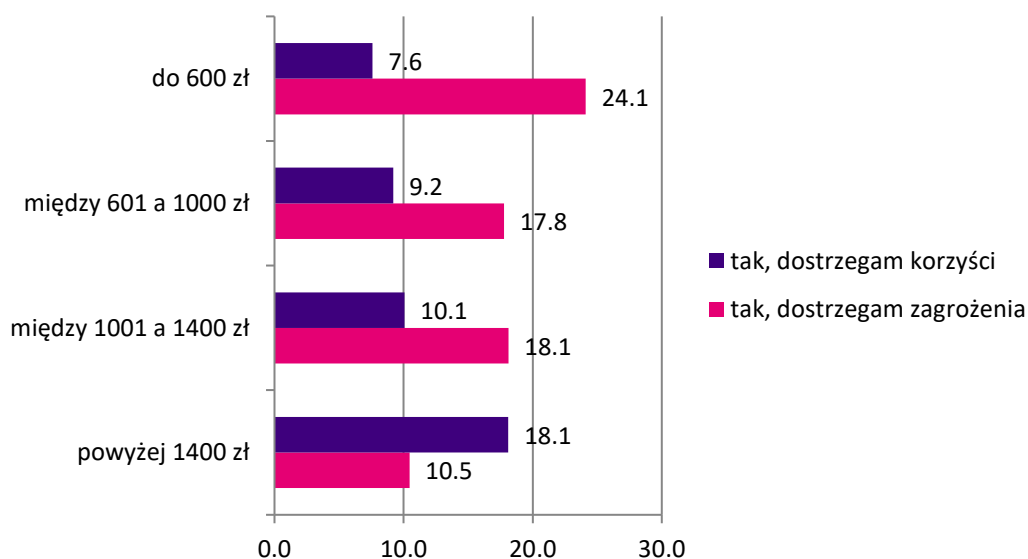
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jeśli chodzi o przekrój na poszczególne grupy wiekowe, najwięcej korzyści z zatrudniania imigrantów dostrzegają Małopolanie powyżej 60 roku życia (19,4%), najwięcej zagrożeń z kolei – osoby z najmłodszej grupy wiekowej, tj. 18-24 lata (16,0%).

W przypadku poziomu wykształcenia, największy odsetek odpowiedzi „tak, dostrzegam korzyści” dotyczył osób z wykształceniem wyższym (17,9%), najwięcej wskazań „tak, dostrzegam zagrożenia” odnotowano natomiast w przypadku osób o wykształceniu podstawowym lub gimnazjalnym (25,0%).

Ciekawa zależność zachodzi pomiędzy średnim dochodem netto uzyskiwanym przez ankietowanych a ich stosunkiem względem efektu napływu imigrantów na małopolski rynek pracy. Największym optymizmem w tej kwestii wykazały się bowiem osoby osiągające dochód na osobę powyżej 1 400 zł netto – 18,1% wskazań na dostrzeganie korzyści. Z kolei Małopolanie zarabiający najmniej, tj. poniżej 600 zł netto miesięcznie, najliczniej zadeklarowali, że dostrzegają negatywne aspekty związane z zatrudnianiem obcokrajowców (tj. 24,1% odpowiedzi „tak, dostrzegam zagrożenia”).

Wykres 49 Odsetek Małopolan dostrzegających korzyści bądź zagrożenia z zatrudniania imigrantów w zależności od średniego dochodu netto (%)

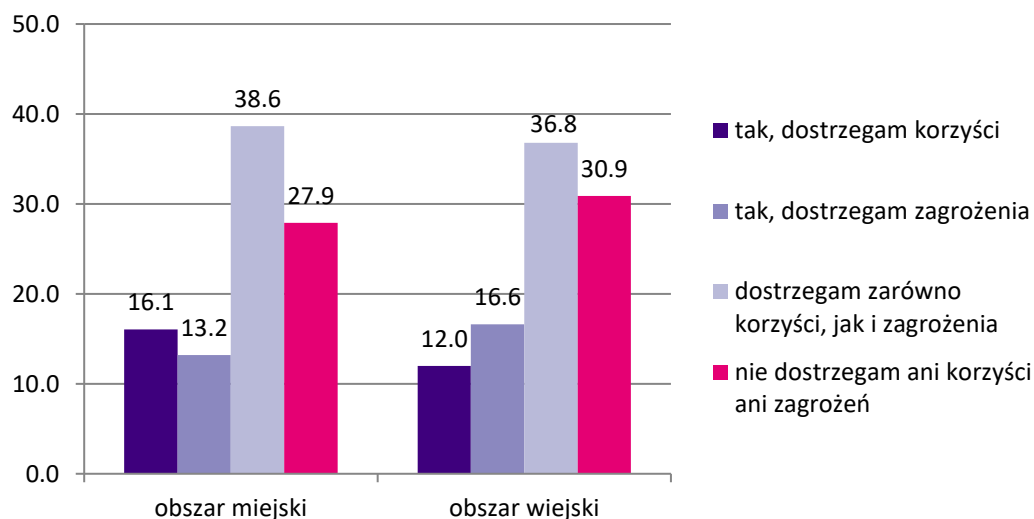


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Mając na uwadze status zawodowy badanych mieszkańców, zdecydowanie najwięcej korzyści z zatrudniania imigrantów dostrzegają pracujący emeryci/renciści (22,9%) oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą (21,7%). Najwięcej zagrożeń natomiast – osoby przebywające na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym (26,8%).

Spore różnice można zauważyć jeśli chodzi o opinie mieszkańców terenów miejskich oraz wiejskich. W przypadku pierwszej z grup zadeklarowano większy udział korzyści z napływu imigrantów na rynek pracy (tj. 16,1%), w przypadku drugiej natomiast – stosunkowo duży odsetek zagrożeń z tym związanych, a mianowicie 16,6%.

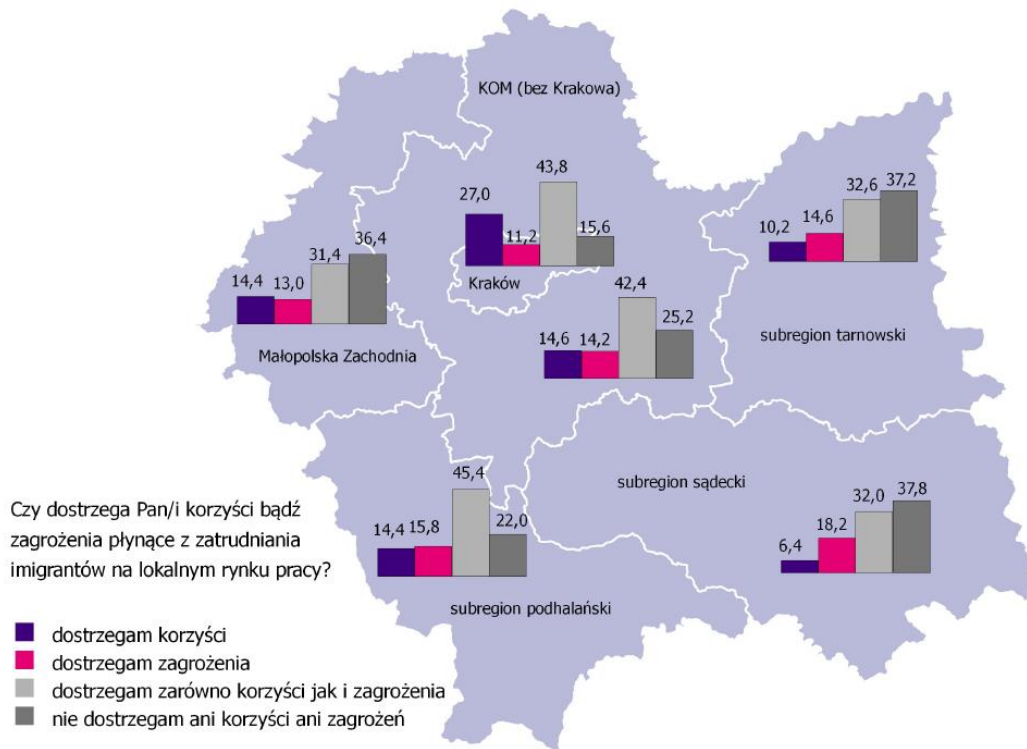
Wykres 50 Odsetek Małopolan dostrzegających korzyści bądź zagrożenia z zatrudniania imigrantów w zależności od obszaru zamieszkania (tj. miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

A jak przedstawia się sytuacja w podziale na poszczególne subregiony? Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że zdecydowanie najwięcej korzyści z zatrudniania obcokrajowców na małopolskim rynku pracy **dostrzegają mieszkańcy miasta Krakowa (27,0%)**, najwięcej zagrożeń natomiast – mieszkańcy subregionu sądeckiego (18,2%).

Mapa 15 Odsetek Małopolan dostrzegających korzyści bądź zagrożenia związane z zatrudnianiem imigrantów, w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Mieszkańcy województwa małopolskiego, którzy zadeklarowali, że dostrzegają korzyści bądź zagrożenia płynące z zatrudniania imigrantów na małopolskim rynku pracy, zostali poproszeni o wskazanie jakiego rodzaju korzyści i szanse bądź też zagrożenia i problemy dostrzegają w związku z napływem obcokrajowców na małopolski rynek pracy. Ankietowani stosunkowo chętnie dzielili się swymi odczuciami i przemyśleniami w tej kwestii, a wykaz najczęściej wskazywanych aspektów został ujęty w poniższej tabeli.

Rycina 10 Jakie korzyści bądź zagrożenia odczuwają Małopolanie w związku z zatrudnianiem imigrantów na małopolskim rynku pracy?

KORZYŚCI

- wypełnienie luki na rynku pracy i rozwój gospodarki - **40,7%**
- wzrost poziomu tolerancji, integracja międzykulturowa - **16,5%**
- spadek kosztów pracy - **12,1%**
- wiedza, umiejętności oraz nowe pomysły i inicjatywy imigrantów - **11,0%**
- pracowitość i zaangażowanie obcokrajowców - **8,7%**
- wzrost poziomu konkurencyjności i jakości zasobów pracy - **6,6%**
- pomoc ludziom z innych krajów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej - **4,5%**



ZAGROŻENIA

- problemy z asymilacją i integracją społeczną; rozprzestrzenianie się obcych zwyczajów i tradycji - **23,0%**
- obniżenie poziomu płac - **18,4%**
- zmniejszenie liczby miejsc pracy dla Małopolan - **17,6%**
- obniżenie poziomu bezpieczeństwa; strach przed przestępczością i terroryzmem - **16,8%**
- niechęć, brak zaufania, bariery mentalnościowe - **16,1%**
- obawa przed niską jakością wykonywanej pracy - **8,0%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jak wynika z uzyskanych odpowiedzi, mieszkańcy województwa małopolskiego mają mieszane uczucia względem zatrudniania imigrantów na regionalnym rynku pracy i zdania w tej kwestii są dość mocno podzielone. Małopolanie równie często wymieniali potencjalne szanse, jak i możliwe zagrożenia związane z napływem osób z innych krajów, co świadczy o fazie kształtowania się opinii i postaw społeczności regionalnej w tej kwestii.

KAPITAŁ SPOŁECZNY

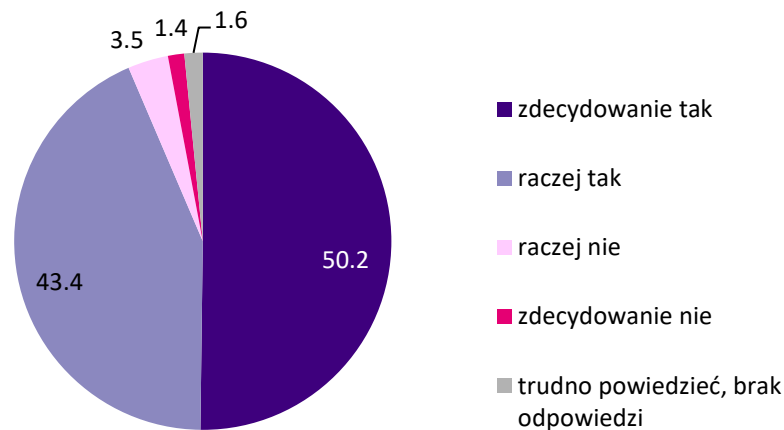
Solidarność społeczna jako wartość w życiu publicznym

W kontekście budowania wysokiego poziomu kapitału społecznego na terenie danej jednostki terytorialnej, opartego na wzajemnych relacjach społecznych i zaufaniu poszczególnych jednostek, kluczowe znaczenie odgrywa funkcjonowanie wśród mieszkańców tzw. solidarności społecznej. Przez pojęcie to należy rozumieć poczucie więzi, wspólnoty interesów, wzajemnego zaufania i wsparcia w ramach danej grupy społecznej.

Jak wynika z przeprowadzonych badań ogólnokrajowych, **Polacy z roku na rok coraz chętniej angażują się w różne formy działalności dobroczynnej**. W 2017 r. 71,0% badanych zadeklarowało, że przekazuje pieniądze na cele charytatywne (wzrost o 7 p. p. w stosunku do 2016 r.), a 62,0%, że udziela pomocy w formie rzeczowej (wzrost o 3 p. p. względem 2016 r.).¹⁰

W ramach tegorocznej edycji badania opinii postanowiono dowiedzieć się w jakich kategoriach mieszkańcy Małopolski postrzegają solidarność społeczną i jak istotną wagę przypisują jej w kontekście życia publicznego. Pozytywny jest fakt, że **aż 93,6% badanych Małopolan uważa, że solidarność społeczna jest istotną wartością w życiu publicznym**, która buduje wspólnotę pomiędzy ludźmi. Co więcej, sam odsetek wskazań „zdecydowanie tak” wyniósł ponad 50,0% ogółu odpowiedzi. Małopolanie, którzy zadeklarowali, że nie postrzegają solidarności społecznej jako istotnej wartości w życiu publicznym, stanowią zdecydowaną mniejszość, tj. niespełna 5,0% ogółu.

Wykres 51 Czy Małopolanie postrzegają solidarność społeczną jako istotną wartość, która buduje wspólnotę między ludźmi? (%)

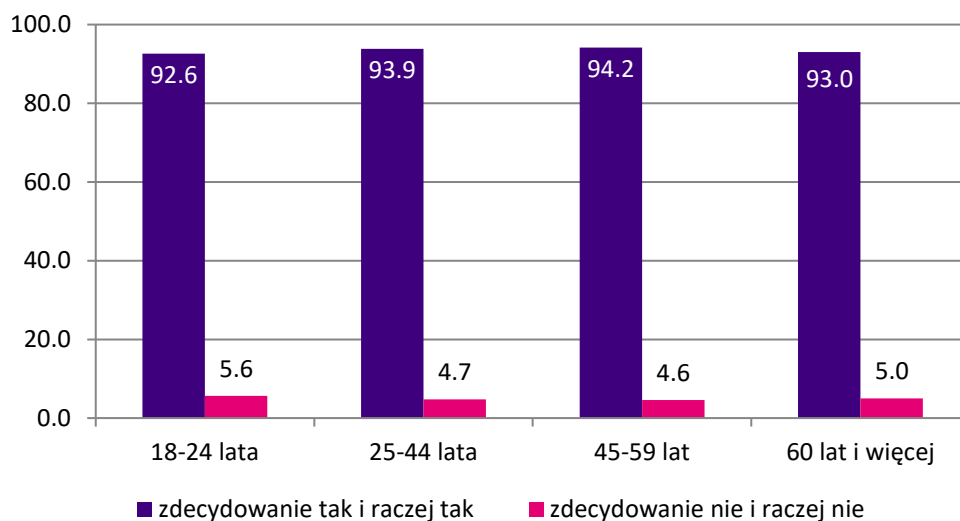


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Nieco większe znaczenie solidarności społecznej w życiu publicznym przypisują kobiety (94,3%) w porównaniu do mężczyzn (92,8%). Analizując odpowiedzi ankietowanych w przekroju na wiek, niepokojący może być fakt, że najmniejszy odsetek odpowiedzi pozytywnych dotyczył Małopolan z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18-24 lata) – 92,6%.

¹⁰ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Aktywności i doświadczenia Polaków w 2017 roku. Komunikat z badań CBOS*, nr 17/2018, wyd. CBOS, Warszawa 2018, str. 5.

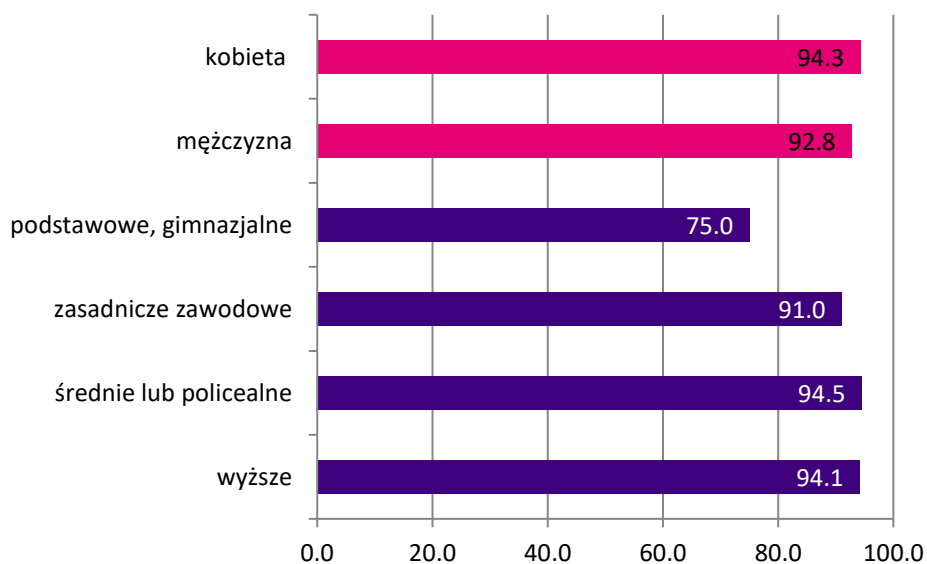
Wykres 52 Postrzeganie solidarności społecznej jako istotnej wartości w życiu publicznym budującej wspólnotę między ludźmi, ze względu na wiek (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Wyraźny związek można dostrzec w przypadku poziomu wykształcenia. Zdecydowanie najmniejszą wartość solidarności społecznej przypisują mieszkańcy posiadający wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne – zaledwie 75,0% odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”. Odsetek odpowiedzi w przypadku pozostałych grup mieszkańców przekraczał poziom 90,0%, w tym wartość największą osiągnął w grupie osób z wykształceniem średnim lub policealnym (94,5%).

Wykres 53 Odsetek odpowiedzi twierdzących na pytanie „Czy uważa Pan/i, że solidarność społeczna jest istotną wartością w życiu publicznym, która buduje wspólnotę między ludźmi?” w zależności od płci i wykształcenia (%)

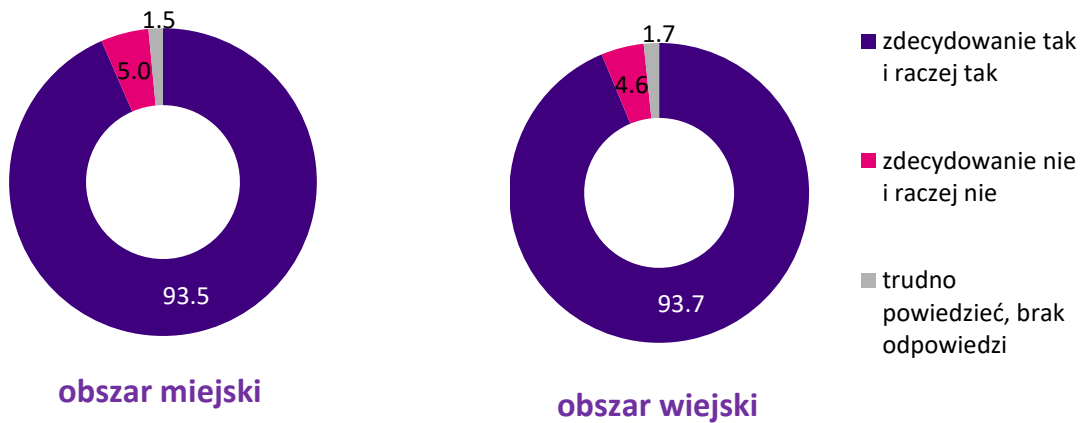


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jeśli chodzi o status zawodowy ankietowanych, największy odsetek odpowiedzi pozytywnych charakteryzował osoby prowadzące działalność gospodarczą (94,0%), najmniejszy natomiast – osoby bezrobotne (92,0%).

Z uzyskanych danych wynika, że nie występują niemal żadne różnice w poglądach mieszkańców obszarów miejskich względem przedstawicieli terenów wiejskich. Odsetek osób, które wskazały odpowiedzi pozytywne wynosi bowiem w obu przypadkach około 93,0%.

Wykres 54 Postrzeganie solidarności społecznej jako istotnej wartości w życiu publicznym budującej wspólnotę między ludźmi, w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)

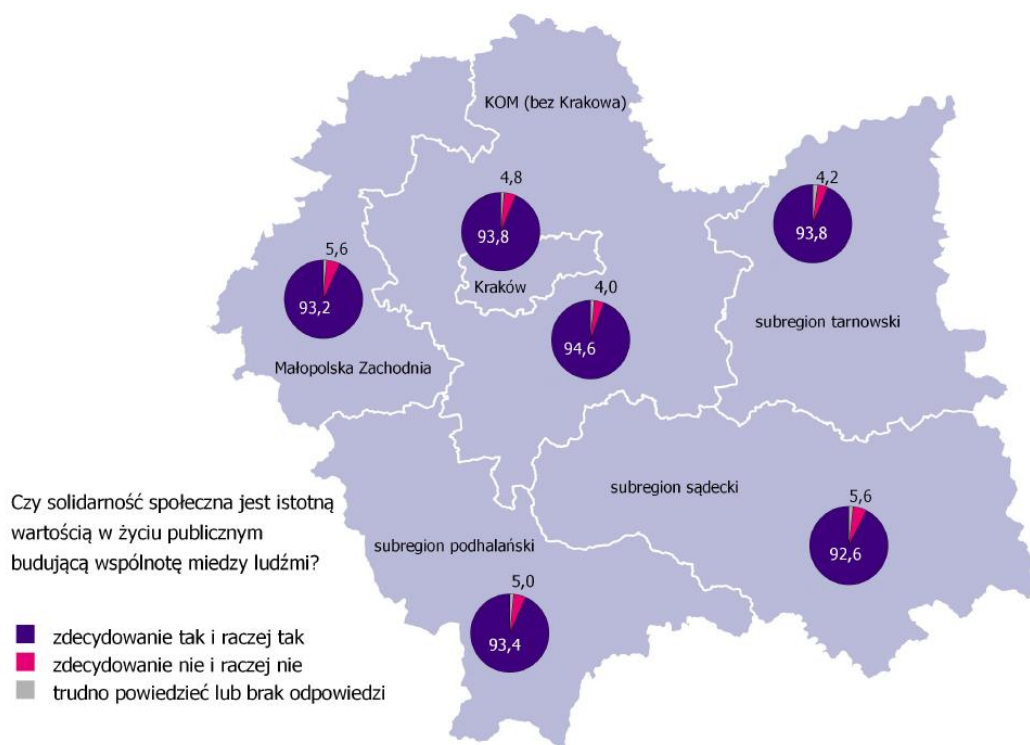


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Ciekawą zależność można natomiast dostrzec w przypadku długości zamieszkania badanych mieszkańców na terenie Małopolski. Wszyscy ankietowani, którzy mieszkają tutaj najkrócej, tj. do 5 lat, zadeklarowali, że solidarność społeczna jest istotną wartością w życiu publicznym, która buduje wspólnotę między ludźmi. Z kolei respondenci zamieszkujący województwo małopolskie od urodzenia są zgodni w tej kwestii w 93,3%.

A jaką wartość solidarności społecznej przypisują mieszkańcy poszczególnych subregionów? Największy odsetek odpowiedzi pozytywnych dotyczył **przedstawicieli Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (bez Krakowa) – 94,6%**.

Mapa 16 Postrzeganie solidarności społecznej jako istotnej wartości w życiu publicznym budującej wspólnotę między ludźmi, w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Działalność w organizacjach pozarządowych

Organizacje pozarządowe (*ang. NGO*) są ważnym elementem budowania społeczeństwa obywatelskiego oraz wzmacniania kapitału społecznego. Z danych opublikowanych przez Stowarzyszenie Klon/Jawor wynika, że na koniec 2017 r. w Polsce było zarejestrowanych 134 tys. NGO. Liczba ta odnosi się do tzw. szerokiej definicji sektora pozarządowego, która oprócz fundacji i stowarzyszeń obejmuje także ochotnicze straże pożarne, stowarzyszenia kultury fizycznej, stowarzyszenia zwykłe, jednostki terenowe stowarzyszeń posiadające oraz nieposiadające osobowości prawnej czy federacje oraz związki sportowe. Szacuje się, że ok. 70-75% z tych podmiotów prowadzi aktywną działalność. Najpopularniejszymi obszarami, w które angażuje się sektor pozarządowy jest sport, turystyka, rekreacja i hobby, a także ratownictwo i bezpieczeństwo oraz kultura i sztuka.¹¹ Co ciekawe, badania nad wizerunkiem organizacji pozarządowych wskazują, że 43,0% Polaków uważa je za skuteczne w rozwiązywaniu ważnych problemów społecznych w ich sąsiedztwie, a 58,0%, że dostarczają one na ogół skuteczniejszej pomocy potrzebującym niż instytucje państwowe.¹²

Pomimo systematycznego wzrostu zaangażowania Polaków w działalność w obszarze trzeciego sektora, niemal dwie trzecie obywateli (tj. 60,0%) zadeklarowało w 2018 roku, że nie podjęli

¹¹ Stowarzyszenie Klon/Jawor, *Kondycja małopolskiego III sektora. Potrzeby i możliwości organizacji pozarządowych Województwa Małopolskiego. Raport z badania*, wyd. Stowarzyszenia Klon/Jawor, Kraków 2017, s. 5-14.

¹² Dane na podstawie Portalu Organizacji Pozarządowych, <https://fakty.ngo.pl>, dostęp: 20.11.2018.

dotychczas takiej aktywności. Przynależność do organizacji obywatelskich w skali kraju koreluje pozytywnie z poziomem wykształcenia, dobrą oceną własnej sytuacji materialnej oraz z religijnością badanych mierzoną częstością ich uczestnictwa w praktykach religijnych. Najniższy średni poziom zaangażowania wśród grup społeczno-zawodowych wykazują robotnicy niewykwalifikowani, renciści, gospodynie domowe, robotnicy wykwalifikowani, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym lub gimnazjalnym, osoby o dochodach od 650 zł do 999 zł *per capita*, niezadowoleni ze swojej sytuacji materialnej, mieszkający na wsi oraz mający od 55 do 64 lat.¹³

Jak na tym tle prezentuje się kondycja sektora NGO w Małopolsce? **Małopolski sektor szeroko rozumianych fundacji i stowarzyszeń liczy ponad 12 tys. zarejestrowanych podmiotów i stanowi tym samym niemal 9,0% fundacji i stowarzyszeń zarejestrowanych w całej Polsce.** Do najpopularniejszych obszarów aktywności w Małopolsce, podobnie jak w skali ogólnokrajowej, należą m.in.: sport, turystyka, rekreacja i hobby oraz kultura, sztuka i tradycja.¹⁴ Warto podkreślić, że na terenie województwa działają 32 Lokalne Grupy Działania, posiadające własne Lokalne Strategie Rozwoju.

Procentowy rozkład obszarów aktywności małopolskich NGO w większości pokrywa się z tendencją ogólnokrajową, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1 Odsetek organizacji pozarządowych (wg tzw. szerokiej definicji trzeciego sektora) działających w różnych obszarach życia społeczno-gospodarczego w województwie małopolskim i w Polsce w 2017 r.

Obszary działalności NGO	Małopolska	Polska
sport, turystyka, rekreacja, hobby	27%	27%
ratownictwo, bezpieczeństwo	15%	13%
kultura, sztuka, tradycja	10%	12%
rozwój lokalny	8%	8%
edukacja, wychowanie	6%	6%
ochrona zdrowia	6%	5%
usługi socjalne, pomoc społeczna	5%	4%
działalność międzynarodowa	4%	5%
prawa człowieka, demokracja	4%	4%
sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe	3%	2%
rynek pracy, aktywizacja zawodowa	3%	3%
ekologia	2%	2%
nauka, technika	2%	2%
wsparcie dla organizacji pozarządowych	1%	1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu Stowarzyszenia Klon/Jawor

Największą liczbę zarejestrowanych organizacji pozarządowych wśród małopolskich podregionów notuje Kraków (35,0%). Na kolejnych miejscach uplasowały się kolejno podregiony: nowosądecki (21,0%), krakowski (19,0%), oświęcimski (14,0%) i tarnowski (12,0%). Pomędzy poszczególnymi

¹³ Centrum Badań Opinii Społecznej, *Aktywność Polaków w organizacjach obywatelskich. Komunikat z badań CBOS*, nr 29/2018, wyd. CBOS, Warszawa, str. 1-6.

¹⁴ Stowarzyszenie Klon/Jawor, *Kondycja małopolskiego III sektora...*, s. 11.

podregionami występują jednocześnie różnice w zakresie typów działających w nich organizacji pozarządowych.¹⁵

Tabela 2 Liczba organizacji pozarządowych (w podziale na formy prawne) zarejestrowanych w podregionach województwa małopolskiego w 2017 r.

Typ organizacji NGO	Kraków	podregion krakowski	podregion nowosądecki	podregion oświęcimski	podregion tarnowski
stowarzyszenie	1 800	948	1 057	665	593
stowarzyszenie kultury fizycznej	418	480	635	439	324
fundacja	1 407	178	265	147	110
ochotnicza straż pożarna	15	524	355	244	252
stowarzyszenie zwykłe	376	71	87	93	71
jednostka terenowa stowarzyszenia posiadająca osobowość prawną	72	19	73	23	24
jednostka terenowa stowarzyszenia nieposiadająca osobowości prawnej	66	7	34	19	17
federacja, związek stowarzyszeń	30	3	11	3	6
związek sportowy	19	8	8	3	2
Razem	4 203	2 238	2 525	1 636	1 399
% NGO w Małopolsce	35%	19%	21%	14%	12%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu Stowarzyszenia Klon/Jawor

Zaufanie Małopolan do organizacji pozarządowych potwierdza rosnąca chęć przekazywania 1% odpisu podatku na wsparcie działalności NGO. Tylko w 2017 roku Małopolanie w swoich zeznaniach podatkowych przeznaczyci na ten cel ok. 67,6 mln zł (tj. o 8,2 mln zł więcej niż w 2016 roku), z czego do małopolskich organizacji trafiło ok. 23,2 mln zł (tj. o 1,7 mln zł więcej niż 2016 roku).

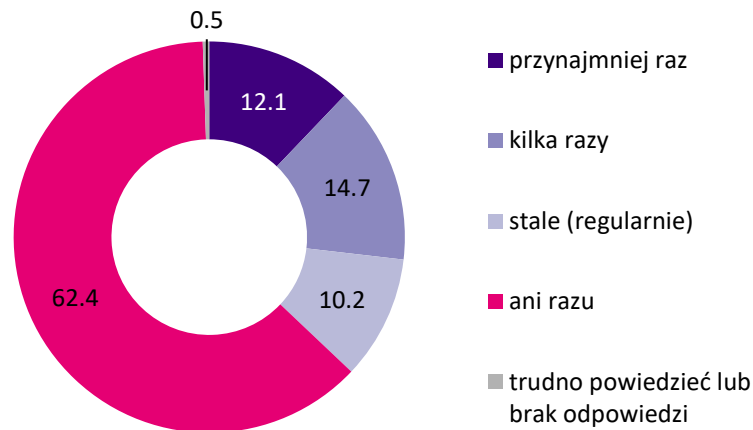
Czy znaczna liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w Małopolsce przekłada się na poziom zaangażowanie samych mieszkańców regionu w ich działalność? W celu znalezienia odpowiedzi na to pytanie, Małopolanie zostali poproszeni o wskazanie czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy angażowali się w działalność na rzecz wspólnoty lokalnej w ramach organizacji pozarządowych (np. stowarzyszeń, fundacji, etc.).

W świetle uzyskanych danych wynika, że Małopolanie – podobnie jak mieszkańcy Polski ogółem - raczej sporadycznie angażują się w działalność organizacji pozarządowych. Największy odsetek wskazań ankietowanych dotyczył bowiem odpowiedzi „ani razu” – aż 62,4% ogółu. W dalszej kolejności znalazły się odpowiedzi „kilka razy” (14,7%) oraz „przynajmniej raz” (12,1%). Najmniejsza

¹⁵ Stowarzyszenie Klon/Jawor, *Kondycja małopolskiego III sektora...*, s. 6.

część respondentów zadeklarowała natomiast, że angażuje się w działania i przedsięwzięcia na rzecz lokalnej społeczności w ramach organizacji pozarządowych w sposób stały, regularny – 10,2%.

Wykres 55 Jak często w trakcie ostatnich 12 miesięcy Małopolanie angażowali się w działalność na rzecz wspólnoty lokalnej w ramach organizacji pozarządowych? (%)



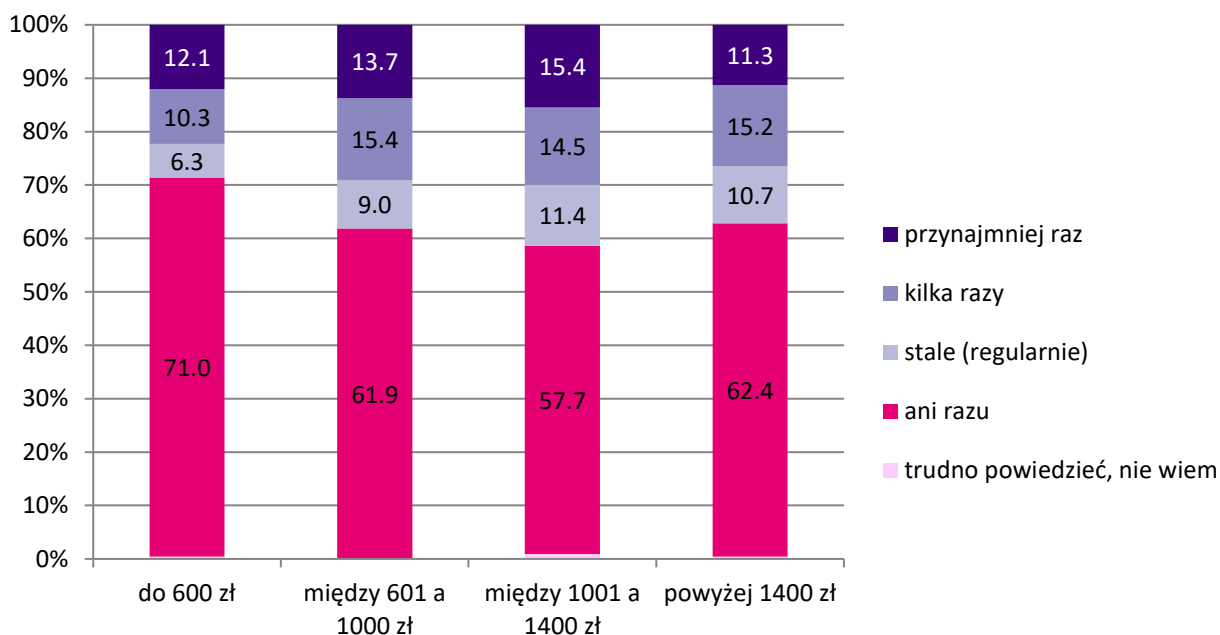
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W działalność organizacji pozarządowych w sposób regularny częściej angażują się mężczyźni (11,4%) w porównaniu do kobiet (9,2%). Co ciekawe, w przekroju na poszczególne grupy wiekowe, największy odsetek odpowiedzi „stałe, regularnie” dotyczył Małopolan powyżej 60 roku życia (tj. 12,2%), podczas gdy osoby z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18-24 lata) wskazały tę odpowiedź najrzadziej, uzyskując 9,2%.

Stopień zaangażowania w działalność na rzecz wspólnoty lokalnej poprzez aktywność w różnego rodzaju organizacjach, rośnie wraz z wykształceniem. Osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym uzyskały bowiem największy spośród wszystkich grup odsetek odpowiedzi „ani razu”, tj. 75,0%. Grupa ta charakteryzowała się ponadto najmniejszym odsetkiem odpowiedzi „przynajmniej raz” (6,8%), „kilka razy” (9,1%).

Biorąc pod uwagę przekrój na średni miesięczny dochód netto na osobę ankietowanych, największy odsetek odpowiedzi „ani razu” dotyczył Małopolan zarabiających najmniej, tj. poniżej 600 zł miesięcznie (71,0%). Z kolei odpowiedź „stałe, regularnie” najczęściej padała wśród mieszkańców osiągających dochód z przedziału 1 001- 1 400 zł miesięcznie, tj. 11,4%.

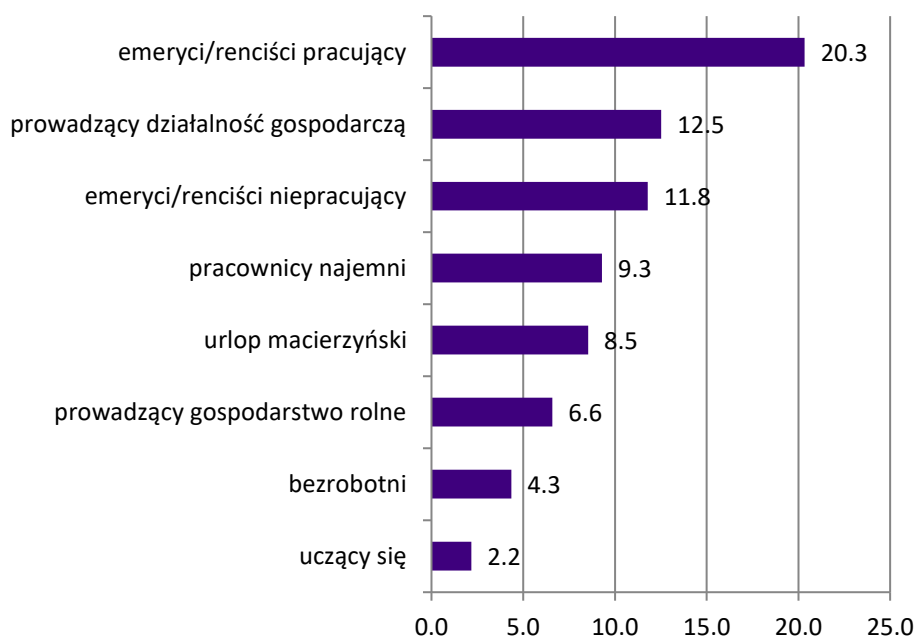
Wykres 56 Częstotliwość angażowania się Małopolan w działalność na rzecz organizacji pozarządowych w trakcie ostatnich 12 miesięcy, w zależności od średniego dochodu netto (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jeśli chodzi o zaangażowanie Małopolan w działalność organizacji pozarządowych ze względu na status zawodowy, najbardziej sceptycznie do tego rodzaju przedsięwzięć były nastawione osoby bezrobotne (tj. 76,8% wskazań odpowiedzi „ani razu”). W gronie osób najbardziej aktywnych społecznie, tj. deklarujących najczęściej odpowiedź „stale, regularnie”, znaleźli się natomiast pracujący emeryci/renciści (20,3%).

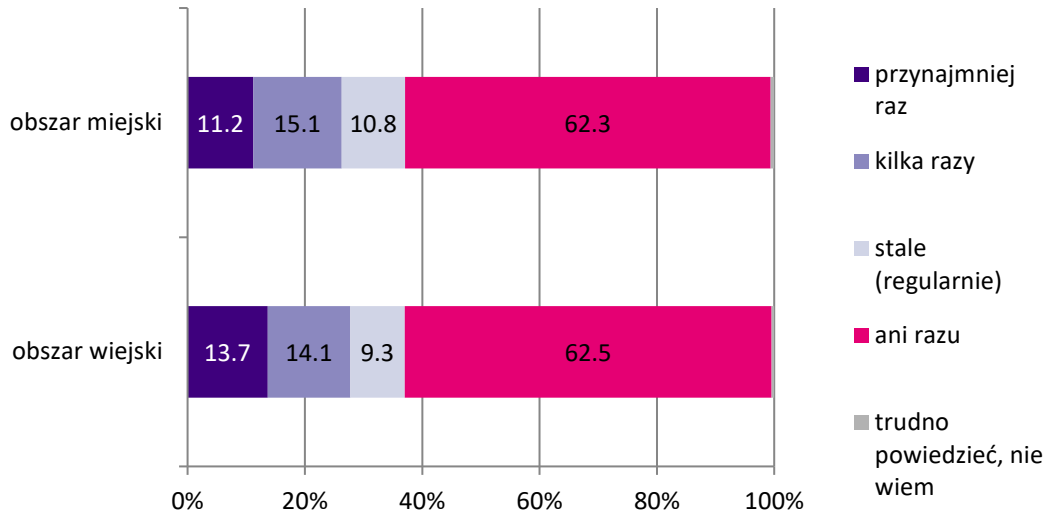
Wykres 57 Częstotliwość angażowania się w działalność organizacji pozarządowych w trakcie ostatnich 12 miesięcy, w zależności od statusu zawodowego (odsetek odpowiedzi „stale, regularnie”)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W podziale na obszar zamieszkania, nieznacznie większą aktywnością charakteryzują się osoby z terenów miejskich (10,8% wskazań „stale, regularnie”) niż z terenów wiejskich – 9,3%.

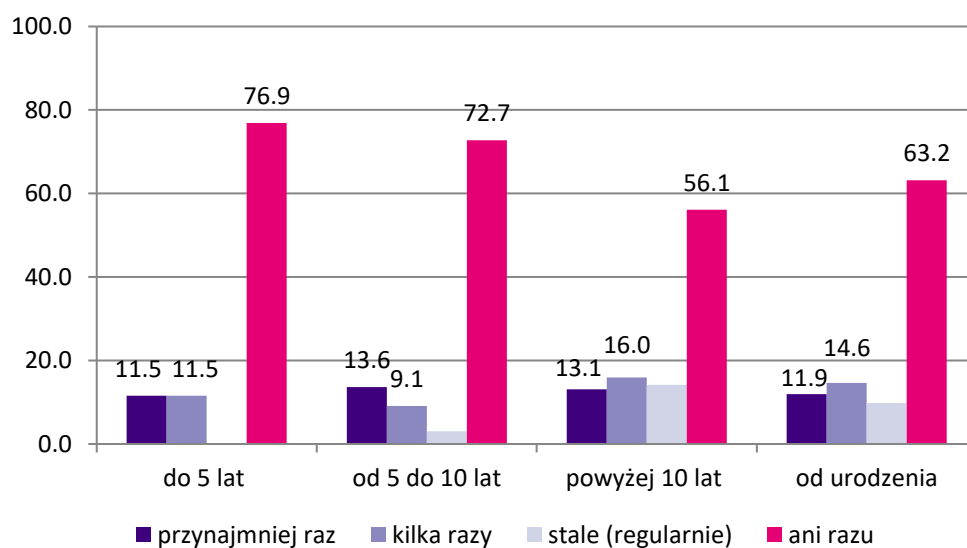
Wykres 58 Częstotliwość angażowania się Małopolan w działalność na rzecz organizacji pozarządowych w trakcie ostatnich 12 miesięcy, w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Co ciekawe, zaangażowanie w działalność na rzecz wspólnoty lokalnej rośnie wraz z długością zamieszkania na terenie województwa małopolskiego. O ile bowiem w przypadku osób deklarujących, że mieszkają tutaj do 5 lat bądź od 5 do 10 lat, odsetek wskazań „ani razu” przekraczał 70,0%, o tyle w przypadku osób mieszkających tu powyżej 10 lat lub od urodzenia wyniósł odpowiednio 56,1% oraz 63,2%, a więc znacznie mniej.

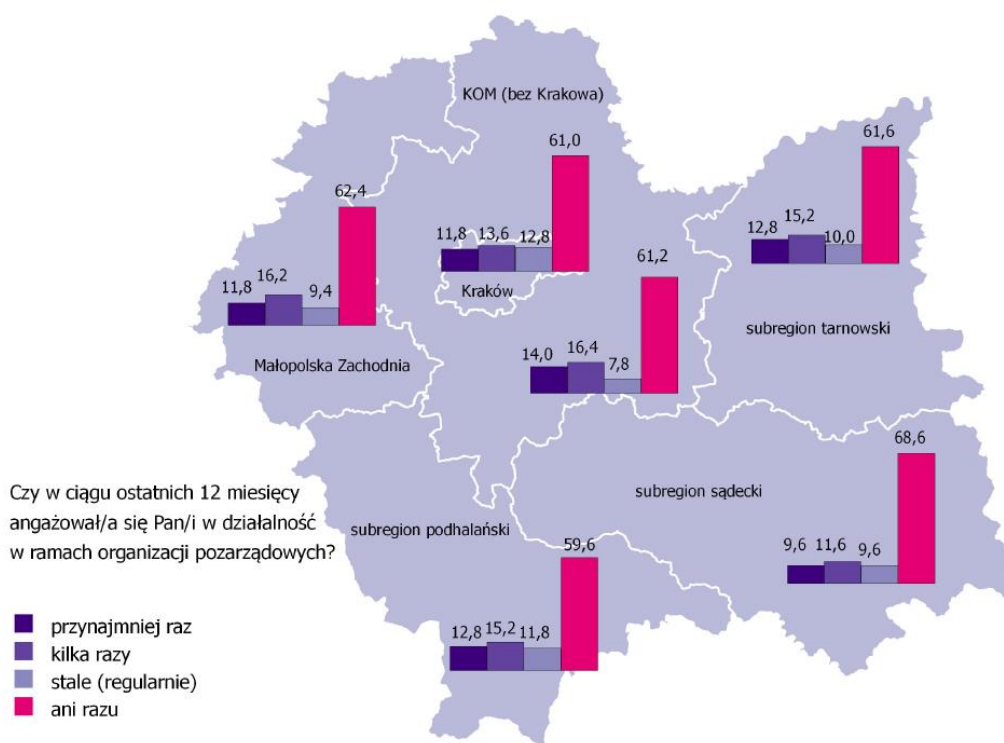
Wykres 59 Częstotliwość angażowania się Małopolan w działalność na rzecz organizacji pozarządowych w trakcie ostatnich 12 miesięcy, w zależności od długości zamieszkania w Małopolsce (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Mając na uwadze poziom aktywności społecznej przedstawicieli poszczególnych subregionów, **najbardziej pozytywnie na tle wszystkich odznaczają się mieszkańcy miasta Krakowa**, wśród których występuje największy odsetek wskazań odpowiedzi „stale, regularnie” (tj. 12,8%). Największy odsetek odpowiedzi „ani razu” padł natomiast w przypadku respondentów z subregionu sądeckiego (tj. 68,6%).

Mapa 17 Częstotliwość angażowania się Małopolan w działalność na rzecz organizacji pozarządowych w trakcie ostatnich 12 miesięcy, w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

E-usługi

Spółeczeństwo informacyjne to społeczeństwo, w którym kluczową wartością jest informacja oraz jej efektywne gromadzenie, przesyłanie i przetwarzanie. W różnych sferach aktywności potrafi ono wykorzystywać rozwinięte techniki informacyjne i komunikacyjne, co ma istotny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy i cywilizacyjny określonego terytorium. Jednym z kluczowych wyznaczników funkcjonowania na danym obszarze społeczeństwa informacyjnego jest dostęp mieszkańców do Internetu oraz stopień korzystania przez nich z e-usług. Pod pojęciem e-usług należy rozumieć przy tym wszelkie usługi świadczone drogą elektroniczną, a więc w sposób zautomatyzowany i zdalny, za pomocą Internetu.

Internet zrewolucjonizował szybkość przesyłania i gromadzenia informacji, a także stworzył podstawę do rozwoju innowacyjnych rozwiązań i aplikacji, które towarzyszą człowiekowi każdego dnia. Nic dziwnego, że popularnym określeniem współczesnego społeczeństwa jest społeczeństwo informacji czy społeczeństwo sieci. Najnowszy raport Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego donosi, że w 2017 r. 53,6% gospodarstw domowych na całym świecie miało dostęp do Internetu, podczas gdy w 2010 r. było to ok. 30,0%. Wskaźnik ten jest jednak mocno zróżnicowany terytorialnie – w krajach Europy wynosi 85,0%, podczas gdy w Afryce – 18,0%.¹⁶ Polska plasuje się na tym tle blisko europejskiego wyniku.

Według danych GUS w 2018 r. dostęp do Internetu posiadało 84,2% gospodarstw domowych w Polsce. Odsetek Polaków korzystających z Internetu wyniósł 77,5% (w tym w sposób regularny – 74,8%), a osób posiadających Internet mobilny – 67,6%.¹⁷ Polacy najczęściej korzystają z Internetu w sprawach prywatnych, m.in. aby czytać i pobierać gazety lub czasopisma (60,3%), korzystać z poczty elektronicznej (59,8%) czy wyszukiwać informacji o towarach i usługach (58,4%). Wśród wskazań znalazły się również te związane z korzystaniem z bankowości elektronicznej (39,8%) czy korzystaniem z serwisów poświęconych turystyce (22,6%).¹⁸ Najczęstsze powody nieposiadania dostępu do Internetu w gospodarstwie domowym to z kolei: brak potrzeby korzystania z Internetu, brak umiejętności oraz wysokie koszty sprzętu czy opłat za usługi internetowe.¹⁹

¹⁶ *Measuring the Information Society Report vol 1*, International Communication Union, Genewa 2017, str. 15, https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/publications/misr2017/MISR2017_Volume1.pdf, dostęp: 21.11.2018.

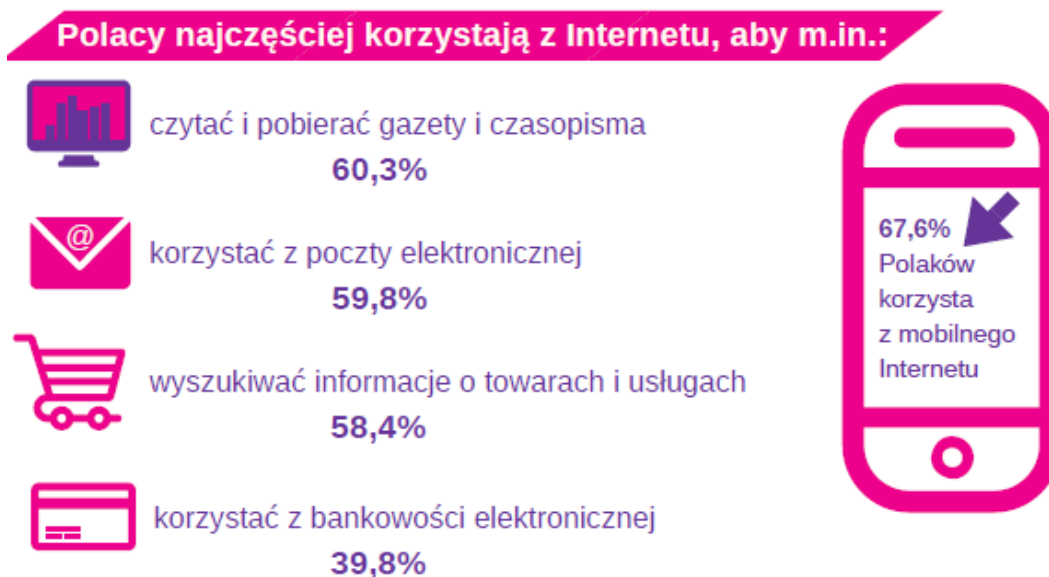
¹⁷ GUS, *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce w 2018 r.*, wyd. GUS, Warszawa 2018, str. 1-2.

¹⁸ GUS, *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2013-2017*, wyd. GUS, Warszawa 2017, s. 131-132.

¹⁹ GUS, *Jak korzystamy z Internetu*, wyd. GUS, Warszawa, Szczecin 2018.

Rycina 11 Korzystanie z Internetu przez Polaków (%)

84,2% gospodarstw domowych w Polsce z dostępem do Internetu w 2018 r.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

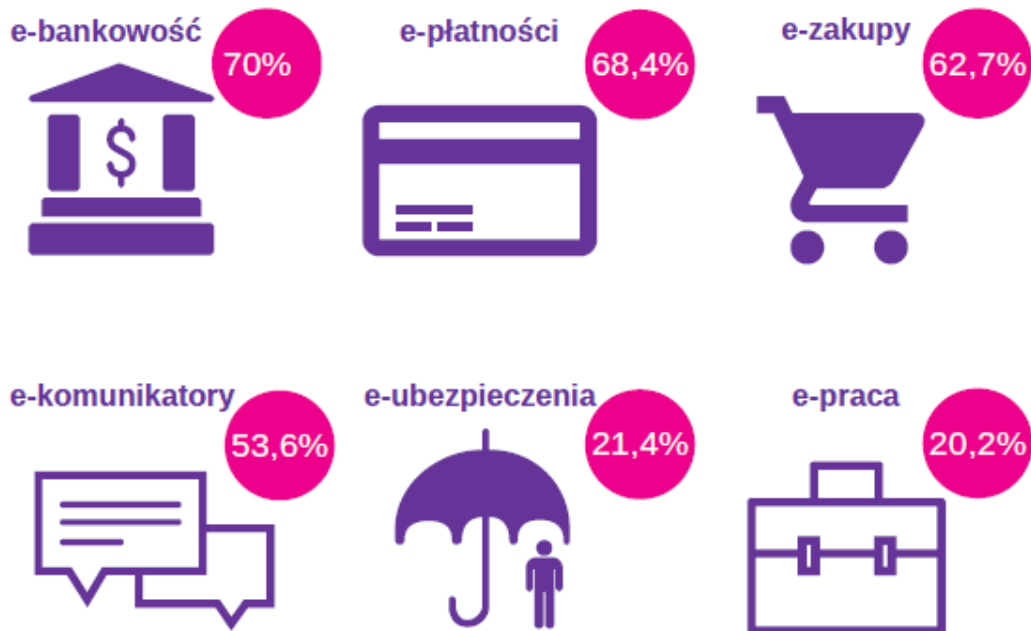
Ciekawym trendem związanym z rozwojem i użytkowaniem Internetu jest rosnące wykorzystywanie urządzeń mobilnych. Badanie polskich internautów przeprowadzone przez Izbę Gospodarki Elektronicznej wskazuje, że 67,0% z nich wykorzystuje urządzenia mobilne (np. tablet, smartfon) do dokonywania zakupów, a 60,0% wykorzystuje funkcję płatności mobilnych.²⁰

Liczne prognozy wskazują na znaczny wzrost poziomu zaawansowanej automatyzacji i cyfryzacji oraz rozwój nowoczesnych technologii w najbliższych latach zarówno w skali kraju, jak i poszczególnych regionów. Fakt ten stwarza potrzebę dostosowania wszystkich grup mieszkańców do zachodzących zmian oraz walkę z tzw. wykluczeniem cyfrowym.

A jaki stosunek do korzystania z usług drogą elektroniczną mają Małopole? W tegorocznej edycji badania opinii poproszono mieszkańców województwa małopolskiego o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystali z którychś z wymienionych przez ankietera rodzajów podstawowych form e-usług.

²⁰ Izba Gospodarki Elektronicznej, *Raport Płatności cyfrowe 2017*, Warszawa 2017, wyd. Izby Gospodarki Elektronicznej, str. 16-18.

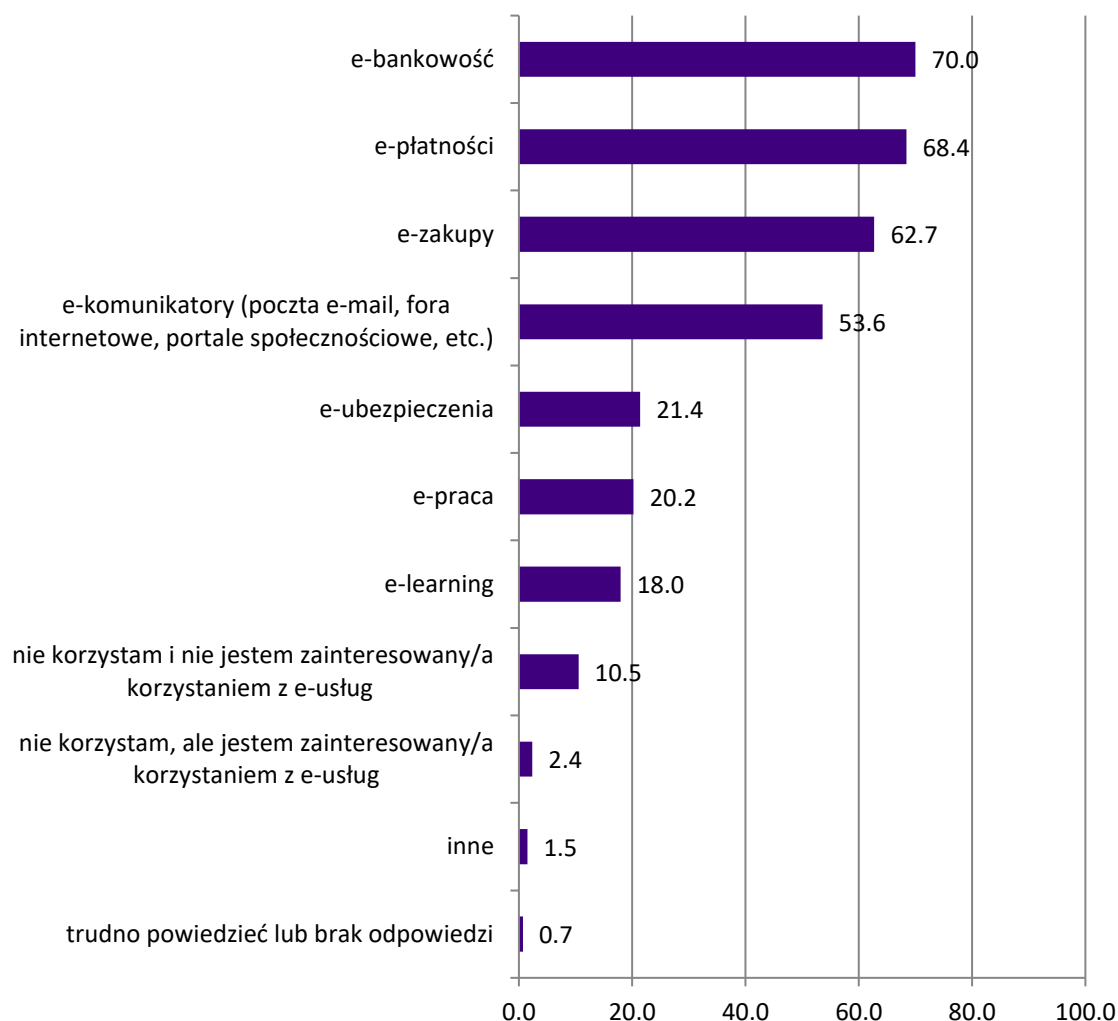
Rycina 12 Najpopularniejsze e-aktywności Małopolan



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że **Małopolanie najchętniej korzystają z usług e-bankowości – aż 70,0% wskazań**. W czołowej trójce usług świadczonych drogą elektroniczną znalazły się także e-płatności (np. płacenie rachunków przez Internet, korzystanie z wirtualnych kart i aplikacji płatniczych, zakup biletów on-line, etc.) – 68,4% oraz e-zakupy – 62,7%.

Wykres 60 Z jakich podstawowych form e-usług Małopolanie najczęściej korzystali w trakcie ostatnich 12 miesięcy? (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

*Odpowiedzi nie sumują się do 100%, gdyż można było udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

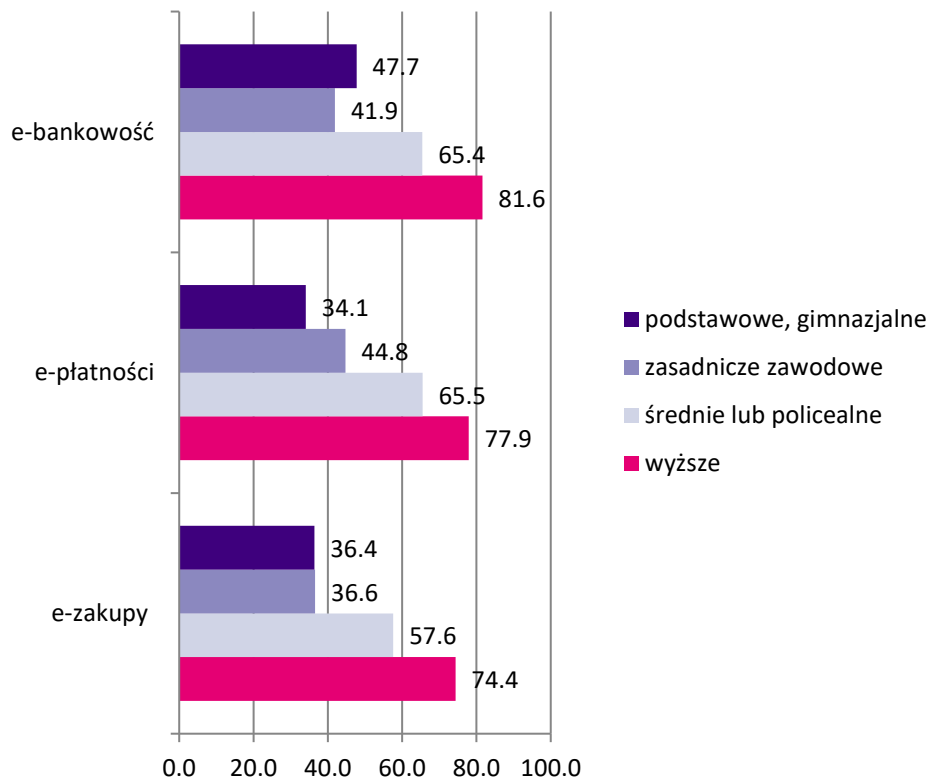
Na kolejnych pozycjach najczęściej wskazywanych przez badanych respondentów, znalazły się: **e-komunikatory** (np. poczta e-mail, fora internetowe, portale społecznościowe, Skype, etc.) – 53,6%, **e-ubezpieczenia** (tj. serwisy internetowe świadczące usługi z zakresu ubezpieczeń, oferujące możliwość obliczenia wysokości składek, etc.) – 21,4% czy **e-praca** (tj. portale internetowe służące do wyszukiwania ofert pracy i elektronicznej aplikacji o pracę, np. pracuj.pl, gowork.pl, etc.) – 20,2%.

Spśród wszystkich podstawowych rodzajów e-usług, najmniejszym zainteresowaniem wśród Małopolan cieszą się usługi związane z **e-learningiem** (np. nauka, kursy, szkolenia, testy, studia poprzez Internet, etc.).

Analizując najczęściej wskazywaną odpowiedź, tj. **e-bankowość**, w przekroju na poszczególne grupy ankietowanych, spore zależności są widoczne w przypadku poziomu wykształcenia, średniego miesięcznego dochodu netto oraz statusu zawodowego Małopolan. Największym odsetkiem wskazań twierdzących dla danej odpowiedzi charakteryzowały się bowiem osoby z wykształceniem wyższym (81,6%), względem osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (47,7%), osoby o najwyższym dochodzie netto (tj. ponad 1 400 zł miesięcznie) – 74,9% względem osób zarabiających

poniżej 600 zł netto miesięcznie (48,7%) oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą – 81,9%, w porównaniu z wartością najniższą, tj. 48,4%, uzyskaną przez osoby prowadzące gospodarstwo rolne.

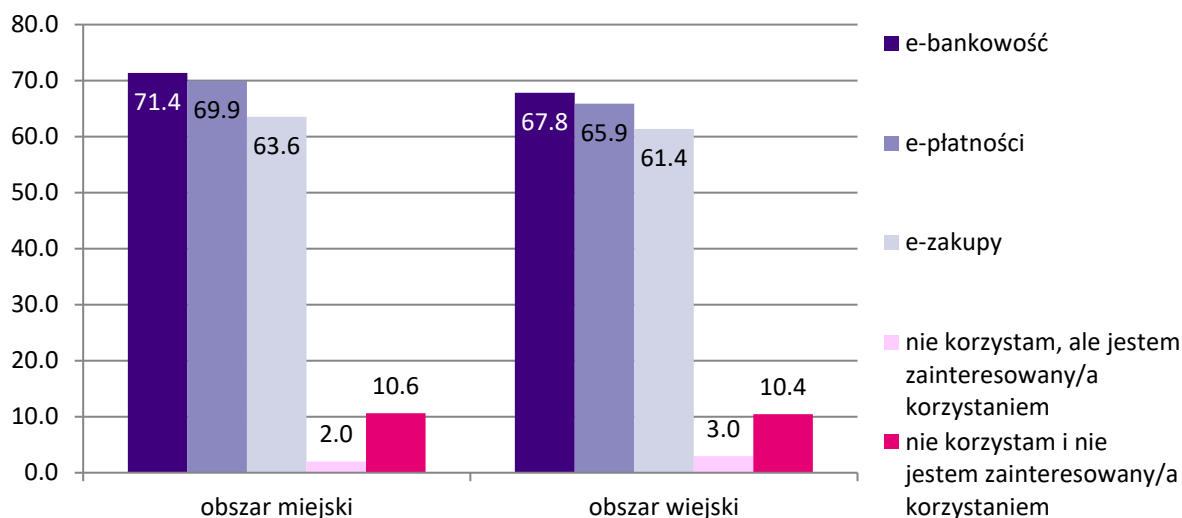
Wykres 61 Odsetek osób wskazujących odpowiedzi „e-bankowość”, „e-płatności” i „e-zakupy” w zależności od poziomu wykształcenia (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Z usług bankowości świadczonej drogą elektroniczną nieco częściej korzystają ponadto osoby zamieszkujące tereny miejskie (71,4%) oraz respondenci mieszkający w województwie małopolskim od 5 do 10 lat (80,3%).

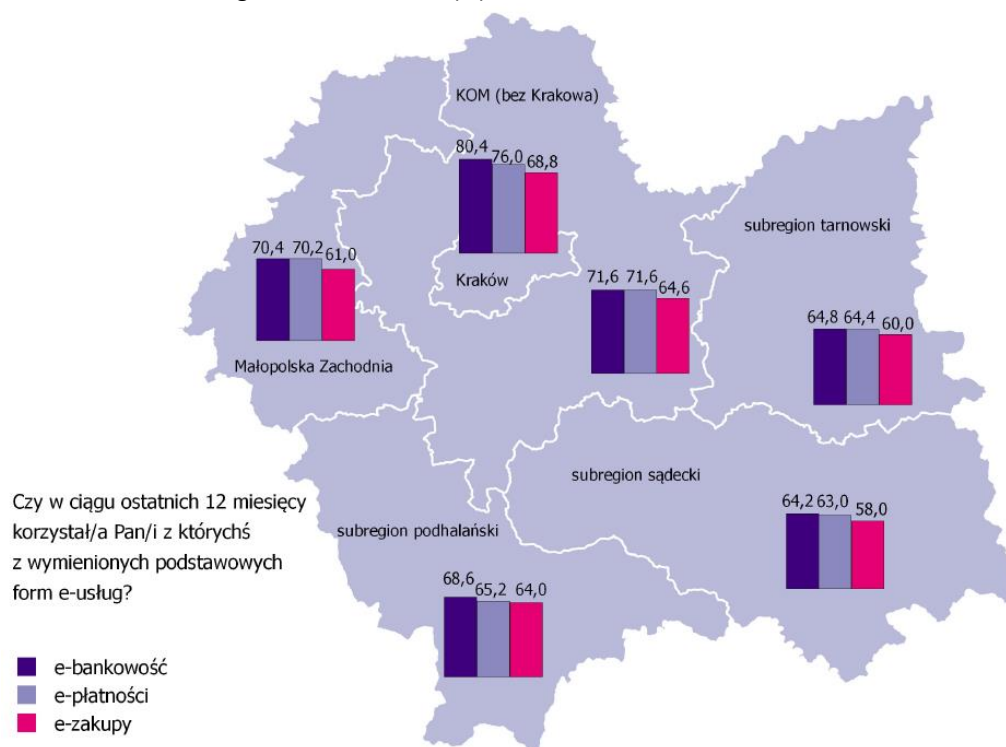
Wykres 62 Odsetek osób wskazujących odpowiedzi „e-bankowość”, „e-płatności” i „e-zakupy” oraz deklarujących nie korzystanie z e-usług w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jeśli chodzi o podział na poszczególne subregiony, z usług e-bankowości w ciągu ostatnich 12 miesięcy najczęściej korzystali mieszkańcy stolicy Małopolski (80,4%), najrzadziej natomiast – przedstawiciele subregionu sądeckiego (64,2%).

Mapa 18 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan podstawowe formy e-usług w zależności od subregionu zamieszkania (%)



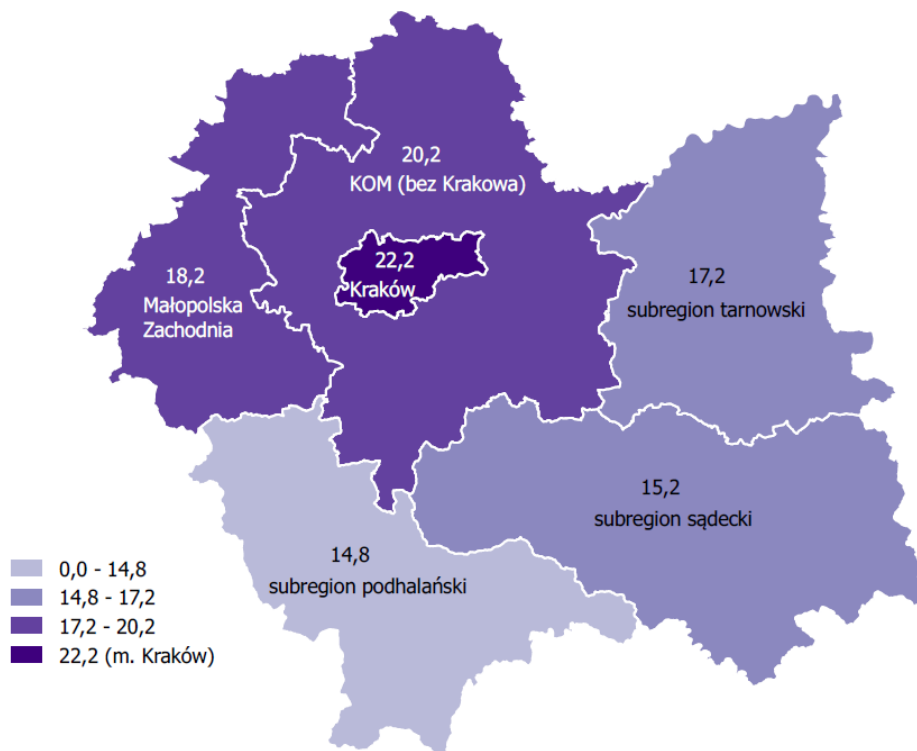
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W kontekście gospodarki opartej na wiedzy i dążenia do kształtowania społeczeństwa informacyjnego, coraz większe znaczenie będzie miała umiejętność ciągłego uczenia się i pogłębiania

swojej wiedzy, także przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii i innowacyjnych metod uczenia się. Najczęściej z usług edukacji świadczonych drogą elektroniczną korzystają mieszkańcy z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18-24 lata) – 23,7% odpowiedzi twierdzących, najrzadziej natomiast - Małopolanie powyżej 60. roku życia (11,1%). W przekroju na poziom wykształcenia, zdecydowanie największy odsetek wskazań pozytywnych dla „e-learningu” dotyczył osób z wykształceniem wyższym (26,8%), a najniższy – osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (5,1%) i podstawowym lub gimnazjalnym (4,5%). Zależności w tym względzie widoczne są także w przypadku statusu zawodowego ankietowanych – najczęściej odpowiedź „e-learning” wskazywały osoby uczące się (32,6%) i pracownicy najemni (22,9%), najrzadziej natomiast – niepracujący emeryci i renciści (7,3%).

Jeśli chodzi o podział na poszczególne subregiony, **największy odsetek Małopolan korzystających z usług e-learningu zamieszkuje miasto Kraków, tj. 22,2%**, najmniejszy natomiast – subregion podhalański – 14,8%.

Mapa 19 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź e-learning, w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

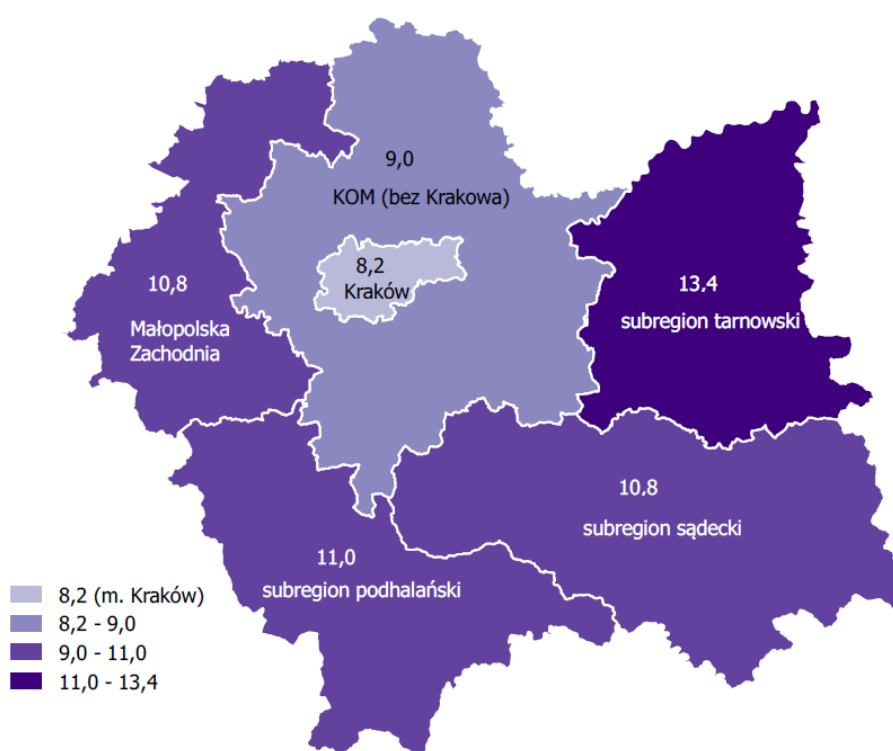
Mając na uwadze odpowiedzi osób, które zadeklarowały, że nie korzystają z e-usług, niepokojący może być fakt, że odsetek odpowiedzi „nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-usług” (tj. 10,5%), był ponad czterokrotnie wyższy od odsetka odpowiedzi „nie korzystam, ale jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-usług” - tj. 2,4%.

Nieco bardziej sceptycznie wobec korzystania z usług świadczonych drogą elektroniczną, nastawione są kobiety - 10,8% wskazań twierdzących dla odpowiedzi „nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-usług”, wobec mężczyzn (10,2%). W przekroju na wiek, zdecydowanie największy odsetek dotyczył Małopolan powyżej 60 roku życia (tj. 19,1%), najmniejszy natomiast – osób z grupy wiekowej 25-44 lata – 6,8%.

Jeśli chodzi o status zawodowy ankietowanych, najmniejszymi entuzjastami korzystania z e-usług są zarówno pracujący, jak nie pracujący emeryci i renciści - odpowiednio 21,2% oraz 21,3% wskazań dla odpowiedzi „nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-usług” oraz osoby prowadzące gospodarstwo rolne – 20,9%.

Pewne zależności widoczne są też w przypadku długości zamieszkania na terenie Małopolski oraz subregionu. Zdecydowanie najczęściej deklaracji odnośnie braku zainteresowania korzystaniem z usług świadczonych drogą elektroniczną padło wśród ankietowanych mieszkających w województwie małopolskim najkrócej, tj. do 5 lat (19,2%). Jeśli chodzi o subregion zamieszkania, najbardziej sceptycznie są nastawieni Małopolanie z subregionu tarnowskiego (13,4%), najmniej natomiast – mieszkańcy miasta Krakowa (8,2%).

Mapa 20 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź „Nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-usług”, w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Zaledwie 1,5% badanych mieszkańców zaznaczyła odpowiedź „inne”. Najczęściej pod tym pojęciem Małopolanie wskazywali na: e-prasę, e-wiadomości, e-bilety, internetowe portale informacyjne, e-księgowość, e-urząd, e-parkowanie, rezerwację usług medycznych, e-kulturę, strony internetowe z końcówką gov.pl, etc.

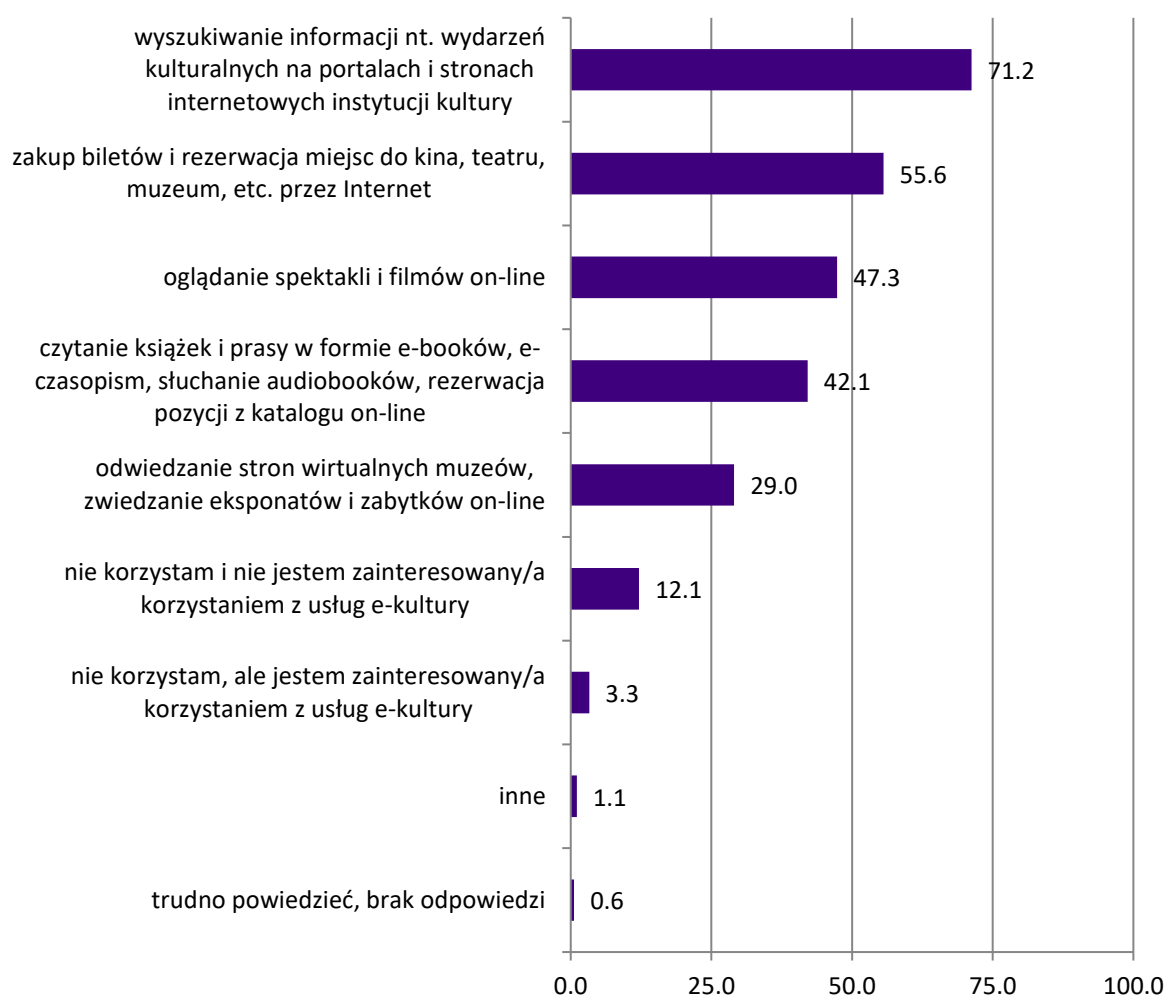
E-kultura

Pod pojęciem e-kultury należy rozumieć usługi związane z kulturą i dziedzictwem kulturowym, świadczone drogą elektroniczną, z wykorzystaniem procesu digitalizacji książek, czasopism, zabytków, eksponatów, dzieł sztuki, etc.

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystali z którychś z zaproponowanych przez ankietera form e-kultury. Jak wynika z uzyskanych odpowiedzi, mieszkańcy województwa małopolskiego chętnie korzystają z usług kultury świadczonych drogą elektroniczną.

Niemal co czwarty Małopolanin zadeklarował, że na przestrzeni ostatniego roku **wyszukiwał informacje na temat wydarzeń kulturalnych na portalach i stronach internetowych instytucji kultury (71,2%)**. Ponad połowa ankietowanych (tj. 55,6%) wskazała na zakup biletów i rezerwację miejsc do kina, teatru, muzeum, etc. poprzez Internet. W czołowej trójce usług e-kultury, z których najchętniej korzystają mieszkańcy Małopolski, znalazło się także oglądanie spektakli i filmów on-line – 47,3% wskazań.

Wykres 63 Czy i z jakich usług e-kultury Małopolanie najchętniej korzystali w ciągu ostatnich 12 miesięcy?



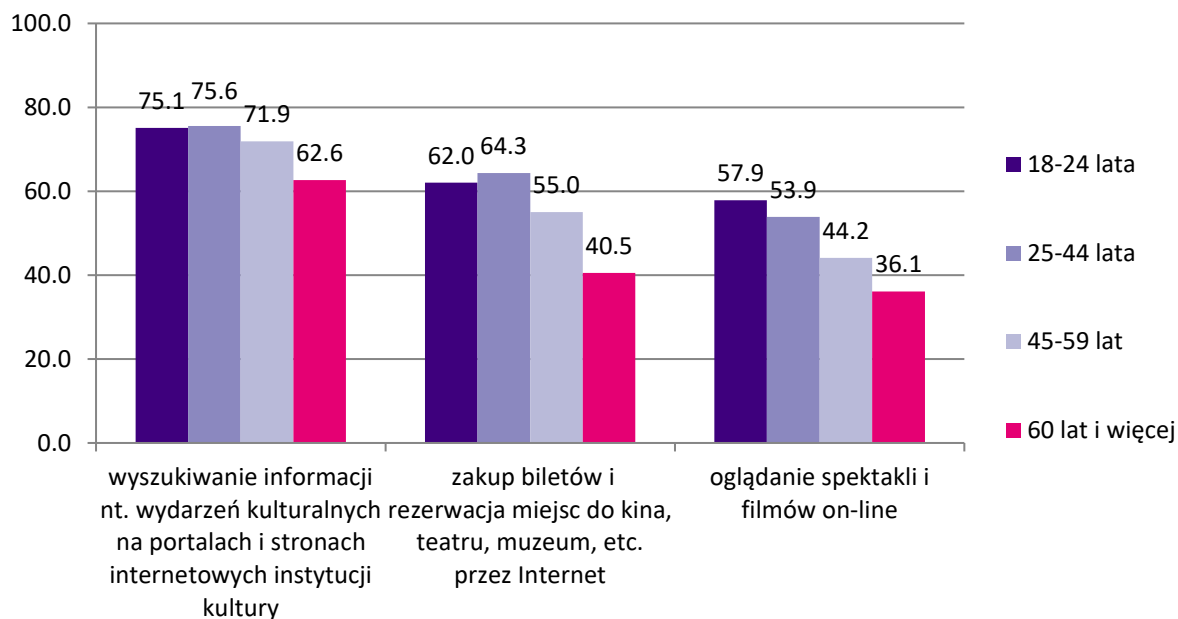
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

*Odpowiedzi nie sumują się do 100%, gdyż można było udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

Nieco mniejszym zainteresowaniem wśród badanych respondentów cieszą się usługi e-kultury w postaci: czytania książek i prasy w formie e-booków, e-czasopism, słuchania audiobooków, rezerwacji pozycji z katalogu on-line (42,1%) oraz odwiedzania stron wirtualnych muzeów, zwiedzania eksponatów i zabytków on-line (29,0%).

Analizując drugą najczęściej wybieraną przez ankietowanych odpowiedź, tj. „zakup biletów i rezerwacja miejsc do kina, teatru, muzeum, etc. przez Internet” w przekroju na poszczególne grupy, nieco większym zainteresowaniem cieszy się ona wśród mężczyzn (57,7%) w porównaniu do kobiet (53,7%). Zakupu biletów i rezerwacji miejsc do instytucji kultury on-line najczęściej dokonują Małopolanie w wieku 25-44 lata (64,3%), zdecydowanie najrzadziej natomiast – osoby powyżej 60 roku życia (40,5%).

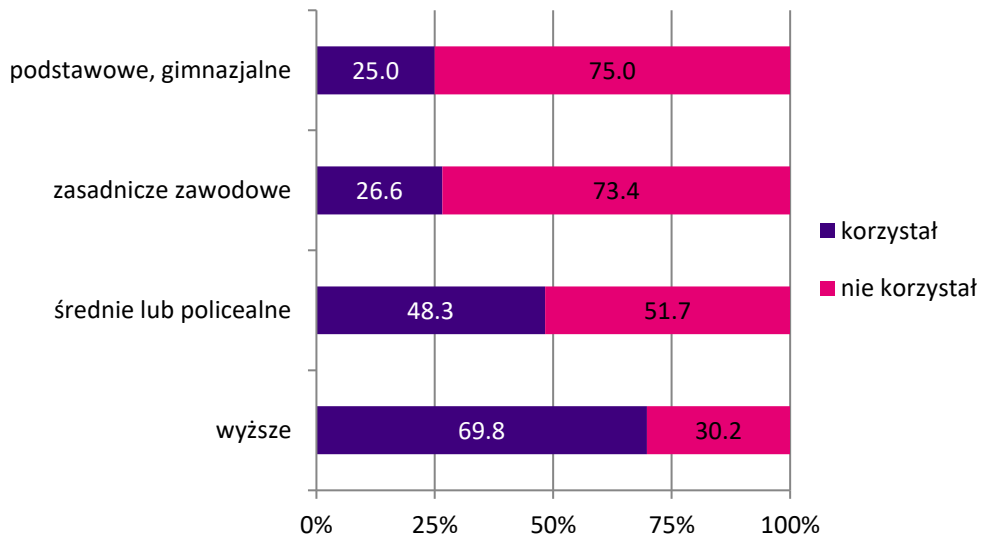
Wykres 64 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan formy e-kultury w zależności od wieku (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Występuje widoczna zależność pomiędzy poziomem wykształcenia, a korzystaniem z Internetu w celu zakupu biletów i rezerwacji miejsc na różnego rodzaju wydarzenia kulturalne. O ile bowiem wśród osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym odsetek wskazań twierdzących wyniósł zaledwie 25,0%, o tyle w grupie osób z wykształceniem wyższym – aż 69,8%.

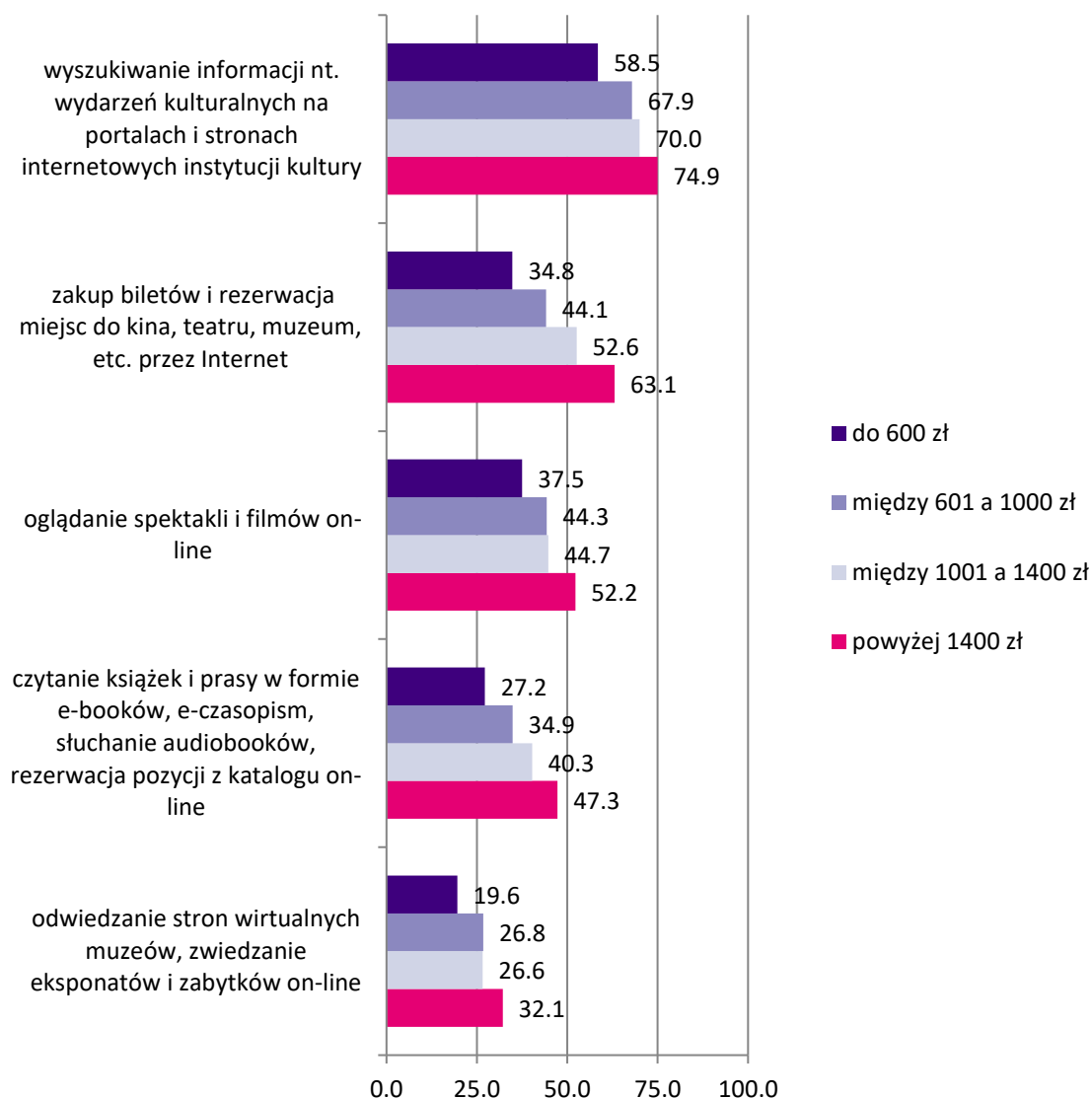
Wykres 65 Wykształcenie a wybór odpowiedzi „zakup biletów i rezerwacja miejsc do kina, teatru, muzeum, etc. przez Internet”(%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Istnieje także związek pomiędzy średnim miesięcznym dochodem netto otrzymywanym przez respondentów a wyborem odpowiedzi „zakup biletów i rezerwacja miejsc do kina, teatru, muzeum, etc. przez Internet”. Odsetek wskazań twierdzących dla tej odpowiedzi rośnie bowiem wraz ze wzrostem dochodu na osobę, tj. od 34,8% w przypadku osób zarabiających do 600 zł netto, do 63,1% w przypadku Małopolan osiągających dochód najwyższy, tj. powyżej 1 400 zł.

Wykres 66 Rodzaje usług z zakresu e-kultury wybierane przez Małopolan w zależności od średniego miesięcznego dochodu netto (%)

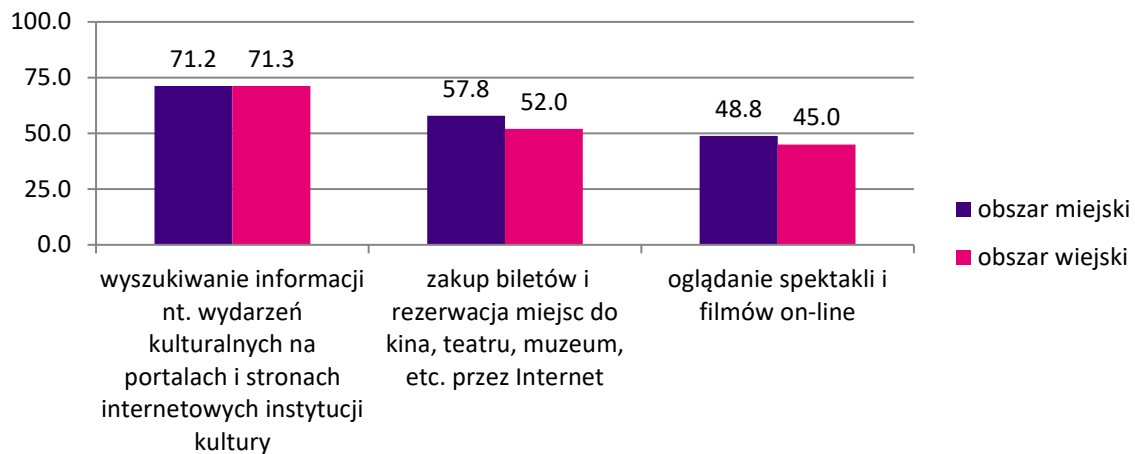


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Mając na uwadze korzystanie przez mieszkańców Małopolski z zakupu biletów do instytucji kultury i na wydarzenia kulturalne przez Internet w przekroju na status zawodowy ankietowanych, największą popularnością cieszą się one w przypadku osób uczących się (71,7%) oraz osób prowadzących działalność gospodarczą (68,0%), najmniejszą natomiast – wśród niepracujących emerytów i rencistów (32,0%).

W przekroju na obszar zamieszkania ankietowanych, mieszkańcy obszarów miejskich nieznacznie częściej dokonują zakupu biletów oraz rezerwacji miejsc do kina, teatru, muzeum, etc. przez Internet (tj. 57,8%) w porównaniu do przedstawicieli terenów wiejskich (52,0%).

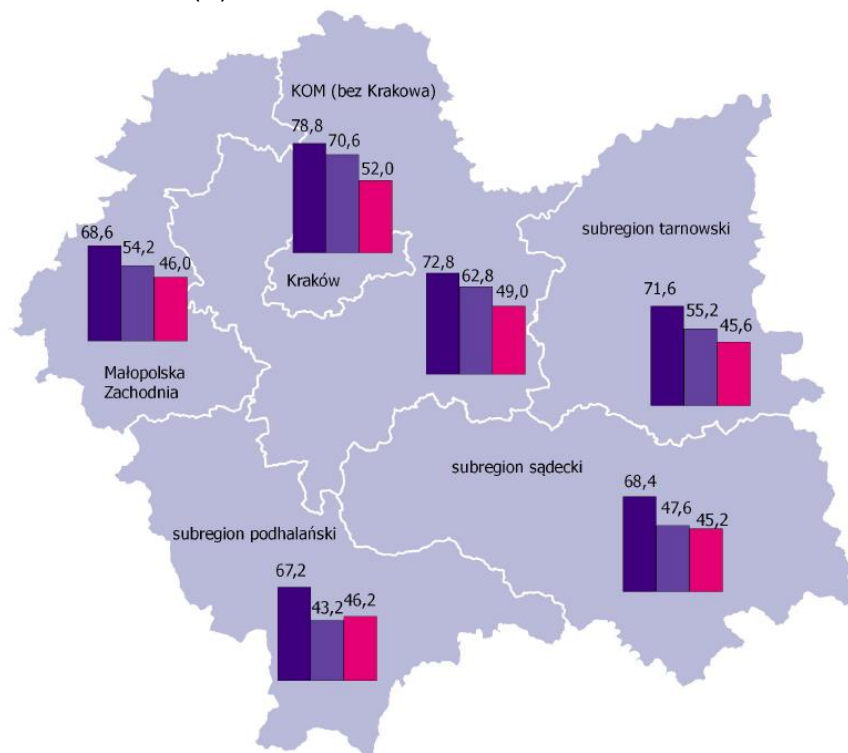
Wykres 67 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan formy e-kultury w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Jeśli chodzi o subregion zamieszkania ankietowanych, największą aktywnością pod względem zakupu biletów i rezerwacji miejsc do instytucji kultury on-line w trakcie ostatniego roku, wykazali się mieszkańcy stolicy Małopolski (70,6%), najmniejszą natomiast – subregionu podhalańskiego (43,2%).

Mapa 21 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan formy e-kultury w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał/a Pan/i z którychś z wymienionych usług e-kultury?

- wyszukiwanie informacji nt. wydarzeń kulturalnych na portalach i stronach internetowych instytucji kultury
- zakup biletów i rezerwacja miejsc do kina, teatru, muzeum, etc. przez Internet
- oglądanie spektakli i filmów on-line

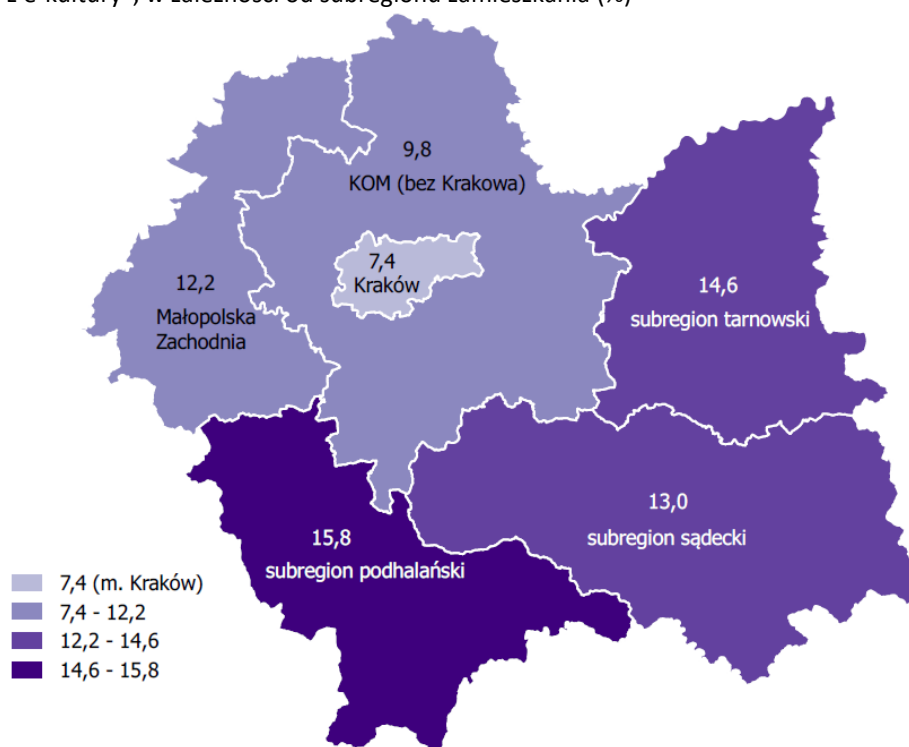
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Pod pojęciem innych form usług kultury świadczonych drogą elektroniczną, ankietowani najczęściej wskazywali na: słuchanie radia internetowego, muzyki i koncertów on-line, korzystanie z platformy legimi.pl dającej dostęp do e-booków i audiobooków, oglądanie zdjęć artystycznych i galerii sztuki on-line, umieszczanie swoich filmów związanych z tematyką kultury w Internecie, etc.

15,4% mieszkańców województwa małopolskiego w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie korzystało z usług e-kultury, z czego ponad ¼ z nich zadeklarowało brak zainteresowania tego typu świadczeniami drogą elektroniczną w przyszłości. Odpowiedź „Nie korzystam i nie jestem zainteresowany korzystaniem z usług e-kultury” **najczęściej wskazywali Małopolanie powyżej 60 roku życia (19,2%)**, najrzadziej natomiast – osoby w wieku 18-24 lata (8,3%). W świetle tego typu danych można wyciągnąć wniosek, że Małopolanie z najstarszej grupy wiekowej są najbardziej narażeni na zjawisko wykluczenia cyfrowego oraz należy podjąć pewne kroki i działania w celu zachęcenia i aktywnego włączenia ich w korzystanie z nowoczesnych rozwiązań technologicznych, a tym samym w budowę wysokiej jakości społeczeństwa informacyjnego.

Zależność rosnąca zachodzi też pomiędzy poziomem wykształcenia a brakiem zainteresowania korzystaniem z usług kultury świadczonych drogą elektroniczną. O ile bowiem w grupie osób z wykształceniem wyższym odsetek wskazań twierdzących dla tej odpowiedzi wyniósł 5,5%, o tyle w przypadku osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym – aż 38,6%. Najbardziej sceptycznie do usług e-kultury są nastawieni ponadto mieszkańcy osiągający najniższy miesięczny dochód netto (tj. do 600 zł) – 20,5% oraz niepracujący emeryci i renciści – 24,7%.

Mapa 22 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź „Nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-kultury”, w zależności od subregionu zamieszkania (%)



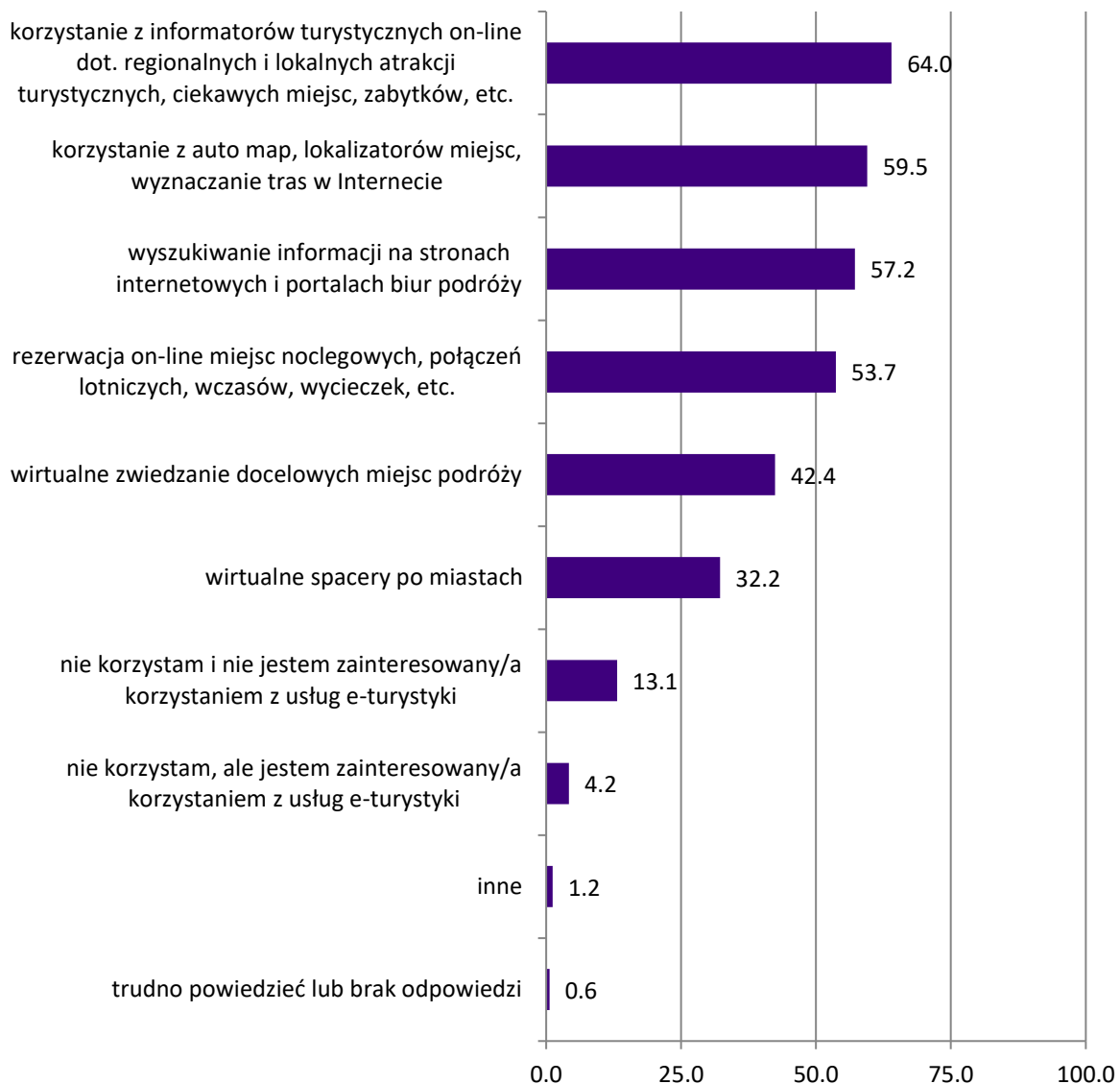
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

E-turystyka

E-turystyka to usługi związane z turystyką i rekreacją, świadczone drogą elektroniczną. Dzięki niej możliwe jest zaplanowanie urlopu, wyznaczenie trasy przejazdu, zlokalizowanie atrakcji turystycznych czy też poszerzenie wiedzy o regionalnych zabytkach, atrakcyjnych miejscach i wydarzeniach za pomocą Internetu i urządzeń mobilnych.

Czy Małopolanie są zainteresowani korzystaniem z usług turystyki świadczonych drogą elektroniczną? Jak wynika z badania opinii, w ciągu ostatnich 12 miesięcy mieszkańcy województwa małopolskiego najchętniej korzystali z **informerów turystycznych on-line dotyczących regionalnych i lokalnych atrakcji turystycznych, ciekawych miejsc, zabytków, etc. (64,0%)**. Na drugiej pozycji uplasowało się korzystanie z auto map, lokalizatorów miejsc i wyznaczanie tras w Internecie – 59,5%. Nieznacznie mniejszy odsetek wskazań, tj. 57,2% dotyczył także wyszukiwania informacji na stronach internetowych i portalach biur podróży.

Wykres 68 Czy i z jakich usług e-turystyki Małopolanie najchętniej korzystali w ciągu ostatnich 12 miesięcy?



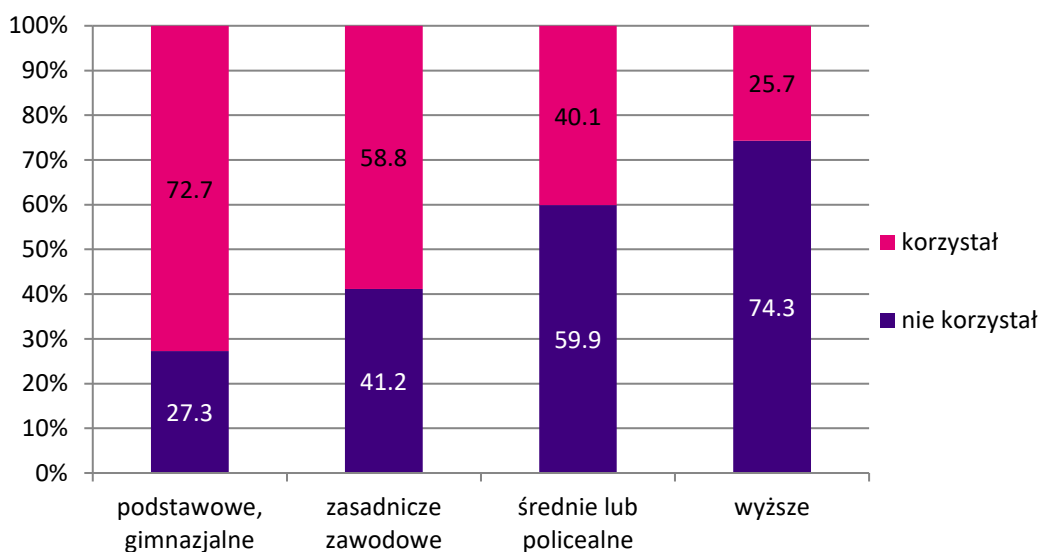
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

*Odpowiedzi nie sumują się do 100%, gdyż można było udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

Nieco mniejszą popularnością cieszyły się: rezerwacja on-line miejsc noclegowych, połączeń lotniczych, wczasów, wycieczek, etc. (53,7%), wirtualne zwiedzanie docelowych miejsc podróży (42,4%) oraz wirtualne spacerunki po miastach (32,2%).

Zainteresowanie korzystaniem z informatorów turystycznych on-line dotyczących regionalnych i lokalnych atrakcji turystycznych, ciekawych miejsc, zabytków, etc. rośnie wraz z wykształceniem. Wśród Małopolan z wykształceniem wyższym, odsetek wskazań twierdzących wyniósł w tym przypadku aż 74,3%. Najmniejszą popularnością opcja ta cieszyła się natomiast wśród osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (27,3%).

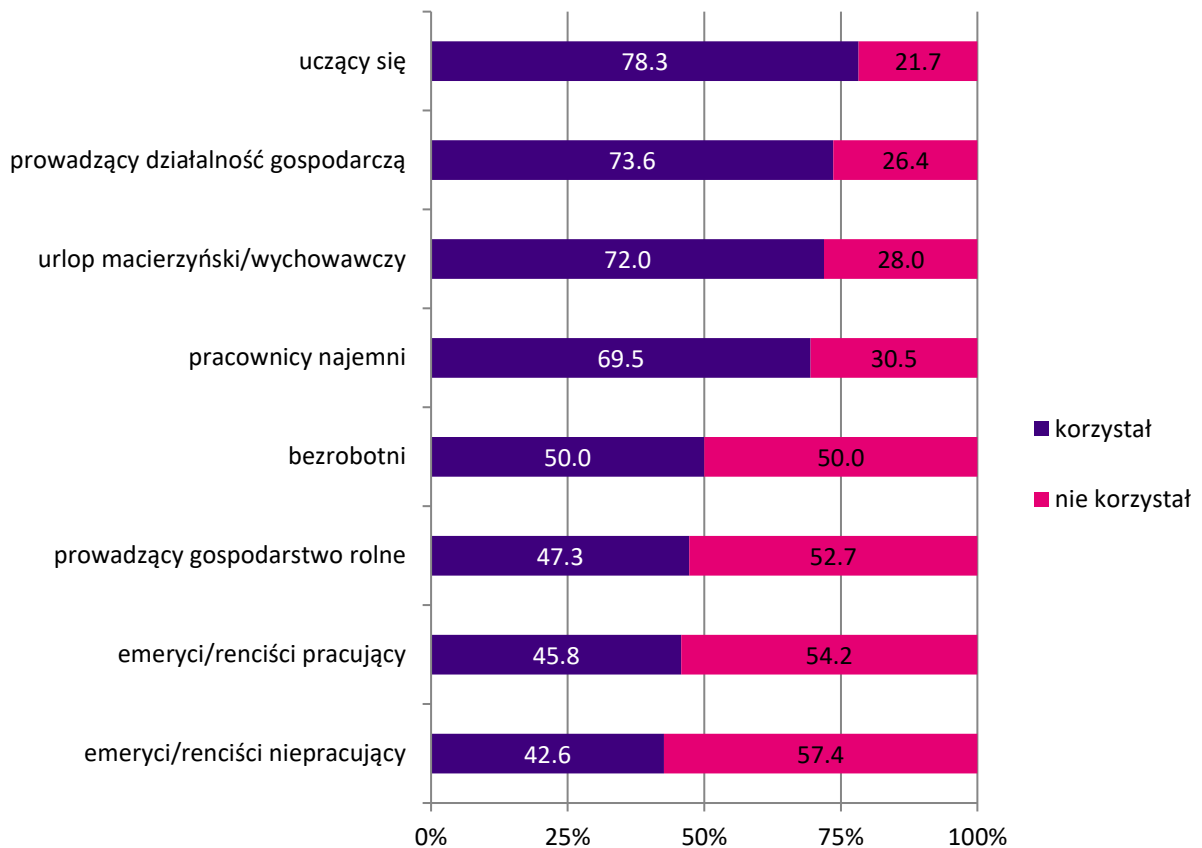
Wykres 69 Wykształcenie a wybór odpowiedzi „korzystanie z informatorów turystycznych on-line dotyczących regionalnych i lokalnych atrakcji turystycznych, ciekawych miejsc, zabytków, etc.” (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W przekroju na status zawodowy ankietowanych, najczęściej informacji na temat regionalnych i lokalnych atrakcji turystycznych, ciekawych miejsc i zabytków poszukują w Internecie osoby uczące się (78,3%), najrzadziej natomiast – niepracujący emeryci i renciści (42,6%).

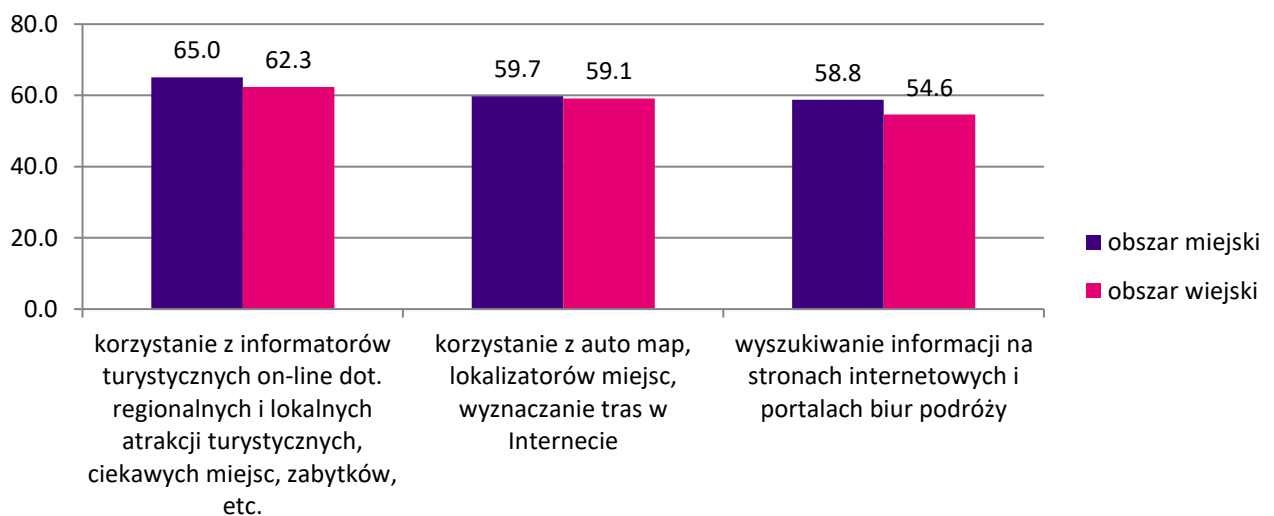
Wykres 70 Status zawodowy a wybór odpowiedzi „korzystanie z informatorów turystycznych on-line dotyczących regionalnych i lokalnych atrakcji turystycznych, ciekawych miejsc, zabytków, etc.” (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Obserwuje się nieznaczne różnice w odpowiedziach jeśli chodzi o obszar zamieszkania ankietowanych, przy czym nieco częściej z usług turystyki świadczonych drogą elektroniczną korzystają mieszkańcy miast, względem przedstawicieli terenów wiejskich.

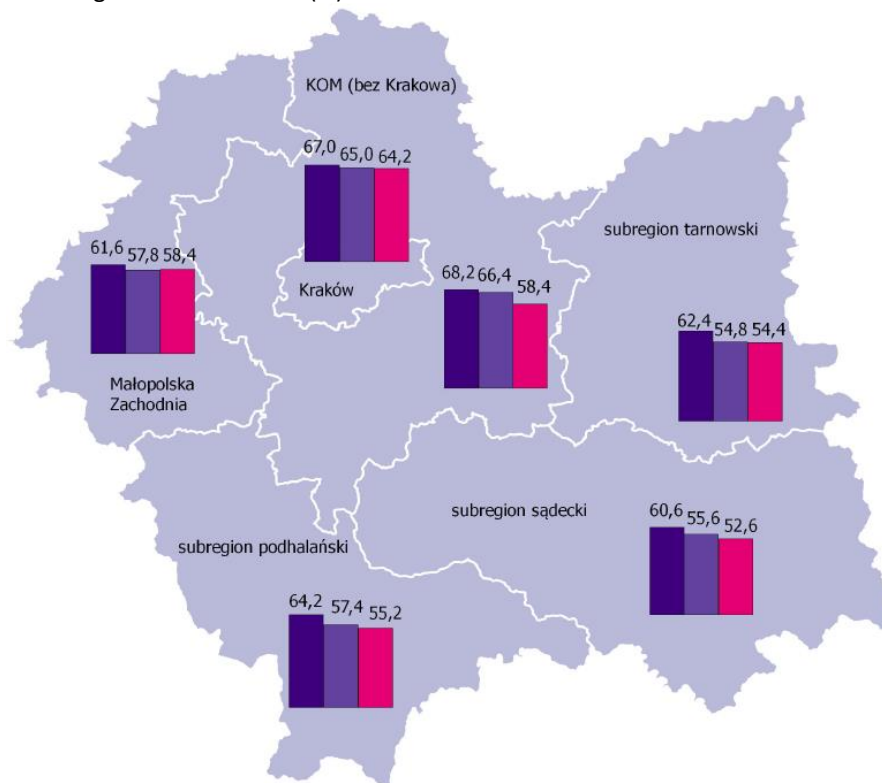
Wykres 71 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan formy e-turystyki w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W podziale na poszczególne subregiony, różnice powyżej 10% widać w przypadku m.in. korzystania z auto map, lokalizatorów miejsc i wyznaczania tras w Internecie oraz wyszukiwania informacji na stronach internetowych i portalach biur podróży.

Mapa 23 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan formy e-turystyki w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał/a Pan/iz któryś z wymienionych usług e-turystyki?

- korzystanie z informatorów turystycznych on-line dot. regionalnych i lokalnych atrakcji turystycznych, ciekawych miejsc, zabytków, etc.
- korzystanie z auto map, lokalizatorów miejsc, wyznaczanie tras w Internecie
- wyszukiwanie informacji na stronach internetowych i portalach biur podróży

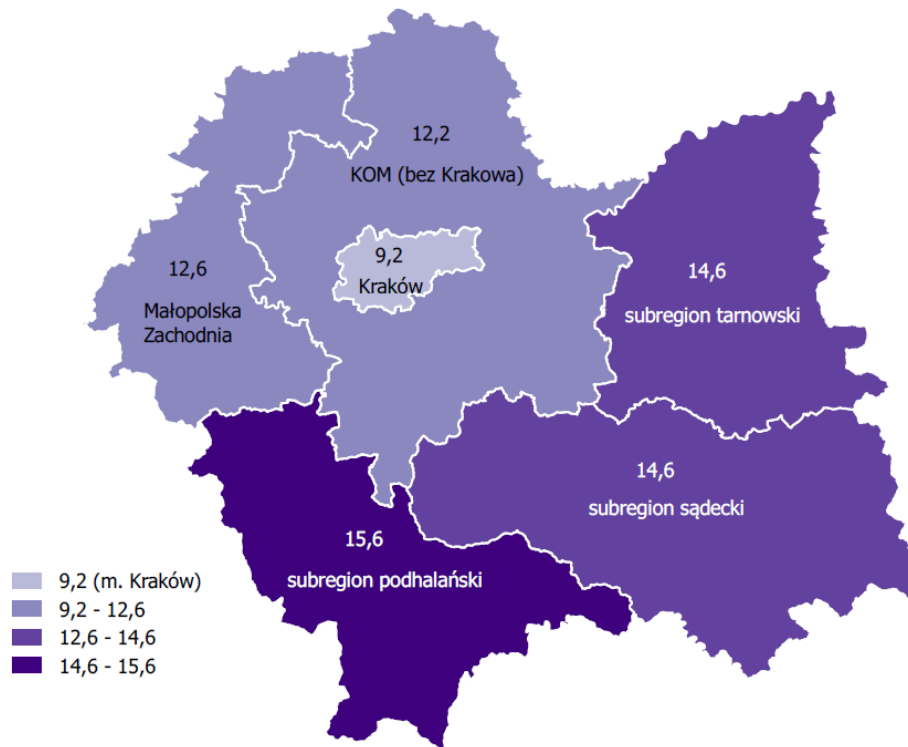
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Spośród wszystkich badanych mieszkańców, 13,1% zadeklarowało, że „nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z usług e-turystyki”. W gronie tych osób nieco częściej pojawiały się kobiety (13,5%) w porównaniu do mężczyzn (12,7%). W przekroju na poszczególne grupy wiekowe, największym poziomem sceptycyzmu odznaczali się mieszkańcy powyżej 60 roku życia (22,9%), najmniejszym natomiast – osoby najmłodsze (tj. w wieku 18-24 lata) – 8,3%.

Zainteresowanie usługami e-turystyki rośnie wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia. Niemal co drugi respondent z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym wybrał bowiem odpowiedź twierdzącą dla sformułowania „nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z usług e-turystyki” (tj. 47,7%), podczas gdy w grupie osób z wykształceniem wyższym, odsetek ten wyniósł zaledwie 7,0%. Pewną zależność w tym względzie widać także w przypadku średniego miesięcznego dochodu netto – największy odsetek wskazań odnotowano bowiem w przypadku osób z dochodem poniżej 600 zł (tj. 25,4%), najmniejszy natomiast – powyżej 1 400 zł miesięcznie (10,4%).

W przekroju na status zawodowy ankietowanych, najmniejszym zainteresowaniem usługami e-turystyki odznaczają się bezrobotni, niepracujący i pracujący emeryci/renciści oraz osoby prowadzące gospodarstwo rolne - w każdym przypadku odsetek wskazań twierdzących wyniósł ponad 20,0%.

Mapa 24 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź „Nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-turystyki”, w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Odpowiedź „inne” wskazało 1,2% respondentów, w tym najczęściej powtarzały się odpowiedzi takie jak: wyszukiwanie informacji w Internecie na temat kraju bądź miasta, do którego planuje się wyjazd, przeglądanie fotografii różnych miejsc na świecie on-line, zakup biletów lotniczych, kolejowych, autobusowych przez Internet, portale internetowe porównujące ceny miejsc noclegowych, opinie o hotelach i biurach podróży, wymiana opinii i informacji, etc.

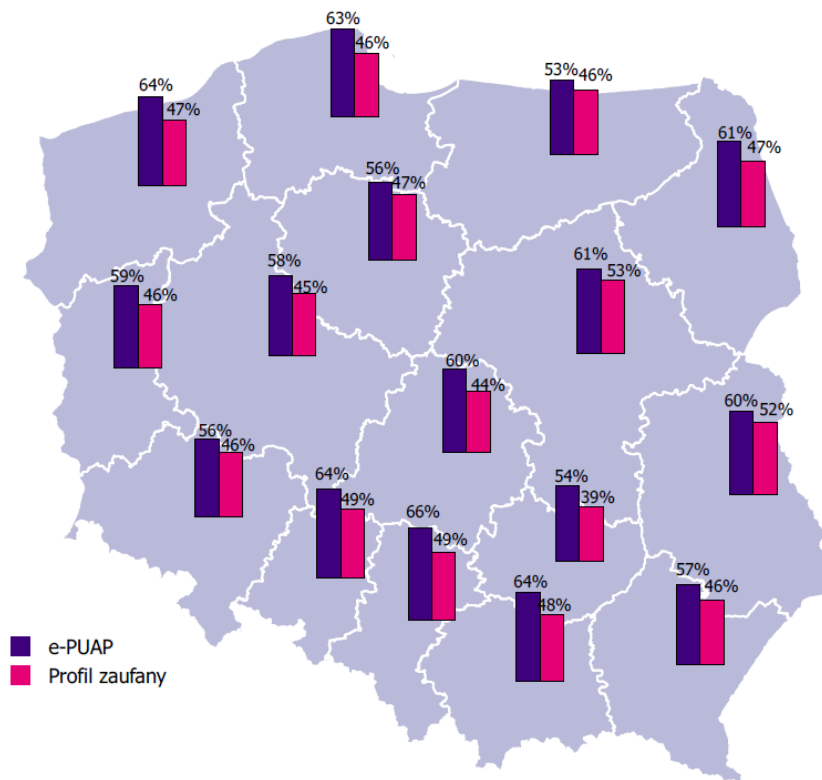
E-administracja

Jednym z dobrodziejstw Internetu jest także rozwój e-administracji. Dzięki temu coraz więcej urzędowych spraw możemy załatwić online – bez wychodzenia z domu. Jak wskazują badania przeprowadzone wśród internautów ze wszystkich polskich województw w 2016 r. na zlecenie Ministerstwa Cyfryzacji²¹, **36,0% badanych internautów z Małopolski (32,0% w skali kraju) preferuje właśnie taki sposób kontaktu z urzędami, a 76,0% zadeklarowało chęć skorzystania z usług e-administracji w przyszłości (71,0% w skali kraju).**

²¹ Ministerstwo Cyfryzacji, *E-administracja w oczach internautów*, wyd. Ministerstwa Cyfryzacji, Sopot 2016, s. 13-52.

O platformie e-PUAP oraz platformie usług elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych słyszało ponad 60,0% internautów z Polski. Serwis e-PUAP zawiera obecnie ścieżki postępowania dla 181 spraw, w tym 44 w całościowej formule online.²² Niemal ¼ badanych Polaków zadeklarowało, że kilka razy w roku odwiedza strony internetowe urzędów i instytucji publicznych w celu znalezienia informacji kontaktowych i adresowych, a ponad połowa - aby dowiedzieć się jak załatwić daną sprawę (66,0%) bądź też aby pobrać lub wypełnić formularz niezbędny do załatwienia sprawy (52,%).

Mapa 25 Znajomość platformy e-PUAP oraz profilu zaufanego w przekroju regionalnym (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Cyfryzacji

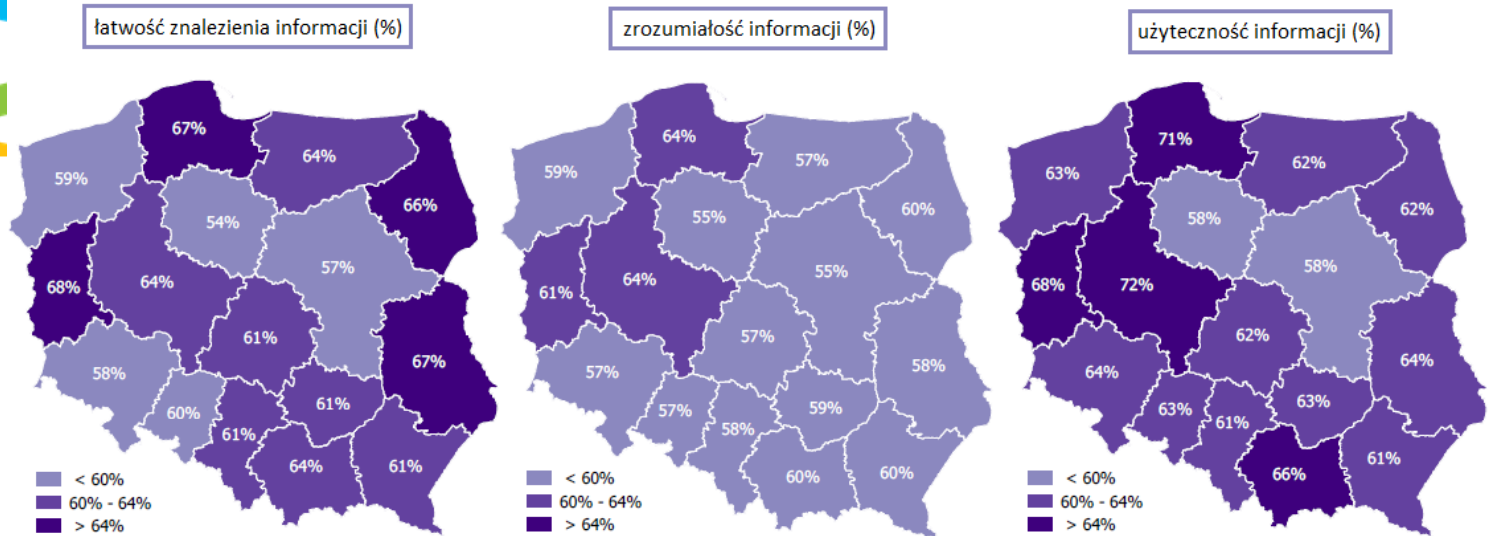
W skali kraju sprawy urzędowe online najczęściej załatwiają osoby z wyższym wykształceniem (64,0%) i co równie istotne osoby starsze – powyżej 55 roku życia (63,0%). Do najpopularniejszych powodów korzystania z e-administracji w skali kraju należą: wydawanie/wymiana dokumentów (np. dowód osobisty, paszport, prawo jazdy) – 61,0%, kwestie związane ze zdrowiem (rejestracja do lekarza, konsultacje medyczne online) – 53,0% oraz z rejestracją pojazdu – 45,0%.

Pozytywny jest fakt, że ponad połowa badanych użytkowników Internetu z Małopolski (53,0%) rozliczyła swój PIT za 2015 rok właśnie przez Internet. Małopolska uplasowała się tym samym na drugim miejscu w kraju, po województwie warmińsko-mazurskim.

Badania Ministerstwa Cyfryzacji pokazały ponadto, że Małopolscy internauci pozytywnie oceniają odwiedzane dotychczas strony internetowe instytucji publicznych, zarówno po względem łatwości znalezienia na nich potrzebnych danych (64%), ich zrozumiałości informacji (60%) oraz użyteczności (66%).

²² Dane za: <https://obywatel.gov.pl/czym-jest-epuap> (dostęp: 15.12.2018 r.)

Rycina 13 Ocena jakości stron internetowych urzędów i instytucji publicznych w przekroju regionalnym (od lewej: łatwość znalezienia potrzebnych informacji, zrozumiałość informacji, użyteczność informacji) (%)



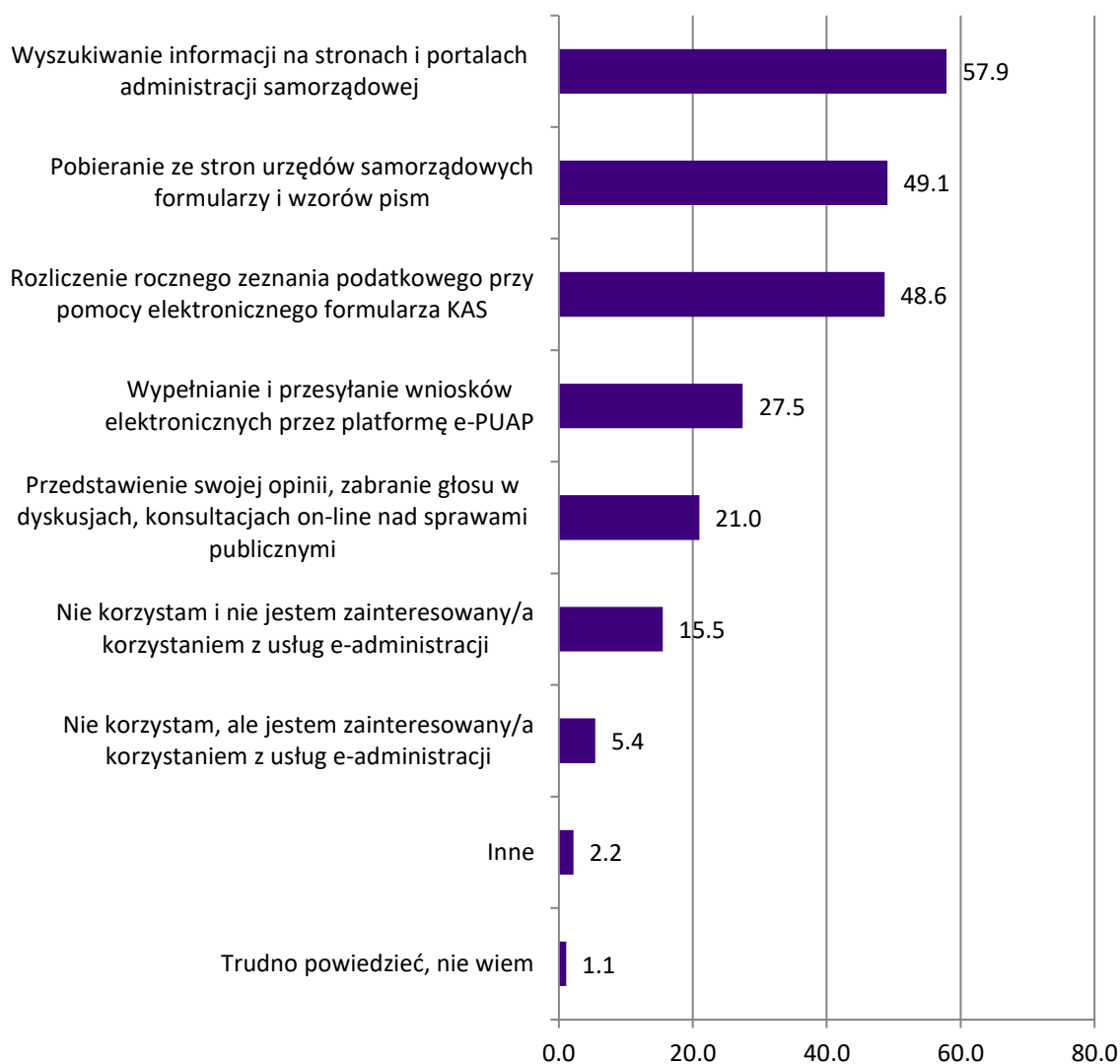
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Cyfryzacji

Nieco mniej optymistycznie przedstawia się korzystanie przez Polaków z usług e-administracji według danych zaprezentowanych przez GUS, wedle których odsetek Polaków w wieku 16-74 lata, korzystających w trakcie ostatniego roku z usług administracji publicznej za pomocą Internetu, w 2018 r. wyniósł zaledwie 35,5%.²³

A jak korzystanie z usług e-administracji przez Małopolan przedstawia się w świetle wyników z tegorocznej edycji badania opinii? Respondentów poproszono o wskazanie czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystali z wybranych świadczeń administracji samorządowej i rządowej za pomocą Internetu.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że **prawie 60,0% ankietowanych w ciągu ostatniego roku wyszukiwało informacje na stronach i portalach administracji samorządowej** (urzędu gminy, starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego, etc.). Niemal co drugi badany mieszkaniec województwa małopolskiego (tj. 49,1%) pobierał ze stron urzędów samorządowych formularze i wzory pism (np. wnioski o dotacje unijne, deklaracje podatków i opłat lokalnych, etc.). W czołowej trójce usług e-administracji, z których najchętniej korzystają Małopolanie znalazło się także rozliczenie rocznego zeznania podatkowego przy pomocy elektronicznego formularza Krajowej Administracji Skarbowej – 48,6%.

²³ GUS, *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce w 2018 r.*, wyd. GUS, Warszawa 2018, str. 4.

Wykres 72 Czy i z jakich usług e-administracji Małopolskanie najchętniej korzystali w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

*Odpowiedzi nie sumują się do 100%, gdyż można było udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

Na dalszych pozycjach znalazło się także wypełnianie i przysyłanie wniosków elektronicznych przez platformę e-PUAP (np. wniosek o dowód osobisty, prawo jazdy, etc.) - 27,5% wskazań oraz przedstawienie swojej opinii, zabranie głosu w dyskusjach, konsultacjach on-line nad sprawami publicznymi (np. głosowanie w ramach budżetu obywatelskiego) – 21,0%.

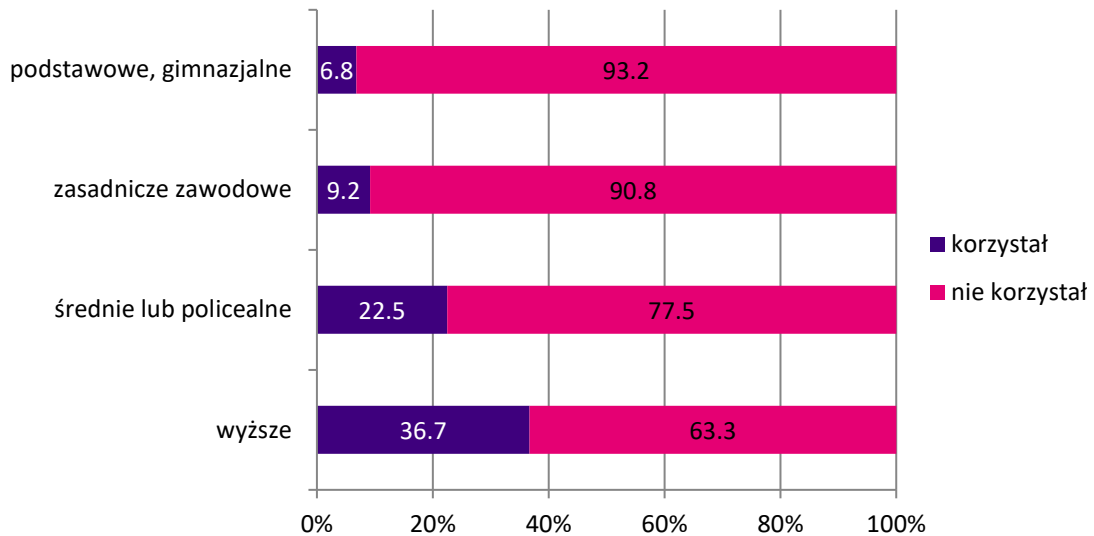
Pod kategorią „inne”, którą wskazało 2,2% badanych Małopolan, najczęściej pojawiały się odpowiedzi takie jak: kontakt z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oraz Urzędem Skarbowym przez Internet, rozliczanie podatków on-line, pobieranie/składanie elektronicznego wniosku o wypłatę świadczeń z programów „500+” dla dzieci oraz „300+” na wyprawkę szkolną dla uczniów, etc.

Warto prześledzić jak kształtuje się odpowiedź „wypełnianie i przysyłanie wniosków elektronicznych przez platformę e-PUAP” w przekroju na poszczególne grupy badanych mieszkańców. Z platformy e-PUAP nieznacznie częściej korzystają mężczyźni (28,1%) w porównaniu do kobiet (26,9%). Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, tego typu forma załatwiania spraw największym

zainteresowaniem cieszy się wśród Małopolan w wieku 25-44 lata (32,7%), najmniejszym natomiast – wśród osób powyżej 60 roku życia (19,6%).

Wyraźna zależność zachodzi pomiędzy poziomem wykształcenia ankietowanych, a wypełnianiem i przesyłaniem wniosków elektronicznych przez platformę e-PUAP. Najmniejszy odsetek wskazań padł bowiem w przypadku osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (6,8%), a największy wśród osób z wykształceniem wyższym (tj. 36,7%).

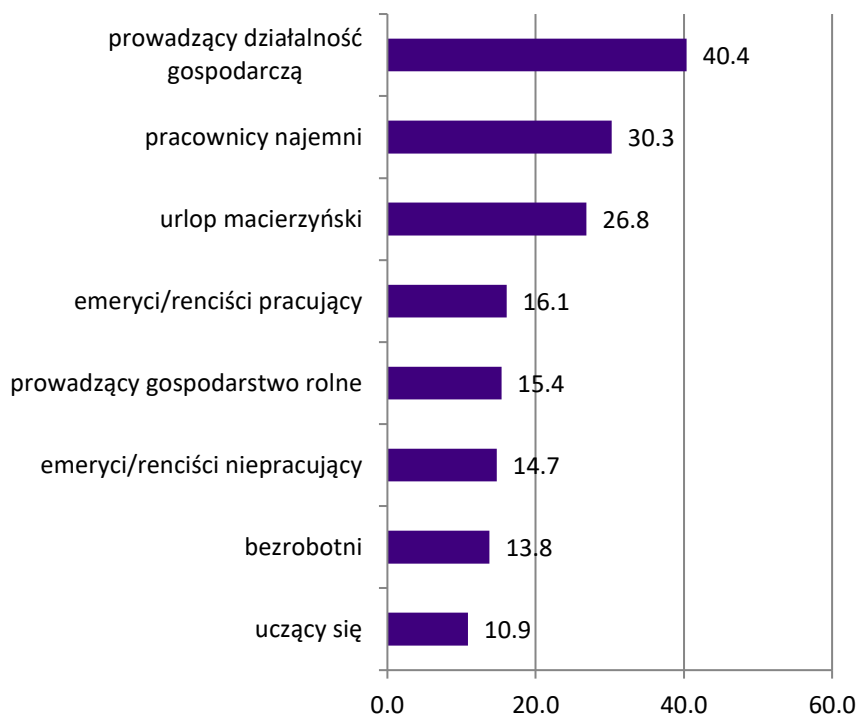
Wykres 73 Wykształcenie a wybór odpowiedzi „wypełnianie i przesyłanie wniosków elektronicznych przez platformę e-PUAP” (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Z platformy e-PUAP najczęściej korzystali mieszkańcy uzyskujący dochód na osobę powyżej 1 400 zł netto miesięcznie (32,3%), najrzadziej natomiast – Małopolanie zarabiający poniżej 600 zł netto (14,7%). W przekroju na status zawodowy, najwięcej wskazań twierdzących dla danej odpowiedzi padło w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą (40,4%), najmniej natomiast – wśród osób uczących się (10,9%).

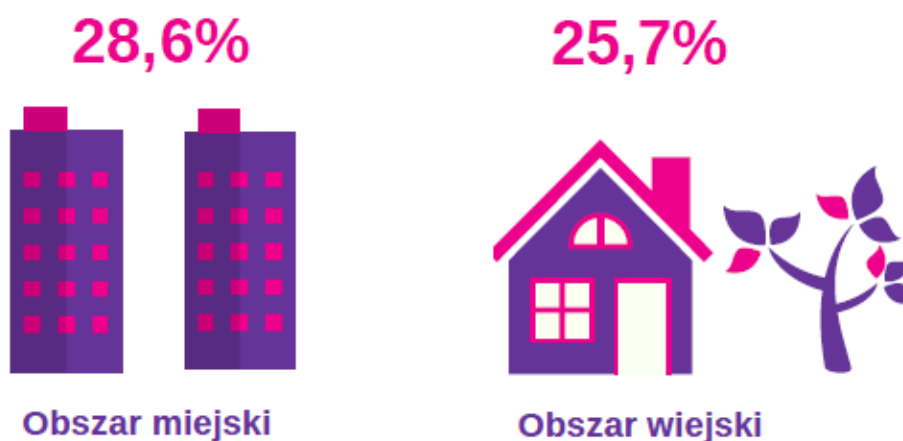
Wykres 74 Odsetek osób wskazujących na odpowiedź „wypełnianie i przysyłanie wniosków elektronicznych przez platformę e-PUAP” w zależności od statusu zawodowego (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Analizując korzystanie przez Małopolan z platformy e-PUAP w przekroju na obszar zamieszkania, nieznacznie większy odsetek wskazań pozytywnych dotyczył przedstawicieli terenów miejskich (28,6%) względem terenów wiejskich (25,7%).

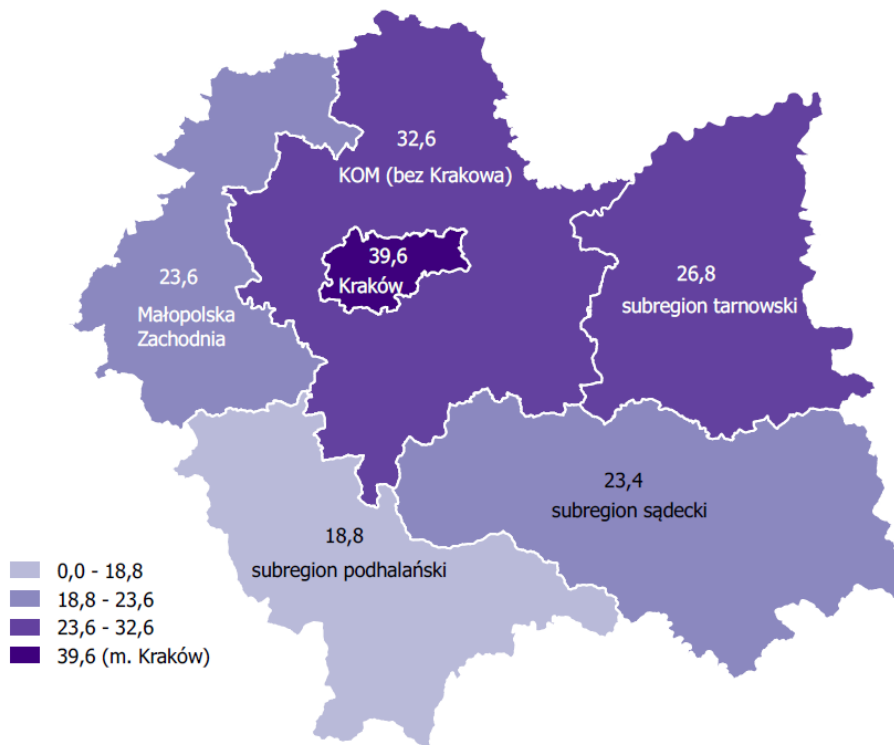
Rycina 14 Odsetek osób wskazujących na odpowiedź „wypełnianie i przysyłanie wniosków elektronicznych przez platformę e-PUAP” w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Spore różnice z zakresu użytkowania platformy e-PUAP są widoczne w podziale na poszczególne subregiony. Najwięcej zwolenników tego typu formy załatwiania spraw urzędowych zamieszkuje miasto Kraków (39,6%), najmniej natomiast – subregion podhalański (18,8%).

Mapa 26 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź „wypełnianie i przysyłanie wniosków elektronicznych przez platformę e-PUAP” w zależności od subregionu zamieszkania (%)

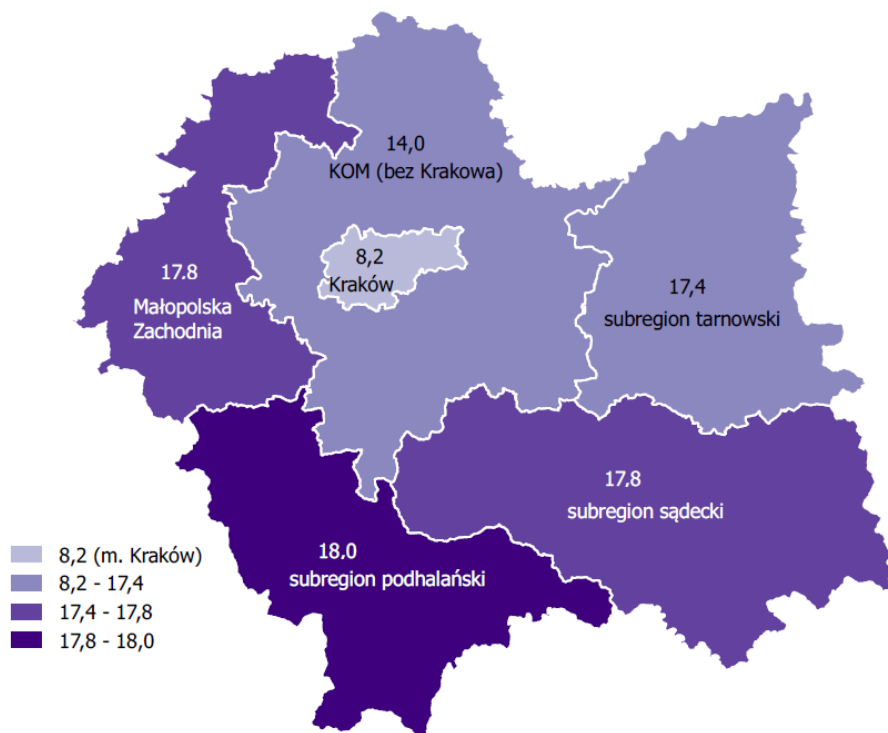


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Nieco ponad 1/5 respondentów (tj. 21,0%) zadeklarowała, że w ciągu ostatniego roku nie korzystała z usług administracji świadczonych drogą elektroniczną. Co więcej, spośród wszystkich ankietowanych aż 15,5% wskazało, że „nie korzysta i nie jest zainteresowany/a korzystaniem z usług e-administracji”.

Najbardziej sceptycznie do spraw urzędowych załatwianych drogą elektroniczną nastawieni są Małopolanie powyżej 60 roku życia - 24,7% wskazań twierdzących dla odpowiedzi „nie korzystam i nie jest zainteresowany/a korzystaniem z usług e-administracji”, osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (47,7%), osoby osiągające dochód na osobę poniżej 600 zł netto miesięcznie (27,7%), osoby bezrobotne (32,6%) oraz mieszkańcy subregionu podhalańskiego (18,0%).

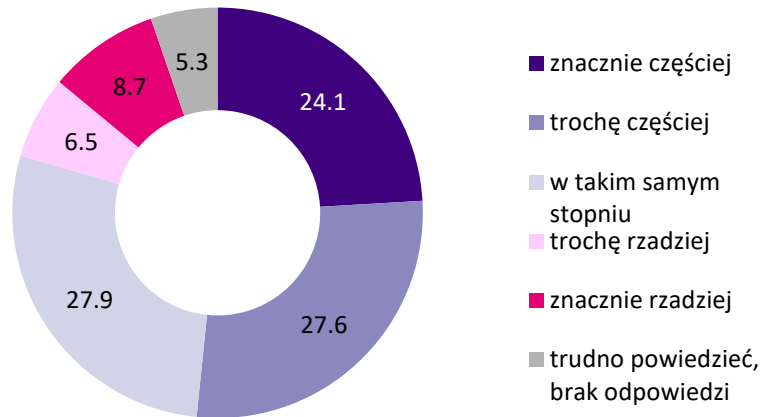
Mapa 27 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź „Nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-administracji”, w zależności od subregionu zamieszkania (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

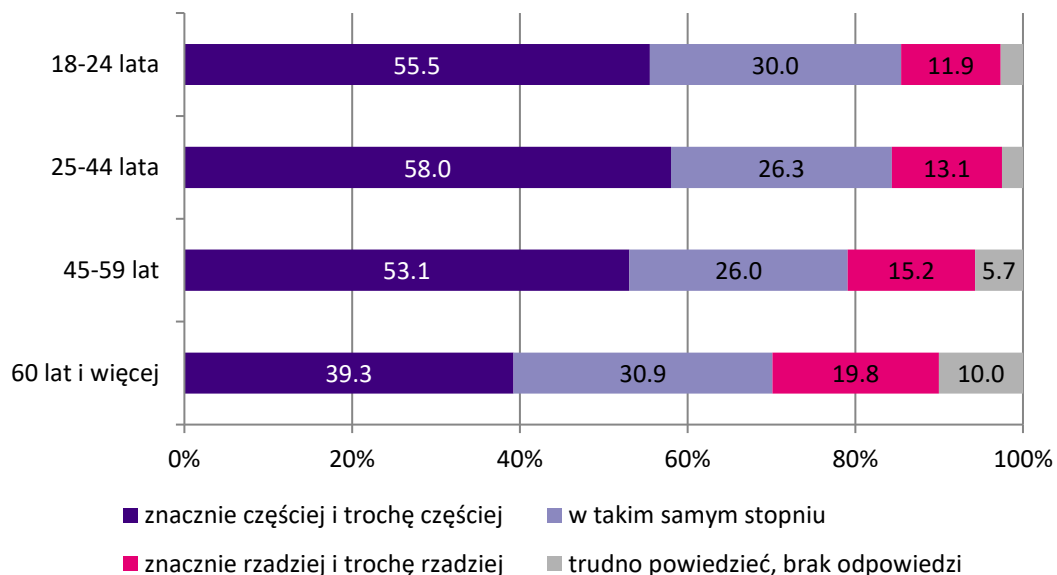
Częstotliwość korzystania z e-usług

Małopolanie zostali poproszeni o wskazanie jak kształtuje się częstotliwość korzystania przez nich z e-usług w porównaniu do sytuacji sprzed 2 lat. Pozytywny jest fakt, że **ponad połowa ankieterowanych (tj. 51,6%)** wskazała na odpowiedzi „znacznie częściej” i „trochę częściej”. Korzystanie z e-usług w takim samym stopniu zadeklarowało 27,9% badanych mieszkańców. Znacznie mniejszy odsetek, tj. 15,2% dotyczył natomiast odpowiedzi „zdecydowanie rzadziej” i „raczej rzadziej”.

Wykres 75 Jak często Małopolanie korzystają z e-usług w porównaniu do sytuacji sprzed 2 lat? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

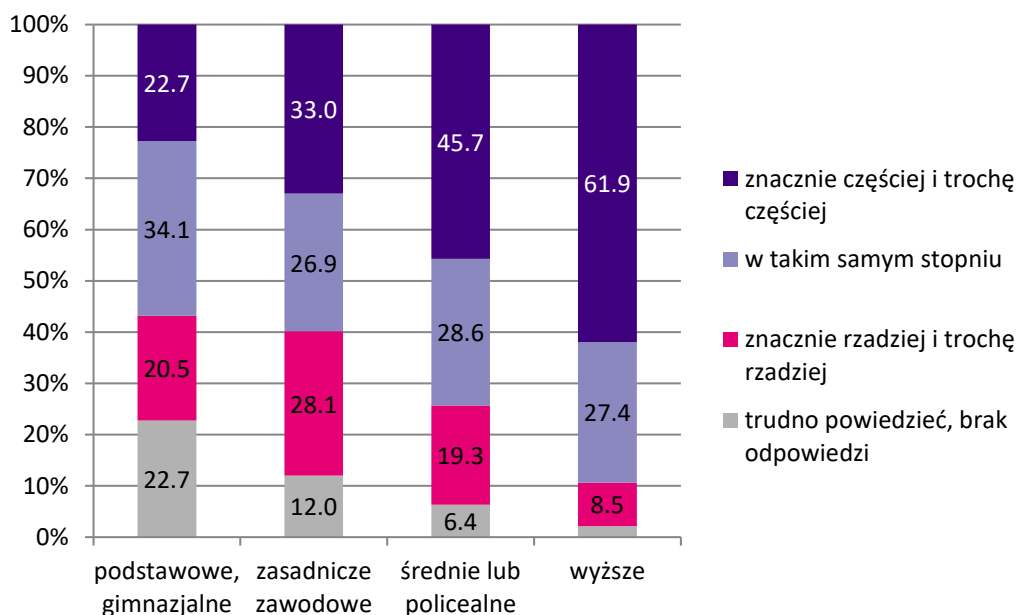
W porównaniu z sytuacją sprzed 2 lat, z e-usług nieco częściej korzystają obecnie kobiety (52,6%) w porównaniu do mężczyzn (50,6%). Jeśli chodzi o opinie Małopolan ze względu na wiek, największy odsetek wskazań „znacznie częściej” i „trochę częściej” dotyczył osób z przedziału 25-44 lata (tj. 58,0%), zdecydowanie najmniejszy natomiast – osób powyżej 60 roku życia (39,3%).

Wykres 76 Częstotliwość korzystania z e-usług w porównaniu z sytuacją sprzed 2 lat, w zależności od przedziału wiekowego (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Częstotliwość korzystania z e-usług w porównaniu z sytuacją sprzed 2 lat rośnie wraz z wykształceniem. Największy odsetek wskazań pozytywnych dotyczył bowiem Małopolan z wykształceniem wyższym – aż 61,9%, najmniejszy natomiast osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (zaledwie 22,7%).

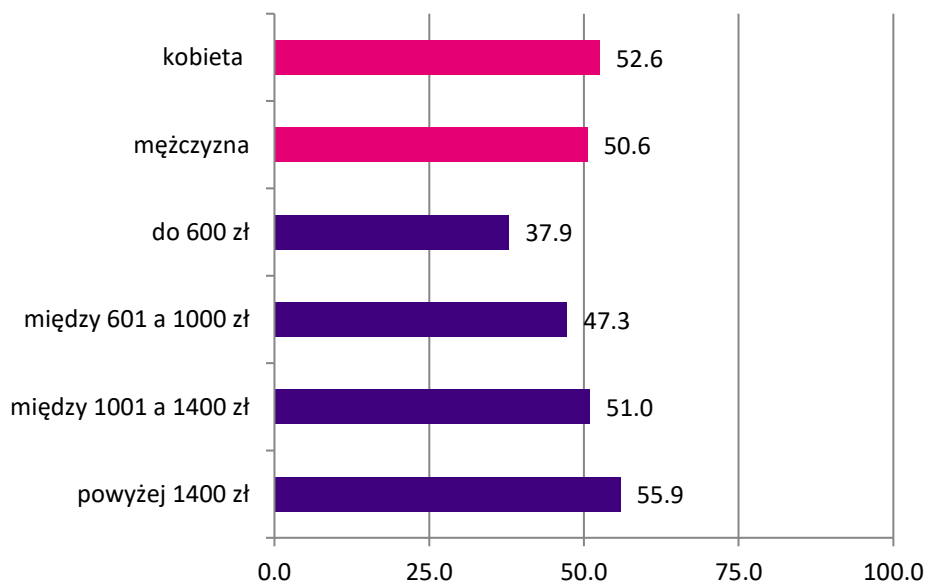
Wykres 77 Częstotliwość korzystania z e-usług w porównaniu z sytuacją sprzed 2 lat, w zależności od wykształcenia (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Co ciekawe, wpływ na częstotliwość korzystania z e-usług ma również poziom średniego dochodu netto uzyskiwanego miesięcznie przez mieszkańców województwa małopolskiego. O ile bowiem 37,9% osób zarabiających najmniej (tj. poniżej 600 zł) zadeklarowało, że „znacznie częściej” i „trochę częściej” korzysta z e-usług, o tyle w grupie osób osiągających dochód na osobę powyżej 1 400 zł netto odsetek ten wyniósł najwięcej, tj. powyżej 55,0%.

Wykres 78 Odsetek osób wskazujących odpowiedzi „znacznie częściej” i „trochę częściej” na pytanie o częstotliwość korzystania z e-usług w porównaniu z sytuacją sprzed 2 lat, w zależności od płci i średniego dochodu netto (%)

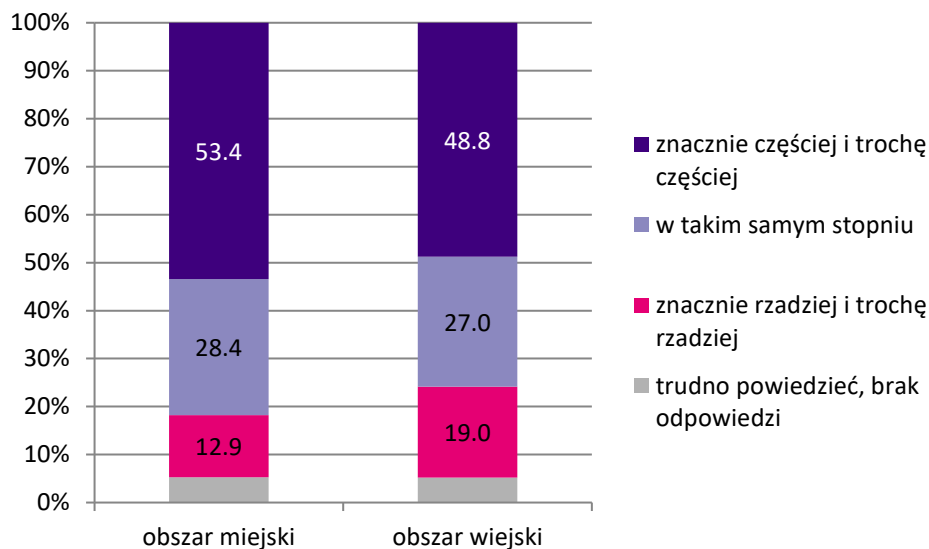


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

A jak wygląda powszechność korzystania z e-usług w porównaniu z sytuacją sprzed 2 lat w przekroju na status zawodowy mieszkańców Małopolski? Zdecydowanie najwięcej odpowiedzi potwierdzających wzrost częstotliwości wskazały osoby uczące się – aż 69,6%. W dalszej kolejności znalazły się osoby prowadzące własną działalność gospodarczą (59,4%) oraz pracownicy najemni (56,9%). Sytuacja najbardziej problemowa w tej kwestii ma miejsce natomiast w przypadku osób bezrobotnych oraz zarówno niepracujących, jak i pracujących emerytów i rencistów – w każdej z wymienionych trzech grup wartości te nie przekroczyły bowiem 40,0%.

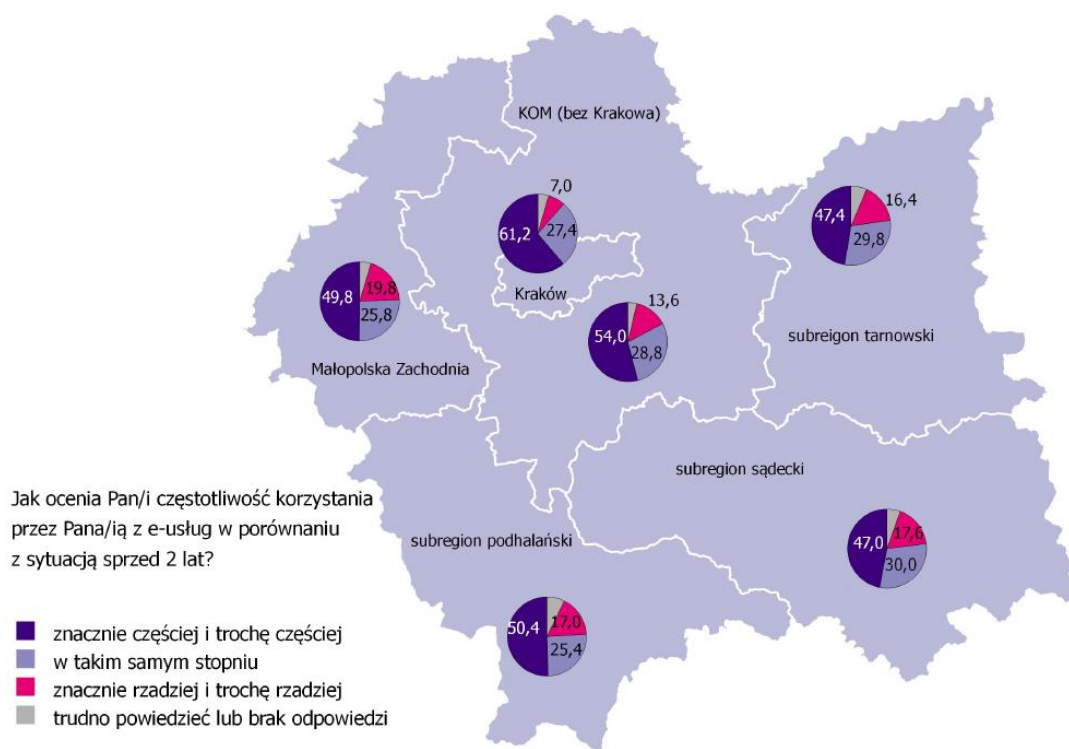
Nieznaczące są różnice jeśli chodzi o wzrost częstotliwości korzystania z e-usług w przekroju na obszar długość zamieszkania na terenie Małopolski. Jeśli chodzi o obszar zamieszkania, nieco większy odsetek wskazań na odpowiedzi „znacznie częściej” i „trochę częściej” dotyczył Małopolan z terenów miejskich (tj. 53,4%) względem obszarów wiejskich – 48,8%, co może świadczyć o tym, że osoby mieszkające w mieście są nieco bardziej otwarte na nowoczesne rozwiązania technologiczne i innowacje.

Wykres 79 Częstotliwość korzystania przez Małopolan z e-usług w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Pewne prawidłowości związane z częstotliwością korzystania przez Małopolan z e-usług, można dostrzec w podziale na subregiony. Największy odsetek wskazań pozytywnych dotyczył **przedstawicieli stolicy Małopolski, tj. 61,2%**, najmniejszy natomiast – subregionu sądeckiego (47,0%).

Mapa 28 Częstotliwość korzystania przez Małopolan z e-usług w zależności od subregionu zamieszkania (%)

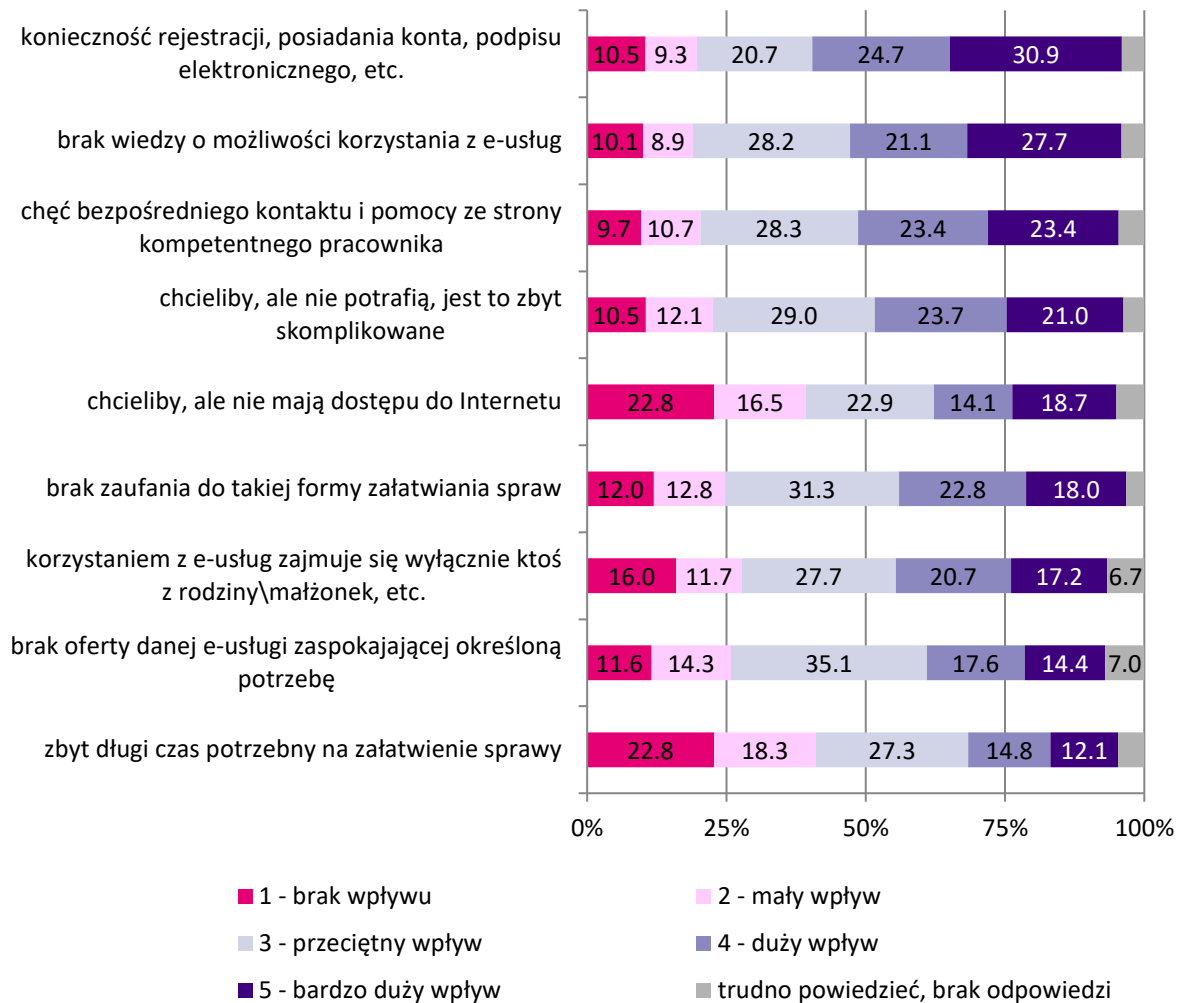
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Przyczyny rezygnacji z korzystania z e-usług

Mieszkańcy województwa małopolskiego zostali poproszeni o ocenę poszczególnych czynników, które mogą zniechęcać do korzystania z usług świadczonych drogą elektroniczną. Poszczególne aspekty oceniane były przez ankietowanych w pięciostopniowej skali, gdzie 1 – oznacza brak wpływu, a 5 - oznacza bardzo duży wpływ.

Jak wynika z przeprowadzonego badania, głównym czynnikiem determinującym brak zainteresowania korzystaniem z e-usług według Małopolan jest „konieczność rejestracji, posiadania konta, podpisu elektronicznego, etc.” – 30,9%. Drugim najwyżej ocenianym aspektem był „brak wiedzy o możliwości korzystania z e-usług” (27,7%). Na trzeciej pozycji uplasowała się z kolei „chęć bezpośredniego kontaktu i pomocy ze strony kompetentnego pracownika” - 23,4%.

Wykres 80 Jak Małopolanie oceniają wpływ poszczególnych czynników/powodów, dla których mieszkańcy Małopolski nie korzystają z e-usług? (%)



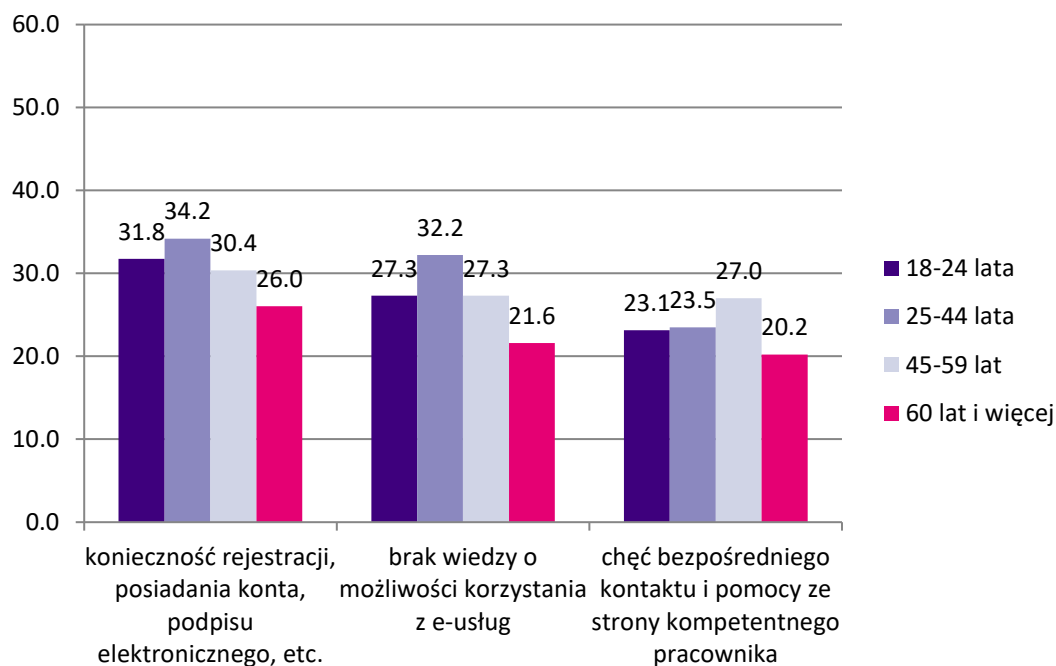
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Zdecydowanie najmniejszą wagę Małopolanie przywiązują natomiast do takich aspektów jak: „brak oferty danej e-usługi zaspokajającej określoną potrzebę” (14,4%) oraz „zbyt długi czas potrzebny na załatwienie sprawy” (12,1%)

Wśród tzw. „innych” powodów wskazanych przez nieznaczny odsetek respondentów, znalazły się m.in. brak czasu, brak umiejętności i przeszkolenia w tej kwestii, mała popularność tego typu świadczeń, brak świadomości istnienia, wiek (starsi ludzie mogą mieć problem z tego typu formą usług), kwestie przyzwyczajajeń i nawyków, obawa przed oszustami internetowymi i bezpieczeństwem sieciowym, niechęć do nowych technologii i innowacji, brak komputera lub odpowiedniego sprzętu, problemy z dostępem do Internetu, etc.

Analizując najwyżej ocenianą przez Małopolan odpowiedź, tj. „konieczność rejestracji, posiadania konta, podpisu elektronicznego, etc.” w przekroju na poszczególne grupy osób, nieco częściej problem ten dostrzegany jest przez kobiety (33,8%) w porównaniu do mężczyzn (27,7%) oraz przez osoby z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18-24 lata) – 31,8%, względem Małopolan powyżej 60 roku życia (26,0%). Największy odsetek wskazań dotyczył ponadto osób z wykształceniem wyższym (34,2%) oraz osób przebywających na urlopie macierzyńskim/wychowawczym (43,9%).

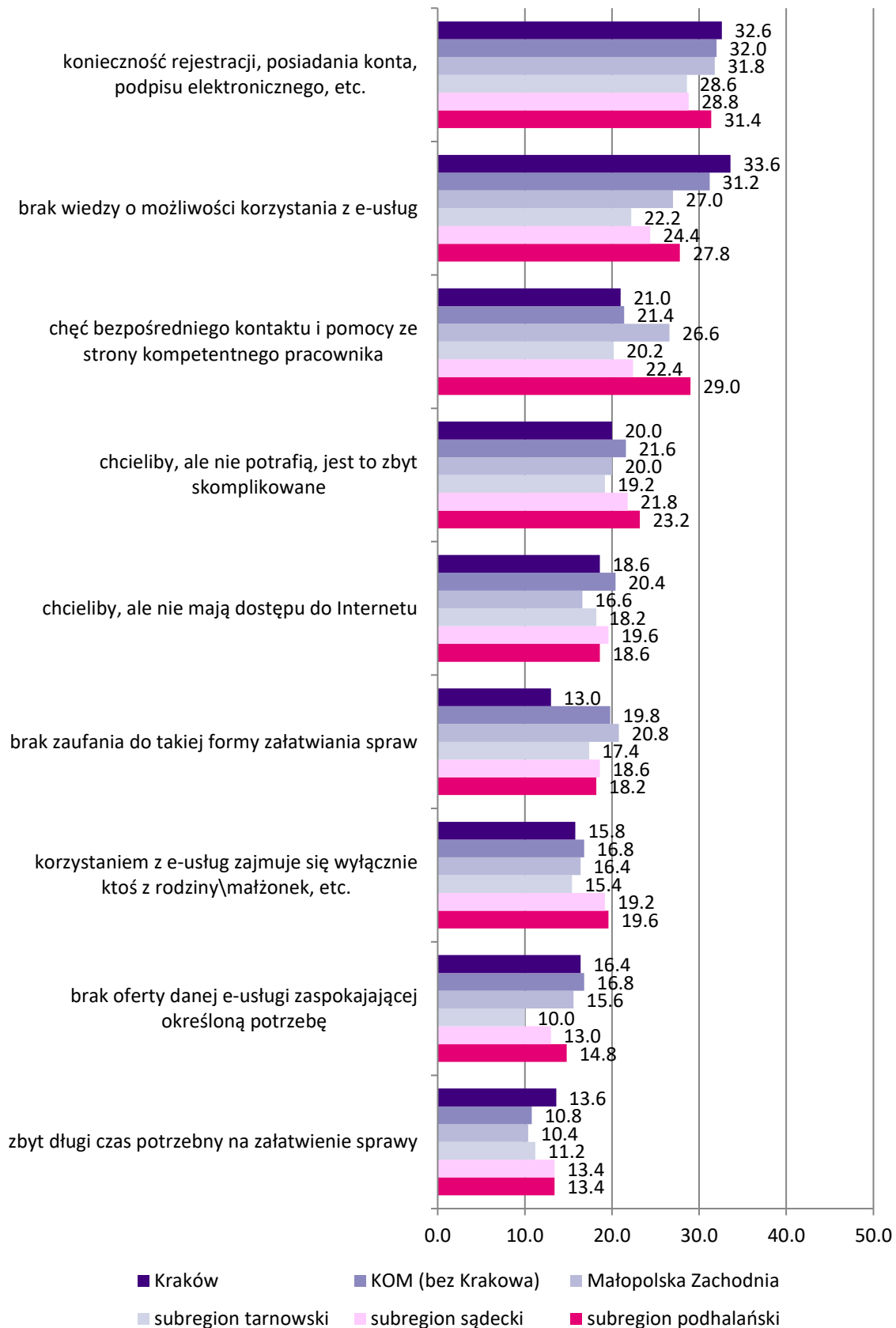
Wykres 81 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan powody zniechęcające do korzystania z e-usług w zależności od wieku (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

A jak przedstawiają się odpowiedzi ankietowanych w przypadku stwierdzenia „Chcieliby, ale nie potrafią, jest to zbyt skomplikowane”? W przekroju na poszczególne grupy osób, najwyżej dany czynnik został oceniony przez osoby powyżej 60 roku życia (22,5%), osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (22,3%) oraz osoby bezrobotne (25,4%). W przekroju na poszczególne subregiony, kwestia ta jest największym problemem w opinii mieszkańców subregionu podhalańskiego (23,2%), najmniejszym natomiast – w przypadku mieszkańców miasta Krakowa (19,2%).

Wykres 82 Odsetek osób w subregionach, którzy ocenili najwyższą (tj. „5” w skali od 1 do 5) wpływ danego czynnika na rezygnację Małopolan z korzystania z e-usług (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

PROJEKTY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO Z DZIEDZINY E-USŁUG

Samorząd województwa małopolskiego jest inicjatorem szeregu innowacyjnych projektów i przedsięwzięć z dziedziny e-usług, związanych z kulturą, turystyką i rekreacją, ochroną zdrowia, edukacją, opieką społeczną, transportem i komunikacją, etc. Inicjatywy te są skierowane zarówno do mieszkańców województwa małopolskiego, jak i do turystów i przyjezdnych odwiedzających nasz region. Głównym celem wszystkich projektów jest usprawnienie i zwiększenie efektywności procesu realizacji usług publicznych oraz poprawa jakości i komfortu życia społeczności regionalnej.

Tabela 3 Charakterystyka projektów województwa małopolskiego z dziedziny e-usług skierowanych do mieszkańców

Małopolska Karta Aglomeracyjna (www.mka.malopolska.pl)

Jeden zintegrowany bilet na wiele różnych środków transportu, który sprawi, że podróżowanie po regionie będzie łatwe i przyjemne

– taki był cel uruchomienia Małopolskiej Karty Aglomeracyjnej, która działa od grudnia 2015 r. w formie aplikacji mobilnej.

TRANSPORT



MKA integruje istniejące systemy Krakowskiej Karty Miejskiej, Tarnowskiej Karty Miejskiej, systemów Park&Ride w Krakowie i Tarnowie z usługami świadczonymi przez spółki Koleje Małopolskie oraz Przewozy Regionalne.

Umożliwia także korzystanie z komunikacji miejskiej w:

1. Wieliczce,
2. Zakopanem oraz
3. Nowym Targu.

Dotychczas w systemie zarejestrowało się około **23 tys. użytkowników, z których 87,0% używa aplikacji iMKA, a 13,0% karty MKA.**

MKA to także **130 biletomatów**, które umożliwiają m.in. szybki zakup biletu przez zeskanowanie kodu QR czy korzystanie z karty MKAlite, czyli „papierowego” nośnika z chipem, na którym można zapisać np. bilety dobowe i weekendowe oraz bilety wspólne na pociąg i komunikację miejską.

Małopolski System Informacji Turystycznej (www.visitmalopolska.pl)

Badania ruchu turystycznego w Małopolsce pokazują, że niemal połowa odwiedzających region, szuka informacji online na jego temat,

dlatego powstał Małopolski System Informacji Turystycznej, który oferuje ujednoczony oraz zintegrowany system informacyjny.

TURYSTYKA I REKREACJA



MSIT to sieć blisko 40 Punktów Informacji Turystycznych w całym województwie małopolskim, a także rozbudowany internetowy system informacji turystycznej, w ramach którego udostępniane są kompleksowe informacje na temat:

1. atrakcji turystycznych,
2. noclegów,
3. gastronomii,
4. komunikacji oraz
5. przewodników i projektów z dziedziny turystyki na terenie Małopolski.

Z oferty MSIT korzysta co roku kilkaset tysięcy turystów. Ciągłe aktualizowany oraz administrowany przez specjalistów system ułatwia zwiedzanie Województwa Małopolskiego, a także sprawia, że wszelkie niezbędne informacje na temat naszego regionu są zawsze pod ręką.

Mapki na apki – VeloMałopolska
(www.miip.geomalopolska.pl/rowery)

Planowanie wycieczek rowerowych stanie się dużo łatwiejsze i przyjemniejsze dzięki interaktywnym mapom

- to cel przewodni danej inicjatywy. Rowerzyści korzystający z tras VeloMałopolska mają obecnie do swojej dyspozycji elektroniczne wersje tras, które można wykorzystać w aplikacjach nawigacyjnych na swoich urządzeniach mobilnych. Każda mapa zawiera szczegółowy przebieg wszystkich tras rowerowych na danym obszarze, lokalizacje Miejsc Obsługi Rowerzystów oraz licznych interesujących obiektów turystycznych Małopolski. Mapy dostępne są w aplikacjach takich jak: Seemap, Trekbudy, Garmin, Twonav oraz OziExplorer.

Wirtualne Muzea Małopolski
(www.muzea.malopolska.pl)

Ponad 1 000 zdigitalizowanych eksponatów z 41 małopolskich muzeów

to efekt unikalnego w skali kraju projektu Wirtualne Muzea Małopolski, dzięki któremu w formie zdigitalizowanej udostępniane są dzieła sztuki i eksponaty.

KULTURA



To zarówno eksponaty w formie 3D i 2D, jak i różnorodne teksty oraz nagrania audio, w tym przeznaczone dla osób niewidomych i słabowidzących specjalne nagrania w technice audiodeskrypcji. Platforma ta to także doskonałe narzędzie edukacyjne dla dzieci i młodzieży, którzy mogą poznawać nie tylko historię i kulturę Małopolski, ale również wykonywać specjalnie przygotowane dla nich zadania.



Małopolska Biblioteka Cyfrowa (www.mbc.malopolska.pl/dlibra)

Biblioteka cyfrowa zajmująca się gromadzeniem i udostępnianiem dorobku piśmiennictwa Małopolski w postaci zdigitalizowanej

- projekt ten przyczynił się do stworzenia platformy internetowej, na **której mieszkańcy i turyści mają dostęp do ponad 25 tysięcy zdigitalizowanych publikacji i czasopism związanych z tematyką Małopolski**, tj.:

1. dziedzictwo kulturowe i historyczne,
2. nauka,
3. regionalia, etc.

Co ciekawe, można też znaleźć w niej przedwojenne czasopisma czy księgi metrykalne z XVIII i XIX wieku pochodzące ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie i współpracujących podmiotów.

Małopolska Chmura Edukacyjna (www.e-chmura.malopolska.pl)

Innowacyjna propozycja przekazywania wiedzy przy wykorzystaniu technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych małopolskim uczniom

EDUKACJA



- dzięki tej inicjatywie małopolskie szkoły i uczelnie zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt umożliwiający **tysiącom uczniów i nauczycieli udział w niekonwencjonalnych zajęciach prowadzonych online przez wykładowców**. Realizowany w perspektywie finansowej 2007-2013 pilotaż projektu – Małopolska Chmura Edukacyjna – pozwolił na wyposażenie w nowoczesny sprzęt 21 szkół oraz 6 uczelni. Do końca 2016 r. zrealizowały one w sumie blisko 550 godzin zajęć online oraz 700 godzin zajęć kół naukowych, w których wzięło udział ponad 800 uczniów. W obecnej edycji projektu, która została poprzedzona pilotażem, realizowane są zajęcia w 19 obszarach tematycznych, a skorzysta z nich nawet 24 tys. uczniów ze 130 małopolskich szkół ponadgimnazjalnych. W sumie w tej formie ma odbyć się nawet 20 tys. godzin zajęć.

Tele-Aniot

Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa osób niesamodzielnych poprzez realizację usług opiekuńczych wykorzystujących nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne

OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA

- taki cel przyświecał inicjatorom danego projektu. Systematyczne wydłużanie się przeciętnego dalszego trwania życia człowieka wpływa na konieczność rozwoju różnych dziedzin medycyny czy nowoczesnych rozwiązań związanych z pozytywnym starzeniem się oraz utrzymaniem wysokiej jakości życia społeczeństwa. Według danych GUS w 2017 r.



wskaźnik przeciętnego dalszego trwania życia dla mężczyzn w Małopolsce wynosił 75,4 lat (w Polsce 74,0), a dla kobiet w 82,6 lata (w Polsce 81,8)²⁴. Projekt Tele-Anioł jest odpowiedzią na te wyzwania. To pionierska w skali kraju inicjatywa otaczająca teleopieką osoby starsze, samotne i niesamodzielne. Otrzymują one elektroniczną opaskę życia, która całodobowo monitoruje podstawowe parametry, a w razie potrzeby pozwala na szybki kontakt z Centrum Teleopieki. **Docelowo do 2020 roku system ten obejmie aż 10 tys. potrzebujących.** Obecnie z opaski ratującej życie korzysta już 1 120 osób.²⁵

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

W tegorocznej edycji badania opinii postanowiono uzyskać opinię Małopolan odnośnie znajomości i korzystania przez nich z poszczególnych projektów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego z zakresu usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną.

Analizie poddano łącznie siedem małopolskich projektów. Mając na uwadze fakt, że dwa z nich, tj.:

- Małopolska Chmura Edukacyjna oraz
- Tele-Anioł

nie stanowią inicjatyw skierowanych od ogółu Małopolan, lecz do wybranych grup mieszkańców województwa małopolskiego (tj. odpowiednio uczniów szkół oraz seniorów i osób niepełnosprawnych), zastosowano wobec nich odrębną analizę.

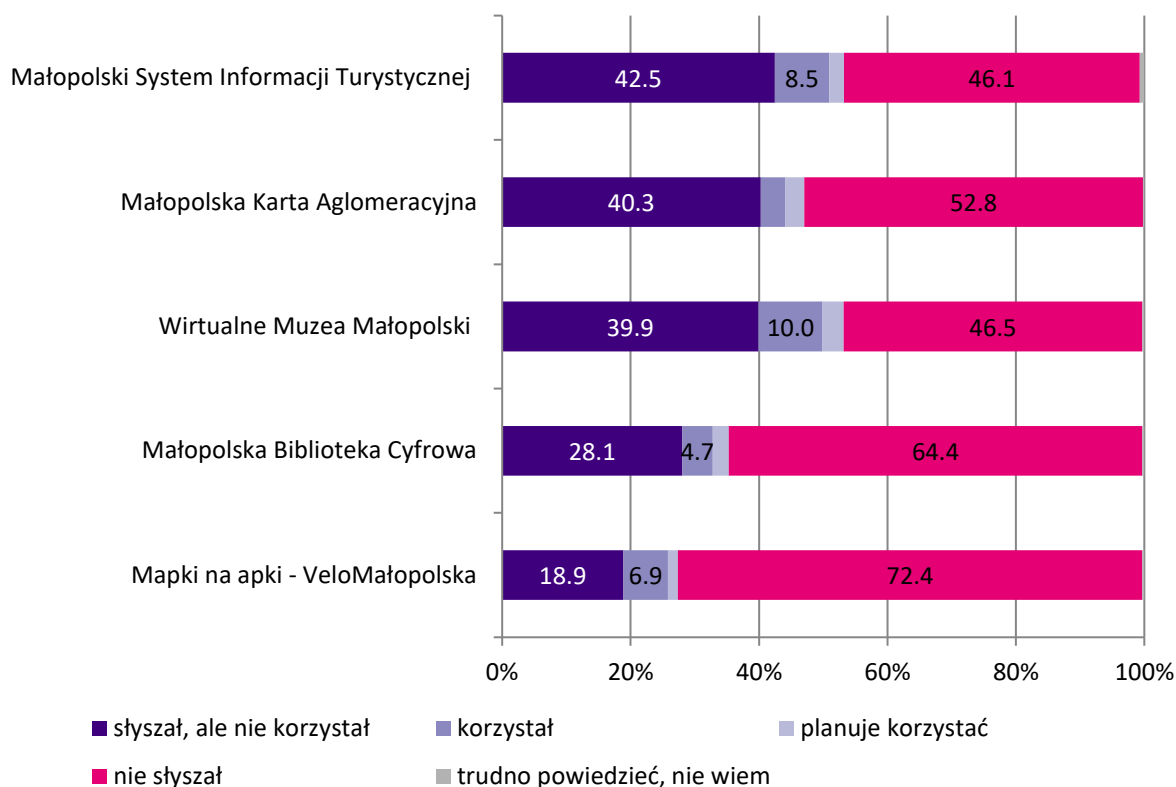
Jak wynika z uzyskanych odpowiedzi, **mieszkańcy województwa małopolskiego wykazują się stosunkowo wysoką świadomością istnienia wybranych projektów**, jednak bardzo rzadko z nich korzystają.

Spośród projektów skierowanych do ogółu mieszkańców Małopolski, najwięcej Małopolan słyszało – choć na razie jeszcze nie korzystało – z Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej (tj. 42,5%). Na drugiej pozycji znalazła się Małopolska Karta Aglomeracyjna z wynikiem 40,3%. W czołowej trójce małopolskich projektów z dziedziny e-usług, o istnieniu których słyszało najwięcej mieszkańców, znalazły się także Wirtualne Muzea Małopolski – 39,9%.

²⁴ Opracowanie na podstawie danych BDL GUS.

²⁵ Stan na 31.10.2018 r.

Wykres 83 Ocena znajomości projektów z dziedziny e-usług zainicjowanych przez samorząd województwa małopolskiego (%)



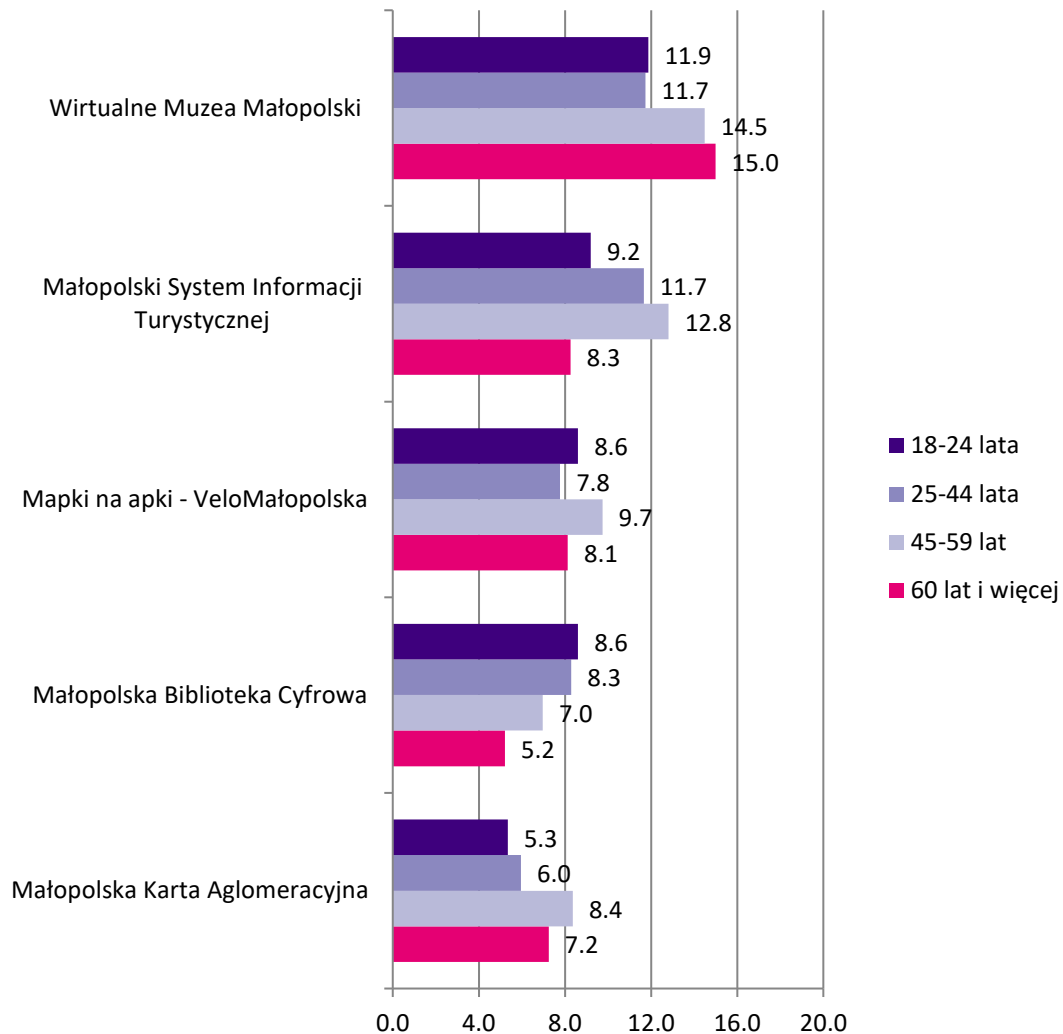
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Co dziesiąty Małopolanin wskazał, że korzystał z Wirtualnych Muzeów Małopolski – 10,0%. W dalszej kolejności odpowiedź „tak, korzystałem” najczęściej padała w przypadku inicjatywy Małopolski System Informacji Turystycznej (8,5%) oraz Mapki na apki – VeloMałopolska (6,9%). Najmniej popularnym małopolskim projektem z dziedziny usług świadczonych drogą elektroniczną, pod względem aktywnego korzystania, jest natomiast w opinii respondentów Małopolska Karta Aglomeracyjna – 3,8%.

Jeśli chodzi o deklaracje Małopolan odnośnie planowania korzystania z projektów w przyszłości, największy odsetek odpowiedzi ponownie dotyczył inicjatywy Wirtualne Muzea Małopolski (3,3%) oraz – co ciekawe – Małopolskiej Karty Aglomeracyjnej (3,0%), z której obecnie korzysta najmniej badanych respondentów.

Analizując korzystanie z małopolskich projektów z dziedziny e-usług w przekroju na poszczególne przedziały wiekowe, Małopolska Biblioteka Cyfrowa cieszy się największą popularnością w przypadku Małopolan z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18-24 lata), Małopolski System Informacji Turystycznej, Mapki na apki – VeloMałopolska oraz Małopolska Karta Aglomeracyjna wśród osób w wieku 45-59 lat, natomiast Wirtualne Muzea Małopolski - wśród osób powyżej 60 roku życia.

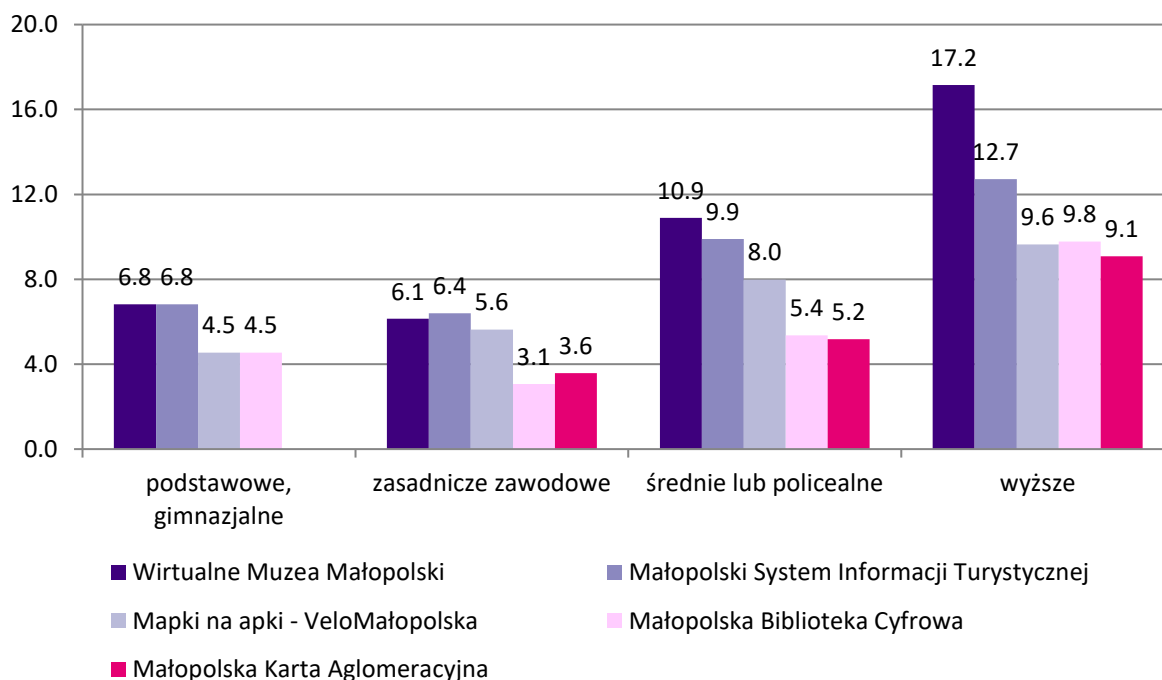
Wykres 84 Odsetek osób w poszczególnych grupach wiekowych, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję korzystać” w odniesieniu do małopolskich projektów z dziedziny e-usług (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

A jak przedstawia się sytuacja w przekroju na wykształcenie ankietowanych? Z uzyskanych danych wynika, że wszystkie z wymienionych projektów z zakresu usług świadczonych drogą elektroniczną cieszą się największym zainteresowaniem wśród Małopolan posiadających wykształcenie wyższe. W tej grupie osób odnotowano bowiem największy odsetek wskazań „tak, korzystałem” i „planuję korzystać” względem innych grup osób w odniesieniu do każdego z projektów.

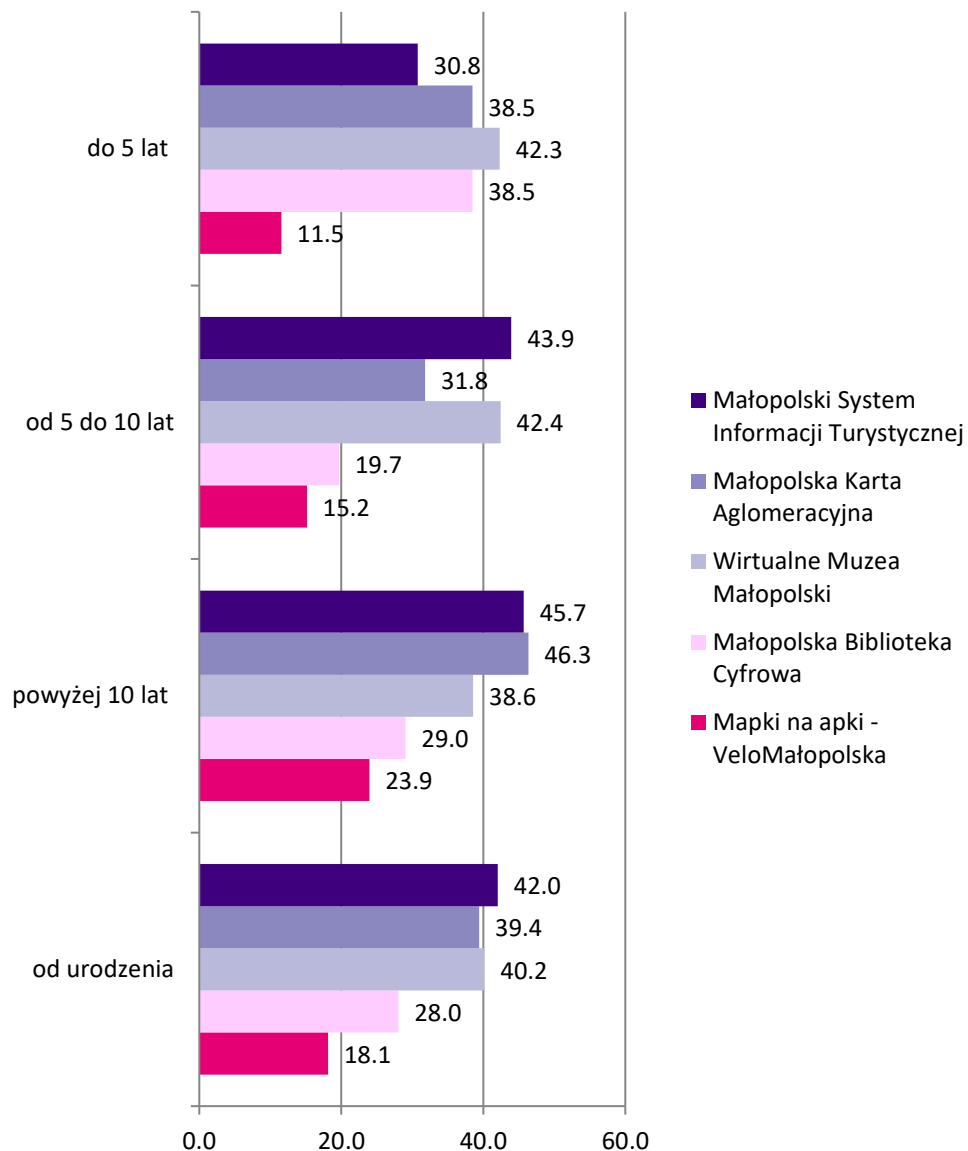
Wykres 85 Odsetek osób, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję korzystać” w odniesieniu do poszczególnych małopolskich projektów z dziedziny e-usług, według wykształcenia (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Analizując znajomość małopolskich projektów z dziedziny e-usług, tj. odsetek odpowiedzi „słyszałem/am, ale nie korzystałem/am” w przekroju na długość zamieszkania ankietowanych na terenie województwa małopolskiego, w grupie ankietowanych mieszkających tutaj najkrócej (tj. do 5 lat) największą popularnością cieszą się Wirtualne Muzea Małopolski (42,3%), natomiast wśród osób mieszkających w Małopolsce od urodzenia – Małopolski System Informacji Turystycznej (42,0%).

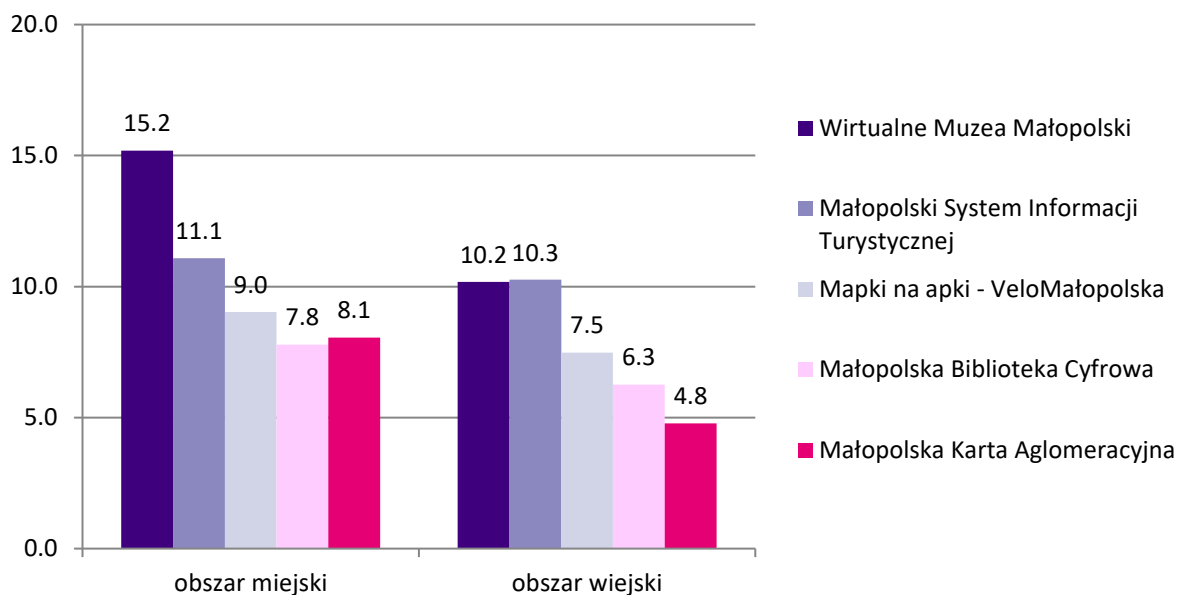
Wykres 86 Odsetek osób, które udzieliły odpowiedzi „słyszałem/am, ale nie korzystałem/am” w odniesieniu do poszczególnych małopolskich projektów z dziedziny e-usług, według długości zamieszkania na terenie Małopolski (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

A jak przedstawia się korzystanie z małopolskich projektów z dziedziny e-usług ze względu na miejsce zamieszkania ankietowanych? W świetle uzyskanych danych wynika, że z inicjatyw tych częściej korzystają mieszkańcy terenów miejskich, w porównaniu do przedstawicieli terenów wiejskich. Największą różnicę (tj. około 5,0 p. p.) obserwuje się w przypadku Wirtualnych Muzeów Małopolski (15,2% wskazań „tak, korzystałem” i „planuję korzystać” w miastach względem 10,2% na wsi).

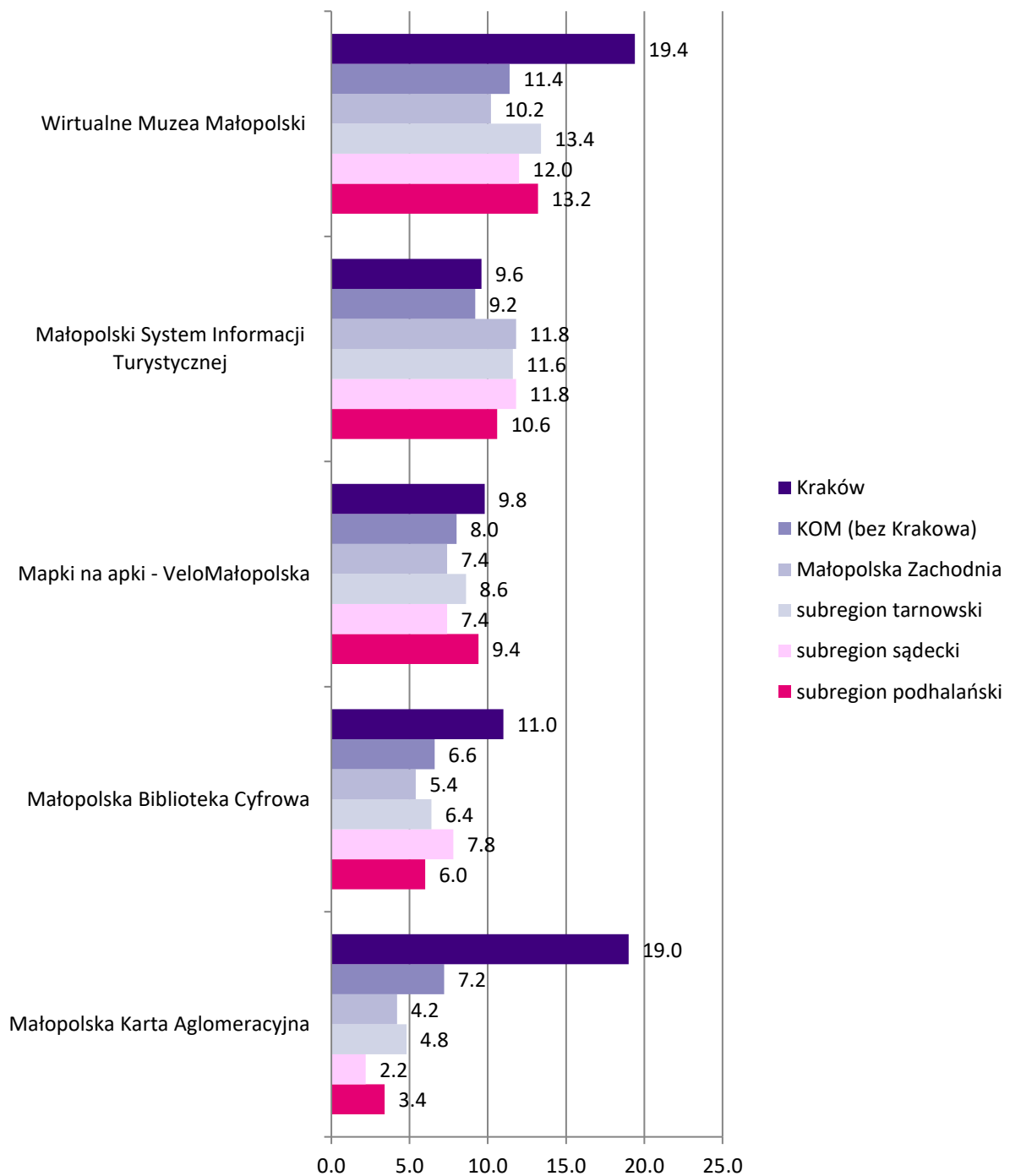
Wykres 87 Odsetek osób, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję korzystać” w odniesieniu do poszczególnych małopolskich projektów z dziedziny e-usług, według obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

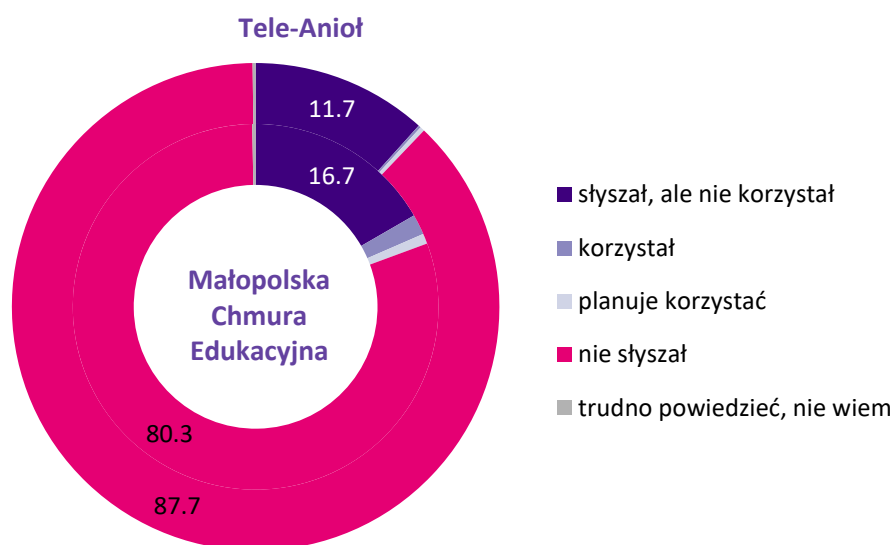
W przekroju na poszczególne subregiony, największe zróżnicowanie udzielonych przez ankietowanych odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję korzystać” obserwuje się w przypadku projektu Małopolskiej Karty Aglomeracyjnej – różnica pomiędzy przodującym pod tym względem Krakowem (19,0%) a subregionem sądeckim (2,2%) wynosi bowiem aż 16,8 p. p.

Wykres 88 Odsetek osób w subregionach, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję korzystać” w odniesieniu do poszczególnych małopolskich projektów z dziedziny e-usług (%)



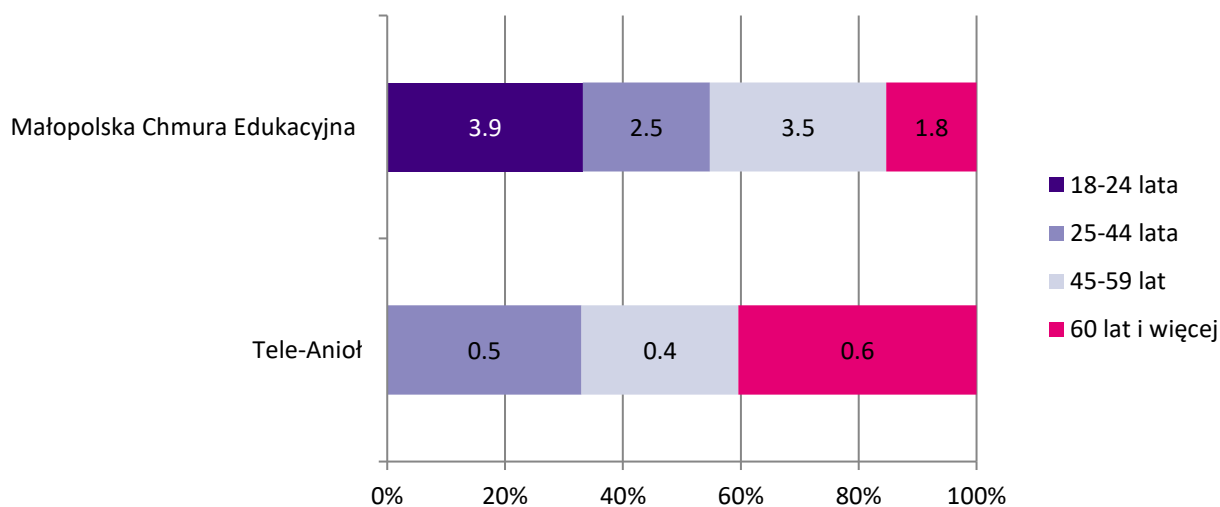
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Mając na uwadze pozostałe małopolskie projekty z dziedziny e-usług, tj. Małopolską Chmurę Edukacyjną oraz Tele-Anioła, należy zaznaczyć, że cieszą się one najmniejszą popularnością wśród ogółu respondentów z Małopolski ze względu na fakt, że skierowane są one do wybranych grup odbiorców.

Wykres 89 Ocena znajomości przez Małopolan projektów „Małopolska Chmura Edukacyjna” i „Tele-aniot” (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

A jak wygląda korzystanie z wyżej wymienionych projektów w przekroju na poszczególne grupy wiekowe? Małopolska Chmura Edukacyjna jest projektem skierowanym z założenia do uczniów małopolskich szkół ponadgimnazjalnych, natomiast Tele-Aniot – małopolskich seniorów. Potwierdzają to również wyniki badania opinii, wedle których z Małopolskiej Chmury Edukacyjnej korzystało bądź planuje korzystać najczęściej mieszkańców z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18-24 lata), a więc osób, które jeszcze nie tak dawno były uczniami szkół ponadgimnazjalnych – 3,9%. Co ciekawe, na drugiej pozycji z nieznacznie niższym odsetkiem wskazań (tj. 3,5%) znalazły się osoby w wieku 45-59 lat, będące prawdopodobnie rodzicami uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

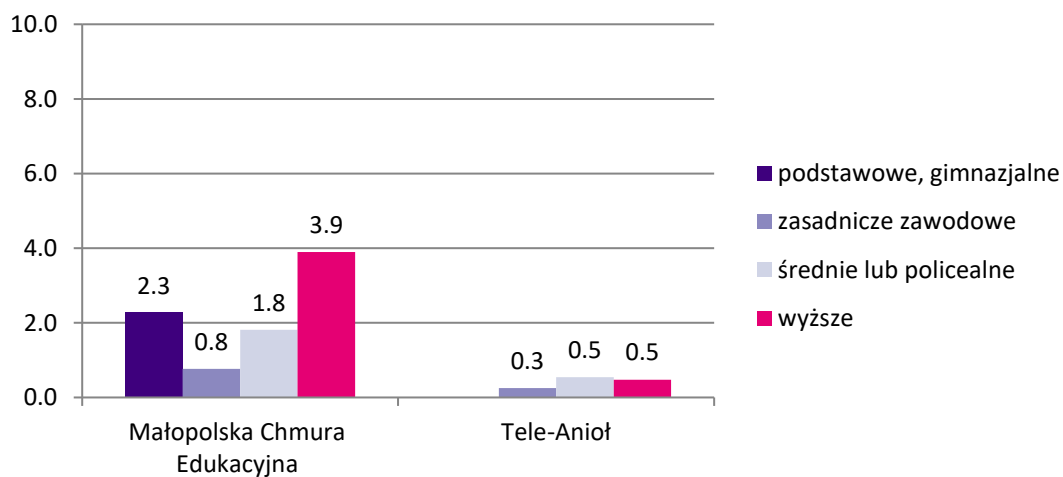
Wykres 90 Odsetek osób w poszczególnych grupach wiekowych, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję korzystać” w odniesieniu do projektów „Małopolska Chmura Edukacyjna” i „Tele-aniot” (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Mając na uwadze z kolei inicjatywę Tele-Anioł, najwięcej deklaracji padło ze strony Małopolan powyżej 60 roku życia (0,6%), a w dalszej kolejności osób w wieku 25-44 oraz 45-59 lat, którzy zaliczają się z pewnością do grona osób niepełnosprawnych bądź też pełnią rolę opiekuna osoby starszej bądź niepełnosprawnej.

Jeśli chodzi o wykształcenie respondentów, najwięcej wskazań pozytywnych w przypadku korzystania bądź planowania korzystania z Małopolskiej Chmury Edukacyjnej padło ze strony Małopolan z wykształceniem wyższym (3,9%), najmniej natomiast – zasadniczym zawodowym (0,8%).

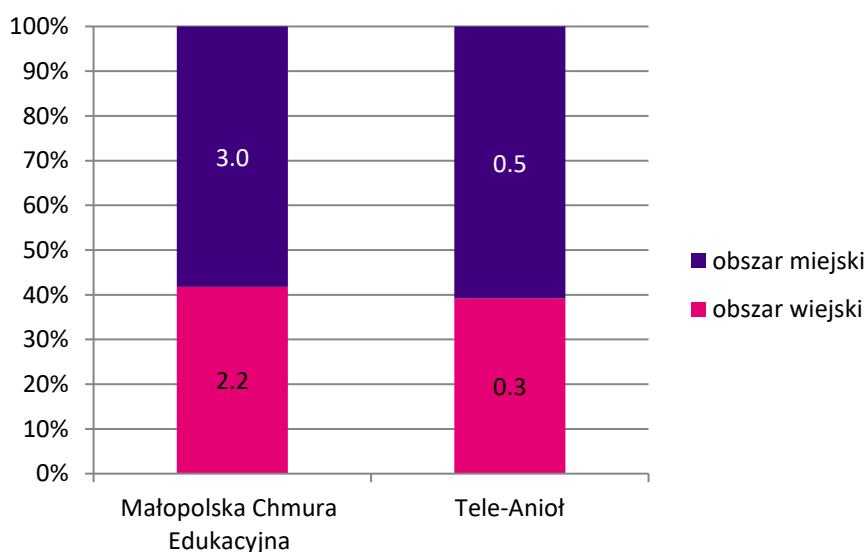
Wykres 91 Odsetek osób w przekroju na poziom wykształcenia, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję korzystać” w odniesieniu do projektów „Małopolska Chmura Edukacyjna” i „Tele-anioł” (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Obserwuje się pewne różnice w użytkowaniu analizowanych projektów w przekroju na tereny miejskie i wiejskie – w obu przypadkach nieznacznie większy odsetek deklaracji pozytywnych dotyczył bowiem Małopolan mieszkających w miastach względem przedstawicieli terenów wiejskich.

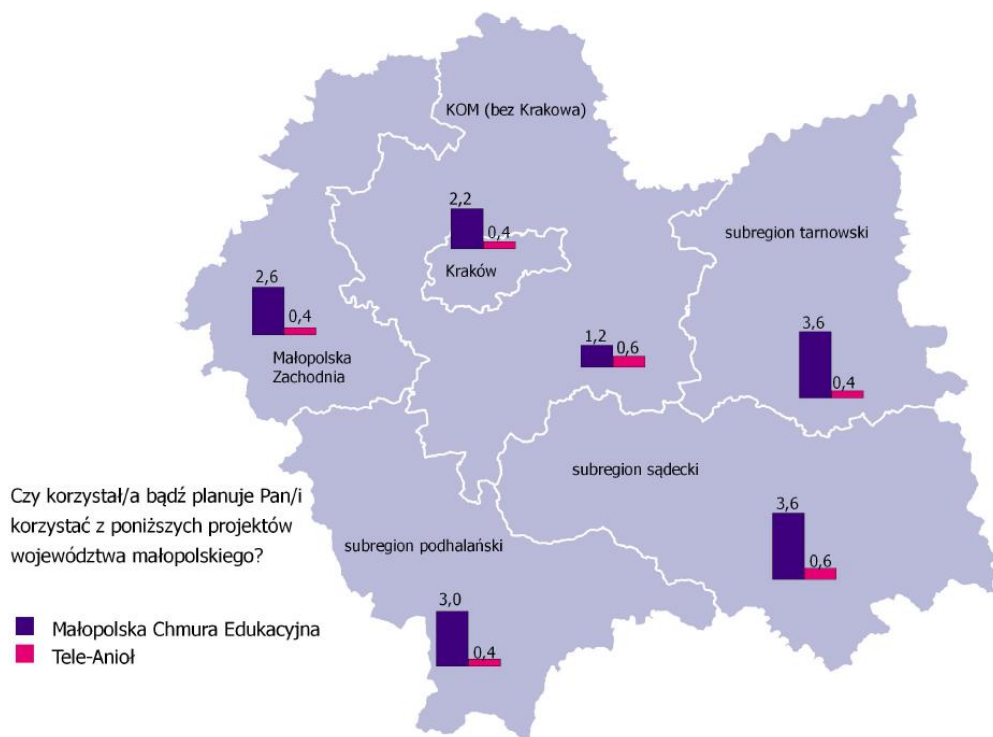
Wykres 92 Odsetek osób w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś), które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję korzystać” w odniesieniu do projektów „Małopolska Chmura Edukacyjna” i „Tele-anioł” (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

A jak przedstawia się popularność omawianych projektów w podziale na subregiony zamieszkania? Z Małopolskiej Chmury Edukacyjnej najchętniej korzystają lub planują skorzystać mieszkańcy subregionu tarnowskiego oraz subregionu sądeckiego (oba po 3,6%), z kolei z Tele-Anioła – przedstawiciele Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego i subregionu sądeckiego (oba po 0,6%).

Mapa 29 Odsetek osób w podziale na subregiony, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję skorzystać” w odniesieniu do projektów „Małopolska Chmura Edukacyjna” i „Tele-anioł” (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

SPIS RYCIN

Rycina 1	O co zapytaliśmy Małopolan w tegorocznej edycji badania opinii?	8
Rycina 2	Płeć i wiek Małopolan uczestniczących w badaniu (%).....	10
Rycina 3	Zadowolenie z miejsca zamieszkania a obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%).....	16
Rycina 4	Odsetek Małopolan, którzy identyfikują działania samorządu województwa małopolskiego w latach 2013 i 2018 (%).....	19
Rycina 5	Priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych na terenie Małopolski (%)	22
Rycina 6	Najpopularniejsze źródła wiedzy o samorządzie województwa wśród Małopolan (%)	29
Rycina 7	Środki z budżetu województwa małopolskiego przeznaczone na realizację projektów wybranych przez obywateli w ramach Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego	33
Rycina 8	Nakład gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w przekroju na subregiony (%)	39
Rycina 9	Efekty dystrybucji gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w opinii Małopolan (%).....	46
Rycina 10	Jakie korzyści bądź zagrożenia odczuwają Małopolanie w związku z zatrudnianiem imigrantów na małopolskim rynku pracy?.....	63
Rycina 11	Korzystanie z Internetu przez Polaków (%).....	75
Rycina 12	Najpopularniejsze e-aktywności Małopolan.....	76
Rycina 13	Ocena jakości stron internetowych urzędów i instytucji publicznych w przekroju regionalnym (od lewej: łatwość znalezienia potrzebnych informacji, zrozumiałość informacji, użyteczność informacji) (%).....	94
Rycina 14	Odsetek osób wskazujących na odpowiedź „wypełnianie i przesyłanie wniosków elektronicznych przez platformę e-PUAP” w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%) .	97

SPIS MAP

Mapa 1	Zadowolenie z miejsca zamieszkania w zależności od subregionu zamieszkania (%)	17
Mapa 2	Ocena wpływu działalności samorządu województwa małopolskiego na poprawę jakości życia w zależności od subregionu zamieszkania (%)	21
Mapa 3	Odsetek osób wskazujących obszary „ochrona zdrowia i opieka społeczna”, „infrastruktura drogowa” i „ochrona środowiska” w zależności od subregionu zamieszkania (%).....	26
Mapa 4	Odsetek osób wskazujących obszar „rozwój nowych technologii i innowacji” w zależności od subregionu zamieszkania (%)	28
Mapa 5	Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan źródła informacji o działaniach samorządu województwa, w zależności od subregionu zamieszkania (%)	31
Mapa 6	Odsetek osób korzystających z oficjalnej strony internetowej województwa małopolskiego (www.malopolska.pl) jako źródła wiedzy o działaniach samorządu województwa w podziale na subregiony (%).....	32
Mapa 7	Odsetek osób, które zgadzają się ze stwierdzeniami na temat Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego (wskazały odpowiedź „tak”) w zależności od subregionu zamieszkania (%).....	35

Mapa 8 Znajomość gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w zależności od subregionu zamieszkania (%).....	42
Mapa 9 Opinia Małopolan na temat pomysłu dystrybucji gazety na temat małopolskich projektów i inwestycji finansowanych z Funduszy Europejskich, w zależności od subregionu zamieszkania (%)...	45
Mapa 10 Opinia Małopolan na temat wpływu dystrybucji gazety regionalnej na wzrost wiedzy wśród mieszkańców o Funduszach Europejskich, w zależności od subregionu zamieszkania (%)	47
Mapa 11 Zainteresowanie otrzymywaniem bezpłatnej gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w zależności od subregionu zamieszkania (%)	49
Mapa 12 Stopa bezrobocia w poszczególnych powiatach województwa małopolskiego według stanu na koniec października 2018 r. (%).....	51
Mapa 13 Ocena możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Małopolski w zależności od subregionu zamieszkania (%).....	55
Mapa 14 Przywiązywanie wagi przez Małopolan do bliskości kulturowej imigrantów napływających na małopolski rynek pracy w zależności od subregionu zamieszkania (%)	59
Mapa 15 Odsetek Małopolan dostrzegających korzyści bądź zagrożenia związane z zatrudnianiem imigrantów, w zależności od subregionu zamieszkania (%).....	62
Mapa 16 Postrzeganie solidarności społecznej jako istotnej wartości w życiu publicznym budującej wspólnotę między ludźmi, w zależności od subregionu zamieszkania (%)	67
Mapa 17 Częstotliwość angażowania się Małopolan w działalność na rzecz organizacji pozarządowych w trakcie ostatnich 12 miesięcy, w zależności od subregionu zamieszkania (%).....	73
Mapa 18 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan podstawowe formy e-usług w zależności od subregionu zamieszkania (%).....	79
Mapa 19 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź e-learning, w zależności od subregionu zamieszkania (%)	80
Mapa 20 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź „Nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-usług”, w zależności od subregionu zamieszkania (%).....	81
Mapa 21 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan formy e-kultury w zależności od subregionu zamieszkania (%).....	86
Mapa 22 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź „Nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-kultury”, w zależności od subregionu zamieszkania (%).....	87
Mapa 23 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan formy e-turystyki w zależności od subregionu zamieszkania (%)	91
Mapa 24 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź „Nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-turystyki”, w zależności od subregionu zamieszkania (%)	92
Mapa 25 Znajomość platformy e-PUAP oraz profilu zaufanego w przekroju regionalnym (%).....	93
Mapa 26 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź „wypełnianie i przesyłanie wniosków elektronicznych przez platformę e-PUAP" w zależności od subregionu zamieszkania (%).....	98
Mapa 27 Odsetek wskazań Małopolan na odpowiedź „Nie korzystam i nie jestem zainteresowany/a korzystaniem z e-administracji”, w zależności od subregionu zamieszkania (%)	99
Mapa 28 Częstotliwość korzystania przez Małopolan z e-usług w zależności od subregionu zamieszkania (%)	103
Mapa 29 Odsetek osób w podziale na subregiony, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję korzystać” w odniesieniu do projektów „Małopolska Chmura Edukacyjna” i „Tele-anioł” (%)	119

SPIS TABEL

Tabela 1 Procent organizacji pozarządowych (wg tzw. szerokiej definicji trzeciego sektora) działających w różnych obszarach w województwie małopolskim i skali Polski w 2017 r.	68
Tabela 2 Liczba organizacji pozarządowych (w podziale na formy prawne) zarejestrowanych w podregionach województwa małopolskiego 2017 r.	69
Tabela 3 Charakterystyka projektów województwa małopolskiego z dziedziny e-usług skierowanych do mieszkańców	107
Tabela 4 Próba założona do badania CATI	127
Tabela 5 Próba zrealizowana.....	127
Tabela 6 Liczba mieszkańców województwa małopolskiego w wieku 18 lat i więcej.....	128
Tabela 7 Procentowy udział grup mieszkańców w populacji generalnej	128
Tabela 8 Struktura próby osiągnięta w trakcie realizacji badania.....	129
Tabela 9 Próba właściwa dla poszczególnych grup respondentów	129
Tabela 10 Wagi nadane w procesie postratyfikacji.....	129

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Wiek Małopolan biorących udział w badaniu w przekroju na płeć (%).....	11
Wykres 2 Wykształcenie Małopolan biorących udział w badaniu (%)	11
Wykres 3 Średni miesięczny dochód netto Małopolan biorących udział w badaniu (%).....	12
Wykres 4 Obszar zamieszkania Małopolan biorących udział w badaniu (miasto/wieś) (%)	12
Wykres 5 Wykształcenie Małopolan w zależności od obszaru zamieszkania (miejski/wiejski) (%)	13
Wykres 6 Długość zamieszkania na terenie Małopolski mieszkańców biorących udział w badaniu (%)	13
Wykres 7 Odsetek Małopolan twierdzących, że żyje im się „bardzo dobrze” i „dobrze” w ich miejscowości zamieszkania (%)	14
Wykres 8 Jak Małopolanie oceniają jakość życia w miejscu ich zamieszkania? (%).....	15
Wykres 9 Zadowolenie z miejsca zamieszkania a wiek (%).....	15
Wykres 10 Zadowolenie z miejsca zamieszkania a wykształcenie (%)	16
Wykres 11 Odsetek osób twierdzących, że żyje im się „bardzo dobrze” i „raczej dobrze” w zależności od płci i długości zamieszkania na terenie województwa małopolskiego (%)	17
Wykres 12 W jaki sposób Małopolanie oceniają wpływ działań samorządu województwa małopolskiego na jakość życia mieszkańców? (%)	18
Wykres 13 Odsetek osób twierdzących, że ocenia wpływ działań samorządu województwa małopolskiego na jakość życia „zdecydowanie pozytywnie” i „raczej pozytywnie” w zależności od płci i wieku (%)	19
Wykres 14 Ocena wpływu działalności samorządu województwa małopolskiego na poprawę jakości życia a długość zamieszkania na terenie Małopolski	20
Wykres 15 Ocena wpływu działalności samorządu województwa małopolskiego na poprawę jakości życia w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%).....	21
Wykres 16 Na które dziedziny powinny być kierowane w pierwszej kolejności środki finansowe samorządu województwa małopolskiego? (%)	23

Wykres 17 Odsetek osób wskazujących obszary „ochrona zdrowia i opieka społeczna”, „infrastruktura drogowa” i „ochrona środowiska” w zależności od wieku (%)	24
Wykres 18 Odsetek osób wskazujących obszary „ochrona zdrowia i opieka społeczna”, „infrastruktura drogowa” i „ochrona środowiska” w zależności od wykształcenia (%).....	24
Wykres 19 Odsetek osób wskazujących obszary „ochrona zdrowia i opieka społeczna”, „infrastruktura drogowa” i „ochrona środowiska” w zależności od długości zamieszkania na terenie Małopolski (%) 25	25
Wykres 20 Odsetek osób wskazujących obszary „ochrona zdrowia i opieka społeczna”, „infrastruktura drogowa” i „ochrona środowiska” w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%).....	26
Wykres 21 Odsetek osób wskazujących obszar „rozwój nowych technologii i innowacji” w zależności od statusu zawodowego (%)	27
Wykres 22 Z jakich źródeł Małopolanie czerpią informacje i wiedzę na temat działań samorządu województwa małopolskiego? (%).....	30
Wykres 23 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan źródła informacji o działaniach samorządu województwa, w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%) ...	31
Wykres 24 Co Małopolanie sądzą na temat inicjatywy samorządu województwa małopolskiego, jaką jest Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego? (%)	34
Wykres 25 Odsetek osób, które zgadzają się ze stwierdzeniami na temat Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego (wskazały odpowiedź „tak”) w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)	36
Wykres 26 Opinia Małopolan na temat tego czy Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego to inicjatywa przydatna i użyteczna dla poprawy jakości życia mieszkańców w zależności od poziomu wykształcenia (%)	37
Wykres 27 Opinia Małopolan na temat tego czy Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego aktywizuje mieszkańców do działania na rzecz dobra ogółu w zależności od długości zamieszkania w Małopolsce (%).....	37
Wykres 28 Czy Małopolanie wykazują się znajomością gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego”? (%).....	40
Wykres 29 Znajomość gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w zależności od wieku (%).....	40
Wykres 30 Znajomość gazety regionalnej pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w zależności od poziomu wykształcenia (%).....	41
Wykres 31 Czy Małopolanom podoba się informowanie mieszkańców o Funduszach Europejskich oraz kluczowych wydarzeniach i inwestycjach w Małopolsce w formie gazety regionalnej? (%) (n=602)	43
Wykres 32 Stopień poparcia dla informowania Małopolan o Funduszach Unijnych oraz kluczowych wydarzeniach i inwestycjach w regionie w formie gazety, w zależności od poziomu wykształcenia (%) (n=602)	43
Wykres 33 Odsetek osób twierdzących, że podoba im się obecna forma gazety regionalnej pn. „Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego” w zależności od obszaru i czasu zamieszkania na terenie Małopolski (%) (n=602).....	44
Wykres 34 Co Małopolanie sądzą na temat pomysłu dystrybucji gazety na temat projektów i inwestycji finansowanych z Funduszy Europejskich przez Zarząd Województwa Małopolskiego, z których mogą korzystać Małopolanie? (%)	45
Wykres 35 Jak Małopolanie oceniają efekty dystrybucji gazety regionalnej na temat projektów i inwestycji finansowanych z Funduszy Europejskich? (%)	46

Wykres 36	Odsetek odpowiedzi pozytywnych na pytanie z zakresu wpływu dystrybucji gazety regionalnej na wzrost wiedzy o Funduszach Europejskich w przekroju na płeć i wykształcenie (%) ...	47
Wykres 37	Czy Małopolanie chcą otrzymywać gazetę regionalną pn. „Małopolska – Biuletyn Informacyjny Województwa Małopolskiego?” (%)	48
Wykres 38	Stopa bezrobocia w Polsce i Małopolsce w latach 2010-2018 (%).....	50
Wykres 39	Opinia Polaków na temat sytuacji na krajowym rynku pracy (%)	51
Wykres 40	Jak Małopolanie oceniają obecnie możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie województwa małopolskiego? (%)	52
Wykres 41	Odsetek odpowiedzi pozytywnych na pytanie „Jak ocenia Pan/i możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Małopolski” względem płci i poziomu wykształcenia (%)....	53
Wykres 42	Ocena możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Małopolski względem średniego poziomu dochodu netto (%)	53
Wykres 43	Ocena możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Małopolski ze względu na status zawodowy (%)	54
Wykres 44	Ocena możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Małopolski w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)	55
Wykres 45	Czy bliskość kulturowa imigrantów ma dla Małopolan znaczenie w sytuacji zatrudniania takich osób na lokalnym rynku pracy? (%)	57
Wykres 46	Przywiązywanie wagi przez Małopolan do bliskości kulturowej imigrantów napływających na małopolski rynek pracy ze względu na poziom wykształcenia (%).....	57
Wykres 47	Przywiązywanie wagi przez Małopolan do bliskości kulturowej imigrantów napływających na małopolski rynek pracy w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)	58
Wykres 48	Czy Małopolanie dostrzegają korzyści bądź zagrożenia płynące z zatrudniania imigrantów na małopolskim rynku pracy? (%)	60
Wykres 49	Odsetek Małopolan dostrzegających korzyści bądź zagrożenia z zatrudniania imigrantów w zależności od średniego dochodu netto (%)	61
Wykres 50	Odsetek Małopolan dostrzegających korzyści bądź zagrożenia z zatrudniania imigrantów w zależności od obszaru zamieszkania (tj. miasto/wieś) (%)	61
Wykres 51	Czy Małopolanie postrzegają solidarność społeczną jako istotną wartość, która buduje wspólnotę między ludźmi? (%).....	64
Wykres 52	Postrzeganie solidarności społecznej jako istotnej wartości w życiu publicznym budującej wspólnotę między ludźmi, ze względu na wiek (%)	65
Wykres 53	Odsetek odpowiedzi twierdzących na pytanie „Czy uważa Pan/i, że solidarność społeczna jest istotną wartością w życiu publicznym, która buduje wspólnotę między ludźmi?” w zależności od płci i wykształcenia (%).....	65
Wykres 54	Postrzeganie solidarności społecznej jako istotnej wartości w życiu publicznym budującej wspólnotę między ludźmi, w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)	66
Wykres 55	Jak często w trakcie ostatnich 12 miesięcy Małopolanie angażowali się w działalność na rzecz wspólnoty lokalnej w ramach organizacji pozarządowych? (%)	70
Wykres 56	Częstotliwość angażowania się Małopolan w działalność na rzecz organizacji pozarządowych w trakcie ostatnich 12 miesięcy, w zależności od średniego dochodu netto (%)	71
Wykres 57	Częstotliwość angażowania się w działalność organizacji pozarządowych w trakcie ostatnich 12 miesięcy, w zależności od statusu zawodowego (odsetek odpowiedzi „stale, regularnie”)	71

Wykres 58 Częstotliwość angażowania się Małopolan w działalność na rzecz organizacji pozarządowych w trakcie ostatnich 12 miesięcy, w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%).....	72
Wykres 59 Częstotliwość angażowania się Małopolan w działalność na rzecz organizacji pozarządowych w trakcie ostatnich 12 miesięcy, w zależności od długości zamieszkania w Małopolsce (%).....	72
Wykres 60 Z jakich podstawowych form e-usług Małopolanie najczęściej korzystali w trakcie ostatnich 12 miesięcy? (%).....	77
Wykres 61 Odsetek osób wskazujących odpowiedzi „e-bankowość”, „e-płatności” i „e-zakupy” w zależności od poziomu wykształcenia (%).....	78
Wykres 62 Odsetek osób wskazujących odpowiedzi „e-bankowość”, „e-płatności” i „e-zakupy” oraz deklarujących nie korzystanie z e-usług w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)....	79
Wykres 63 Czy i z jakich usług e-kultury Małopolanie najchętniej korzystali w ciągu ostatnich 12 miesięcy?	82
Wykres 64 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan formy e-kultury w zależności od wieku (%).....	83
Wykres 65 Wykształcenie a wybór odpowiedzi „zakup biletów i rezerwacja miejsc do kina, teatru, muzeum, etc. przez Internet” (%)	84
Wykres 66 Rodzaje usług z zakresu e-kultury wybierane przez Małopolan w zależności od średniego miesięcznego dochodu netto (%).....	85
Wykres 67 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan formy e-kultury w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)	86
Wykres 68 Czy i z jakich usług e-turystyki Małopolanie najchętniej korzystali w ciągu ostatnich 12 miesięcy?	88
Wykres 69 Wykształcenie a wybór odpowiedzi „korzystanie z informatorów turystycznych on-line dotyczących regionalnych i lokalnych atrakcji turystycznych, ciekawych miejsc, zabytków, etc.” (%)	89
Wykres 70 Status zawodowy a wybór odpowiedzi „korzystanie z informatorów turystycznych on-line dotyczących regionalnych i lokalnych atrakcji turystycznych, ciekawych miejsc, zabytków, etc.” (%)	90
Wykres 71 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan formy e-turystyki w zależności od subregionu zamieszkania (%)	90
Wykres 72 Czy i z jakich usług e-administracji Małopolanie najchętniej korzystali w ciągu ostatnich 12 miesięcy?	95
Wykres 73 Wykształcenie a wybór odpowiedzi „wypełnianie i przesyłanie wniosków elektronicznych przez platformę e-PUAP” (%)	96
Wykres 74 Odsetek osób wskazujących na odpowiedź „wypełnianie i przesyłanie wniosków elektronicznych przez platformę e-PUAP” w zależności od statusu zawodowego (%).....	97
Wykres 75 Jak często Małopolanie korzystają z e-usług w porównaniu do sytuacji sprzed 2 lat? (%)100	
Wykres 76 Częstotliwość korzystania z e-usług w porównaniu z sytuacją sprzed 2 lat, w zależności od przedziału wiekowego (%).....	100
Wykres 77 Częstotliwość korzystania z e-usług w porównaniu z sytuacją sprzed 2 lat, w zależności od wykształcenia (%)	101
Wykres 78 Odsetek osób wskazujących odpowiedzi „znacznie częściej” i „trochę częściej” na pytanie o częstotliwość korzystania z e-usług w porównaniu z sytuacją sprzed 2 lat, w zależności od płci i średniego dochodu netto (%).....	101

Wykres 79 Częstotliwość korzystania przez Małopolan z e-usług w zależności od obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)	102
Wykres 80 Jak Małopolanie oceniają wpływ poszczególnych czynników/powodów, dla których mieszkańcy Małopolski nie korzystają z e-usług? (%)	104
Wykres 81 Odsetek osób wskazujących trzy najbardziej popularne wśród Małopolan powody zniechęcające do korzystania z e-usług w zależności od wieku (%)	105
Wykres 82 Odsetek osób w subregionach, którzy ocenili najwyższą (tj. „5” w skali od 1 do 5) wpływ danego czynnika na rezygnację Małopolan z korzystania z e-usług (%)	106
Wykres 83 Ocena znajomości projektów z dziedziny e-usług zainicjowanych przez samorząd województwa małopolskiego (%)	111
Wykres 84 Odsetek osób w poszczególnych grupach wiekowych, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję skorzystać” w odniesieniu do małopolskich projektów z dziedziny e-usług (%)	112
Wykres 85 Odsetek osób, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję skorzystać” w odniesieniu do poszczególnych małopolskich projektów z dziedziny e-usług, według wykształcenia (%)	113
Wykres 86 Odsetek osób, które udzieliły odpowiedzi „słyszałem/am, ale nie korzystałem/am” w odniesieniu do poszczególnych małopolskich projektów z dziedziny e-usług, według długości zamieszkania na terenie Małopolski (%)	114
Wykres 87 Odsetek osób, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję skorzystać” w odniesieniu do poszczególnych małopolskich projektów z dziedziny e-usług, według obszaru zamieszkania (miasto/wieś) (%)	115
Wykres 88 Odsetek osób w subregionach, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję skorzystać” w odniesieniu do poszczególnych małopolskich projektów z dziedziny e-usług (%)	116
Wykres 89 Ocena znajomości przez Małopolan projektów „Małopolska Chmura Edukacyjna” i „Tele-anioł” (%)	117
Wykres 90 Odsetek osób w poszczególnych grupach wiekowych, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję skorzystać” w odniesieniu do projektów „Małopolska Chmura Edukacyjna” i „Tele-anioł” (%)	117
Wykres 91 Odsetek osób w przekroju na poziom wykształcenia, które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję skorzystać” w odniesieniu do projektów „Małopolska Chmura Edukacyjna” i „Tele-anioł” (%)	118
Wykres 92 Odsetek osób w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś), które udzieliły odpowiedzi „tak, korzystałem” i „planuję skorzystać” w odniesieniu do projektów „Małopolska Chmura Edukacyjna” i „Tele-anioł” (%)	118

METODA ZBIERANIA INFORMACJI

W badaniu zastosowano ilościową metodę pozyskiwania danych z wykorzystaniem techniki CATI, tj. telefonicznych wywiadów wspomaganych komputerowo. Łącznie wykonano 3 000 telefonicznych wywiadów – po 500 w każdym z sześciu obszarów terytorialnych zgodnych ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020, z dodatkowym wyłączeniem miasta Krakowa, tj.: miasto Kraków, pozostała część Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, subregion tarnowski, subregion sądecki, subregion podhalański oraz Małopolska Zachodnia.

Badanie telefoniczne przeprowadzono w okresie od 13 września do 20 października 2018 r. Ankieterzy podjęli odpowiednią liczbę prób kontaktu z właściwym respondentem – nie mniejszą niż pięć razy, przy czym w ciągu jednego dnia maksymalnie dwie próby, w odstępie minimum 4 godzin. Ustalony system pracy ankieterów umożliwił realizację wywiadów z respondentami trudno dostępnymi (np. pracującymi w zmiennym trybie, nieosiągalnymi od poniedziałku do piątku) oraz zapewniony został wymagany ogólny poziom realizacji próby.

Dobór próby miał charakter doboru losowego warstwowego nieproporcjonalnego. Dokonany został w oparciu o operat telefonów stacjonarnych (25%) oraz komórkowych (75%). Na potrzeby realizacji badania zostały wykorzystane bazy teleadresowe aktualizowane na koniec roku 2017. W obrębie każdej z warstw (wyróżnione obszary terytorialne) dokonano doboru losowego prostego. Równocześnie zapewniono dobór kwotowy osób w ramach gospodarstw domowych według ustalonych kwot. W obrębie każdej z warstw (wyróżnione obszary terytorialne) wylosowano za pomocą doboru losowego prostego po 1 500 rekordów. W przypadku wyczerpania próby dokonano kolejnego losowania.

Tabela 4 Próba założona do badania CATI

Obszar	18-24		25-44		45-59		60 i więcej	
	M	K	M	K	M	K	M	K
m. Kraków	20	20	98	104	50	57	60	90
KOM	29	28	99	97	60	60	54	72
tarnowski	31	29	97	93	61	60	54	75
sądecki	34	32	99	95	62	60	50	69
podhalański	33	31	96	95	61	60	52	73
Małopolska Zachodnia	26	25	95	90	61	63	58	81
Razem	173	165	584	574	355	360	328	460

M – mężczyzna K – kobieta

Tabela 5 Próba zrealizowana

Obszar	18-24		25-44		45-59		60 i więcej	
	M	K	M	K	M	K	M	K
m. Kraków	20	20	98	104	50	59	59	90
KOM	28	29	99	97	61	60	54	72
tarnowski	31	28	97	93	61	60	54	76

sądecki	34	32	99	95	62	60	50	68
podhalański	33	31	96	95	61	60	52	72
Małopolska Zachodnia	26	25	95	90	61	63	58	82
Razem	172	165	584	574	356	362	327	460

M – mężczyzna K – kobieta

W każdym z obszarów przebadano 500 respondentów, co spowodowało niejednakowe prawdopodobieństwo wyboru jednostek populacji do próby. W celu skorygowania struktury próby tak, by pod względem wybranych zmiennych odpowiadała ona strukturze populacji generalnej, zastosowano wagi. Proces konstrukcji wag przebiegał w następujący sposób:

- Etap I – Określenie struktury populacji mieszkańców województwa małopolskiego z uwzględnieniem wieku, płci oraz subregionu zamieszkania

Tabela 6 Liczba mieszkańców województwa małopolskiego w wieku 18 lat i więcej

Obszar	18-24		25-44		45-59		60 i więcej	
	M	K	M	K	M	K	M	K
m. Kraków	24652	23838	125858	134607	63942	71308	79068	118163
KOM	32260	31266	114302	111677	68817	68475	64180	84574
tarnowski	22052	21079	72944	69998	46175	45310	41775	57741
sądecki	27212	25745	83350	79965	51904	50098	43233	58569
podhalański	17090	16286	52774	51686	33377	32925	29278	40328
Małopolska Zachodnia	22813	21959	86209	82045	55070	56288	54933	75837

M – mężczyzna K – kobieta

- Etap II - Określenie procentowego udziału poszczególnych grup w populacji generalnej

Tabela 7 Procentowy udział grup mieszkańców w populacji generalnej

Obszar	18-24		25-44		45-59		60 i więcej	
	M	K	M	K	M	K	M	K
m. Kraków	0,899%	0,869%	4,588%	4,907%	2,331%	2,600%	2,883%	4,308%
KOM	1,176%	1,140%	4,167%	4,071%	2,509%	2,496%	2,340%	3,083%
tarnowski	0,804%	0,768%	2,659%	2,552%	1,683%	1,652%	1,523%	2,105%
sądecki	0,992%	0,939%	3,039%	2,915%	1,892%	1,826%	1,576%	2,135%
podhalański	0,623%	0,594%	1,924%	1,884%	1,217%	1,200%	1,067%	1,470%
Małopolska Zachodnia	0,832%	0,801%	3,143%	2,991%	2,008%	2,052%	2,003%	2,765%

M – mężczyzna K – kobieta

- Etap III - Definicja próby wyjściowej dla poszczególnych grup respondentów

Tabela 8 Struktura próby osiągnięta w trakcie realizacji badania

Obszar	18-24		25-44		45-59		60 i więcej	
	M	K	M	K	M	K	M	K
m. Kraków	20	20	98	104	50	59	59	90
KOM	28	29	99	97	61	60	54	72
tarnowski	31	28	97	93	61	60	54	76
sądecki	34	32	99	95	62	60	50	68
podhalański	33	31	96	95	61	60	52	72
Małopolska Zachodnia	26	25	95	90	61	63	58	82

M – mężczyzna K – kobieta

- Etap IV - Określenie próby reprezentatywnej dla poszczególnych grup respondentów według danych BDL 2016

Tabela 9 Próba właściwa dla poszczególnych grup respondentów

Obszar	18-24		25-44		45-59		60 i więcej	
	M	K	M	K	M	K	M	K
m. Kraków	27	26	138	147	70	78	86	129
KOM	35	34	125	122	75	75	70	92
tarnowski	24	23	80	77	51	50	46	63
sądecki	30	28	91	87	57	55	47	64
podhalański	19	18	58	57	37	36	32	44
Małopolska Zachodnia	25	24	94	90	60	62	60	83

M – mężczyzna K – kobieta

- Etap V – Określenie wag w procesie postratyfikacyjnym dla poszczególnych grup respondentów nadających reprezentatywność wynikom dla zbiorowości ogólnej

Tabela 10 Wagi nadane w procesie postratyfikacji

Obszar	18-24		25-44		45-59		60 i więcej	
	M	K	M	K	M	K	M	K
m. Kraków	1,3481	1,3036	1,4046	1,4155	1,3712	1,3682	1,4909	1,4047
KOM	1,1761	1,2212	1,2501	1,1974	1,2544	1,2079	1,3244	1,4015
Tarnowski	0,6891	0,7685	0,8141	0,8144	0,8417	0,8259	0,9324	0,8534
Sądecki	0,8753	0,9083	0,885	0,9304	0,9787	0,9132	0,965	0,9022
Podhalański	0,5497	0,5937	0,589	0,5653	0,6084	0,643	0,6042	0,6392
Małopolska Zachodnia	0,998	1,0007	0,9154	1,0082	1,0038	0,9772	1,0923	1,0368

M – mężczyzna K – kobieta



Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Regionalnej
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020



Rzeczpospolita
Polska



Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne



www.obserwatorium.malopolska.pl